

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 200-1

37

66.

625

— 6

66

66

66

66

66

66

66

66

66

66

66

תדע

והשכל כי על כל דבור ודבור של זר הספר
 משפלים ומתגלגלים ומתכפלים להתגולל
 ולהתחבר אליהם בחכמה אגדות ומדרשים וראיות וטעמים
 מן הפסוק ומן התלמוד כי לא יצא מפי חכמי אומות העולם
 דבר אמתי שלא יהא נרמז בתורתנו אך לא חפצתי להאריך
 ואפרשנו לפי משמעות פשוטו בקוצר לשון לפי
 מעטקט שבלי כאשר הראו לי מן השמים כי
 לא היה לי בזה הפירוש רב והברכה עליכם

פירוש

זה

ספר מבחר הפנימי במליכת החכמים הקדמונים פי' זה ספר מבחר ונקרא
 מבחר הפנימי לפי סבו מבחר החכמה שב' יהיה היא מפנימים : במליכת
 כלום מוצא וכחזב הוא זה הספר במליכות חכמים הקדמוני שהבינו ופירשו
 דברי מטלים של חכמה שמסלו הפילוסופים הראשונים : המסל הוא הרומא ופתרון
 המסל ומשמעותא נקרא מליכה כמה דאת אמר להבין מסל ומליכה כו' : פילוסופים הם
 חכמי הישמעאלים קורים להם פילוסופים שמספרי חכמי הישמעאלים
 הכתובי בלשון ערב נעתק זה הספר והועתק והוחלף ללשון הקדש ברמיון לשון ערב
 לפיכך תמצא לשוננו כבר בזה הספר בכמה מקומות : ומוקדם ומזותם כלומר בזה
 הספר תמצא מוקדם ומזותם של חכמי הקדמונים : ודבריהם וחידותם אשר הסכילו
 בכל ענין שאר כריך להם הן בחכמת הן ביראה ובמוסר וברוך ארץ כי בחכמה וביראת
 ה' ובמוסר וברוך ארץ יתחכם האדם אל אשר יחפוץ להשתעשע בזה הספר וכל אחר
 ואחר מסודר בטערייו לכל ענין טעור וטעור לברו וטעור ראשון של זה הספר נקרא טעור
 החכמה והוא ראש לכל הטערי ובו התחיל החכם ספרו לפי שבאותו סלי כברא העולם
 טכאמר ה' בחכמה יסר ארץ :

אמר

החכם בחכמה החכמים משלימים גמול הבורא ומגיע לעבודת האל בחייו ולשם טוב אחרי מותו / ואמר אין לך דבר שמחדד השכל כמוסר והחכמה / ואין דבר שמורה על דעת הודעתן כמנהגו הטוב :

שער החכמה

אמ' החכם כי חכמים בחכמה משלימים' כלומר מתוך חכמתם הם מתנים לב לפעולת הבורא ולכפולותיו ולחסדיו ולגורל שבחיו שמתגדל מדי יום ויום עם בריותיו. ומתוך שאדם מבין כל אלו הרבה כנסות בלבד יראת האלהים ויאהבתו וכוונת תורה ותהלה לבורא על גדולת קדוהו וזו הוא מישר דרכיו ומטיב מעשיו. ובכך הוא מגיע לעבודת האל בחייו. ולעשות הישר בעיני ה' ומכחיל לבו פס טוב לאחר מותו. ואמ' כלומר ועוד אמר החכם אין לך דבר שיוכל לחדד לב הגער להשכיל בתורת השכל כמוסר והחכמה. וכך אמר שלמ' בחכמתו אל תמנע מנער מוסר כי תכנו בשבט לא ימות. שמתוך שהאב אוהבו ומיסרו בשבט יום ויום מורא אביו או רבועליו וכוונת לב להבין ולהשכיל וגם מתחדד הוא להבין דעת ומתוך כך לומר החכמה שמראה לו ומלמדו: מוסר. כממעשו: חכמה. הוא מה שאדם לומד מרבו: ושכל. הוא מה שאדם משכיל לדעת ממקור לבו ושלטו ומספסם במעשיו: תבונה. היא דבר שאדם מבין דבר מתוך דבר. ומה שסמך החכם שכל אצל מוסר סער מצא לרביו במשלי לקחת מוסר השכל וגו'. על ידי המוסר לקח לב להשכיל. ואמ' לדעת חכמה ומוסר. ואמר חכם ומוסר אוילי בנז: ואין לך דבר שמורה' כלומר במעשה אדם ובמנהגו אשר יתנהג בו ממנו תבין מה ברעתו ואם חכמה אם כקילוק אם טוב ואם רע:

שער החכמה

ואמר שאלת החכם חצי חכמה / ופיוס בני אדם חצי השכל / וסדר ההוצאה חצי
הספק / ואמ' איוה אדם ראוי למלוך / אמ' חכם שמלך או מלך שידרוש / ואמר ראוי
למחזיק בחכמה ובצדק שלא ירא משום אדם / ואמר הצדיקים אינם יראים כי אם
האלהים לבדו / ואמר אבות השכל אינה נמצאת והחכמה נוטה עמו כאשר הוא
נוטה / ואמר הטורח בחכמה ובמוסר מקנה העטרות / והנזירים יעשו העטרות
מזהב הלשון המדברת וישמו בראשי אוהביהם / ואמר הטורח בבקשת החכמה
והמוסר טורח מקנות העונות והעברות ומביא האדם למאוס בעולם כלה ולא הוב
עולם קיים :

שאלת החכמים כשארם כותן לבו לשאול ספקותיו מן החכמים היא נחשבת כחצי
חכמה כלומר יהי בעיניך כאלו הגיע זה הסואל לחצי חכמה שמדבריהם הוא למד
שאפי' מיחה הסלהם ותשובתם מחכימת פתי : ופיוס בני אדם : מי טוירע לפיוס בני
אדם ולהיות מעורב בק' הבריות עד כי רוח הבריות נוחה הימנו זה נחשב חצי השכל
שבסכלו עושה זאת : וסדר ההוצאה : כשארם מסדר יציאות ביתו לעשותם על הסדר
מבלי תוספת וגרוע ולהכין כל דבר ודבר בעתו כמו לקנות אוכל מאכלו בעת הקציר
ויין בבציר ובגרי החורף ושאר דרכים מכין בקיץ ושל קיץ בחורף חצי הספק
שמסתפק בפחו' חצי הוצאתו יותר ממי שאינו עושה על הסדר ואם אינו מכין כל דבר
עד עת בא עת הכורך אז קונה ביוקר : איה אדם ראוי למלוך : אמ' החכם שמלך : היה
לו לכתוב : אמר החכם מהו שמלך : לא כלום שמלך מתוך חמתו אפי' שאינו מזרע
המלוכה או מלך שידרוש עשה מחמתו ויועציו בסל מעשיו : ואמר ראוי למחזיק
בחכמה : כלומר לאותו שמתקנה בחכמה ומתהלך בדרכי ברק שלא תהא יראת אדם
עליו רק יראת שמי' לבדה כי יראת אדם שמתגבר עליו מוציאתו מיראת שמים : ואמר
כי הצדיקים במורים אינם יראים בני אדם כי אם האלקים לבדו טיראת זו סותרת זו :
ואמר אברת הסכל אינה נמצאת : אברת הסכל כשמת אדם מטכיל אותה אברה
אינה נמצאת עולמית כי גדול סח הסכל ומעלת המטכיל מהרי החכמה נוטה עמו
באשר הוא נוטה שמתוך פלסולו הוא יורד אל יסוד החכמה : ואמר הטורח בחכמה
ובמוסר : מותן לב בהם להטכיל טרחו הוא מקנה העטרות : שהטורח הוא מקנה
עטרות טבח ותפארת והלל : והנזירים : אלו הפרוסים : יעשו עטרות : ויהיו סגורים
מכתרים והעטרות יעשו מזהב הלשון המדברת ואלו בעלי טורים המיכרי' טורים
וחרוזים של טבח מעלות אוהביהם וזהו שאמר וישמו בראשי אוהביהם : ואמר הטורח
בבקשת החכמה ובמוסר : טטורח ונותן לב לבקש חכמה ומוסר טורח ומסלק
עצמו מקנות עונות ועברות : ויש אומרים מקנת העברות : ומביא האדם למאוס
כלומר המוסר מביא את האדם למאוס את העולם הזה שהוא כלה ולא הוב העולם
הבא שהוא קיים לדור ודור ולנכח נכחים : והמוסר טורח : אלהי קורין שאדם מיוסר
בהן כשהוא מיוסר את בניו : כשארם מתיקר וכנע מעצמו או כשהוא מיוסר באין עליו
כל אחר ואחר לפי עניינו : ואמר במקום

ואמר במקום המשתה והשחוק לא תשכון החכמה אבל היא מגורשת משם ואמר
 מי שחננו הכורא חכמה לא יראג להפקד הצער והיגיעה ואמר החכם איני דורש
 החכמה לתקוה שאבא עד קצה ואגיע עד תכליתה אבל אדרוש אותה שלא אוהר
 סכל ואין ראוי למשכיל זולתו וצוה החכם לבנו בני אל תהי חכם בדברים אך הוה
 חכם במעשרה כי החכמה שבמעשה תועילך לעולם הבא ושדברים בכאן תשאר
 וצוה החכם את בנו היה יושב לפני חכמי שאם תדע ישבחוך ואם תסכל ילמדוך ואם
 יודיעו לך יעילוך ואמר ספור הכסילים אסירי המות התירו מאסרכם בחכמה
 ואמר לולי החכמה לא היינו מבקשים המעשרה ולולי המעשה לא היינו מבקשים
 החכמה וטוב שאניח אותה מפני שלא אדענה משאניחנה במאוס בה

ואת במקו המשתה סלומ' הרחק עצמך מבית המשתה והשחוק פסס לא תנח חכמה
 אבל היא מגורסת משם וכן אמר שלמה טוב ללכת ל בית אבל מלכת אל בית משתה
 ואמר לב חכמים בבית אבל לפיכך מי שלבו בחכמה מואס בעולם הזה ותענוגיו
 ואמר מי שחננו הבורא ונותן בלבו חכמה לא יראב סלומ' לא יראב להיות נטרד בצער
 עמל ויגיעה למורך חייו כי אחרית החכמה השלום והמנוח ובחכמתו תגיע אליו פרנסתו
 בלא צער עמל ויגיעה להפקד כמו לא נפקד ממנו אים ואחרית הספק ומי שאינו
 בותן לב לקמת חכמה כי אם לאסוף בסף וזהב אחריו לבצר ויגיעה סכל ימיו בצער
 ויירא לשמור ממונו ומתפחד תמיד כן יאבד ממנו ואמ' החכ' איני דורס בעבור סתהא
 בי תקוה שאבא עד קצה ואגיע אל תכליתה סזה אינו יכול להיות אבל אדרוש החכמה
 לפי שאינו רשאי להיות סכל וטובה ואין ראוי אל יתן המסכיל את לבו זולת לרבר זה
 שאם היה נותן האדם אל לבו להגיע אל קצה החכמה כסיראה סלא יוכל להגיע עד קצה
 ימשוך עצמו מלבקם וימנע מכל וכל ויבטל ועל זה אמרו רבו לא עליך המלאכה לגמול
 ואי אתה בן חורי לובטל הימנה וזוה החכם לבנו אל תהי חכם בדברים פתרונו בלא
 מעשה אך היה חכם גם כן במעשה כי יס בני אדם סרבריה חכמה ומעשיהם סכלות
 והחכמה שבמעשה תדריכך בדרך יסרה ולעבודת האלקי ותועילך להכילך העולם
 הבא והחכמה סבדברים תפאר סזכירו רברי חכמתך אחרי מותך ומה תועיל
 לכפוך אם מעטך רעים וזהו סאמרו חכמי יסראל לא המררס עיקר אלא המעשה
 וזוה החכם את בנו היה יושב ואם יודיעוך יועילוך סיאמינו העולם לרברך ויבדל
 סכא כבודך ואמר ספור הכסילים אסירי המות' הם הנקראים אסירי המות לפי
 סאולתם תהרגם ולפיכך אמ' להם החכם התירו מאסרכם בחכמה סלומר התהלכו
 בדרכי החכמה ועל ידי כן תתקו ותתירו מאסר האולת מעליכם ואמר לולי החכמה
 לולי יס בנו חכמה להבין מה בין טוב לרע לא היינו מבקשים המעשה הטוב ולולי
 המעשה סלומר לולי המעשים הטובים לא היינו מבקשים החכמה כי בקשת החכמה
 היא ממעלת המעשה וטוב שאניח החכמה סלומר טוב לי שאניחנה ואמסוך
 עצמי ממנה מפני שאינו יכול ללמדה ולבא אל קץ גבולה יתר ממאוס סלומר סאפי
 מואס בחכמה ואינו חסך בה וסאלו

שער החכמה

ושאלו לחכם מפני מה חכמת יותר מחכריך אמר להם מפני שהוצאתי בשמן
 יותר ממה שהוציאו חכירי ביין ואמר גוף בלא חכמה כבית בלא יסוד ואמר מי
 שגודע בחכמה מביטין אליו בעין ההרוד ואמר שתוק ותצל שמע ותלמוד
 ואמר אין דבר שמועיל לאדם כדעת מעלתו והשגת שכלו בחכמה וירבר בפיחס
 ואמר האדם חכם בעודו מבקש החכמה וכאשר יחשוב שהגיע עד תכליתה הוא
 סכל ואמ' לא הנחילו האבות לבנים דבר שהוא חשוב מן החכמה כי האדם קונה
 הן בחכמו ומאבדו באולת וישאר חסר כל ואמר אם תכנע לדרוש החכמה תכובד
 בשדורשיך אותה ממך ואמ' החכמה היא היחס הגדול והאהבה היא הקורב הקרובה
 ואמר המלכים שופטי הארץ והחכמים שופטי המלכים

ושאלו לחכם מפני מה חכמת יותר מחכריך כלומר מהכסתה שמעלת חכמתך יתרה
 על מעלת חכריך אמר להם מפני שהוצאתי ממוכילתים שמן וללמוד ימי ולילות יותר
 משהוציאו חכירי ביין כלומר מפני שכתתי לבי לדרוש בחכמי ימים ולילות וחברי
 תמיד פותי יין והומי סכר ואמר גוף בלא חכמה כו' בחסר לב ימות כבית שאין לו
 יסוד סאינו כול להתקיים ואמר מי סודע בחכמה מביטין אליו בעין ההרוד
 כלומר אפילו הוא סחור ומכוער מתוך רברי חמתו הוא נושא חן בעיני כל ראינו
 ואמר שתוק כשתמע מחרפין לך ואז תכל מן המחלוקת ויכוח לך שמע והקשב
 לקול מוריד ואז תלמוד להתחסס ואמר אין דבר שמועיל לאדם כדעת מעלתו כלומר
 סיתן לבו להבין ולרעת להכיר בעצמו כמה גדולה מעלתו ולא כאותם בני אדם
 הטועי בעצמ' וכראים בעיניהם חכמים והם סכלים וסביבן השגת שכלו בחכמה ואז
 ירבר בפיחס כלומר כפימה פביץ פיש חכמה בלבד וירבר לפני חכמים ולפני גדולים
 ולא יותר ואמ' האדם חכם בעודו מבקש כלומר האדם הוא חכם כל זמן שהוא מבקש
 את החכמה וכאשר יחשוב שהגיע עד תכליתה וחשוב בעיני עצמו חכם גדול בכל
 סוד החכמ' אז תדע שהוא סכל וסוטה כיון שאינו מכיר ערך עצמו ואמר לא הנחילו
 האבות לבנים פתרונו אם מלמד אדם חכמה לבנו בחייו להנחיל לו אחר מותו ופה
 הוא לו ודי לבמה שהנחילו כי אדם קונה הן ועושר על ידי חכמ' ואם לא למדו חכמ'
 בחייומה תועיל לו כל מה שהנחילו בבקש ובזהב כי וראי עתיד לאברם האולתו ואז
 ישאר חסר כל מעושר ומחכמה ואמר אם תכנע לפני חכמים לדרוש מהם חכמה
 סופך להיות משובד בעיני הבריות כסיבוקטו אחרים ממך חכמה ואמר החכמה
 היא היחס פתרונומי סהנא גדול בחכמה אפילו הוא ממספחה ספלה עליו מיתחסים
 ומתפארים כל בני משפחתו והאהבה היא קורבה הקרובה כלומר טוב אוהב באמן
 מכל קרוביו וכן אמר סלמה בחמתו טוב סכן קרוב פתרונו סמקרבך מאת
 רחוק פתרו סמרחק ואמר המלכים שופטי הארץ סלא יבגוד אים באחיו וסלא
 יעטוק אים את רעהו והחכמי שופטי המלכי להורות להם הדרך הטוב ללסט בדרך
 וסלא יבגודם הם בעס ארעות ואמר רכון

שער החכמה

ד

ואמר רצון החכם בחכמה ורצון הכסיל באולת / ואמ' מה טוב המעשה תיפיהו החכמה
 ומה טובה החכמה ייפנה המעשה / ומה טוב המעשה תיפיהו הנחת ואין דבר שכלה
 אל דבר טוב מן הענוה אל החכמה ומן המחילה אל היכולת / ואמר מי שמתעסק
 בתורה לא יתכן שיהא צוארו עב וגופו שמן / וצוה החכם את בנו היה חכם ולמד או
 מאזין או אוהב ואכמרה ואל תהי החבשית פן תאבד / ואמר אין ראוי שתתבייש
 לשאול כאשר אינך יודע כדי שתדע / ואל תתבייש כששואלים ממך מה שלא ידעת
 לדמר איני יודע / ודע כי מעלת הסבל מן האמונה כמעלת הראש מן הגוף / כשיאבד

ואמר רצון החכם בחכמה / כלומר רודף תמיד אחריה לברקשה / ורצון הכסיל באולת /
 מניח הדרך הטוב ללכת בדרכי חטך ואולת / ואמר מה טוב המעשה תיפיהו החכמה /
 כלומר מה טובים וכאי' המעשים הנעשים בחכמה / ומה טוב החכמה ייפנה המעשה /
 סמרהא חכמתו במעשיו היטרים / ומה טוב המעשה תיפיהו הנחת / סמעשהו בנחת
 ולא בבהילות ולא בהרגש ולא בקוליות כארס המתפאר ומתהלל תמיד במעשיו /
 ואין דבר נלוה אל דבר טוב / כלומר אין לך דבר טוב בעולם שיהא נאה לו להתלות
 ולהתחבר אליו דבר טוב אחר יותר מן הענוה ל החכמה / ומן היכולת אל המחילה / כי
 מה נעים ונעימים אלו הרברים להתחבר יחד כי מי שיש בו חכמה ואין בו ענוה
 מתגאה בחכמתו ואלו חכמתו כבזת ואיכה נשאת חן בעיני חבריו / וכשיש בירו ענוה
 להקטין עצמו אז חכמתו נשאת חן בעיני כל / וכך מה נאה למי שבידו היכולת להקם
 מאויביו ומבקשי רעתו ומוחל על קרובים / ואמר מי שמתעסק בתורה / כל המתעסק
 וטורח בתורה / וכפן הכותף לבו לעבודת יוצרו / לא יתכן שיהא סל' לפי עזה המתעסק
 אין כל לבו ומחשבותיו אל הנאת גופו / אם למלאת רצון הבורא / ותמיד עומד ביראה
 ובאימ' ומפחד מחרון הנוצר בה' / וירא פן יסלף ארחותיו ומתאונן יום יום על חטאיו
 ומתענה בכוס נפשו על כפרת עונותיו על כן בשרו מתדלדל ונפוארו כחוש ורזה /
 וצוה החכם את בנו היה חכם / היה חכם מהבנת לבך אם יש בלבך להתחכם מעצמך /
 ולמד ועוד תוכל להיות למד מאחריו / ומאזין אם תשמע דברי חכמי' היה מאזין לדבריה'
 שאפילו שיחת חולין שלהם חכמה / ואם אין בדרך שלם אלה תהא הרביעי' שהוא אהבת
 החכמים / ואל תהי החמסית פן תאבד / שהחמסית אחרי אלו ארבע אין בה תועלת /
 שהחמסית הוא חלוף ממה שהזכרתי / ומסל הדיוט אל טרא בי'ז לא שמאל לון /
 ואמר אין ראוי וכאה לך שתתבייש מן החכמים לשאול דבר שאינך יודע כדי שתדע / וא'
 התבי' כספואלין ממך דבר שלא ידעת לומ' איני יודע מוטב לך לומ' איני יודע מסתאמ'
 ידעתי ומצא' בראי' סמא תכפול כל ימתך / ודע כי מעלת הסבל מן האמונה / זה הספר
 קורא אמונה מה שארס מאמי' בבורא ואוהבו בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ובכוחו
 על חסריו ומקבל גזרותיו בשמחה ומיחל ליפועתו לכך אמר דע כי מעלת הסבל
 מה שהארס קובל יסורים וגזרות בשמחת לבו / ומרה זו מעלה על כל מעלות ומרו'
 האמונה / כמעלת הראש מכל אברי הגוף / כי כמו הידים והרגלים ושאר אברים של
 ארס וכול לחיות בלעדיהם אבל מבלעדי הראש אם נחתך אינו יכול לחיות / כך
 כסתאבד

שער החכמה

כשיאבד הראש יאבד הגוף וכאשר יאבד הסכל תאבד האמונה / ערך כל אדם כפי
מה שהוא יודע / ואמר אם בני אדם יכבדוך לעושר או לשררה אל יערב לך כי הכבוד
ההוא יפנה כפנותם / אבל יערב לך אם יכבדוך בשביל החכמה או בעבור יראה או
בעבור מוסר / ואמר דומים החכמים בארץ למאורות בשמים / ושאלו לחכם מי הם
יותר גדולים החכמים או העשירים / אמר החכמים / אמרו לו אם כן מפני מה החכמי
בפתחי העשירים יותר מהעשירי בפתחי החכמים / אמר מפני שהחכמי מכירים מעלת
העושר והעשירי אינן מכירים מעלת החכמה / ואמר אין שפתי חלקות מדת המאמין
אלא בבקשת החכמה / ואמר תחלת החכמה שתיקה / שניה לה שמועה / שלישית
זכרנות / רביעית מעשה / חמישית מורה /

כשתאבד הסכל שאינו קובל בסמוחה את הבאות עליו אך מתאונן ומתרעם בקצף
על מדות הבורא תאבד האמונה כי אז תבין שאין אמונתו שלמה עם האלהים להדיות
עליו את הדין ואינו מוחל לישועתו ולכפרת עונותיו וסכמה דברי סגוראים דברי ענינים
רחוקים מענין העשר הזה שהם מיוסדים בו כרהוק מזרח ממערב וכאשר תבונן
בהם תמוכאם עקר העשר ומיודדי ומיוסדין כתפוחי זהב במפסיות כסף ואם תחמ'
מה ענין קבל אכל עשר החכמה דע והבן כי הוא עקר מדרשי החכמה וכן תבין מעשר
הקבלי / ואמר ערך כל אדם כפי מה / כלומר טבח מעלת כל אדם כפי גודל חמתו /
ואמר אם בני אדם כן / בשביל עשרך או שררותך אל יערב ויכסר בעיניך זה הכבוד כי
הכבוד ההוא יפנה ויפנה כפנותם ויפנה כפנותם ויפנה כפנותם / אבל יערב
לך / ויכסר אם יכבדוך בשביל חמתך או בעבור יראה של אהבה כי אין יראה מעולה
מיראה של אהבה שירא תמיד פן יכעס אוהבו או בעבור מוסר שאתה מוסר ומורה
להם הררך הטוב כי זה הכבוד מכבדים לך מטוב לבב ונתקיים לעולם / ואמר דומים /
סמאירים העולם ומורי להם ללכת בדרכי החיים / ושאלו לחכם מי הם גדולים וחשובים
יותר החכמים או העשירים / אמר להם גדולה מעלת החכמי ממעלת העשירים / אמרו
לו מפני מה כן / מה שאנו רואין רוב חכמים משכמי והולכים לפתחי העשירים לכבדם
ולשאל בשלומם יותר מן העשירים / ואמר מפני שהחכמים מסרין מעלת העושר
והולכין אצלם לכבדם כי שמה למחר יבטרו להם / אבל העשירים טפסים הם ואינם
מכירים גודל מעלת החכמה להפסים ולרדוף אחריה שאם היו מכירים גודל מעלתה
היו העשירים משכמי להם מדי יום ויום לפתחי החכמים לשמוע דברי חכמה מפיהם
כי החכמה תרומתם בעולם הזה ובעולם הבא / אין ספתי חלקות / המחמין ובוטח
בבורא אין סיו חלקות להחכיף בני אדם רק בבקשת החכמה דרכי המחמין להחכיף
דבותיו דברי חכמה בספתי חלקות למוען ילמדהו במועס להבינהו דברי חמתו
ולשפלוו בנחת דבריו / תחלת החכמה היושב לפני רבו תחלת קדר למודו דרך שיסותק
ולא יטמיע קולו / שניה לאותה מרה / היא השמיעה שיטמע ויקטוב דברי הרב / שליטת
זכרנות / שיתן על לבו הדברי לבלתי יסבסם / רביעית מעשה / שיתנהב בחכמה כמו
שורהו / חמסית מורה / אחר שלמד ונתחכם / יורה וילמד לאחר / מה שלמד מרבנות /
ואמר כשתקב

שער החכמה

ה

ואמר כשתשב בין החכמים יהי רצונך לשמוע יותר מלדבר / ואמר מי שעובד כראי
את השם ילמדוהו את החכמה ויראו את מבועיה מלבן על לשונו / ואמ' אין האדם
חכם עד שיהו בו שלש מדות / שלא יבזה מי שהוא קטן ממנו בעודו דורש את החכמה
ואל יקנא במי שגדול ממנו בממון ושלא יקבל שכר על חכמתו / ואמר שאל את
החכמים שאלת השוטים / ושמור שמירת הנדיבים / ואמר הטובה שבמדות
האדם שיהא שואל / ואמ' מי שלבש בבקשת החכמה לבוש הבשת ילבש מהכסילות
אפוד ומעיל ועל כן תקרעו מעיל הבשת בבקשת החכמה / ואמר כל מי שרבו פניו
חמק'ט חכמתו / ואמר החכם מצאתי החכמה בין הכשת והסכל / ושאלת הכסיל בין
הבשות והגארות / ואמר עם הפחד תאבד תקוה / ועם הבשת חסרון החכמה /

ואמר כשתשב וכו' / תשב לשמוע יותר מלדבר / ואמר מי שעובד כראוי את ה' כלומר
בלב טלם / ילמדוהו / יתן הקב"ה בלבו עד שתהא חכמה נובעת מלבו כמעין ומבעת
על לשונו ללמדה לאחרים / ואמר איך האדם / אלו הן הסלם מדות / שלא יבזה מי שהוא
קטן / כלומר אל יבזה בעיניו להיות מקבל חכמה וללמדה אפילו מקטן ממנו / ואל יקנא
במי שגדול ממנו בממון / שהקנאה מוזיאתו מדרך הטוב ולכך הזכיר בממון לומר
אבל אם מתקנא במי שגדול ממנו בחכמה אז טוב לו כראמרו רבותינו תקנאת סופרים
קרבה חכמה / והסליסית טלא יקבל פסר על חכמתו / לא ילמדנה בהכנס לכל הרוצה
להתלמד / ואמר שאל את החכמים / כלומר כשתשב לפני רבך אל תבוש לשאול ממנו
מה שאינך יודע וכל ספקות ואל תירא פן תשאל תמנו שאלת שוטים אלא כל מה שבלבך
שאל בין שטות בין חכמה שמתוך שאלת שטות תרד לשאול שאלת חכמה / הה"ד במס'
אבות לא הבויסן למד / ושמור שמירת הנדיבים / כלומר אף על פי שאמר לך לשאול
שאלת שוטי' ימ' סיס לבך לרברי רבך היסרי' למען תשמר שמירת הנדיבים להתהלך
בדרכיהם ולעשות כמעשיהם / ואמר הטובה שבמדות האדם שיהא שואל / כלומר שלא
יבוש לשאול מחכמים מה שאינו יודע / ואמר מי שלבה בבקשת כו' מי שהוא בויסן
לשאול מרבו / ילבם מהכסילות / והיא האיוולת / מעיל ואסור / כלומר תדע כי אותן
האיש סקיל יחטב / על כן תקרעו מעיל הבושת מעליכם / ולא תבושו לשאול ולבקש /
כל מי שרבו פניו / כלומר כל מי שרבים פניו להתבויס מהחכמים תמעט חכמתו ולא
יחכם / וזאת החכם מצאתי כו' / אע"פ שרבותי וחכמים אחרים היו מביישים אותי על
שאלותי לא נמנעתי מלשאול כלומר הייתי כובל דברי הפטוריהם וגרופיהם ומזיזותם
לא הסתרתני פני / ובכך נתחכמתי בכל חכמה / וזה שאמר מצאתי החכמה בין הבשת
ובין הסבל / ואמר שאלת הכסיל / ששואל דברי סבלות כל זה בסביל סלא כתן לבו ללמד
ולהתחכם / ומי מענו מלהתחכם באותו / שמתוך גאותו מתבויס מלשאול / ולפי סלא
שאל לא ידע / מצאתי שאלה זו סל כסיל נולדה בין הבשת והגאון / עם הפחד תאבד
כלומר מי שמתפחד תמיד מקורות זמן העתירות / תדע שאין לו לזה האיש תקוה ביוצרו
ואינו בוטח באלהים / ועם הבשת / מי שמתבויס לשאול מרבו ממה סכידו לא ימנע
ממנו החסרון / ענין אחר מי שמתבויס לשאול מרבו יהיה לבו חקר חכמה / זה ע"תך /

שער החכמה

והחכמה אבדת המאמין צריך שיבקשנה אפי' בידי הכופרים / וצוה החכם לבנו למודי
את החכמה כי אם תהיה קטן עם זה תהיה גדול עם אחר / ואמר כמה מגונה הסכלות
בזקן / ואמר למד החכמה לבי שאינו יודע / ולמוד ממי שידע / וכאשר תקשה דרך
תרע מה שלא ידעת / ותזכור את אשר ידעת / ואמר בקשת החכמה בימי הזקנה כתיב
על החול / ובקשת החכמה בימי הנערות כפתוח על האבן / ואמר אל תמסרו החכמה
למי שאינוראו לה פן תחמסוה / ולא תמנעוה מאנשיה פן תחמסו אותה / ואל תגמלו
רשע ברשעתו / פן יאבד שכרכם אצל הבורא / ואמר הזריות שתשמור מה שצוית בו
לעשות / ותעזוב מה שלא צוית בו / ואמר החכם לא יגנה אותו הרש ולא תעבירוהו
התאוה / אל תעבירוהו / ואמר כי כסיל השיב על אדם חכם / וזהו החכם

והחכמה אבדת המאמין צריך בו' כלומר כשהחכמה נאבדה ונעלם מעין איש חפילו
הוא חסיד ומאמין מאד בהקב"ה צריך שיבקשנה עי' לא ימנע מלבקשנה אפילו מבני
אדם הכופרי' בזכרם אס חכמים הם ובידם ללמדו / וצוה החכם לבניו ללמדו החכמה
מכל אדם / והקטונו עצמכם בפני מלמדיכם' שאם תהיו קטנים עם זה תהיו גדולים
עם אחר' כלומר בעיני אותם פילמדו מפיכם / ואמר כמה מגונה הסכלות בזקן' כלומר
יותר מגונה מבנער / ואמ' ללמד חכמה' זה התלמיד / ולמוד ממי שידע' הם הרבנים
וגדולי הרור' ואם תעשה זאת תרע ותתחכם במה שלא ידעת' כי מרבונך ותלמידך
תוסף חכמה ויזכירך את טכבר ידעת וסכחת / והו' שאמר אחר מחכמי התלמוד ז"ל
הרבה למדתי מרבתי / ומחברי יותר מרבתי / ומתלמידי יותר מכלם / ואמר בקשת
החכמה בימי הזקנה כתיו' כלומר ככותב תיו' על החול שאין עם הכתב מחקיים'
כך אין חכמתו מתקיימת / ובקשת החכמה בימי הנערות' כלומר כרבר המחוקק
ומפותח על האבן פתוחי חותם שאינו מחק לעולם / ועל זה אמרו חכמי התלמוד
הלומר ילד למה הוא רומה לריו כתובה על כיר חרס' והלומר כשהוא זקן' כתיו'
פתונו ככתב כמו והתות תיו' על מצחות האנשים' ביחזקאל / ואמר אל תמסרו
החכמה' כלומר למי שאין חפץ בהואין מיתר החכמים / פן תחמסוה' כלומר בגנאי וחמם
הוא למוסרה ביד פהם חומסים כבודה ממך' ואלתמנעוה מאנשיה' פתרונו אוהביה
ומבקשיה הם מקראים אנשיה / אל תגמלו רשע כרשעתו' שהרי אמרו חכמי' עלובים
ואינן עלובים' עליהם הכתוב אומר ואוהביו כפאת השמש בבורתו / ואמר הזריות'
כלומר זריות תחשב לך כשתשמור לעשות מה שצוה לך הבורא / ותעזוב לעשות מה
שהזריך הבורא / לא יגנה פתרונו' כשאדם חכם אפילו הוא עני ורס לא יגנה
אותו רשעו' כי חכמתו נותנת לו כבוד בעיני כל איש / ולא תעבירוהו התאוה' כשהחכם
אינו הולך אחר יצרו ותאוותו' לפיכך אינו מתבזה להיות עבד לאחר' למלאות תאוותו
בבית הבלעה' אלא מסתפק במה שחננו הבורא כפי השגת ריו' ואל לא תעבירוהו
התאוה ברשע' והכי פירושו תאוותו לא תעבירוהו על דת להיות גזול וחומס' או
לאכול האקור לו / ואמר כי כסיל השיב על אדם חכם' כלומר חלק על דבריה החכם
וסתר דבריו ואומר שאין בס תועלת

שער החכמה

ר

אמר לו החכם אם היית יודע מה שאני אומר לא היית מבזה אותי / או אם לא היית מכיר מה שאתה אומר הייתי מאשים אותך / אך לא ידעת את אשר דברתי על כן האשמתני / וידעתי סכלותך ודבתיך לזכות / ואמר כל חכמה שלא דובר בה כמטמון שאין מוציאין ממנו / ואם החכמה שני חלקים / חכמה שבלב היא החכמה שמועילה / והחכמה שבלשון מבלי מעשה / והיא טענת חבורא על בראיו / ואמר דעות בני אדם ארבע / יודע ויודע שיודע חכם / שאל מאתו / יודע ואינו יודע שיודע הזכירוהו ועזרהו שלא יהא נשכח / אינו יודע ולא יודע שאינו יודע למדהו / אינו יודע והוא מראה בעצמו שיודע סכל הרחיקוהו / ואמר אל תאמר במה שלא תדע אדע / פן תחשד במה שתדע / ואם אין מדה שאחריתת לטובה כאמונת אלהים וכבוד האבות

אמר לו החכם אלו היית מבין מה שאני אומר היית מודה לרברי ולא היית חולק / או אם לא הייתי מכיר ויודע להבין כל מה שאתה מלעיב ומזלזל רברי סזה מחסרון לבך וחולתך הייתי מאשים אותך ומחשב רברך לאשמת פעם לומר מזיד אתה ויודע סטובים רברי לכל ככוחך מודון לבך אתה סותרם / אבל לא ידעת להבין מה שאני אומר על כן האשמתני ואיך מודה לרברי / וידעתי סכלותך / פתרונו הבתי כפי סיל אתה / לפיכך על כל מה שדברת עלי דתיך לזכות / לומר סגנה טובא מפיך / ואמר כל חכמה / כלומר כל אדם קיים בלבד רברי חכמה ואינו מעלה ומודיעה לעולם הרי זה כמטמון או כאוכר שאין מוציאין ואין נהנין ממנו / ומה תועלת יש בו אחרי שאין ממנו הנאה לעולם / ואם החכמה שני חלקים / כלומר שתי מדות יש בחכמים אותם סחמתם בלבם וסל מחשבותם לעשות מעשיהם ברעת ובהסכל / היא החכמה המועילה בעולם הזה להנחיל העולם הבא / שהיא חמדת המגיעים לעבודת הבורא / והחכמה סבלטון פתרונו אותם סדבריהם חכמה ומעשיהם סכלות / והיא טענת הבורא יתב' בטענת זו הקב"ה רץ בריותיו בחייהם ובמותם / וכך יעשה ליום הרין לומר מזידים אתם / שהרי נתתי חכמה בכם לבחור בטוב ובררך הישר ואתם מאתם בטוב ובעבודתי לא אביקם ותלכו בכל סרירות לבבכם / ואם דעות בני אדם ארבע / כלומר ר' מדות באדם / יודע / מי שיודע חכמ' / וגם הוא נוכח בעצמו שהוא יודע / אותו האיש וראי חכם הוא ולך אכלו ללמד ממנו ולסאל רברי חכמה כי הוא יסיבך כסוחות / יודע / ואינו יודע שיודע / כלומר שאינו מכיר בעצמו ובחכמתו אינו חכם ברור / אך הזכירוהו ועזרהו / כלומר תזכור שמו ושכחו בן הבריו ואל יהי שמו נשכח / אינו יודע ולא יודע שאינו יודע / כלומר שאינו מכיר בעצמו וזה קצת תמימות וחסרון והרי הוא כבהמה / לפיכך תשתדל ולמדהו / אינו יודע והוא מראה עצמו שהוא יודע ובעיניו חכם כחשב / אותו וראי סכל הוא הרחיקוהו הסכל שהוא חכם בעיניו אינו מקבל מוסר ואין לו תקנה / תלה אלה למה אינו מונה חמשה הארבעה סמנה ועוד אינו יודע שיודע בעצמו שאינו יודע / צע הר' שמסון / אל תאמר / כי סקיראו העולם בתתפאר בחכמה שאינה כך / אשילו באותה סבך לא יאמינוך ותהיה לבז / ואם אין / כלומר הטובות סבמדות היא סהוא אדם תמיד מאינין ובטוח בוחרו / וכבוד האבות / כבוד אב ואם סהן סותפין להקבה בציבתו /

שער החכמה

ואהבת החכמה / ושמע מוסר / ואמר מעשה הכסיל בעת חטאו שמאשים בני אדם / ומעשה מבקש המוסר שמאשי את עצמו / ומעשה החכם החסיד שלא יאשים לא עצמו ולא אחרים / ואמר אל תבוש לקבל האמת מאיזה שיבא אפילו מאדם פחות / ואמר מי שמתחכם מבלי חכמה כחמור הרחיס סובב סובב ואינו זז ממקומו / ואמר חמלו על נכבד שנקל ועל עשיר שנודש / ועל חכם שנפל בין הפתאים / ואמר אין מי שצריך לחמול עליו כחכם שנפל עליו דין כסיל / ואמר אל תשליכו הפנינים לפני החזיר / כי אינם עושים מאומה / ואל תמסרו החכם למי שאינו יודע מעלתה / כי היא יקרה מפנינים / ומי שאינו יודש אותה רע יותר מהחזיר / ואמר החכם שאינו עושה כחכמתו תוכחתו נופלת על הלכבות כאשר יפול הגשם על האבנים / ואמר מי שאין דבריו דומין למעשיו הוא מבייש את נפשו / על כן כשיצא הדבר מן הלשון לא יעבר האזן / ואמר אין אדם מכיר בטעות מלבדו עד שידע המחלוקת / ושאלו

ואהבת החכמה ולבקשה ולאהוב החכמים ולסמוע מוסר / כל אלו מהמרות הטובות שבאדם המאמין באלהים / ואמר מעשה הכסיל / כלומר דרך הכסיל שבעת חטאו מאשים כלומר תולה חטאו באחריו / ומדת מבקש המוסר שמאשי את עצמו ומורה על חטאו / ומדת מעשה החכם החסיד סניחה / נמצא שאינו מאשים לא עצמו ולא אחרים / ואמר אל תבוש / כלומר דברי חכמה שהם דברי אמת / אפילו מאדם קטן וכבדה שהוא פחות ממך / ואמר מי שמתחכם / כלומר סרוכה ללמוד ואין בלבוהבנה הרי הוא כחמור שמבלבל הרחיס סובב סובב ואינו זז ממקומו / כך אם אין לולב לארס להבין לא יוסף חכמה / דא ארס המתחכם מבלי חכמה / כלומר שלמד מעצמו ואינו הולך אצל חכם / וראשון עיקר / ועוד כך אל מי שמתחכם כלומר סרוכה להראות עצמו שהוא חכם וחכמה אין בו הנה הוא חמור וכו' גם זה מתוך באותו אינו רוצה ללמוד ואינו זז ממקום סכלותו / ואמר חמלו על נכבד / יסמרו רחמיכם על איש שכבר היה נכבד וגדול ועתה נמסר לקלון / ועל עשיר שנודש / כלומר שבעשה עני ורע / ועל חכם / זה תלמיד חכם שנפל ביד עמי הארץ ומושלי עליו אין מי שצריך / עד דין כסיל / אלו הן פורענות ויסורים ומסכנות / ואמר אל תשליכו הפנינים / משל הוא / שמו שמפרסוהולך / ואל תמסרו החכמה / כי היא יקרה מכסיל / ומי שאינו יודש אותה רומה לחזיר שמתקף עצמו ונוקד באשפה / כך מי שאינו יודע מעלת החכם מחלל כבודו ומתכבד בפתיחותו / שאינו עושה / פתרו מי שיודע דרך הטוב ואינו הולך בו / אף עובד דברים שאינם מהוגנים ואם חפץ להוכיח אחרים אין תוסחתו מקובלת אלא הרי היא על לבבות בני האדם כבס על האבנים שלא תצמיח סם עשכ וכל טוב / כך תוסחתו לא תעשה פרי / ומי שאין דבריו דומין פת מי מדברי תוסחתו טוב / ונעימים ומעשיו רעים כשמיים אחריו על מעשהו ומוכיחם כמצא הוא מבייש את פשו על כן שכתב החכם מן הלשון מבלי הלב כאותו שהזכרתי שאין פיו ולבו שוים / וזהו לא יעבר האזן כלומר שאין השומעים מקבלי תוסחתו / ואמר אין ארס / זהו רבו / עד שידע המחלוקת / כלומר עד שיסמע אחריו חולקים כי מתוך דברי החולקין יבין ארס דברי רבו ככונים ארס ללו / ושאלו

שער היחוד

ושאלו לחכם איך נאה לזקן שילמוד ואמ' אם החסידות נבא' הוא לו הלמוד נאה לו :
ואמר ארבעה דברים איך אדם חשוב מתגדל בהם / שיקום ממקומו לאביו ושיכבד
אורחיו / ושיענין מרכבותיו / אפי' יש לו מאה עבדים ושיכבד החכם לקחת מחמתו /
ואמר מי שיושב בין החכמים מכובד ומי שיושב בין הכסילים נבזה / ואמר הזהירו
בין הכסיל שעובד ומן החכם החוטא / ואמר בקשת החכמה כחופש המטמונים / ולא
יערכנה זהב ופנינים /

ושאלו לחכם פתרונו אם הסכלות גמלי הוא לו כמבא טהלמוד נאה לו : ואמר ד' דברים :
כלום שאפי' אדם חשוב מתגדל בהם ואיך מקטין עצמו : שיקן ממקומו לאביו להפנינו
תחתיו : ושיכבד את אורחיו / לסדרם ברברים ולהתבונן ולהסתכל מהם אם אוכלים
ועוטים וקרר משכבם : ושיענין עניני מרכבותיו / ללכת לראות סוסיו וכלי רכבו בקר
וערב אם חסרים דבר ואפילו יהיו לו מאה עבדים אל יסמוך עליהם : ושיכבד החכם
להזכיר יום יום לפתח ולקחת חכמה ממנו : ואמ' מי שיושב בין חכמים / כיבס חכם
יחשב / ומי שיושב בין הכסילים / כמו שאומ' המשל לא לחכם הלך רזיר אבל עורב
אלא מכי : שהוא מינו : ואמר הזהירו / כלומר אפילו הוא נראה חסיד אל תבטחו בו
שאיך הכסיל יודע להזהר במעשיו / וכן אמרו חכמים לא עם הארץ חסיד : ומן החכם
החוטא : פתרונו שמעשיו מוכערים אפילו הוא תלמיד חכם הזהירו מעשיו : ואמר
בקשת החכמה כו' טובה כחפוש זהב וכסף ולא יערכנה זהב ופנינים :

שער היחוד

ב

שער היחוד פתרונו שער היחוד כלומר להבין ולהטיל ולרעת שהקבה יחיד
בעולמו יתברך שמו מאיך כמוהו בעלונים ובתחתונים וגם איך
לו דמות וערך ועל זה כאמר על ידי ישעיה הכביא ואל מי תרמיון אל ומה דמות תערכו
לו / וכתוב ואל מי תרמיוני ואסוה וגו' ואל תתמה על זה שהרי הנפשות איך להם גוף
וזורה ודמות / וזהו שאמרו הפלוסופים אם הרברים יגעים בענין הנפש כל סוף בענין
הקבה יתברך שמו והנה מבאנו אמתת הנפש מבלי כסוב ממנה לא צורה ולא דמות
ולא מראה ולא ריח אף על פי שפעולות הנפש נכרים כמו וכן הסכל שפעלו וסומכו
נכרים כמו ולא כסוב ממנו לא דמות ולא צורה ולא נוכל להמטילם ברעיונו :
וכן כתב רבינו משה מיימון בספר מדע סיפר וזה לסונו על מה שאמר שמע ישראל
ה' אלקינו ה' אחד / אחד לומר שאיך כיחודו בכל האחרים שבעולם ואיכנו בדמות גוף
וזורה / תדע שהרי גוף וגויה אי אפשר להיות בלי קץ ותכלית לו ולסחול והקדום ברוך
הוא איך לו קץ ותכלית ועוד אמר הבאין סברות וראיות אחרות וסעד לרבריון שאיך
להקדום ברוך הוא גוף וזורה ואם תאמר והלא כתיב ותחת רגליו כו' באבצע אלקים
ידה' עיניה' אזני ה' / כל זה לפי רעת בני האדם שאינם משימין אלא הגופים ודברים
עושה בלשון בני אדם והכל כמני' הם קמו אף פקתי ברק חרבו יוכי חרב יש לו להקדו'
ברוך הוא

שער היחוד

ברוך הוא וסי' הרב הוא הנרג לא משל הוא ובמלאכים צורה בלא גולם שאינם גוף
ובויה אלף צורות כפרדות זו מזו כאש וכרוח שבאמר עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש
לוהט וגם בהקדוש ברוך הוא כאמר אש חכלה הוא אש ולא אש ממם לא משל וכך
אמר רב סעריה גאון ז"ל שאין לרמות להקדוש ברוך הוא לא רמות ולא צורה ספק אמר
משה רבינו עליו השלום כי לא ראיתם כל תמונה ומה שבאמר פי ה' ה' עיני ה' כל
זה לשון בני אדם והם משל ורובמא ספק באמר ירכתו ים לשון ים יד היאור ומה
בנראה הקדוש ברוך הוא לכמה נביאי' ליטעיה וליחזקל ולרביאל ברמות אדם לא ראו
לא כבודו וברמות שמנהג לראות שלא יתפחדו ממנו סערי משה רבינו היה ראש לכל
הנביאים ולא בקש לראות אלא כבודו שבאמר הראני נא את כבודך והשיב לו הקדוש
ברוך הוא כי לא יראני האדם וחי פירוש אין ברעת פסם אדם ובריה לראות ולהשיב
אמתות הבורא לפיכך הסתיקה יפה ועל זה אומר הספר מובחר מפניו וזה לשונו:

אמר

לחכם ספר לנו מהו הבורא אמר הדבור במה שלא יושג אולת יחשב /
והמחלוקת במה שלא תגיעו המחשבה חשא הוא ואמר שחכם נכנס על
אנשים שהיו חולקים בדברים אמר להם לא תשלם לכם העצה אמרו לו ולמר
אמר להם שהעצה היא ההסכמה

אמר לחכם ספר כלומר השיב להם החכם אש אחיל לרבר אמתת הרבר שלא יושג
ההתחלה תחשב אולת והמחלוקת במה שלא תגיעו המחשבה חשא הוא כלומר אש
אחילת על חברי או חברי עלי בענין הבורא ובמעשה מרכבה לא תגיעו המחשבה
כלומר אפילו מחשבתי גם מחשבת חברי לא תגיע אל אמתת הרברי הרי שהמחלוקת
חטאה גדולה היא כשיאמר אדם על הבורא רבר שאינו הגון ואין מחשבתו מסגת
ואת שחכם אחד נכנס לבית המדרש והיו עם אנשים חולקים בדברים על ענין הבורא
אמר לא תשלם לכם כלומר בעצה טובה לא תוכלו לעשות שלום אמרו לו ולמה כלומר
ומה היא העצה אמר להם העצה הטובה שתסכימו דעתכם לרבר אחד כי המחלוקת
לא ינעיל ברבר שאין הרעת מסגת אך המחלוקת חטא הוא כי אי אפשר שיהיו דברי
שני החולקי' אמת כמזל שאחר מהם מספר דברי סקר על הקבה לכך טוב שתהיה
הסכמתם שתוקה כך כל פירוש לא תשלם שתרון לא כלומר לא תחלקו יותר לא
הסכימו עמכם בהסכמה אחת שהיא העצה הטובה וזוהי תשלם לכם עצה

שער הענוה

אמר החכם קרן המשכיל ענוה קרן הכסיל עזות

קרן

המשכיל ענוה זה לך האות שתכיר בו המשכיל היא הענוה שלפי עובתו
תכיר שכלו וקרן הכסיל עזות כי לפי עזות פניו תכיר אולתו קרן לשון
אות וסיומ וז"ל קרן המשכיל אשר בה הוא נוגח ונובח לכל לוחמיו היא הענוה כי
בעובתו שהוא סומע חרפתו וסותק הם נכנעים לפניו וקרן הכסיל אשר בה הוא
נוגח וכלהם הוא העזות ע"א ז"ל קרן לשון והקרן תיימת כלומר עיקר מהגון
ועקב

שער הענוה

ח

ועקב כל ענוה שלום / ואמר החכם / אני שומע דבר רע ולא אשגיח עליו / אמרו לו
 ולמה / אמר להם מפני שאני ירא שאשמע קשה ממנו / ואמר השתיקה לכסיל היא
 תשובתו / ואמר שלשה דברים מי שאינם בו לא ימצא בו טעם האמונה / ענוה שישיב
 בה אולת הכסיל / ויראה שתמנע מן העבדות / ורעת נזורה שיפיים בה בני אדם /
 ואמר שאדם אחד בא לפני חכם אחד / ואמר לו אני רואה בני אדם שהם מזיקים
 ונפשי יעצתני שלא אתערב עמהם / אמלו לא תעשה כי לא תוכל לעמד בלעזיהם
 וגם הם אינם יכולים לעמד בלעדיך כי הם צריכים לך ואתה צריך להם / אך הית
 בנייהם הרש / שומע / עור / רואה / אלם / מדבר / ואמר אין זו מדה טובה שימנע
 מהזיק אבל מדה טובה היא שיסבול הבזק / ושאלו לחכם מה המדות הטובות / אמר
 סבל / והמדות הרעות / אמר נקמה / ואמר אדם אחד גרף אדם חכם / אמר לו אחד
 מתלמידיו / רבו חן

ועקב כל ענוה שלום / כראמי עקב ענוה זרחת ה / אני שומע הרע / פתרונו כלומר אני
 שומע חרפתי וסותק / אמרו לו ולמה / אמר להם מפני שאני ירא שאם אשיב להם דבר
 פן אשמע חרופים קסים מהראשונים / השתיקה לכסיל / כשהכסיל חולק עם החכם
 והחכם נסתק / השתיקה תשובה גדולה ה' לו / שהכסיל מטער על שתיק החכם ויתר
 ממשיב על דבריו / שלשה דברים / פתרונו מי שאין בו שלשה דברים הללו הרע שאותו
 האיש ומנהגו אינו כאיש מאמין ביראת ה' ומהלך בתום / אלוהן הענוה / מי שאין בו
 ענוה / סגולה ענוה טבעונותו של אדם הוא משיב אולת הכסיל / כמו שפירשתי
 למעלה מהשתיקה תשובה גדולה לכסיל / ויראה / כלומ' גם אותו האיש שאין בו יראת
 ה' אין בו טעם אמונ' / סגולה היראה שתמנע האר' מן העבדות / ורעת נוחה / מי שאין
 רעתו נוחה על הבריות חלא בעל מריבות ואינו רצוני לשכניו גם זה אין בו טעם אמונה /
 סגולה מרת / דעת הנוחה פעל ירה הוא יורע לפיכך בני אדם ומי סרה הבריות
 נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו / שהם מזיקים / פתרונו סבל מעפיהם רעים /
 ונפשי יעצתני / כלומר אמרתי בלבי להתרחק מהם מכל וכל / אמר לו אל תתרחק כל
 כך מהם / כי לא תוכל לעמד מבלעדיהם / שהם צריכי לך ולמלאכתך ולנקום נקמתך
 מאויביך / ואתה צריך ליעצם ולהחזירם למוטב אך אינך / אך תתנהג בנייהם ולא
 תירא מהם / אם יחרפוך / עשה עצמך כלא שומע ואם תראה מעפיהם רעים / ואין
 בידך למחות / עשה עצמך כעור שאינו רואה / וכשתלוצבי לפיך אל תלוצץ עמהם /
 ול תשיב לרברי לבנותם / אלא עמוד עצמך כאלם / ואמר אין זה מדה טובה / כלומר
 אין לאדם להתפאר עצמו על שאינו מזיק לסוס אדם סבעולם אין זה דבר נכון
 להתהלל / אך בזאת יתהלל המתהלל ותפארת היא לו כספובל היק פעוסים לו
 אחרים וים בירו להקם / והוא סותק וכובל / ושאלו לחכם מה המדות הטובות
 אמר הסבל / פתרונו מדה טובה מכל המדות כשאדם סובל הזיקו או חרפתו מאחרים
 ונידו יכולת להקם והוא סותק / והמדות הרעות המה מי סבירו לנקום ונקם /
 ואמר אדם אחד גרף אדם חכם כו' /

תנלי

שער הענוה

דבי תן לי רשתו כו' אמר לו החכם אינו חכם מי שמרשה לרעה / ואמ' מי שרוב סבלו
 רב ענותנותו / ימעטו חומסיו וירבו עוזריו / ואמר אחרית כל קטטה חרשה / ואחרית
 כל ענוה שלום / ואמר מי שהווא עניו יהיה אדון / ומי שיתבונן יוסיף לקח חכמה /
 ואמר אני מכשא עצמי שיחא שום עון שוקל יותר מפשעי / ואמר מי שאינו מושל
 בכעסו אין שכלו שלם / ואמר השתיקה מענות השוטח טוב מענותו / ואמר איזהו
 גבור מי שמשים את האדלת בענותו וכובש את כעסו / ואמר כל מי שאינו מושל
 בכעסו כל שכן שאינו מושל בזולתו / ואמ' העניו מרכבת הכסיל / ואמר מי שלא סבל
 דבר אחד ישמע דברים הרבה / ואמר הענו והיצוה לעניו ואמר תחלת ריוח העניו
 שיעזרו אותו בני אדם על הסבל / ואמ' שאדם אח' גרף חכם אמ' לו לא תפליג בגדופכו /

תן לי רשות בו' תן לי רשות ללקוח כקמתך ממנו : אמר לו החכם אינו חכם : פתרונו
 סכות רשות לעשות רעה : ואמר מי שרוב סבלו / מי שמרבה מרת סבלנות שלו כראיה
 ענותנותו / כל' בזאת תבין כמה גדולה ענותנותו וימ' חן ואין קטן לו : ימצאו חומסיו /
 בזולתו : וירבו עוזריו : כלומר רבים יהיו בעזרו : ואמר אחרית : כלומר הזהירו מהקטטו
 והמחלוקת כי כל מי שחולק עם חבריו לטוב יתחרט ויתנחם אך אם היה כך מרת
 ענוה לסבול דברי מחרטיך תדע כי לטוב יתחרטו אצמי ריבך ויכענו לפניך לעשות
 עמך שלום : ואמר מי שהוא עניו / כלומר מי שהוא עניו ימצא חן וימשלוהו
 לארון עליהם : וכל מי שיתן לבו להבין דבר מתוך דבר יוסף חכמה יום יום : ואמר
 החכם אני מכשא כו' בתמיה כלומר דבר יש בירי להיות מכשא עצמי ולהתפאר טיהא
 עון אחריו שוקל וכבר יותר מפשעי / ויא' אכימכשא / אך אין צריך לפרס בלשון תמיה /
 ואמר מי שאינו מושל בעצמו / לכבוש כעסו אינו שלם בסוד סכל החכמה : ואמר
 השתיקה מענות : כלומר מרת טובה של עניו זו היא מה שנותק מלענות לסוטה כשהו'
 מחרפו : ואמר איזהו גבור מי שמשים / שהאילו מחרפו והוא שותק / ויא' מי שהסיב
 כלומר שתיקתו היא תשובתו ואין לו עליו תשובה גדולה מזו והיא כזוה ובבורה' וזהו
 שאמר למעלה שתיקה לכסיל היא תשובתו / וכך הוא אומר איזהו גבור הכובש כעסו :
 ואמר כל מי שאינו / כלומר כל מי שאין בירו למשול בעצמו ולכבוש כעסו כל סכך שאינו
 ראוי ליטול סדרה ולמשול באחרים / בזולתו / כלומר באחרים : ואמר העניו מרכבת
 הכסיל / שהעניו קובל לכסיל להשתרר עליו : ואמר מי שלא סבל כו' / מי שאין בירו
 לכבול אחר מדברי ריבו גורם לעצמו שיסמע חרופים אחרים הרבה : ואמר הענו
 והצחוף לעניו כל' / העניו שים בירו ענו וסכל לכבול מתוך כך הוא נוכח אצמי מלחמתו
 הלחמים : ואמר תחלת ריוח העניו כו' ויא' על הכסיל / והשתרר תחלת ריוח העניו /
 כלומר זה הספר מלמד את האדם איך וכסם במרת הענוה : וכך הוא אומר הרובה
 להמשיך לבו לדרך הענוה והסבלנות שהסבל ממרת הענוה בתחלה יתן אל רוחו
 טאם יהיה עניו מירוח ותועיל לו שיעזרו אותו בני האדם על הסבל שמתוך סיראוהו
 קומע חרפתו ושותק וכמרו רחמי השומעים לעזרו ולחזק ריוו במפסטו : ואמר שאדם
 אחר גרף כו' : כלומר אל תרבה לגרף אותנו לומר כל אשר בלבך :

והניח

שער הענוה

ט

והניח לשלום מקום / ואמר מי ששמע דבר שאינו כרצונו ושותק עליו יפסוק ממנו מה שמואם בו / ואמר מצאתי הענוה שהיא עוזרת לי מכל אנשי / ואמר שאדם אחד גרף חכם אחד / ודרף אחריו עד ביתו הולך ומגורף / ואמר לו החכם אמור פה כל מדת שבלבך ושוב לך קודם שישמעוך קצת מנבלינו ותשמע מה שתמאם ותקח מכות בשכר רוע מעלליך / ואמ' שאדם אחד גרף חכם אחד / אמ' לו החכם אתה לא הנחת מאומ' ממה שירעת בי / ומה שירע כך הכורא יותר / ואמ' במשוך חקף אל תחטיאך / ואמר דוחים בסבל צער מה שהוא גדול ממנו / ואמר מי שבחר בטוב יברח מן הרע :

והניח לשלום מקום * כלומר סיהא לך מקום פניו לעשות שלום עמנו שאם תגלה כל לבבך וכל המומין סדעת עלינו לא יהיה עוד עם לבבינו מקום לעשות שלום לעולם :
ואמר מי ששמע דבר שלא כרצונו * פתרונו סממע מערפיס דברים שלא כרצונו ושותק יפסוק ממנו בסתירתו שלא יוסוף המגורף לומר דברים קשים :
ואמר החכם מצאתי הענוה * מעלתה שהיא עוזרת לי מכל הרובי :
ואמר שאדם אחד גרף חכם אחד ודרף אחריו * אמר לו החכם קודם הגיעו לביתו אמור פה * ואל תבא אל ביתי פן ישמעו תצת מעבדינו או מקרובינו כבלים כמותך * ותשמע * חרופים כחרופיך :
ותקח מכות בסכר רוע מעלליך * כלומר בא וראה ענות ועצת החכם פנוח לו לסמוע חרפתו מראות המחלוקת ונקמתו ממנו :
ואמר שאדם גרף * עד ומה שירע כך הכורא יותר ממה שאמרת עלי אך זה הפיל איכו עקר * כי מה מרת ענוה יש כאן * לכך נראה לי אל אך מה שירע בו הכורא יותר * כלומר למה תיגע להגיד המומין שבי כי לא תוכל להגיד החבי * וזהו ודאי מרת ענוה * ובזאת נסתתק המגורף :
ואמר במשוך חקף * כלומר אם תמשוך ותאריך הכפי להיות כסוף וספל בין הבריות * כפייה זול לא תחסרך * לא תמצא בה חסרון כי אם ריוח :
תחטיאך * כמו אני ובני שלמה חטאים :
ויס ספירים סכתוב ואמר במסל חקף אל תחטיאך * כלומר משל זה בפי חכמים הכפיה כמו ספירסו לעיל * ויא במסל חקף * בממשלת ירך * ואח נראה :
ואמ' רוחי הסבל בצער :
פתרונו מתוך שאדם סוכל בער קטן של קטור או ענינים אחרים נדחים מעליו צער גדול ממנו :
ואמר מי סביחר ורובה להגיע למעלת החכמה הטובה ירחיק עצמו מכל דברים רעים * ויתהלך בכל רגעים * בדרך טוב ונעים * כענוים וכננועים * ויתבונן בקורס * כי זה כל האדם :

שער המחילה

י

אמר החכם המחילה לנבל כפי שהגון לנדיב / ואמר מחל על שהרע לך ותן למי שמנע ממך / ואמר ההודאה בעון הטענה כבקשת המחילה / ואמר הודה

אמר החכם המחילה * כפי גודל כריבותו יגדל מחילתו :
ואמר מחל ער סממע מתוך פתור מה ססאלת ממנו :
ואמר ההודאה בעון * כסחרך מורה טחטוא לך אותה הטענה תהי בעיניך כבקשת מחילה :
ואמר הודה

שער המחילה

ואמר הודו בעונך ובקש מחילה כי כפירת העון שתי עונות ואם מחל השא אוהבך
 ואל תתגלה לשנאך ואם תקום תראג ואם תמחול תעלוץ ואמר כי מלך אחד
 צוה להרוג עדת אסירים אמר אחד מהם אדוני המלך אם אנחנו הרענו להשא הלא
 אתה תשיב כשתאמר הרפו לאלה הנבלים ולא היה אדם בהם שהשיב לרבר כזר
 ונמנע המלך ולא הרגם ואמר כי מלך אחד צוה להרוג חכם אחד אמר לו אחד
 מינעצו אתה יכול לעשות מה שלא עשית יותר מהשיב מה שעוית ונמנע ולא הרגו

ואמר הורה בצונך כשאתה כופר בעון הרי אתה כסונה וכופל סרחונך ואמר מחל
 וטא אוהבך ואל תתגלה כלומר פן תתגלה חטאת אוהבך לפיכך שלא תודי ענה לו
 פן ישמח ויגל ואמר אם תקום תראג לכן אל תמהר להיכרם ואמר כי מלך אחד צוה
 להרוג עדת כלומר אסירים הרבה שנתחייבו מיתה הלא אתה תשיב כלומר סבךך
 יהיה כשתאמר הכינו והרפו לאלה הנבלים כי יאמרו בני האדם לא היה בהם באלו
 הנבלים זכות סיהיה לו למלך להשיב להם בדבר כזה ואמר כי מלך אחד צוה
 כלומר אתה יכול לעשות מה שלא עשית כלומר תתיעץ ואל תמהר כי אתה יכול
 לעשות יותר מלהשיב אשר עשית שאם תהרגו ותתחטא תוכל להשיב

ה

שער המתן אמר וחכם המתן ותנצל מהר ותתחרט ואמר והמתן אחריתו
 טובה והמהירות אהריתו רעה ואמר מי שרוכב בבהירות אינו
 בטוח מן המכשול ואמר יש ממתין ומגיע להפצו וממהר ובכשל

אמר החכם המתן ותנצל תמהר ותתחרט פתרונו לפי שכבר הזכיר למעלה
 שלא יהא כמהר להיכרם מאויביו לפיכך חבר אחריו שער המתן
 כלומר סיהיה אדם ממתין מלהיכרם ומאריך אפו ואמר החכם המתן כלומר שלא
 תהא כבהל ומיהר לעשות מחסבות לבך ואז תנצל מעשות דברים שלא כהוגן ואם
 תמהר תרע כי תתחרט באחרונה ואמר מי שרוכב במהירות כלומר לא תהיה
 פמהר לעשות מחסבות לבך פן תכשל ואמר יש ממתין רבויק לסל מעלה אל תהו
 כמהר במעשיך כי יש ממתין ומגיע לתפשו וממהר וכשלא

שער האמונה אמרו לחכם למה אין אנו רואין עליך סימן דאגה

האמונה נקראת בטארים מאמת ביוצרו בלב סלם כלומר בטוח ואסעפן על
 אמונת הבורא והאבת בוראו חקיקה בקירות לבו ואינו מתעצב מן
 הבאות עליו לא מצדקן עליו את הריו ומקבל וקורין מאהבה ואינו רואה על העתידות
 לא בוטח באלהים להיות לו למגן וכו' אמרו לו לחכם למה אין אנו רואים עליך סימן
 דאגה כלומר פני צומים כאיש רואה ומתעצב על הבאות או ירא ותרד על העתידות
 והסיק

שער האמונה

אמר להם מפני שלא קניתי דבר / ופקדתי ודאגתי עליו / ואמר אין לך דבר שאין
לו גדר / אמר לו מהו הגדר / אמר הכטחון / אמר לו מהו גדר הכטחון / אמר
האמונה / אמרו לו ומהו גדר האמונה / אמר שלא תירא דבר / ואמר להכם מהו
גדר האמונה / אמר הכטחון באלהים ורעות בגזרותיו וחמסר אליו / ואמר השמחה
והמנוחה ברצון / והדאגה והאכל בהקצפה / ואמר אין דבר גדול מן האמונה וקצת
בני אדם סובלים הפגעי האלה כרש והחולי והפחד יודע כי כל אלה משערי האמונה
ואם החכם בני אדם שאלו מאלהיכם שיחון אתכם האמונה כי האמונה ראש התורה
ובקשו ממנו השלוח כי היא ראש הגדולה בנעימות תבקשוה בעולם הזה ובעולם
הבא ודי באמונה עושר ובעבודה עסק / ואמרה הטרף אין מוצאותיו חריצות ולא

והסיב מפני שלא קניתי דבר ופקדתי כמו לא נפקד ממנו אים / וכי ויפקד מקום דוד
כלומר כל זה שיש לי איננו בידי קנין עולמית / אלא המתת אלהים / ואם יתחנו אלהים
מידי לא אראב על זאת ה' כתיב וזה לקח / וימ ופקדתי כמו והפקדתי / כלומר שלא
הפקדתי אצל טוס ארס ואראב פן יכפרנו / הראשון עקר / ואמר החכם אין
לך דבר שאין לו גדר כלומר החכם עוסק קייג וקער לכל דבר חכמתו למען יתקיים
וסל לכל מעשיו / ובעבור כן מצליח / ומהו הגדר / אמר הכטחון סבוטח תמיד
באלהיו / וזהו סכאמר ראשית חכמה יראת ה' / אומר הסלך על ה' יהבך / ואומר
בכל דרכיך דעהו / ומהו הגדר הכטחון / כלומר איזה דבר מביאו לבטוח באלהים /
אמר האמונה / כשיאמין בבוראו סכליחו ונטען בו לאהבה אותו בכל לבבו ובכל
כפפו ובכל מאדו אז בוטחו / אמר ומהו הגדר האמונה / כלומר באיזה ענין תתקיים
האמונה / אמר שלא יירא דבר / כי כל הבאות עליו יקבל בשמחה / ואמר להכם
מהו הגדר האמונה / אמר הכטחון באלהים ורעות / כלומר שמקבל יסורי האהבה
וגזרותיו בשמחה / ואמר השמחה והמוחה ברצון / פתרונו הרועה להיות כל ימיו
בשמחה ובמוחה יקבל ברכון גזרת הבורא / והאבל / כי מי שייקצף על הבאות כל
ימיו מכאובים ואבל ורואג / ואמר אין דבר גדול / כלומר אין לך מדה מטובחת
יותר מן האמונה כי בכך סובלים בני אדם הפגעים האלה כגון הרע והחולי והפחד
ובטוח באלהים / וכל זה משערי האמונה / ואמר החכם בני אדם / שאלו מאלהיכם
שי' התפללו תמיד שיחון אתכם האמונה / סתהא חן האמונה תמיד כלבבכם לעולם
כלומר סתהבוה / כי האמונה ראש התורה שמתוך האמונה תשמרו חקי אלהים
זאת תורתו / ובקשו ממנו השלוח / כי מי שהוא תמיד בשלוח עם הבריות עולה
לגדולה / בנעימות חקקוהו / כלומר אם תתנהגו בנעימות היא בקשת השלוח
ותועילכם בעולם הזה ובעולם הבא / ודי באמונה עושר / כלומר עושר גדול יש באמונה
שמקבל כל הבאות בשמחה ובטוב לבב / ובעבודה עסק / כמה עסקיו רבי' מי סתחן
לבו לעבודתו וצרו / ואמר הטרף אין מוצאותיו חריצות / פתרונו אין ארס מוצא פרסתו
צרכיו עמלו ובמה שהוא מתאמץ לאסוף אלא בבטחונו באלהים / חרוץ / נקרא ארס
המתאמץ במעשיו ובלבבו סוללי'טו / ולא

שער הבטחון

זלא מונעתו שנאת השונא / אלו היה בורח אחד מטרפו כאשר בורח מן המות היה
טרפו רודף אחריו יותר ממנו וממהר להשיגו יותר / ואמר מי שאינו רוצה בגזרת
הבורא אין לשטותו רפואה :

ולא מונעתו סכנת הסוכא / איך נכאפו יכולים למנוע סלא תגיעו פרכתו אם בטוח
באלהים / וימ ולא מונע העורף והעוטר מה שארם סוכא וסלא העוטר כקרא מי שהוא
חזב ידים ומי שאינו טורח להעטיר כויש בני ארם שאינם עמלים ופרכתם מזדמנת
להם וזהו שאמר אלן היה בורח / מה היה לו לארם להתאמץ ולהקטיע להעטיר שאם
חפץ בן האלהים אפילו הוא בורח מפרכתו בכל מקום סיברח פרכתו תרדוף אחריו
ותמהר להשיגו יותר מהרודף אחריה / ואמר מי שאינו רוצה / כלומר מי שמטבער על
הבאות ראבותיו רבות ואיך להם מרפא לכך בטוח באלהים ממעל :

שער הבטחון

באלהים / אמר לחכם מהו הבטחון באלהים / אמר שתבטח
בו בכל ענייך ותניחם עליו / ואמר מי החכם שכבני אדם
והבוטח מכלם / מי שהוא רוצה בדברים בבואם וכפנותם / ואמר ראוי לאדם שלא
יחשוב טרפו מתאחר ושלא ידאג לגזרת הבורא / ואמר החכם מי העולם צבא מוח
שיש לך מהם יבואך ואם תרפה ממנו מה שיש לך מהם עליך לא תוכל לדחותו ומי
שנואש ממה שלא הגיעו יבוח גופו / ומי

אמרו

לחכם מהו הבטחון / אמר שתבטח בו בכל ענייך ותניחם עליו /
כלומר כל מעשיך וכל ענייך תניח על הקרום ברוך הוא ותבטח בו /
ואמר מי חכם / כלומר טעמה בחלקו על הסודים הבאים ועל הטובות בפנותם
מעליו / ובענין זה אמר המשורר / מילי יום אל תבהל / כי ילדי יום לא ירעו / ואל
תטמח אם יטיבו / גם אל תחת אם ירעו / כי הטובות גם הרעות / כאשר יחמו כן יסעו /
ואמר ראוי לאדם / סלא יראב על פרכתו ולא תהא בעיניו סמת אחרת אם לא
תבא במהרה / אלא יבטח ביוצרו / וסלא יראב / וטוב לו סלא יראב לגזרת הבורא אלא
יקבל בסמחה / ואמר החכם מי העולם צבא / קדע כי זמן קבוע לו לאדם כל ימי סני
חיוו / צבא / זמן / כמו צבא לאדם עלי ארץ וכן כל ימי צבאו איחל / מה סיס לך מהם /
כלומר מה שיקבעו לך מהם / יבואך / המה ימי סני חיך ותגיל ותסמח בהם / ואם
תרפה ממנו / מהעולם שאיך חפץ בו / מה סיס לך מהם עליך / שתרונו מה סיס לך
מהם / כלומר מימות עולם / עליך הדבר יצור אם לטוב אם לרע / ואם סמת סמת
לך / ואם קטבער לדרך קטא / לא תוכל לדחותו בחזקה / שעל כרחך אתה חי / ויא
לא תוכל לדחות הבאות עליך בחזקה / ומי שנואש / שתרונו מי שאינו רואב על קידות
הזמן הרגילות לבא ועדין לא באו אליו ואינו חרר עליהם אלא בוטח ביוצרו יבוח גופו
ואז טוב לו / וימ מי סואס / מי שאינו מתקנא ואינו חומר סל אחרים / זהו מה סלא
הגיעו / אז סמח בחלקו יבוח גופו / מי סואס כמו ותאמרו כואס :

שער התקוה

י א

זמי שהוא רוצה כמה שאננו הכורא תנוח דעתו : ואמר אם תפקיד ביד האלהים כל
עניניך תגיע אל נתיב הטובה :

מי שהוא רוצה : פי טעמה בחלקו : ואמר אם תפקוד : כלומר שתפזר הונך לעניים :
סאו יהיה לך פקדון ביד האלהי : סכ' מלוה ה' הונך דל' : וכך אמרינן בפרק קמא דרבבא
בתרא : מוכזו בזכז או כרותיו לעניים כו' : אמר אבותי אשרו למטה : ואני אשרתי
למעלה : תגיע אל נתיב הטובה : כלומר בגן עדן :

ח

שער התקוה

אמרו שאדם אחד עמד בשער המלך ימים רבים ולא הגיע
אליו : כתב באגרת ארבעה טורי : האחד הצורך והתחלת
הביאנו אליך : השני עם החסרון אין סכל על העכוב : השלישי החזרה מכלי העלחה
בקמת האריכים : הרביעי או חן עושה פרי או לאו מניח : ואמר שאדם אחד בא לפני
בושל אמר לו באתי אליך לשאול דבר ששאלתיו תחלה מהכורא : אם תעשהו
אשבח האלהים ואודך : ואם לא תעשהו אשבח את ה' ואודהו ואדינך לזכות וצרת
למלאכת משאלי :

אמרו שאדם אחד לא הגיע איו : פתרו : לא הניחוהו ללכת א המלך : כתב באגרת
ארבעה טורים לסלוח אל המלך : הצורך : כלומר רבוי זרכיו ועוצם חטאיו :
והתחלת סח' ימיו לחכמת ידך המה הביאנו אליך : החסרון : פתרונו עם רוב
חסרונו אין סכל ברול כמוקו : סאמי מתעכב מלכת עדיך : החזרה : כלומר אם אטוב
דיקם מלפניך מבלי הכלחה זאת תהיה כקמת אויבי ממני כיוס מחו על כלמתי : או הן
עושה פרי : כלומר ענה לי או הן או לאו : אם תענה הן על סאלתי תענה פרי : ואם תענה
לאונם זאת תהיה לי כחת רוח סלא אכפה לרבר הזה עור : ואמר שאדם אחד בא
לפני מוסל : ואם לא תעשהו אשבח את ה' סאצריק את הדין ואדינך לזכות ואומר
הקטאגרים :

ט

שער הסבל

אמר החכם סכול האמת ואם ימר : ושאלו לחכם מה נדר הסבל
הנאה : אמר לחם הוא הסבל שאין עמו תדעומת עם שום אדם :
ואמר הסבל שני מינים : סכל הצרות והסבל כמה שאמר הכורא עליך : הזכרון :

אמר החכם סכול האמת : פתרונו סכול מעסיו סל בורא ס' קרא אלהי אמת : ו
תהרהר אחר מרותיו אפי' הם סבדים ומרים לך : זהו ואם יומר כלום אפילו
כסימר לך : וסאלו לחכם מה נדר הסבל הנאה : אמר לו סאין לו תדעומת : אך סוכל
דברי גרופיהם : ויס מטרסוס סאיו מתרעס למס אדם על לחכיו : ואמר הסבל ס
מינים : סאמר הכורא עליך : בגן אסור מאכלים ועריות : הזכרון :

שער הסבל

ואמר הזכרון שני מינים / זכרון הסבל בעת הפגע ושוב ממנו זכרון הכורא כמדת
שאמר לך להיות מכביל בינך לבינו / ואמר אני תמה על מי שלא זמן לכל פגע סבל
ולכל טובה הוראה / ואמר הדאגה על מה שלא היה היא רעה חולה / ואמר שתית סם
המות טוב מן הדאגה / ואמ' כפי הלכות יהיה היגון / ואמ' כפי הגדולה תהייה סבות
הגפילה / ויא' הסבל / ואמר הסבל טוב שבעינינים והענוה טוב שבדברים / ואמר כל
מי שאינו מנצח האכל בסבל יאריך יגונו / הסבל / ימצא שלום והממהר חרשת / ואמ'
הסבל עושר / והפחות דש / ואמ' יש רעה כשתדמנ' לרעה אחרת תהייה מן הטובות /
ואמר יש רעה טובה מהסבל / ואמר אין למי שאין לו יכולת טוב מן הסבל / ואמר
מי מקני אדם יותר סבלן / אמר מי שמושיב תאותו / ואמר מי שמגביר בסבל
בעת צרתו / יגיע

ואמר הזכרון / מיהא הסבל על לבו לזכרון בעת פגע הרעות / וטוב ממנו / שתזכור
הבורא עליך ותסמור במה שאמר עליך להיות מכביל בינך וזכר הדבר שאמר לך
וזהו בינך לבינו / ואמר אני תמה / על מי שאינו כותף לב לסבול כל הסגעים ושאינו
כותף תורה ותהלה לאלהים על כל הטובות הבאות עליו / ואמר החכם הראגה על מה
סלא היה רעה חולה / וזהו שאמר המסורר אל תצר צרת מחר / כי לא תדע מה ילך
יום / וכך אמר המסורר / למה תראג על הצרה קודם הגעתה ריה לכה בסעתה /
לכן לא יראך אף ישאב על הבורא / ואמר שתית סם המות / כמסמעו / ואמר כפי
הלכות יהיה היגון / יגונו כל אדם הוא לפי חלשות רעותו כי איש חזק לב ואמין
מתגבר לגבר הצרות הבאות / ואמ' כפי הגדולה לפי רוב גדולתו של אדם תהיה כפילותו
כפיטול / וכך מפל הדיוט הוא / קי איך אלטו מוכטא ריאלטו קאסקה / וקפה קצת מה
ענין זה בשער הסבל / ויש ספרים סכתוב כפי הגדולה תהייה סבות הסבל / כלומר
לפי גדולתו כחה לאדם להיות סבלן / ואמר הסבל טוב מכל הענינים סדרך האדם
להתקב בהם / והענוה כחה סברברים / מכל רברי סבחו של אדם סמרברים על
נועם מדותיו / אך טוב ממדת הענוה / ואמר מי שאינו מנצח האבל / מיהוא מתאבל
גמתאזן על הבאות אליו ואינו מתגבר במדת הסבל יאריך יגונו כי יום יום הצרות
מתחדשות ובאות / ואמ' הסובל ימצא שלום / והממהר להסיב רברי המחורף או להטקס
מאויביו יגבר המחלוקת ויתחרט באחרונה / ואמר הסבל עושר / יקנה בסבל עושר /
זהפחות מן שים בו מדת חריבות דם / היא מביאותו לדי עניות / עיף אחר / הוא דם
בעיניו כל הימים / ואמ' יש רעה / כל זה כאמר על הסבל סבתחלה כראיה בעיניך סרצו
רע הוא / יש רעה כעין הסבל וכשתדמנה לרעה אחרת אם תסקלמה כגבר המהירו או
הקמה תראה המהירות קסה מן הסבל / אז יהיה הסבל טוב בעיניך ממדות הטובות /
יש רעה שאם תסקלמה לרעה / גדולה הימנה תהיה זאת הרעה בעיניך מן הטובות
סבעולם ותדריך עליך את הדין / וכל זה על ידי הסבל / ואמ' אין למי / כמסמעו / ואמ'
מי מבני אדם / אמ' מי סמתגבר ביצרו ומונע עצמו מתאות לבו / מי סמתגבר / סמתקבל
יקורין מאהבה ואינו מהרהר אחר מדת הדין אך מקדיק עליו את הדין וסובל הוא / יגיע

שער ההסתפקות

ח

יגיע אל חפצו מרוב לבבו / ואמר הסכל הפשי / אפילו אם יגיע לבעליו הזק / ואמר
 מי ששם הסכל תכליתו יגיעוהו הסכל אל חפצו / ואמר הסכל מר ומעביר מבעליו
 הזק / ואמר אין דבר שמהסדר מן הרעה כמו הסכל / ואמר איזה מבני אדם נכבד אצל
 הכורא / אמר מי שיגיע אל דעותו ויכבול את הכאות /

יגיע אל חפצו מירחם עליו / ויזרו ויסלים חפצו וימלא משאלותיו וכל זה מרוס לבבו כי
 הסכל מרוס גבורתו של אדם / ואמר הסכל חפשי כלומר מעולה וטוב על כל שאר מדותיו
 של אדם ואפילו אם אחת רואה פגיע לבעל הסכל נזק ספקמיס מתוך סבלנות מגיע
 לו נזק / אל יקל בכל זאת הסכל בעיניך פאס מתוך הסכל מגיע לבעליו נזק פעס אחת
 יגיע לו ריוח אלק פעמים / ואמר מי פעס הסכל תכליתו / מי שמסס אל לבו לתכלית
 כל ענינו מרת הסכל כמה טובה / יגיעוהו / ענין אחר מי פעס / לשון טומה בבית
 דין כלומר סמבין כמה הוא פוה יבין שהכל לתכליתו יגיעוהו / ואמר הסכל מר / כמה מר
 וקמה לסובל לסבול / ואפכפן טוב הוא סמעביר / הספר מרמה ארתו לכוס של רפואה
 סבתלה הוא מר לסותהו וסוכו למכוא בו רפואה / ואמר מי הסכבר אלל הפס כמשמעו :

שער ההסתפקות

אמר החכם מי שמבקש יותר מצרכו טורד נפשו
 מתועלתו / מלך אחד אמר לחכם אלו היית שואל
 מבני הייתי מספיק לך כל יומיך / אמר לו ולמה אשאל לך ואני עשיר מוכן / אמר לו
 המלך ואיך אחה עשיר מבני / אמר לו מפני שאני מסתפק במעט שבידי יותר ממח
 שאתה מסתפק ברוב שלך / ואמר מי שדי לו כמרה שגור לו הכורא הוא עשיר מכל
 אדם / ואמר הסתפק כמה שחלק לך הכורא ואל תביט אל מה שיש לזולתך / ואמר אל
 תתאוה כמה שלא נתן לך / כי מי ששמח בחלקו שבע / ואמר במעט מן הטרף מי
 שירצה הכורא מקבל ממנו מעט ממעשיו / ואמר ההסתפקות טוב יותר מן השכל /

אדם המסתפק ומתפרנס במה שחננו הכורא ושמח בחלקו / אמר החכם מי
 שמקבם יותר מצרכו / סמתיעג להעסור ומקמץ ואינו עוסה טובה לכפסו /
 הוא טורד נפשו מתועלתו / כלומר מבאים ריחו וכבורו ומעלת נפשו ומונע עצמו
 ומכבוד / מלך אחד אמר לחכם / עד פאני מסתפק / כלומר פאני מספיק צרכי ברבר
 מעט ואינו רודף התענוגים / יותר ממה / פאחה צריך לפרנס חילותך ומלחמותך
 בריוח / ואמר מי שדי לו / ואמר הסתפק במה שחלק ונתן לך הכורא / ואל תביט ואל
 תחמוד במה שחלק לאחריו / ואמר לתאוה ואל תחמד במה שלא נתן לך מאת הכורא /
 והסתפק ושמח בחלקך / כי מי ששמח בחלקו נראה בעיניו כאלו סבע כל טוב / ואמר
 במעט מן הטרף / מי טרפה הכורא יקבל ממנו מעט ממעשיו / פתיונו מי שרובה
 ושמח במעט מזון סתן לו הכורא מקבל ממנו מעט זכיותיו ברצון / וגם מצות סבדו
 מרה כנגד מרה / ואמר ההסתפקות / פתיונו מי שירוע להסתפק ולהתפרנס
 ברבר מועט סבדו בלי הכטרך לבריות חכמה יתרה היא בו וטובה מאחר הסכל /

העסור

שער ההסתפקות

ואמר העושר והגדולה היא עדיבת החמדה / ואמר ראוי לאדם שלא יבקש מהעולם
יותר מספקו שבו יעבור ויזק ויצורך מעצמו כי הממון שקר והון העולם כא במהרה
וחולף במהרה / ואמר ההסתפקו שמונע בעליו מן הזלות טוב מהממון המביאו לידי
בזיון / ואמר עושר הנפש טוב מעושר הממון / ואמר ראש ההסתפקות והזריות שלא
יגדל בעיניך הרב של זולתך / ואל ימעט בעיניך המעט שלך / גם אל תשקול מי
שלמעלה ממך כך / ואמר כשימעט בעיניך מה שאתה נוחל זכור בו צוק העניים
בצרות שעברו עליך ויהיה די לך בשלוה כי אין ממנו תמורה כשתפקד / ואמר פרי
ההסתפקות המנוחה / רענני השפלות האהבה /

העושר והגדולה / פתרונו מי מעוזב מהיות חומר בסל אחרים ובתבוצת ממון עושר
זכור גדול הוא לו / ואמר ראוי לאדם / כאה לאדם שלא יבקש בעולם הזה יותר מספקו
סכך אחר שלמה המלך רם ועושר אל תתן לי הטריפני לחם חקוי / כי כל מי שיש לו כרי
ספקו ואינו מתערך ברוב מאכלים מעביר מעליו את הכזק / שהמרה באכילה מביא
עליו חלאים רעים / וצורך מעצמו / פתרונו ואינו כריך לסחול מקרוביו / מעצמו / כמו
אך עצמי ובשרי אתה / ע"א מעצמו ממש שאינו כריך להטריח עצמו יותר נראי כאותם
המתגעגעים להעשיר משאר הון העולם / יותר מספקו / מה שיש בו תועלת / כי הוא
בא / כי הממון סקר והטעם עליו לא יעמר / כי הון העולם בא במהרה וחולף במהרה /
כלומר כאשר בא כן ילך / ההסתפקות / מי שיוכל להסתפק ברבר מועט ונמנע מזולת
סאלת הבריות טוב הוא לו אותו הספק והמעט ממון מן הממון והעושר המביא בעליו
לידי בזיון בהמה ענינים כאותם שנתפסים בער ממון ומוסלכים בבור האסורים /
עושר הנפש / מי שנפשו רחבה וסמח בחלקו הן רב הן מעט טוב הוא לו וכו' לכפון
יותר מעושר הממון / ראש ההסתפקות / כלום אם חפצת להגיע אל ראש ההסתפקות
והזריות וללמד עצמך להתפרכס ברבר מועט ולהיות זרית במה שיש לך הזרע שלא
יגדל בעיניך הרב של זולתך / שלא תקבא בממון רב של אחרים / ואל ימעט בעיניך /
אלא סמח בחלקך / וגם אל תשקול / אם ראית חברך שהוא עשיר ממך אל תשקל להו
בדרך לומר למה זה עשיר ממני הלא אני חכם כמוהו אל תאמ' כן לפי שרבר זה מביאך
לידי חמוד ממון ויזיבאך מדרך ההסתפקות / ענין אחר / אם ראית עשיר ממך מתערך
בתענוגים אל תשקל להו כך להתערך כמוהו אלא הסתפק במה שיש לך כי הוא
עושה לפי השגת ירו וגם אתה עשה כפי השגת ירך ואז טוב לך / כשימעט בעיניך /
אם ימעט בעיניך מה שהחילך הכורא זכור הצרות שעברו עליך ואז יהיה די לך
בה בשלוה כי אז תאמר בלבבך די לי במעט שבירי אחרים שאני היום בשלוה אין עושר
טוב ממני / ואמר פרי ההסתפקות המנוחה / כלומר סכר מי שמתפק במה שבירי
היא המנוחה שמתוך סאה לו להסתפק במעט שבירי לבו במנוחה כל הימים
שאינו מתגעגעים להעשיר ולקבץ ממון / ורענני השפלות האהבה / כלומר הענינים
הכומחים ויזכאים מקרבי דרך השפלות / היא האהבה / שמתוך שפלותו של אדם הוא
החוב וכחמד / הנהג

שער היאוש

יג

ואמר הנהג הנפש כדי הספק ואם לאו היא תבקש ממך יותר מספוקך / הם אמרו כי שנים לא יתחברו לעולם ההסתפקות והחמוד

ההגה הכפשי / כלומר למד נפסך להסתפק ברבה מועט שאם תלמד לנפסך להתעורר במאכלי היא הנפש תבקש לך מה שהנהגת אליה כל הימי ואם אין בידך להספיק היא תדריוך לבזול ולגנוב וללסטם הבריות ותתפש ותמות בכפש מרה / כי פני / סני דברי / הם שלעולם אין מתחברים ולא ימצאו בארץ אחר לעולם / ואלו הן החומר אין בו מעלת ההסתפקות / והמסתפק אינו חומר כמה שאין לו אך שמה בחלקו

חסלת שער ההסתפקות

שער היאוש אמר החכם היאוש ממרה שיש בידי אדם תפארת לאדם / כי הכצע הוא הרש הנמצא והיאוש חפשי והתקודה אמה / ואמר השוכח כל העולם הפסד / ואמר הבקשה מהגבראים חסרון אמונת האמין /

אמר החכם היאוש כשארם מתיאם אף ממה פיס לו הן עושר הן בניס ואינו כותף עליהם לב אהבה יתרה אך עושה עבמו בעת מער ממנו או מיתת בניו ואין בידו כח להוסיעם מתיאם כמי שאינם שלו או כמי שלא ראם לעולם תפארת לו זאת המדה / כי הנצע כלומר החומר ממנו רודף תמיד אחר הנצע לפיכך טוב לאדם להתיאם כי למה יתן אהבה יתרה על הממוץ ועל הנצע / הוא הרש הנמצא / וכך אמר זה הספר עבמו בפער סקרא שער הרש אמר החכם אין רש כעסיר סלבו רואגן הרש / אך משבח אנו את היאוש / היאוש חפשי / מי סלבו מתיאם מן ממנו / אם יפסירנו לא יבטער סכבר מתיאם עליו נמצא סלבו תמיד בלא דאגה וחפשי הוא סמלך / והתקוה אמה / ומדת התקו לקבץ ממנו היא כאמה מסועברת כגר היאוש סקרא חפשי / חשוב כל העולם הפסד / לעולם יהיה בעיניך כל אשר לך כאלו כבד נפסדת ונתיאמת ממנו / ואם אתה עושה כן מה שתמצא בדרך היום יהיה בעיניך כדיוח ותשמח עליו / הבקשה מהגבראי / השואל מפוס בריה זו היא מרת חסרון אמונת האמין כי המאמין בהקרו בדין הוא באמונה אינו שואל מאדם / אך מהבורא / ענין אחר / הבקשה מהגבראים כי נמצא בספר אחר / ופתרונו המבקש עתירות מכביא לו חושה

יב

שער הבושה אמר החכם הזהר במדת הבשת / כי הבשת מורה על פני הנדיב

אמר החכם הזהר במדת הבשת / הזהר להתנהג במדת ארם בושת וענין / כי הבושת מתנהג בדרך אמונה ויושר / וזה דרך ארם נדיב / ואם תראה ארם ענין ופניו מתבייש מן עמית פניו מורה עליו כיוון מרת נדיבות בו / מי

שער הכשת

ואמר מי שעטתו מעיל הכושת יעלמו מומיו מכני אדם / ואמר הכשת והאמונה
בצמדות / כשתסתלק האחת תסלק חברתה /

מי שמתהוה בשת כלומר סלכשתו הכושת מלבנו מעיל סלה שהוא עניו ובוטח / אפילו
יש בו מומים הרבה מתוך ענותנותו הם נעלמים מעיני אדם ואין מספרים רק בשבחו
הכשת והאמונה כצמדות ומחוברות יחד / כי הבוטח מתכהב לעולם במדת יוסר
ואמונה / כשתסתלק האחת כלומר מי שאין לו אמונה אין לו בשת פנים /

י

שער הזרירות

אמר החכם מי שנוהר באבריו ישיבו ספוריו / ומי שדבק
בזהירות לא יחסר ספקו / ומי שלא יהיה נזהר יהיה נקל /

וכסמר מכל דבר רע : כלומר לסמר נטו מן חמה ומצנה / וכן
הסומר עצמו מתאכלים רעים / וכן הסומר לשונו ייטוב וספוריו
ימים הספורים לו כמו מספר ימיו אמלא / כלומר יבלה בטוב סנותו כי לא יירא
מחלאים רעים / ובספר אחר נמצא ייטיב וצער יו / ומי שדבק בזהירות סכנה במעשיו
ומתכוון במה שבריו לו לא יחסרו לעולם ספקיו זכריו ומזונותיו / והפתי או העצל
סלחו בזהר באלו הרברים קומו להיות נכזה ונקלה /

שער הסלסול

אמר החכם הגדל שביוחסים השם הטוב ואין הוציא בפני
התאוה כעצימות העיני / ואחר ביקר את הנפש שיחוס
האדם על זכרו / ושיקורו השם הטוב / ויבטח באלקים והיא האמונה הגמורה /

שתרנו : כמו סלסלה ותרוממך / וכן כבוד על סלסלות / וימ
לסון רוממות : כמו סולו לרוכב בערבות / וגם מנחס חבר סלסלה
ותרוממך עם סולו לרוכב בערבות / וסנייהם פל ענין רוממות / ואמר החכם האדם
מתגדל ומתרומם בעם טוב ותפארת היא לו יותר מיחס מספחה / ואין חוצץ כלומר אין
לך דבר סיהא חוצץ ומבריל ומרחיק את האדם מתאות לבו או מן העברה כעצמות
הצניעם מראות ברעואו לא יתאוה הלב לרבר רע / כי עינא וליב קרקור רעבירה /
ואחר סיעצים עיניו מתאותו / אז הוא מיקר כפשו כי תפארת כבוד הוא לו / סחוס
האדם על זכרו כלומר אל יתיאם אדם מליקר נפשו על אשר הוא בוטח לנחול כבוד
מחמת רוס יחוס מספחתו / אך ייקר נפשו במעשיו הנאים / סמי סוכרו לטוב זהו
תפארת יחס לו ולמספחתו / לכן יקוה השם טוב ויבטח באלקי / כי הכטחון היא מעלת
האמונה גמורה /

חסלת שער הסלסול

שער עזיבת התאוה

יד

טו

שער עזיבת התאוה

אמר החכם לא ישלמו עניני האדם עד שתפרד
 נפשו מחשקה ומתאותה / ואמר טעם השכל
 היא הכרת דברים ותאותם והכרלתם / ואל תאמן בעצמך שאתה חכם עד שתמשול
 בתאותך / ואמר מי שנמשך אחר שכלו וישרהו ויורהו ומי שנוטה אחר תאותו תתעור
 ותאכדו / ואשר מי שהניח התאוה והיה לו עוד שאינו נראה ולא נמצא כי לא הניח
 אדם לכבוד הכורא ונתחרט / ואם אין מגיעין אל מה שיש אצל הכורא לא בעבודה /
 ואמר מי שירא אלהים תטיב אחריתו / ואמר מי שידע שהאלהים רואהו ושומעו וזו
 ומכענו מן המעשים הרעים הוא הירא את דבריו והמשיב נפשו מן התאוה / ואמר מי
 שנטה אחר התאוה יעקבוה הרעות / ואם הנצל מכפשיך ותנצל נפשך מדעתך / ואם
 התהפכות דברי האדם מורה נשות תאותו בו / ואמר כבר טבע באולתו מי שנברר
 תאותו על שכלו / ואמר מי שאינו מושל בנפשו להשיבה מן תאותה אינו בטוח מן רע
 אחריתה ואינו יכול למשול באחרים /

אמר

החכם לא ישלמו פתרונו לעולם לא יהו עניניו מנהגותיו שלמים
 ותמימים עד שתפרד נפשו מהלך אחר חשקה ותאותה : עניניו כמו
 לעצמות בו / לפון מנהג : ואמר טעם השכל : כלומר מרת הסכל והחכמה המעולה
 טיחן האדם לב להכיר הרברים טטוב לו להתאות חליהן כי טובות הן ונת הרברים
 סיבול מהן כירעות הן : ואשר מי שהניח אחריו הולך אחר תאותו
 טטוב לו בחייו ולאחר מותו : ויחל עוד העולם הבא שלא נראה ולא נמצא
 לפוס אדם ההר עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו : כי לא הניח אדם פוס
 דבר מהנחתו ומתאותו לכבוד הכורא ונתחרט כי אין הקרוש ברוך הוא מקפח
 שכר כל בריה / אך משלם שכר טוב ליראיו : אין מגיעין כלומר אין אדם מגיע לשכר
 השריקים הגנוז והכפון אצל הכורא אלא בעבודת האלהים : ואמר מי שירא כלומר
 מי שאתה רואה פים בלבד ויראת האלהים אפילו אתה רואה עתה בימי כעוריו שהולך
 אחרי טרירות לבו : תרע כי כשיכלו ימי הערות יתחם וישוב ויטיב אחריתו : ואמר
 מי שירע : כלומר מי שמבין בלבד שהאלקים רואה מה שהוא עושה בחדרי
 מסתיו : וכי האלהים שומע כשהוא מוציא מפיו דברים שאינם מהוגנים : אלן
 המדות ומכעוהו מהמעשים הרעים : ואותו אדם הוא הירא דבריו של בורא : יעקבוהו
 לפון ועקביו : ומכול ארעקוב ועקב : כלומר מאוייו יעקבוהו להביא עליו רעות :
 ואמר הסכל כפשיך : כלומר הזקר מהלך אחרי תאותך ופשיך : כמו אם יש כפשיך אז
 תנצל בעצמך מדעתך : ואמר התהפכות : כלומר האדם שאתה רואה שרבריו דברי
 תהפכות מורה : הפספס מורה ומוריע לך כי לבו נוטה אחר תאותו / ואין רסן בפיו
 ומתג בשפתיו ולא מצור לרוחו : ואמר כבר טבע : כלומר טבע הוא במי אולתו מי
 סברה תאותו על חכמתו : ואמר מי שאינו בטוח ויש לו להתיירא מן הרעה העתידה
 לבא באחרית התאוה : ואותו שאינו מושל בנפשו אינו ראו למשול באחרים :

שער עויבת התאוה

ואמר כשיעלה על לבך דבר ולא תמצא עם מי שתועץ שתכטבו ובעצתו סור מן הקרוב אל תאותך כי התאוה אויבת השכל / ואמר לולי שלשה היו נתקנים עיני בני האדם / זקן שאינו בשמע / ותאורת שאינה נמנעת / וגאות אדם כנפשו / ואמר אכרת השכל בין היצר והתאוה / ואמר אין העצרה עם הקלות / ולא החכמה עם המחלוקת / ולא המנוחה עם התוהלת / ואמר מי ששמע אל תאותו הפסיד / ומי שהמרה אותה יגבר / ואמר אם לא תמרה את פיה תביאך אל מרה שיש בו חסרוןך וגרעונך / ואמר מי ששמע לא תאותו כפר ביוצרו וגדל יגונו ורבה חרטתו וכפלו ענשו / ואמר החכם התאוה שותפות העורוץ / ואמר העצה ישנה והתאוה ערה ועל כן מנצחת התאוה את העצה / ושאלו לאחד מהחכמים איזה מלחמה טובה יותר / אמר מלחמת התאוה /

כסיעלה על לבך / פתיונו אם יעלה על לבך דבר לעשות ואין עמך אוהב נאמן שתכטבו לטוב ממנו עשה אם כן צריך אתה להימלך / בעצמך וליטול מלבך עצה / כיצד תעשה אם אתה רואה לבך יוצרך בכמה דרכים ואיך מבין דרך הטוב / הנני מלמדך לסור מן הדרך הקרוב אל תאותך / כי אותו הדרך איננו טוב וישר כי תאותך נוטה להזאתך ולסרירות לבך ולא לדרך הנכון / וזהו שאמר הספר כי התאוה אויבת השכל / והשכל מרחיק דרך התאוה / ואמר לולי שלשה מדות שיש ברוב בני אדם מכהבם ועניניהם מתוקנים ונכונים / וחלו הן / אחת שאינם שומעים לעצת זקניהם / שניה שאינם מבינים מהלך אחר תאותם / שלישית מה שאדם מתגאה בעצמו / ואמר אף העצה / מי שיש בו קלות ראש לא תטול עצה ממנו / ומי שאוהב המחלוקת לא תמצא בו חכמה / ומי שתוחלתו להרבות עושר לא יהיה במנוחה כל ימיו / מי ששומע אל תאות לבו רחוק מהסכר וקרוב להסקר / ואמר מי שהמרה אותה ומואס בה אז יגבר ויכליה ויתעלה / אם לא תמרה / כלומר פיה של תאוה לבלתי טמע אליה היא עצמה תביאך לרבר שיט בו חסרון מיון וגרעון כבוד / ואמר מי ששומע אל תאותו להלך בשרירות לבו ראה כמה רבו עונשיו שהרי כפר ביוצרו / שתאותו מביאתו לרוע עברה ולהיות רועה זכות / ומבזבו ממונו וגדל יגונו / ורבה חרטתו / סלבסוף מתחרט ומתבחס ומקלל ימיו / הרי שסכל עכשו סטורף כפסו וטורד ממונו / ע'א ורבה חרטתו וסכל עכשו הסולך אחרי תאותו כאינו יכול להגיע אל מחסבתו מתחרט ומבטער נמצא סכל עכשו אחת שמבטער ועוד שמחסבת העברה עולה לו למעשה / התאוה והעורוץ שותפים הן / כי הסולך אחרי תאות לבו הרי הוא כעור על שאינו מבין לאחירתו / ואמר העצה הכונה ישנה כלבו של אדם ואינו מבין / והתאוה ערה / לשון איני יסנה ולבי ער / ועל כן מנצחת / מתגברת התאוה על העצה / ושאלו לאחד איזו מלחמה טובה / אמר טוב להלחם אל תאות לבו /

חסלת שער עויבת התאוה

שער החסד אמרו והאכמים מחוכת השכן שתטיע לו חסדך ותרויך מעליך בזקך מחוכת הקרוב שתקדבהו כשירחיקך ותתן לך כשימנע ממך ואמר עשה חסד עם מי שראוי לו ועם מי שאינו ראוי לו כי אם יהיה ראוי לו תשיבהו במקומו ואם אינו ראוי לו תהיה אתה דאוי לו כי הבורא צוה לעשות הטוב והחסד

אמרו החכמים מחוכת הסכן כלומר מחוייב אתה לסכנך לעשות עמו חסד ופלא יהא לו נזק יוצא מתוך ביתך ומחוייב גם אתה לקרובך שתקדבהו אלכך אלילו הוא מרחיקך ושתתן לו בעת זרכו אף על פי סכנך מעך ממך בעת זרכך ואמר עשה חסד עם מי שראוי לעשות לו חסד ועם מי שאינו ראוי לו תהיה אתה דאוי לו כלומר עליו הרבה לעשות כי הבורא צוה לעשות חסד וטובה אף למי שאינו ראוי כדא חס רעב סאך האכילהו לחס

שער ההכרה אמרו אינו דעתן מי שמתחכם לרבר אחר שנכשל בו אך מי שיכירהו מתחכם שלא יכשל ואמר ראש השכל ההכרה בין דהוה והמנע והנחמה במה שאין היכולת ואמר הדעת מדבר הדברים ומניע אל תכלית המעשה ואמר הראיה על דעת האדם בחזרתו ולא נגמר אמונת האדם עוד שנגמרה דעתו ואמר ראוי למשכיל שיהא מכיר את זמנו ושומר את לשונו ומתעסק בענינו ואמר כתב האדם מורה על שכלו ושלוחו מורה על עצמו ואמר כשיסופר לך על צדק האדם אמור היאך דעתו

אמרו איך רעתו של אדם נכרת בו אם הוא מתחכם וזוהר מענין אחד אחר סכסכל בו איך זוחכמה אף חכמה יתירה להתחכם ולהזהר ברבר קודם סוכסכל ואמר ראש השכל ההכרה ראשית הכנסת האדם בדרך השכל סתית אל לבו להכיר בין ההוה והנמע כלומר בין הדברים הראויין להיות ולעשות ובין הדברי הראויין להמנע מהם והנחמה וכפ יתן אל לבו להתנחם על מה שאין יכולת בידו לתקן ואמר הרעפת התועץ ממנו מה תעשה כי חכמת הרעפת מגעת עד תכלית המעשה ואמר הראיה כשארס הולך ממקום למקום לעשות דבר לא תראה חכמתו עד שיחזור ואז לפי מה שיעשה תראה אם הוא חכם או סכל וכפ לא תראה בטר אמונת אדם עד שתבין גמר דעתו ואמר ראוי למשכיל בעניני הזמן ולפי זמנו יתהלך עם הדבריות ושומר לסו ויתעסק תמיד בעניניו בבית ובמדה ואמר כתב האדם כי מתוך דברי כתביו תוכל להבין סכלו וחכמתו ושלוחו מורה על עצמו שאם שלוחו של אדם חכם תרע פעמת המסלח כטובה ואמר כשיסופר לך על צדקו של אדם שאומר לך עליו שהוא צדיק גמור אמור היאך דעתו כלומר אל תהלך בדקתו ומעטיו עד שתדע דעתו כי יש אדם חסיד טוטה ואמר מצפון

שער המוסר

ואמר מצפון דעת האדם בתוך כתביו וגלייה בכחיכה / ואמר דעת האדם נראת
בעסקיו ודע מזל האדם במינוי /

ואמר מצפון / מתוך כתביו תוכל להבין כד צפוני לבו וגלייה הם על ידי כתביו כאלו הם
בכחיכה בכחיכה כלומר זאת היא הכחיכה / ואמר דעת האדם נראת בעסקיו ובמעשיו
ודע מזל האדם במינוי מזלו של אדם תכור ברבר סתמנה עליו / לפי הכללתו בו תראה
מזלו כי יש אומץ מצליח במלאכתו יותר מרבו הגדול ממנו / וכן יש תלמיד זוכה לסיבת
יותר מגדול ממנו הכל לפי המזל / ויפקד מתרגמין וימיני :

שער המוסר

אמר החכם היה בן מי שתרצה וקנה המוסר / כי אין נדרש
מבלי מוסר / ואמר אין אוהב להפכפך ואין אמונה לעבד /
ולא מנוחה לחמדן / ואין כלסול לכילי / ולא חבורה לכעסן / ואמ' איזהו המנוע מבני
אדם / אמר מי שהניח המתירים ואחז דרך הקצרה / ואמר מי שבסיונות מוסר /
ובת הפוכות הימים תוכחת / ובמדות מי שתדע עמו ידיעה / ואמר הדעתן לא יבקר מי
שהוא כבד עליו / ולא יספר באזני מי שאינו מאזין אליו / ואמר הדעתן כשהוא מבקר
מי שהוא כבד עליו אינו שונה לבקרו והשוטה אינו מרגיש בבזיון / ואמ' הנסיונות אין
להם תכלית והדעתן מוסיף בהן דעת /

אמר

החכם לתלמידיו בני היה בן / כלומר אפילו אתה ממטפחה שפלה נחמד
אתה בעיני אס תקנה מוסר והסכל ואף אס אתה ממטפחת רס אפי
מיקרך אס לא תקנה מוסר כי אין מעלה ושם טוב כשרש ודבק באדם מבלי מוסר / ואמ'
אין אוהב לאדם הפכפך / סכל דבריו סקר / ולא מנוחה לחמדן / סכל מיו מתנוע
לעשות ולקנות ממון / ואין סלסול וטבת לאים כילי / איש קפץ יר נקרא כילי וכן סתוב
ולכילי לא יאמר טוע / ולא חבורה / כי כל רעיו רחקו ממנו / ואמ' איזהו המנוע / א מעלת
החכמה אמר מי שהניח המתירים / שאינו מדבר בלסון יתרה ואחז בלסון קצרה / וימ'
שהניח דבריו המותרים לו ואחז בררך פרישו שהיא נקראת דרך קצרה / ואמ' די בכסונו /
כלומר האדם לוקח מוסר הרבה כשהקנה מביא עליו נסיונות יסורין / וכן בתהפוכות
הימים לוקח תוכחת / ובמדותיו של אותו תתחבר ותרע כי עמו יקח האדם הרבה ידיעה
שבמדותיו יתחכם וילמד כמה דברים / ואמר כי הרעתן / מי שהוא דעתן וחכם לא
ירגיל עצמו לעולם ללכת לבקר לראות פני מי שהוא כבד עליו ואינו חפץ בקרבתו וגם
לא יסגר בעיניו לספר דבריו חמתו באזני מי שאינו מטה אזנו לסמוע דבריו / ואמר
החכם והרעתן כשהוא מבקר פני אדם אחר והוא מבין בלבו שהוא כבד עליו שרומה
שאינו מסביר לו פנים / החכם אינו שונה לבקרו פעם שיה פן יהיה לבת אף הסוטה
סוכה ומסלם ואינו מרגיש וחוסם בבזיון / ואמר הנסיונות וקורות הזמן סבהם הקדום
ברוך הוא מנסה ברוותיו / אין להם קץ ותכלית כיוס יום מתחדשו ונבאות / אך הרעתן

ואמר החכם

שער המוסר

ואמר מי שאינו שומע דבריך סלק מעליו אמריך / ואמר מי שיפסוק עליך דבריך אל
 תספר עמו כי אין לו מוסר / ואמר מי שילאה לאסור את נפשו אל יאשים מי שאינו
 שומע אליו / ואמר מי שאינו מקבל מוסר אבד ונעקר / ואמר המוסר מעביר מהדעתך
 שכרות ויוסף לשוטה שכרות / כמו שהיוס מוסף לבעלי עינים דאות העטוף עורון /
 ואמר לעולם לא ישבתי ויראתי שאקום במבול לזולתי / ואמר הזהר מראש המושכות
 כי הוא מושב נסיעה / ואמר המוסר מוסף סבלות והסכל והסכל משען למשכיל ואמר
 ראוי לאדם שיהא בודד בארבעה שידבר הטוב שבדברים ושיאזין היטב כשידברו
 עמו ושיסביר פנים למי שיפגע וילמד לשוננו לדבר טוב / ושיברח מהארבעה מלדבר
 עם הכסיל ומחלוק עם עקש ומחהליק לשון לבבל ומחכור המשחית / ואמר אל תאכיל
 מאכליך למי שאינו פונה אליהם / ואמר מי שירבה שהקו יבקט מוראו /

ואמר החכם מי שאינו שומע / כלומר מי שתראה שאינו חפץ לשמוע מוסרך ורברי
 חמתך סלק / הסר מעליו אמריך / אמר מי שיפסוק / השוטה שפסקית דברים ומסיב
 דבר טרם ישמע אל תספר ותדבר עמו דברי חכמה ומוסר / כי אחרי שאינו נותן לב
 לשמע תרע כי לא יועיל לו מוסר / ואמר מי שילאה / כמו וילאו למחא הפתח כלומר מי
 שאין בידו לאסור את עצמו לנסר עצמו מלסת בדרך רעים / אל יאשים / איך השמת בון
 למי שאינו שומע אל מוסריו / ואמר מי שאינו שומע מוסר לסקף ילך לאכרון ונפשו תהי
 פעכרת / ואמר המוסר מועיל שהוא מעביר מהדעתך חולת / ולשוטה המוחס במוסר אם
 תינסרו ויסקף לו המוסר שכרות חולת על סכרותו כמו שהיוס מוסף / משל הוא המוסר
 לחכם כיוס שמוסף לבעלי עינים חרות / ולשוטה הוא כיוס שמוסף לעטוף עורון / שאינו
 רואה ביוס ופורה בלילה / ואמר מעולם לא ישבתי כלומר מעולם לא ישבתי במקום
 גדולים ויראתי שהיה לי לירא פן יאמרו שאקום מתנו להוסיב אחר זולתי / ואמר
 החכם לתלמידו הזהר פן תשב בראש המושכות שהוא מוסב גדולים / כמו שבאמ' אבחר
 דרכס ואשב ראש וגו' / כי הוא מסוב נסיעה / שאם תשב בראש מקום שאינו ראוי לך
 ישיבתך תהיה נסיעה פסיעו ויסיירו אותך ממס והכלס כלומר אל תעלה במעלה שאינה
 ראויה לך / ואמר החכם המוסר מוסף סבלות הסבל ע"א מסור סבלות הסבל והסבל
 מפעץ למסכיל / פי' כשארס רואה הזקן וסובל ושומע חרפתו ושותק / מפעץ סמך הוא
 למסכיל כי בכך יתקיים ולא ימוט / ואמר ראוי סירבר עם חבריו / כנעיות הטוב
 סברברים המלמדן ומורין למוסר וחכמה / וסוכרי / כל מי שיפגע יקדים לו שלם
 ויקבלו בסבר עיני יפות / וילמד לשוננו סירבר בלסון קרה / ובעבור כן לפני
 מלכים יתיבב וימבא חן וחסד בעיניהם / ומחלוקת / פתרונו סלא ויהא לו חלוקת
 פותמות עם ארס עקש ומהחליק לפון / כלומר להחכיף איש ככל / ומחברת
 ומהיות חבר לאיש משחית פן ילקה כמוהו ואמר אל תאכיל מאכליך / פתרונו אל
 תספר דבריך למי שאין רבוננו לפכות אליהן ולשמען / ואמר מי שירבה שהקו
 בלומר מי שמכהיל פניו עם עבריו וכוני ביתו אז ימעה הוא מוראו עליהם פעל ירי כן

יראתו עליהם מועטת / ויראתו עליהם מועטת / ויראתו עליהם מועטת / ויראתו עליהם מועטת

שער המוסר

ואמר מתי יהיה המוסר דע מהפקדו / כשירבה המוסר וחסר יהיו מואסים שיוסיף
דבר האדם על שכלו / ואמר טוב לטובל שוטח מחצי שוטח / רוצה לומר שוטח שרוצה
להראות עצמו שהוא דעתן / ואמר חכמי הורו אל תדרוש החברים מבלי אמונה ולא
העולם הבא מבלי מעשה / ולא אהבת נשים מבלי מוסר / ולא תועלתך בהזקת
זולתך / ואמר מי ששוקל הדברים ששמע יבין את הסתרים / ואמר מי שמנע
בהמותים ישבח עצתו השכל / ואמר בטח באנשי השכל והנסיכות וסמוך עליהם
והתחבר למשכיל שאינו נדיב והשמר ממנו והועיל בשכלו / וברח מכילי השוטח /

ואמר מתי יהיה המוסר דע מהפקדו / פי' מהיותו אותו המוסר כפקד ביד מי אשר חכם
בעל המוסר חפץ / להפקדו / זהו לשון מהפקדו / כלומר מתי ובאיזה ענין תוכל להבין
ולהכיר אשר יהיה המוסר רע להיות כפקד בידו / וי"א מהפקדו / מלהפקד ומלהזכר על
אותו הצורך מוסר / כשירבה המוסר / כלומר כשתראה תלמיד שרבו מרבה להרבות
לדבריו חכמה ומוסר והוא לא יוקף דעתו ויחסר שכלו כמו שאמר למעלה שהמוסר
יוסיף לטובה סכרות אולת / ויהיו מואסים / כלומר ואותם שוטים כל כך שהם חכמים
בעיניהם שמואסים שיוסיף שום אדם דבר על שכלם לאלו אל תתן מוסר כי לא יועיל
שהרי טוב שוטה מחצי שוטה כמו שאפרטנו למטה / טוב שוטה מחצי שוטה / פתרונו
לשכל ולהתחבר לאדם שוטה גמור אשר גם בעיני עצמו הוא שוטה שאותו שומע לעצמו
מקצת יותר מאותו שהוא חצי שוטה וכראה חכם בעיניו שאותו אינו שומע לעצה כלל /
ואמר חכמי הורו ל תדרוש / פתרונו ל תרמה בלבך לקבץ חברי' מבלי אמונה אף חבריך
מקדם ורחיקך / ול תדרוש לטובל העולם הבא ואין בך מוסר ומעשי טובי / ולא אהבת
הנשים מבלי מוסר / כי בוסרך הנשים יאהבוך ואם תרף מוסרך מהן ותחכיף אתהן
להמסילן עליך הן יבזוק ותתחכם באחרייתך / ולא תועלתך / ולא תמצא לך תועלת
ושבח בהזיקך לאחרי' / מי ששוקל הדברים / שמבין דבר מתוך דבר / ווא' מי שמנע מן
המותירי' / פתרונו מי שנוטל עבתו מלבו למנוע עצמו אף מהמה דברי המותרים לו כגון
תענוג העולם הזה וזהו דרך הפרישות / ושבח הסכל / כלומר אי יבין בשכלו שעצתו שנטל
בלבו משוכחת היא וטובה כי בכך יחיל העולם הבא / ואמר בטח / כלומר והתחבר
למשכיל אעפ שאין בו דרך כניבות / וכף התחבר למריב אעפ שאינו חכם כי יועיל לך
דריבותו וגם שכלו יועיל לך / וברח מכילי השוטה / אף על פי שאמרתי לך להתחבר
למשכיל שאינו נדיב וזה כילי חכם / אף כילי השוטה ברח מעליו והרחיקהו /

שער ההנהגה

אמר החכם זה ההנהגה שבמודות מגעת את בעליה אל
מעלות המדות /
פתרונו איך יתנהג האדם את הברואים אינם לפי מדותיו ואיך
יתנהג עמהם / אמר החכם ההנהגה שבמודות / פתרונו שמנהג
הבריות ואיך יתנהג עמהם לבדיק כדקדוק ולרמס כרעמתו אותה ההנהגה מגעת /
ואמר כי

אמר כי ארסטוטילוס כתב אל אלכסנדרוס מוקדון משול בעם ורדה עליהם מהטבתך להם ותגיע אל אהבתם / כי מושלך בעם בהטבתך להם טוב משתמשל בהם בהכרחתך / כי מה מועיל קנין הגופים אך קנין הוא קנין הלבבות / כי כשתקנה הלבבות בהטבתך בגופים עמהם / ודע כי העם כשיוכלו לומר יעשו / השתדל שלא יאכזרו הנצל מאשר יעשו / ואמר כשתנהיגו בני אדם תנהיגו נדיבי האדם בנחת וכבוד והנבילים בהכנעה / כי הנדיב כשתכבדוהו תקנהו / ולא תקנה הנבילים כי אם בהכנעה ובכדון /

אמר כי ארסטוטילוס / עם חכם סהיה חכם על כל חכמי וזן / והוא היה רבו של אלכסנדרו מוקדון ושלח לו בספר / משול בעם ורדה כי טוב שתמשל בהם בהטבתך משתמשל בהם בהכרחתך בעל כרחם לא תכריחם לעבודתך יהיו לך הגופי אך לא הלבבות ומה מועיל קנין הגופים בלא הלבבות / ודע כי העם אם תכריחם שלא ברצונם כשיוכלו לומר יעשו / כלומר ככל אשר יוכלו לומר לעשות לך רעה כשתתגבר ידם יעשו / לכן השתדל והתעסק בהם לקנות לבותם במתנות נדבות ירך שלא יחטבו עליך רעה ושלח יאמרו וזו תנכל מאשר יעשו / ואמר כשתנהיגו בני אדם תנהיגו נדיבי האדם בנחת וכבוד והנבילים בהכנעות / כי הנדיב סל כשתמעו /

שער החברים

אמר החכם כשילך עמך חברך בצדק ובאמונה מחל לעונו / ואמר החבר הרע מבקש תואנה ואינו מבקש אמת לא / ושאל אדם אחד לחכם / הורני על מי שאשכ עמו / אמר זאת האברה שלא תמצא / ואמר כל אהבה היא כלום / ואהבת השוטה אינה כלום / ואמר אוהבך שהלך עמך ויעץ אותך לטוב וכא עמך מצד שכלך ולא מצד תאויתך / ואמר כי אדם אחד צוה את אוהבו ואמר לו אני ברשותך יותר מירך / ובכנע לך יותר מעבודך /

אמר

החכם כשילך עמך חברך / כלומר אם תי אה חברך מתהלך עמך בצדק ובאמונה אם יארע לו סיחטא לך אל תהיה לזכותר איבה אלא מחול לעונו / ואמר החבר הרע מבקש תואנה ועלילות להקטוט ולריב עמך ואם ימצא עליך עלילות דברו אינו מבקש אמת ולא טעם לרברך ולרזן אותך לזכות / ושל / הורנימי הוא האדם החאמן / שטוב לי להתחבר עמו ולישב אצלו / והשיב החכם ואמר לו בקוצר לסוף / זאת האברה שלא תמצא כלומר אהים לך חבר כאמן סמרהו כי אם יאבד ממך לא תמצא אחר תחתיו / ואמר כל אהבה היא כלום / כלומר אפילו אהבת הרשעים יש בה מעט תועלת אך אהבת השוטה אינה תועלת וריח / ואמר אהבת כאמן הוא אותו סטולך עמך ויועצך ענה טובה / כי כאשר הוא יונבך בא עמך מבר סכלך כלומר מצד הכלחחך בענין סתהא לך הכלחה על ידו ולא מצד תאויתך וא כו יועצך לשי תאות לכך / סכלך / כמו למען תקטיל בכל אשר תלך / ואמר כי אדם אחד אני ברשותך יותר מירך / מעומה לשי בחוב כל מה סלכך חסץ / ואמר לחברי

שער החברים

ואמר לחבר עלי שלשה דברים שאשים עיני עליו כשהוא בא ושאר חיב לו מושב
כשהוא יושב / ושאר חזן אליו כשהוא מדבר / ואם המסית אחי ההורג / והשתקה אחות
הרצון / ואמר החכם לבנו בני אל תחליף חבר קדמון בחבר חדש בעוד שלבו עמך /
ואל ימעט בעיניך שונא אחד ואל ירכו בעיניך אלף אהובים / ואמר אני מצאתי כל
קניני העולם ובכמניו אבודים / ואין מכמץ כמוסר / ואין מעוז לחברים / על כן הרבה
מהעוזרים ועוז ביקר המוסר / ואמר אדם בלא חברים כשמאל בלא ימין / ואמר
כשהגיע מות אחד מחברי נפל כתח מנתחי / ואמר החבר הנאמן אשר לא יפתה אותו
ולזיק עצמו למען הצילך / ואם חומסים אותך יטרח בעדך למען השיב אותך / ואמר
לחכם מי תאהב יותר אחיך או חברך / אמר איני אוהב אחי עד שיהיה חברי / ואמר
שלשה ישימו לך אהבת אהבך זכה שתתחילתו בשל כשתפגעו / ותרחיב לו מושב /
ותקראו בחביב מן הכנויים / ואמר שלשה מן האולת שתגנה בני אדם כמה שאתה
עושה כמוהו / ושתראה בני אדם מומן בעצמך / ותשאל כמה שאין אתה צריך מהם
לעולם / ושתזיק שכנך בדבר שלא יועיל לך / ואמר החברים שלש כתות / מהם
כמוזן שלא תוכל לעמוד מבלעדיו / ומהם

ואמר לחברי כלומ' אחי חייב לו שלשה דברים / שאשים עיני עליו לסייעו ולתמוכו בבא
אלני / ושאר חיב לו מקו' ביתי אם בא לשבת עמי / ושאר חזן לשמוע דבריו / ואל המסית
כלומר המסית והמדיח אחרים לחטוא או להרוג חברו כאלו הוא עצמו הרגו / והשתקה
אחות הרצון / מי שסומע חרפתו וסותת בתקנתו תרצה חברו המחרפו / ואמר החכם
לבנו בני אל תחליף חבר קדמון / פירושו כמשמעו וכפסונו / ואמר אני מצאתי כל קניני
העולם ומכמניו ואוצרותיו וכל מעשה ירי ארס הולכים לאברוך אך איך מכמץ ואוצר יקר
ומתקיים באוצר החכמה / ואין מעוז ומבצר בעת הצורך כחברים הנאמנים / על כן
תרבה לך חברים ואוהבים ועסה לך עזר ומסגב ומעוז ביקר המוסר בקנין יקר שהוא
המוסר והחכמה / ואמר ארס בלא חברים / כארס פים לו יר במחל ואין לו יד ימין
מגבורתו הכל / ואמר כשהגיע מות / כפסונו / ואמר החבר הנאמן לא יפתה אונחך
בדברי חנופה ויתנחך וישים עצמו במקום סכנה והיזק למען הצילך / ואם חומסים
מה שחמקו ובזלו אחרים ממך יטרח להשיב / עד שיהיה חברי / כלומר עד שיתחבר
עמי באהבה תמה / ואמר שלשה ישימו / כלומר שלשה דברים הם המאמצים אהבת
אוהבך להיות אהבה זכה ותמימה / שתתחילתו / כלומר שתקדים שלום לכל ארס /
ותרחיב לו מושב / כשתפג עם כריבי' תרחיב לו מושב להוסיבו אלך / ותקראו בחביב
מן הכנויים / כלומר תקראוהו ררך כבוד באותו כנוי החביב לו מן הכנויים שתקראו בו
בטעות שתקראו בו בטעותו / ואמר שלשה מן האולת / כלומר שלשה דברים הם
סהמה אולת יתרה לעושיהם / שתגנה בני ארס במום פים כך שאז אתה מגלה
חרפתך / ושתשאל מסום ארס דבר שאין אתה צריך ותבזה עצמך חנם / ושתזיק שכנך
בדבר שלא יועיל לך / ואמר החברים / כלומר שלשה מיני חברים הם יש חברים שאהבת

כריך מהם בכל יום כמו המזון / וים

שער החברים

יח

ומהם כלפואר אשר אתר צריך לעתים / ומהם כמדוה אשר אין אתה צריך מהם
לעולם / ואמר החכם לבנו כשיעלה בלבבך להתחבר עם בני אדם התחבר למי שאם
תתחבר עמו יפארך / ואם תכבדוהו יחודרך / ואם תצטרך לעזרתו יעזרך / ואם תאמר
יצדקך / ואם תכעוס יסכלך / ואם יבואך ממנו פגע רע לא יחילו לך דרכיו / ואמר
החברים שלשה חבר שיעזרך בגופו ובממונו זהו חבר נאמן / וחבר שיוצקך להנאה
מועטת אל תחשבוהו נאמן / וחבר שהסברתו הסברת פנים ורצונו ממך רב ורצונך
ממנו מעט / ואמר הבורת הנדיב מציאה גדולה וחברת הכלל חרטה / ואמר חברו של
אדם שכלו ואויבו תאותו / ואמר חברת השוטה סכנה ושנאתו שמוחה / ואמר הסברת
פנים תחזק האהבה וזעם פנים מעדה לכוש הקבול

יום מהם כרפואה הצריכים לעתים בבא החולי / יום מהם כמדוה ומחלה שאין אתה
צריך מהם לעולם כגון חברים שאין בהם חמונה / ואמר החכם לבנו / ובררכיו
לא יחלך / שלא תחלל כבודך אם תלמד ממעטיו / ואמר החכם סלמה מיני חברי
הם / חבר סגופו וממונו כותן לך הוא חבר האמץ / חבר סזיק / כלומר בסביל
הבאה מועטת סיהנה או ירויה יזיק לך היזק גדול זה אינו חבר האמץ / וחבר בהסברת
פנים / ורצונו ממך רב / כלומר שהוא צריך לך יותר ממה שאתה צריך לו / ואמר
חברת הנדיב כן / ואשרי מי סימכאנה וחברת הכלל לסוף חרטה / ואמר חברו של
אדם / ואויבו של אדם היא תאותו / כלומר מי שהולך אחרית אדותו הוא אויב לעצמו / ואמר
חברת השוטה / סנהה היא לארס להתחבר לשוטה ופרידתו הכללתו / ואמר הסברת פני /
וזעם פנים מעדה ומקיר לבטם הקבול / מי שהוא בזעם פנים בפני חברו מראה שאינו
חפץ בנולא מקבל קרבת אהבתו /

כא

שער שאלת העצה אמר החכם הטובה שבבמהו צריך לשבת והכשרה שבכשרה
צריכה לבעל / והדעתן שבאנשים צריך לשאל עצה /

אמר

החכם הטובה / פתרונו הנחה טובהמות צריכה טוט וטבת
להולכה / והכשרה שבכשרה צריכה לבעל לרדות בה / והדעתן שבאנשים
צריך ליטול עצה /

כב

שער תפיסת החבר

אמר החכם אם יחמס לך חברך תפוס עליו בינו
לביני כלבד / אם ישמע לך כבר רוחת /

חפוסת

החבר / הוכחת חברו על מעלו שמעלבו / אמר החכם אם יחמוס
לך / אם חברך עושה לך חמס ופושע בך / תפוס עליו בכו לביניך
לאמר למה עשית לי כך וכך ולא ברבים פניתי ביום / אם ישמע לך לתת את אמר
עית כבר רוחת סניסב לך הפסקך ולא הכלמתו סניסבך / ואם

שער תוכחת האהבה

ואם לא ישמע לך אמור לו בפני אחד או בפני שנים שישמעו הדברים / ואם לא ישמע
השוב אותו חבר פחות / ואמר אין תוכחת בני אדם מועילה לאיש כשאין לו מוכח
משכיל / ואמר תפוס קודם הגמול /

ואם לא ישמע חשוב / כלומר יהי בעיניך אותו חבר פחות / כלומר גרוע טבחברים /
ואמר אין תוכחת של שום אדם מועילה לאיש שאין בו תבונה להוכיח עצמו מתוך סכלו
ואמר תפוס ותוכיח חברך על מעל שמעל בך קודם שתסיב לו גמול ברעתו
אולי יכנע לפיך ותתקן רעתך /

כ ג

שער בחינת החבורה אמר החכם אל תתחבר לא למי שמכיר ערך מעלתו
אז טוב לך בחברתו / ואמר מי שרוחו יקרה ודעתו
נוחה חברתו טובה / ואהבתו מתמדת / ואמר החבורה הטובה מעלת מן הרעות /

אל תתחבר / אלא למי שמכיר מעלתו אם גדולה אם קטנה היא אז טוב
לו להתחבר אליו כי חכם הוא / ואהבתו מהמדת / אהבתו של חבר זה
שלמה תמיד / ואמר החבורה / כלומר חבורת אדם טוב /

כ ד

שער תוכחת האהבה אמר החכם מעולם לא הוכחתי אדם שלא מצאתיו
מחפש על מומי / ואמר חבר שיגיד לך מומך כינו
לבינך בכל עת שיפגעך / טוב לך מחבר שיתן לך בכל עת שיפגעך דיבר זהב / ואמר
אני אוהב מי שיודיעני במומי ביני לבינו בלבד /

האהבה בחינת האהבה אם היא שלמה / מעולם לא הוכחתי / פתרונו לא כבחן
לי שאהבני אדם / שלא מצאתיו מחפש ומבקש על מוס טיט בי כדי
להוכיחי ולהדריכני בדרך טובה / ואמר חבר סיג' לך מומך ויוכיחך עליו טוב לך מחבר /

כ ה

שער האהבה אמר החכם מי שאסף אל אהבתו השלמה כך העצה הטובה
אסוף אל אהבתך הוכה בו שתחייב עצמך לשמוע לו / ואמר

אמר החכם מי שאסף / פתרונו מי שאוהב אותך בלבב שלם תרע כי עצתו טובה
לך היא שלמה ותמימה בך / וזהו השלם בך / תרע כי לא יעצר לסי סכלו
כי אם עצה טובה ונכונה ושלמה / אסוף אל אהבתך / לכן תאסוף גם אהבה מזה אל
אהבתך שתהיה גם אהבתך זכה בו / וזהו בלי מחשבות עין / עין אסוף אל אהבתך זכש
בו / כלומר גם אהבתך תהי שלמה עמו שתזכה אותו בכל ענין ולהיות עצתו רץ לזכות
בענין התחייב עצמך / כשתעשה עמך כאלו אהבה חייב לטעמו אליו / שתחייב כלומר
א תט מעצתו ימין ושמאל אחרי עצתו עמך שלמה / אמר כסריומו

שער האהבה

כ א

ואמ' כשקיימו השרשי' הלבבות / יראו הסיפ' על הלשונות / ולא תראה לך אהבה ישרה
 לא מלב שלם / ושאלו לחכם מהו האהב' אמ' נשות הלבבות והתחברם יחד / ואמ' אין
 נקב המחט צר לשני אוהבי' / ואין רחב העולם די לשני שונאי' / ואמ' כשתרצה לדעת
 מי יאהבך / אומי ישנאך / ראיה כר' יש בלבך / ואמר מי שהשליך שרדו עליך / ומנע
 ממך טובו / אל תאמן באהבתו / ואמר לחכם מי מכני אדם תאהב יותר / אמ' מי שרבו
 טובותיו אצלי ואס' לאו מי שרבו עונותיי אצלו / ואמ' במה מכיר האדם אוהבו / ואמר
 כשהלבבו וחלשונות רצות בו אינם צופנות כי אם אהבתו ולא מרברות כי אם בשבחיו /
 ואמ' כשתאהב לא תחניף לו ולא תשא' עליו כי שוא' תביעא אויב שיספר לך מה שאין
 בו ויפריד בינך לבינו / התנדב לאוהבך כנפשך ובממונך ולמודעך בשוכך וכדורך
 הטוב ולהמוץ העם בהסברת פני' ובנתינת שלום ולשנאך בצדקה והוהם על תורתך וזכר'
 עם הכל / הזוהר ממי שאהבתו כפי הצורך כי עם השלמת הצורך תשלם אהבתו /

ואמר כשקיימו פתרונו אם שרשי' האהבה טבלבבות מלמים וקיימים יראו הסעפים
 וענפי' האהבה אל הלשונות : כלומר מתוך עיני' דברי האדם נכרת אהבה טבלב
 וזהו שאמר לא תראה לך / ושאלו לחכם' באיזה ענין נכרת האהבה' אמר לפי נטות
 הלבבות איש ל אחיו ולפי התחברם יחד / שאם נוטה לבך לאהוב או לטמא' הברך תדע
 כי גם הוא כן לבבו עמך / והוא שאמר שלמה בהסמתו כמים הפנים לפנים כן לב האדם
 לאדם' כמו שהאדם רואה במים פנים כרמות פני' כן האדם רואה בלבו מה בלב הברו'
 ואמר איך יקב מחט צר' זהו שאמר בסנהדרין : שר עיזא רחמתין כו' ואמ' כשהלבבות
 והלשונות רבות בו' כלומר כשהאדם אוהב את חברו בכל לבבו ובכל נפשו אינם כני'
 אין הלבבות והלשונות צופנות אלא אהבתו שאין הלבבות יכולין לראות בחונו כי
 אם בזכותו ולא הלשונות יכולות לרבר כי אם בשבחיו / צופנות כמו בלבי צפתני / ואמר
 החכם כשתאהב לא תחניף לו' כלומר לאדם שאהב אוהב לא תחניף לו ולא תרבה אליו
 דבר חסופה כי אין זו אהבה תמה : ולא תשא' עליו לא תחקור בענינו ובמנהגו יותר
 מראי כי אם תשא' אי אפשר שלא תמצא עליו אויב ויספר לך על אוהבך דבר גבאי שאין
 בו ועל פי לשונו הרע יפריד האויב את האהבה שהית' בינך לבינו / ואמ' התקרב לאוהבך'
 כלומר לעולם תתסהב עם אוהבך ברוח נדיבה לאהבה אותו בכל לבבך ובכל מאריך
 סיהגופך וממונך מופקדים לאהבתו / ולמורעך' כמו בעז מורעתי : כלומר למי
 שאינו אוהבך כל כך אך הוא מורעך ומכירך מתקדם התקרב להטיב אם יצטרך מטובך
 ודברים טובים ופעמים : ולהמוץ העם לכל שאר בני העם התנרב להסביר להם פנים
 ולהקדימם בנתינת שלום : ולשא' בדרקתי' כלומר אם רואית מטה יד פסאך אל תקפץ
 מעזבו לו איך עזב תעזב עמו ותחשב לך בדיקה : וחוס' ורחם על סבור חורתך שלא תחלל
 וזכרה עם הכל : זכור חורתך מהו לך חכמים עם כל מעשיך אשר תעשה : ואמר
 הזהר ממי שאהבתו' כלומר אל תבטח באהבת מי שאהב רואה באינו אוהב אותך
 אלא להנאתו כפי הצורך שהוא צריך ממך : כי עם השלמת הצורך תסלם אהבתו'
 כלומר כשיתלם צרכו שלא יצטרך עוד ממך תסלם ותגמר אהבתו :

ואמר אל

שער האהבה

ואמר אל תשיאך אהבת המלך כשהוא אוהב אותך / וכשאתה בטוח מן השר אל
 תירא מן המלך / ואמר לא אהבני אדם שלא היתה לו אהבתי זכרתי כל ימי / ולא
 שנאמי אדם שלא התפללתי בעדו שיישרחו הכורא ולא האמיני אדם על סודו
 וגליתיו / ולא שלחתי יד בדבר שאינו הגון / ולא אמרתי הן וחזרתי בו אפי' אם היתה
 מאבדת כל ממוני ממני / ואחר כך אמרתי בכל דבר הוא הסכל הטוב לא על האוהב /

ואמ' א תשיאך אהבת המלך / לטון הנחם השיאמי כלומ' א יפתה לבך ויתנאה מאהבת
 המלך כי אהבתו ככל עובר / וכשאתה בטוח מן השר יטמרי המלך ויועציו אוהבי אותך
 א תירא עור מהמלך / ואמ' לא אהבני / ולא שלחתי יד בדבר שאינו הגון לסלוח בו יד כגון
 דבר האסור או שאינו כבודי / ולא אמרתי הן לאדם שאלי רכר וחזרתי בו / כלומה
 מעולם לא חזרתי בדבורי / ואחר כך אמרתי / כלומר סוף הרב מכל דבר הוא הסכל
 הטוב / אלא על האוהב כלומר בכל הרברים טוב לאדם לסבול אפילו מזיקים ומחפשי
 אותו טוב לסבול ולטמוע חרפתו וסותק רק על האוהב איך טוב לטמוע חרפת אוהבו
 ולסתוק פן תפטר מעליו אהבת האוהב :

כו

שער קבול ההתנצלות

אמר החכם כשתראה אמתלת ההתנצלות
 יסור הרחוק / ואמר אין טוב לתפוס על מי

שמבקש ממך את המחילה / ואין לחשוב עון על מי שהתנצל / ואמר מי שאינו נושא
 עון ומקבל התנצלות אל תבקש חבורתו / ואמ' כשיתנצל לך אוהבך מקצרו כאמתלא
 או בהוראה אל תתפוס עליו ומחול לו כי המחילה ממדות הנדיבות / ואמר כי אדם
 אחד התנצל לאוהבו ואמר לו אוהבו כבר לא הצריכך חבורה אל ההתנצלות כי דבנו
 אותך לזכות ולא הצריכנו לחשוב עליך רע כאהבתנו אותך / ואמר איש אחד לאוהבו
 אל יתעכב עמי עונך אלא עדי התנצלותך / אעפ

ההתנצלות

כשמסים על חברו עלילות דברים לאמר מרוע עשית כזאת או
 מרוע אמרת כך וכך והוא מתכבד מאותן עלילות ואומר לא עשיתי
 ולא אמרתי זה התנצלות / ואמר החכם כשתראה / אמתלת ההתנצלות וסור הרחוק /
 פתרונו אם תשים על אוהבך עלילות עון דברים והוא מתכבד אליך ואומר לא עשיתי
 ומראה אמתלה וטעם לרבריו שעל פיהם יש לך להאמין / אז יסור מלבך רחוק אהבתו
 לבלתי תרחיקנה / אמתלה / פי טעם ורב הדראה סימיליטורינו / ואמ' אין טוב לתפוס /
 כלומר אחרי שחברך מבקש ממך מחילה טוב איך לך עוד להעלילו ולתפסו בדברים
 להתקוטט אליו / ואמר מי שאינו נושא / אל תבקש חברתו כי אהבתו וחברתו לא תוכל
 להתקיים / ואמר כי אדם אחר / כלומר לא חשבנו עליך מחשבה רעה מתוך אהבתנו /
 ואמר איש אחר כו' / פתרונו אל יתעכב עמי עונך כלומר אין אני נוטר שבאתך בלבי על
 מה שאני סבור שחטאת לך רק עד שתבא ותתנצל אבלי ולא יותר :

שער קבול ההתנצלות

כ

אף על פי שהאחד ברור לי והשני ספק כדי שתהיה לי אצלך ותקום טענתי עליך / ואמר מי העצל שבכני אדם מי שמתעצל במקנות האוחזים / ויותר עצל מי שבאו לירו ואברם / ואמר קבל התנצלות ממי שיבא להתנצל לפניך אם אמת אם שקר כי מי שמרצה אותך בגלוי מוקירך / ומי שממרה אותך בסתר מכבודך /

אני על שלל ברור טחטחתי למה שאתה מתנצל אצל לוספת הוא ברדי אם אמת אם סקר / למי מקבל התנצלותך כדי פיהיה לי יד ומקום לסבת ולהתקרב אצלך כדק אוהב כאמן / ולמיצן תקום ותתקיים טענתי שהייתי אומר עד הנה כל הימים כי הייתי לוי אוהב כאמן ומקדם כי אם לא אקבל התנצלותך איך אוכל לראות פניך ולהתקרב אצלך ויבטלו טענותי הראשונות / ואמר מיהעצל / איזהו העצל שבכני אדם המתעצל לקנות אוהבי / ויותר / כלומר שאינו נזהר בסמורתם / רוצה לומר מי שבאו לירו ואברם / ואמר קבל התנצלות ממני / כי מי שמרצה ומפייס אותך בגלוי לעיני בני אדם הוא מיקר אותך / ומי שמרמה אותך בסתר שאומר לך בסתר דברי המראה ותוכחות הוא מכבודך שאינו רוצה לביישך בגלוי / ויש אומרים שאומר לך בסתר דברים שאינם מהוגנים ואינו חפץ לאומרים בגלוי / אך מתנצל ואומר סקר הם כי לא דברתים עליך תדע כי כשהוא מתנצל עליהם הוא מכבודך /

כז

שער ישיבת החבורה

אמר החכם הזהר מושיבת אצל מי שלא תלמד / במכו טוב / ואמר ישיבת חבורה רעה מקנה המדות הרעות / ואמר במה יבחן המשכיל את נפשו אחר שייסכול אשה רעה / ואמר האשה הרעה כמו הזאב שמחליף שעריו ואינו מחליף טבעו / ואמר הרע שבמתחברי שקונה האדם האשה הרעה והוא חבורה / ואם הזהר משבת עם הכסיל כי כמה פעמים הפסיד את העניו / ואמר כשתשב שב עם הנדיבים כי אין כבודו של אדם וקלונו אלא באיש ישיבתו / ואמר מי שהכניס עצמו בדבר רע ישיגהו החשד / ואמר מי

אמר החכם הזהר / שלא תשב עם מי שלא תלמד ממנו סוס מרה טובה / ואמר ישיבת החבורה רעה / כלומר בני אדם רעים אותה יסובה מקנה ומלמדת מדות הרעות / ואמר במה יבחן המשכיל את נפשו / ואיך יראה עצמו שהוא חכם אחר סדרת בני אולת כזאת סבובל אשה רעה / ואמר האשה הרעה כמו הזאב / שהוא מחליף שעריו ומחליף ואינו מחליף טבעו ומנהגו הרע / כך האשה אף שמזקמת איכה מחלפת רוע מנהגה טובה קנאה כטוורה בלעז / ואמר הרע שבמתחברים / כלום כל החברות שאדם קונה אין רעה מחברת אשה רעה / ואמר הזהר משבת / כי כמה פעמים הפסיד הכסיל את העניו / היושב ורגיל אצלו את מרת ענותנותו / ואמר כשתשב שב עם הנדיב / אלא באיש ישיבתו / כלומר שהנדיב יושב עם הנדיבים ובלעם הנבלים / ואמר מי שהכניס עצמו בדבר רע / כלומר מי שיושב בחברת הנבלים / שיגהו החסד שהבריות אומרות גם הוא כאחד מהם / ואמר מי

שערי שיבת החבורה

ואמ' מי שיבוא עצמו אל החמד' ויאשים מי שמחשב עליו רע' ואמר שב עם חובבני' והאזן אל חידותם ואל יסורו מלבבך' ואמ' מה הוא טוב לאדם' אמר שכל שיחיה בו' ואם לא יהיה השכל הממון שיהרד בו' ואם לא יהיה הממון האשה שתכסו' על מומיו' ואם לא תהיה האשה השתיקה שתכסה על מומיו' ואם לא תהיה השתיקה הקבר טוב לו' ואמ' ארבעה מאבדי' את האדם' הגאווה והעקשות והעזלה והמהירות'

ואמר מי שיבוא עצמו אל החמד' על ידי חבורת הכבלי' אל יאשים' אל ישים עון אשמה על מי שמחשב עליו רעה כי הוא עצמו גורם לו החמד' ואמ' שב עם החכמי' כמטעמו' ואמר מה הוא טוב לאדם' אמר הממון אם יחסר השכל' ואם אין בו ממון טובה לו בחברתו אשה חכמה' ואם אין לו אשה חכמה טובה לו השתיקה שהיא תכסה את מומיו' כי אויל נחריש חכם יחשב' ואם לא תהי' כלמ' ואם בכל אלה לא יוציל' הקבר טוב לו'

כח

שער בהינת האוהבים

אמר החכם האוהב הנאמן מי שהתנדב לך מממונו בעת רצונך וכנפשו בעת צרתך' ואמ' כשתרצה להתחבר עם אדם הכעיסהו' ואם יודה לך על האמת בעת כעסו התחבר לו' ואם לאו עזוב אותו' ואמ' אל תבטח בהודות מי שתתן לו עד שתמנע ממנו כי הסוכל הוא המודה' והחרד הוא הכופר'

אמר

החכם האוהב הנאמן' ומהסיהו עמו במדת קרובת' לב להפקיד אליו ממונו בעת צטרך לו' ובכפשו הוא מתרבו' לתת נפשו בכפו להגילו בעת צרתו' ואמ' כשתרצה להתחבר עם בני אדם וחפץ אתה לבחנן אם נאמן הוא הכעיסהו תחלה ובה יבחן' ואם יורה שאינו משתנה להסתלק מדרך ישרה ואמת אפילו בשעת הצורך אז התחבר עמו כי הוא נאמן' ואמר אל תבטח בהודות' כלומר אם מורה לך שצמית עמו טובה ואתה נותן לו יוסים אל תבטח בהודותיו לחטבו' נאמן עד שתמנע ממנו' אך אם אתה מוכנע חסדך מעמו ועל כל זאת הוא מורה על חסדך הראשוני ומזכירם תמיד הוא האוהב הנאמן' כי הסובל הוא המורה' כלומר אותן שצמית עמו חסדך מקרם וגם עתה הוא סובל שתעיסהו לכלתי הטיב על רביך הוא ודאי מורה מסכר' עפית עמו חסדך הלך שותק' והחרד כועס' ואינו סובל הוא כופר' על חסדיו שצמית לו' ואמ' הסובל עליו וקורו ומריות הדין הוא המורה' והחרד ומרע על רבוי המקורם סקר אסור'

כט

שער הסחרת הסוד

אמר החכם כל דבר שתסתר אותו משנאך אל תגלהו לאוהבך' ואמר כי איש אחד גילה לאהבו' אמר לו הבנת אמר לו הן הבנתי אבל שכחתי'

אמר

החכם כל דבר שאתה חפץ להסתירו מסאך אל תגלהו לאהבך פן יגלהו גם הוא ויבא לדי פסאך' ואמ' כי איש גלה' אמ' לו הבנת הסוד שאמרת לך אמ' לו הן הבנתי אבל שכחתי כלמ' הסוד הוא אבלי' כאלו סכחתו שלא אגלנו לסוס אדם' וקאלו

שער הסתרת הסוד

כא

לשאלו לחכם איזהו הסתרת הסוד / אמ' אכחיד המגיד ואסתיר ההגדה / ושאלו לחכם
היאך הסתרת הסוד אמר שמתי לבי קברו / ואמר החכם לא גלה לי אדם מעולם סוד
שהפקדתי והאשמתני / אבל האשמתני את לבי מפני שהיה צרי יותר להכילו בעת
שהפקדתיו בלבו / ואמר מי שלבו צר לשונו חכם / ואמ' סודך אסירך ואם תגלהו תהיה
אסיר / ואמר סוד בין שנים / וכשלושה אינו נסתר /

ובאלו לחכם איזהו הסתרת הסוד כלומר באיזה ענין אתה מסתיר הסוד : אמ' אכחיד
המגיד כלומר כסאדם מספר לי לסוף הרע דרך סוד אני מכחיד המגיד ונוצר בו ואומר
סקר בסתר ואפילו הכי אני מסתיר מה שהגיד לי : אמ' שמתי לבי קברו : של סוד : מה
קבר אין מת יוצא ממנו לעולם אף הסוד לא יצא מלבי לעולם : ואמר החכם לא גלה
לי סוס אדם סודו שהפקדתי וגליתיו לאדם אחר : והאשמתני : שלא שמתיני עין
אשמה על אותו האדם שהפקדתי וגליתיו לואם גלהו לאחרים : אף האשמתני את לבי
על לבי שמתי העין מהיה צר כל כך שלא יוכל לסמוד הסוד ולהכילו בתוכו כאשר גלהו
לסוס אדם : ואמר מי שלבו צר כל כך שאין הסוד יכול להסתתר בו אותו ודאי לסמו
דחבה יותר מדאי : ואמר סודך : כל זמן שלא תגלהו הוא אסירך שאסור הוא בלבך
ואם תגלהו תהיה אסירו שתתפס ותאקר ותכסל ברברי פוך :

שער הצדק

אמר החכם מי שיבחר בצדק למעו יכנעו לו בני אדם על
כרחם / ואמר מי שכחר בצדק לדת יהיה לו למגן חוק / ואמר
האמונה תולדות הגזירות / ואמר נדר הנדיב מתגבר מהרה ונדר הכילי האחור
זה העלילה ואמר כשתירא מן החרטה אמור לא קודם הן וכאשר תאמר הן ככול וקיים
מה שאמרת כי לא אחר הן מגונה מאד /

אמר

החכם מי שיבחר להתנהג בצדק עם הבריות ולפתוח ידו לאביון למען
תהיה לו הצדק לצור מעו ומגדל עו ומבצר וזהו למעו למען תהיה לו
הצדקה למעו : יכנעו לו כשוראו בני אדם עוצם דקותיו יכנעו לו על כרחם : ואמ' מי
סבחר בצדק לדת כלומר לעשות צדקה לסדר הדת ההגונה לעשות צדקה כגון בסתר
ולא ליוהרהר ובבני אדם המתהונכים אז יהיה לו מוגן חזק : ואמ' האמונה תולדות הנדיבות
ומי שמתנהג באמונה זהו מדרסו הדיבות ומתולדותיו כילא כאה לככל ספת יתר : ואמ'
נדר הנדיב : כלומר שהנדיב נדר ליתן לענינות מתנות מהרה ולא יאחר : ונדר הכילי
איש קפץ יד וקצר רוח כקרא כילי : האחוב והעלילה : כלומר כשהכילי נדר לעני מאחר
לו ליתן מה שנדר ודוחה אותו בלך / וסוב ומחר אתן ומבקם עלילה לטבל נדרו : ואמר
כשתירא מן החרטה : שאתה ירא אם תעשה את הדבר הזה תתחרט ותתנחם באחרונ'
כגון להיות ערב חברך או שאר דברים אמור בתחלה לא אעשה קודם שתאמר אעשה :
וכאשר תאמר הן / וכפך אתה רואה העסך ברבר ככול ההפסד וקיים מוצא שפתך
כי הדבר מגונה מאד לומר לא אעשה אחרי שכבר אמרת אעשה : סעור הבזיעות

שערה צניעות לא

שער הצניעות

שאלו לחכם מהו הצניעות אמר שיתבייש אדם מעצמו ושאלו אותו מהו הנדיבות אמר שיחוס אדם על תורתו ויתקן ממונו ויעשהו מה שהוא חייב בו ואמרו לחכם מהו הצניעות אמר החכמה ומהו הצניעות והנדיבות אמר הענוה עם שמירת התורה וההנהגה הטובה והצדק וסבל המחיה וסבל הפגעים וסבל העלוב ואמר לחכם מהו הצניעות אמר שלא תעשה כבודך מה שתבייש ממנו בגלוי ואמר התרחק מן העברות כי אין צניעות לאדם אם לא יהיו בגדיו לבנים ומצניעות האדם תקון ממונו ואמר אין תורה אלא בצניעות והצניעות עזיבת התענוגים ואמר אינו יכול לסבול מדת הצניעות אלא מי שרוחו נדיבה ואמר תחלת הצניעות הקבלת פני האוהב ואמר השנייד להראות אהבתו השלישית לעשות חפציו הרביעית להשתתף עמו בצרתו

שאלו

לחכם מהו הצניעות אמר שיתבייש אדם מעצמו ולא יעשה כבודו בדברים שהיה מתבייש אם יעשה אותם בגלוי ושאלו לאותו חכם מהו הרך הנדיבות אמר שיחוס וירחם על כבוד תורתו ויחממו עול התבזה בעיני הבריות על ידי רוע מעשיו ויתקן ממונו להיות לו לתפארת וכבוד ויעשה ממנו אצל הבורא ואצל עצמו מה שהוא חייב כלומר לפי הטבעתו ואמר לחכם מהו הצניעות אמר החכמה ומהו הצניעות והנדיבות אמר שמירת התורה מה שחורו לו חכמים להתנהג בדרך הטובה וסבל המחיה וסיספתק במחית מנוחיותו בסמחה ברב או במעט וסיסבול הפגעים ונזרת הבורא וסבל העלוב כדאמרינן הגעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם מביישים ואמר לחכם שלא תעשה כבודך כמו שפירסנו למעלה ואמר התרחק מן העברות כי אין צניעות לאדם אם לא יהיו בגדיו לבנים כלומר שלא יבא עליו פס רע ואמר אין תורה וחכמה מקווימת אלא במי שיש עליו צניעות וצניעות האדם מואסת ועוזבת תענוג כפסו ואמר אין יכול כי איש טליל לא יהיה בו לעולם מדת צניעות סורבול עצמו להקביל פני אוהבו ומרה טניה להראות לו אהבתו בספר פנים יפות ודברים נעימים ומרה שליטת לעשות חפציו אוהבו ומרה רביעית להשתתף עמו בצרתו וכל אחת מאלו המדות גדולה משל טניה

ל ב

שער השתיקה

אמר החכם כשאני מדבר אתה חרט וכשאני מדבר לא אתה חרט ואמר כשאני מדבר דבר הוא מושל בי וכשאני מדבר אני מושל בו

אמר

החכם כשאני מדבר כמה יפה השתיקה כשאני מדבר כמה אתה חרט על מה שאמרתי וכשאני מדבר ואמר כשאני מדבר דבר שלא כהוגן הוא הרבוב מושל בי מהדבור משליט עלי אהותו האיש שאמרתי עליו שלא כהוגן ומכריכי להכניע לפני ולבקש ממנו מחילה ומטו וכשאני מדבר אני מושל על הדבור לאמר או להסתירו וזהו מעיין שאמר למעלה בשער השתתף הקוד סורך אסירך כו' ואמר אני

שער השתיקה

כ ב

ואמר אני על השבת מה שלא אמרתי יותר יכול מעל השבת מה שאמרת
 ואמר מה לי לדבר דבר שאם יסופר עלי יזיקני ואם לא יסופר לא יועילני
 ואמר יש דבר שנסויד טובה רבה ואמר עצלות השתיקה טוב מעצלות הדבור
 ואמר מות במדונה השתיקה ואל במדונה הדבור ואמר טוב שבעבודה השתיקה
 והיחול ואמר תתהרט פעם אחת על השתיקה ותתהרט כ פעמים על הדבור ואמר
 השתיקה של אדם טובה מן הדבור בלא עתו ואמר ברוב השתיקה יהיה המורא
 ואמר אצור לשונך כאשר ממונך ואמר כשתחסר המוסר הדבק בשתיקה ואמר
 חחק האדם תחת לשונו ואמר מות האדם בין לחייו ואמר עדיפת הדבור על השכל
 פתוי ועדיפת השכל על הדבור גנות והטוב שיפרה זה את זה

ואמר חזי על הסבת מה שלא אמרתי כלומר יס בירי כח להטיב ההפסד טבא על ידי
 שתיקת הדבור יותר ונלחטיב ההפסד ממה שאמרתי ואמר מה לילדבר דבר שאם
 יסופר עלי טרברתי ובה אלי כנת על ירו ואם לא יסופר עלי כלום על ידי שתיקת לא
 יועילני ומה בכך אחר שלא יזיקני ענין אחר ואם לא יסופר עלי ואפילו לא יסופר
 עלי אותו הדבור תכל מקו לא יועילני ואמר יש דבר שתיקה יפה מעל די דבור מסור
 אדם מעליו כמה טובות ואמר עצלות השתיקה כלומר לא יתפאר אדם לעשות דבר
 היום שיעשה כי שמה יתעצל ולא יעשה וטוב לו להתכבד מדבר כשמתקן ולא התפאר
 בו מעצלות הדבור כלום מפני עצל בדב טרבר לעשות בו ולא יתקנה ענין אחר עצלות
 השתיקה התמדת השתיקה בלשון ערב עיקר ואמר מות במדונה השתיקה כלומר יפה
 לך למות בחולי ומדונה הבא עליך על ידי שתיקתך ותפארת היא לך ממיטה הבאה לך
 על ידי לשונך ודבורך והו סאמר במדונה הדבור ואמר טוב שבבורה יאן לך מדה
 טובה בעבודת הבורא יותר על השתיקה והיחול שיקבל גזרת הבורא וישתוק ולא יתעס
 על נדויתו אך יחל לחסדי הבורא ואמר תתחרט פעם אחת על השתיקה ותתחרט שני
 פעמים על הדבור שהשתיקה יפה מדבור ואמר ברוב השתיקה המורא מוסל המרבה
 שתיקה מטיל מורא וזימה על עבדיו ואמר אצור דבור לשונך ותסתירה כאדם
 המטמין אוצר ומסתור כספו והבנו ואמר כשתחסר אים איך עמך איש שתלמד ממנו
 חכמה ומוסר אחוז והרבין בדרך השתיקה פן תרבר אולת ואמר חחק כמו הן יחחק
 ומי ישיבנו וכן בחחק תארוך יחחק כמו יטרוף כלומר טריפתו הסלון דגליו של
 אדם המה תחל לסונו פעל פי לסונו הוא כטרף וכסל וכענין זה אמר הספר אחריו כן
 ואמר מות אדם כלומר בלשונו וכן כאמר מות וחיים ביד לשון ענין אחר חקף כמו
 מן דרם מלכא מהכסא ענין עזות כלומר עזותו וחציפותו וגלה על ידי לסונו ואמר
 עדיפת הדבור על השכל פתוי כלומר יש יתרוף הדבור על השכל לענין פתוי שהדבור
 מפתה ומרצה את הבריות יותר מהשכל ועדיפת השכל ויש יתרוף השכל על הדבור
 לענין גנות כי בסכל איך גנות ודבור יס גנות וגם בסכלו מתקן החסד גנות דבורי
 והו סאמר הספר וטוב שיפה האחר את האחר כלומר טוב לאדם שיפה סכלו
 דבורו ודבורו בסכלו ואמר מי

שער החברים

ואמר מי שהיו דבריו יותר משכלו זהו דבריו עליו ומי ששכלו יותר מדבריו זהו דבריו לו ואמר שאדם אחד מאריך ערב נכנס במקום ישיבה והאריך לשתוק אמרו לו ברין קראוך מבדיכי ערב אמר להם אחי הלק האדם מאזנו לנפשו וחלק האדם מלשונו לזולתו ואמר שאדם אחד האריך לשתוק וכשהיה מדבר מדבר בגילות יום אחד אמרו לו השמיענו בחדך תוכן הדברים ותועלתם והזקק אמר להם דפנים הדברי מהם הדברים שתקוה תועלתם ותירא מאחרית והריוח שנחם ההצלה ומהם דברים לא תקוה תועלתם ולא תירא מנזקתם אם תעזבם תקל משאם מעל גופך ולשוניך ומהם דברים לא תקוה תועלתם ותירא מאחריתם זהו הנזק ומהם דברים תקוה תועלתם ותהיה בטוח מאחריתם ואלה הדברים שאתה חייב כם לדבר והנה בטל שלשת רבעי הדברים ואמר החכם כשתדבר המעט כי כפי שימעטו דברי האדם ימעטו טעיותיו ואם כשתדבר בלי להשפיל קולך וכשתדבר ביום הבט סביבך קודם שתדבר ואמר תנה סודך בשרה ועצתך על ההרים כדי שתראה סביבך ואמר מות האדם בכשלון ולשונו ולא מות בכשלון רגלו כי כשלון לשונו יסוד ראשו וכשלון רגלו ירפא לזמן מועט

ואמר מי שהיו דבריו יותר משכלו זהו דבריו עליו ומי ששכלו יותר מדבריו זהו דבריו לו כלומר ברשותו ואמר שאדם אחד נכנס והאריך לשתוק אמר להם תרעו אתם אחי והעי כי חלק האדם והריוח שמרווח מאזנו כלומר ממה שפומעת אזנו ואתו הריוח הוא לפסו ולעצמו טעל זה הוא מתחכם וחלק האדם בלשונו כלומר הריוח והיתרון שבבטן האדם לזולתו לאחרים ממחכימים ומלמדים דעת וחכמה ואמר שאדם וססהיה מרבר מדבר בגילות בדבר הרגל ויום אומר בגילות בדבריו חידות כמו לא רגל על לשונו תוכן הדברים בהמה עמוס מסתכיס הן לתועלת הן להזיק תוכן כמו ותוכן לבנים ואמר להם על ארבעה פנים מסתכיס הדברי יום מהם דברי שתקוה תועלתם כמו חנופה ולטון הרע שאתה סבור סיועילך ותירא מאחריתם פן יבלה הדבר ותכלם והבלה היא לנפשו אם תעזבם אותם הדברי פן יהוילך למוקם ויום דברים לא תקוה תועלתם כגון דברי רוח ולא תירא מאחריתם סאיז בהם ממש ואותם הדברים אם תעזבם תקל ויום דברים לא תקוה תועלתם ותירא מאחריתם כגון דברי קטנות ומחלות זהו הזקק כלומר המה דברי פים בהם נזק עור ים דברים שתקוה תועלתם ותהיה בטוח מאחריתם שהיא טובה כגון תורה ודברי חכמה ואלה הם הדברים שאתה חייב לדבר בהם והנה בטל שלשת רבעי הדברים כלומר והנך רואה שמתלן ארבעה פנים פים בדברים בטלים שלשת רבעים והרביעי קיים ואמר החכם כשתדבר המעט כלומר המעט דברך ואל תרבה בדברים כי כפי ימעטו טעיותיו כמעטו ויום שפרים סכתוב בהם טיכותיו כמו סאותיו כראמרין טיכא היתה בלבו מרבו דברים סכאוס לבריות ואמר כשתדבר בליה סהקול כמעט למרחוק בליה יותר מכיוס ואמר תנה סודך ואמר מרת האדם בכשלון

שערי תרוץ מעלת הדברים

כג

חוספה ואמר אם דבור בטקל כסף • הסתק בככר זהב • פתרונו בככר זהב
 וסכמה שקלי כסף • וכן כל סתק צרי לכל נגע • הסתיקה היא צרי
 ורפואה • וזהו שאמרו רבותינו חזמי התלמוד • סמא דכולא סתיקותא • ואמר עץ
 הסתק פרי השלום • אויל סותק חזי חכם • ואמר יפה אויל ססותק מחכם ורוב דברים •
 כלומר מחכם המרבה דברים • הר כבד נמשל לרוב דברים • כלומר מי סיס בו רוב
 דברים הרי הוא לבריות כהר כבד • ואמר דבור בטפל כמלח בתבטיל • מה מלח רוב
 קסה בתבטיל • וסתקמו יפה • כך הרבור לאיס סכל •

חסלת שערי השתיקה

לג

שערי תרוץ מעלת הדברים הנכונים על השתיקה • אמר החכם דבר
 אמת טוב מוהשתיקה • ואמר כי אנשי גנו
 לפני המלך הדברים אמר חלילה כי מי שיטיב לדבר יוכל לשתוק ולהטיב • ואמר לא
 ימלאנו לבו לדבר אלא מופלג אומחליק • ואבר יש מלה שמשויבה נקמה •

לפי טכשער טלמעלה ספר כמה גדולה כחה של סתיקה על הרבור חוזר עתה
 לספר כמה יתרה מעלת הרברי הנכונים על הסתיקה • חמ' החכם האמת
 והצדק והיושר טוב מסתיקה • ואמר כי אנשים גנו • היו מגבים ומספרים דברים של
 גנות הרבור והיו מסבחים הסתיקה לפני המלך ואמרו למלך ראו לגדל בעלי הסתיקה
 על בעלי הרבור • אף מדברים דברים נכוחים • ואמר המלך חלילה לי מעשות זאת • כי
 יש סותק שאין בו תבונה ולהטיב דבריו • אך מי שייטיב דבריו סודע לרבר דברים נכוחי
 וטובי יכול לסתות כפירצה ולהטיב • הרי סיס בירו מעלה יתרה על הסותק • עיין אחר •
 חלילה לי לומר סתהיה סתיקתו טובה מי סבירו לרבר ולהטיב • ואמר לא יתלאנו כלומר
 יזהר שלא ירבר לא איש מופלג ומופלא בחכמ' או מחלית • או ארס סיס בו רעת ותבונה
 להחליק לסוכו לרבר דברים נכוחים • ואמר יש מלה • כלומר יש דבור סמסכך חמס
 ומשיבה נקמה • כלומר סמונע את הארס מלהתקס • וכן אמר סלמה מענה רך • יסיב
 חמה • ולסוף רבה קטבר גרס •

חוספה ואמר מלה נכונה נוסף ומסובבת זהב • כלומר מלה יפה ומיוסבת
 על אוספה ובמקום הראוי לה רומה לחותו נוסף המיוסב במסבבו זהב •
 ואמר טוב מלה כאבן כפיר • ולא תקולה בכתס אופיר • כלומר מדה טובה ונכונה יתרה
 כאבן כפיר •

לד

שערי המלך אמר החכם מי שהמלך תובעו • תצר עליו ארצו •
אמר החכם מי סתהמלך תובעו ומבתס עליו עלילות • תצר עליו ארצו סל מלך
 כי איך יתלט מירו • כפימה

ידאו להים כפי מה שיאות / והמלך לשמוע לו / והתנהגו עם בני אדם בטובה / ואמר
 המלך והתורה שני אדום לא יעמד האחד מבלתי השני / אל תדור בעיר שאין בה
 מלך נורא / ואמר אל תדור בעיר שאין בה שופט צדק ורופא חכם ושוק נמוצא
 ונהר נבר / ואמר במשל המלך כאש / אם תרחק מסנו תצטרך אליו / ואם תקרב אליו
 ישרף / ואמר כאשר המלך יריבך המעט אמריך כי אתה נמוצא / ואמר הרע
 שבממון שלא יוציאו ממנו / והרע שבחברים המרוח / והרע שבמלכים אשר יראהו
 הנקי / והרע שבאצות אשר אין בה שובע ולא בטחור / ואמר צדק המלך המועיל
 לעם יותר משובע הזמן / ואמר חברת המלך אף על פי שיש בו כבוד ויקר דומה להר
 גבוה שיש בו כל פרי טוב וכל היות רעות /

כפימה שיאות לו לירא אותו בכל לב ובכל כפיס ובכל מאר שהיריבו כפיס כל חי ורוח כל
 בשר איש ואין לברוח מפניו והוא חי וקיים ולגדולתו אין חקר / והמלך תירא אותו יותר
 ממה שיאות לו / אף על פי שהמלך אם הוא היום כאן למחר בקבר תבטל מלכותו
 ויתבטלו גזרותיו וגם בדרך לברוח ולהמלט מידיו מכל מקום ירא אותו ושמור מצותיו
 אחרי מצות הכורא ברוך הוא / ואמר המלך והתורה כלומר שירעים לא יעמד זה
 בלא זה פעל ידי החקים והמשפטים שבתורה המלך שופט דק ובהם תכון מלכותו
 וכן כאמר בני מלכים ימלוכו ורחמים יחוקקו דק ומבלי תורה ומשפט וזכרית לא תכון
 מלכותו ומבלי אימת מלכות לא תתקיים תורה ומצות ומשפטים / וכן אמרו רבותינו הוי
 מתפלל בשלמה של מלכות / ואמר אל תדור / שמתוך שאין שכיני יראים מפניו שוללים
 ובזוזים תמיד את ארצו וגם בני העיר בפחד ובאימה הם יושבים / וכן אמר לא תדור
 בעיר שאין בה שופט דק כי אם לוקחי מוסר ומענותי משפט / וכן רופא חכם שהכל
 צריכים לרפוא / וכן שיש בה סוק מזומן יום אחד בשבוע להסתפק ממנו או להרווח
 בסחורה / וכן עיר שיש בה כהר נבר כלומר נהר מוסך / כמו מים הנגרים במורד / כי
 בכהר נבר באות ספיכות וסחורה ומספיקות מזון והמי לטחון ורגים לרוב מה שאין כן
 בעיר בורות שיחין ומערות / ואמר כמשל המלך כאש / מה אם אין להתקרב אליו יותר
 מראי אף המלך כן / ואמר כאשר המלך יריבך / שתוף ואל תשיב דבר כי אתה נכוח /
 כלומר מה יועילך להטיב נגדו כי לא תזכה עמו בריב / אך שתוף כאלו אתה נכוח / ואמר
 הרע שבממון / כלומר חיו לו לאותו ממון שארם מאסף תמיד ואינו מוכיא ממנו להאחזו /
 והרע שבחברים המרוח / כלומר המרוח חברו מעליו כשהוא צריך לו מוטעו דין / והרע
 שבמלכים שיראהו הנקי / כמו הרשע כמזל שאין בררכיו דק ויוסר ולא יסקוט אדם
 בארץ ממלכתו / והרע שבארכות / שמתוך שובע שבארץ באים סם רבים לגור ואין כא
 להם אחרי שלא יסבו בה לבטח / ואמר דק המלך מועיל לעם / כלומר טוב לפבת
 בארץ מלך דק משבת בארץ שבעה כל טוב / ואמר חברת המלך / כלומר המתחבר
 ומתקרב תמיד להיות בחצר המלך אף על פי שמתוך שהוא קרוב למלך מכבדים
 ומיקרים אותו הבריות אין קרבת המלך טובה לפי שאחריתה רעה כי המלך דומה להר
 גבוה שיש בו כל פרי טוב וכל חזות רעות

שער אהבת האמת

כ ד

העליה אליו קשרה והעמידה בו יותר קשה ואמר כשיחמסנו אדם נזעק אל המלך וכשיחמסנו המלך אל מי נזעק

העליה לו קשה מתוך גבוה של הר והעמידה עם להתעכב בהר קשה עליו יותר מפני החיות הרעות כך המלך בחברתו יש מאד כבוד ויקר עבד המלך כמלך העליו הרובה להתקרב למלך אינו יכול להתקרב אליו אלא בקושי ובטורח ובהזדאת ממון ובסוחרו והעמידה ומתעכב אצלו אז קשה מן הראשונה מפני החיות הרעות המה עבדי המלך המלטיסים עליו חמיר ואומרי הבטב ואמר כשיחמסנו אדם כלו כפסוטו תוספת ואמר ארבע איז זוכים עמם ברין הבורא והמלך ועם אביו ועם רבו פתרונו כי באלו אהתה צריך להיות נכבד לפניהם ואמר אל יערב לך משל המלך פן תקיאו ותפלים ארבעתים ואמר אל תבזה עבדיו ואל תשחק עם נסיו פתרונו כי עבדי המלך כמלך ועם נסיו כן יחשרך ותמות ואמר השמר בסודו ואל תסתקר בפניו כי נביא הוא פתרו אס ופקיד המלך פקדונו בידך שהוא סודו אל תגלהו ואל תאמר דבר סקר לפניו כי המלך כנביא להביט שקרים וכן כאמר קסם על ספתי מלך וגו' ואמר ירא משחקו כי עמוקות מחשבותיו ראה הארי נוהם יטרף יגלה מלתעותיו פתרונו אס ישחק המלך בפניך א תבטח בו אך תהיה אז בפחד ובאימה כי מחשבותיו עמוקות ותירא כן יחשוב עליך דעה ולגבוב לבבך מראה פנים סוחקות ראה הארי כן המלך כסרובה לטרוף ישחק ויגל סיני

ל ה

שער אהבת האמת

אמר החכם מנוחת החכמים במצא האמת

מנוחת האוילים במצא השקר ואמר באמת קיום כל הדברים ובשקר סורס ואמר כי מלך אחד צוה להרוג חכם אחד שהיה חולק עליו בשקר וכאשר הוצא ליהרג ראה אשתו שהיתה בוכה אמר לה למה תבכי אמרה לו ולמה לא אבכה והורגים אותך על לא חכם ככפך אמר לה והיאך היית רוצה שיהרגובי על חכם שיהיה ככפי

אמר

החכם מנוחת החכמים כלומר נחת רוח הוא לחכמים להתהלך בדרכי האמת וזהו במצא האמת בהמצאם לדרכיהם ומעשיהם דברי אמת ולאוילים נחת רוח הוא להם לרברב כזב ולהתהלך בדברי סקר ואמר באמת קיום כל הדברים ובשקר סורס כלומר דברי סקר מוסרים ומתבטלים ואינם מתקיימים כאשר אמרו רבותינו אמת יש לו רגלים סקר איז לו רגלי סורס כמו כורו טמא ואמר כי מלך כזה על סקר כלומר בעלילת סקר ובי היית רובה כלומר טוב לי שאמות בצדקתי משאמות בעוני תוספת ואמר האמת מרפא ומחלה בעקסות פה כפסוטו ואמר האמת אור לעינים והכזב פח לרגלים כפסוטו ואמר הכזבן אף כי אמת ירבר איז לרבריו מתחבר סדאמרינן כך עונסו של בדאיו אפילו על האמת יחשב סקרן כי איז שומעין לו

שער התפארות הכסילים

שער העושר אמר החכם יש שתהיה החכמה נמכרת בכלסנות והאזלת תכסת העושר / ואמר עושר האדם יכרך את בזמיו ומצויקו בכוביו / ושכל חרש נבזה / וחכמתו נחשבת לאולת /

אמר החכם החכמה נמכרה במסכנות / כמו שאמר שלמה בחכמתו וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעו / כמבזה / כמו בזויה כמו וכל המלאכה נמכרה / והאזלת תכסת העושר / כלומר עשרו של עמיר מכסה אולתו ולא תגלה / ואמר עושר האדם שאפילו יש בו כמה מומים מכבדו אונתו הבריות / ומצויקו בכזביו / שמצדיקין את הרשע בריו מתוך עשרו וסכל הרשע כו' / תוספת ואמר דעת בלי עושר כרגלי בלא מנעלים / ואמר עושר בלי דעת כמנעלים בלא רגלים / ואמר עושר בלי סכל כתפל בלי מלח לאכול / ואמר סכל בלי עושר / לא יתהלך ביום / הכי יעוף בלי כסף הנמר /

לז

שער התפארות הכסילים אמר החכם הכסילים התפארותם כממון וגנותם החכמה / והתפארות החכמים בחכמה ומוכר וגנותם הממון והסכלות / ואמר כי אדם עשיר עקר על הכס והיה לכוש בנדו חמורות / והחכם הירד לכוש בלזיות / אמר להכס אתה הוא שהברת החכמה וקבעת הנמוסות / והרברו לתמוה עליו / אמר לו החכם אין מעלת האמת הכנדים החמורות / אלא הדעות הזכות /

התפארות לסון התפאר עלי / כלומר הכסילים מתפארים ומתהללי בממונם / והחכמה נחשבת גנות בעיניהם שאינם הפכי בה / והתפארות החכמים כפשוטו / ואמר כי אדם עשיר עבר / הממוסות החקים הטובי / ובחקותיהם לא תלכו / מתרומיכן ובנמוסיהן לא תהסון / והרבה העשיר לתמוה / אמר לו החכם אין מעלתו של אדם הבגרי החמורות / לא הדעות הזכות כלומר החכמות הנקיות והיושרות / תוספת ואמר הסכל בכליה והחכמה תחיה את בעליה / ואמר החכמה דרוסה בכל רגע / רפואה לכל נגע טבעה בלי יגיעה ותמלט מגזר רעה / מעוז ומחסה וסתר / כבוד ונזר וכתר / מתמר ומאור לעפעפים / אוצר חסד לא יסלטו בו ידים /

לח

שער המדות החמורות אמר החכם המדות החמורות עושר דבר אמת / ואהבת בני אדם / ותת לשואר / והגמול הטוב / וחנא מנות / והכניעה לשכן / והכניעה לחבר / וכבוד האורח וראש כולם הבשת /

אמר החכם המדות החמורות עושר / פתרונו חסר טוב לאדם להתהב בהן הגמול הטוב / לגמול טובה למי שעשה עמו חסר ולהתהלך באימנות עם הבריות / ולהיות נכבד לסכני ולחבריו ומכבד האורחים / וראש כלם הבשת / כלומר המדה המעולה טבב ולס היא הבשת להיות בוטן /

ואמר אחוז

שער המדות החמורות

כ ה

ואמר החכם אחז המדות הטובות בעולם הזה ויועילוך לעולם הבא מחול לעושה
עבך רעה וצוה לעשות הטוב והתרחק מהכסילים ואמר המדות החמורות שלש
עשרה חיראה והכבוד וההסתפקן והסכל וההודאה והבשת והנדבן והגבור
והקנאה והצניעות ודבר אמת והנאמנות והסכרת פנים ואמר עוד הכדות
החמורות שבע כבוד הקרובים והענוה ושיתן הדין מעצמו ושיוודר כאמת על
עצמו בעת הרצון והכעס ויתכייש מעצמו ושימשול ברוחו ושימחול ואמר החכם
מי שמדותיו אלה היו בנעמיים בעולם הזה ובעולם הבא ואמר השלמת הצניעות
שבע מדות לשון רכה וגמילו הסדי והתרחק מהזק וירא מהמומין וסור מלשוץ
הרע והאמונה וכסות הסוד ואמר מי שהתנדב יהי אדון ומי שהוא כילי יהי נבחר
ואמר שנדיב אחד נכנס על אחד מהמלכים אמר לו המלך הגידה לי קצת מנדיבותיך
אמר לו הנדיב טוב שתשמע ההגדה מזולתי ממה שתשמענה ממני אמר לו המלך
גזור אני עליך שהאמר אמר לו מעולם לא ישב עמי אדם ופשתתי רגלי לפניו
אמר לו ולמה אמר לו כדי שלא יראה שיש לי עליו מעלה ויתרון וחסד ולא הרע לי
אדם מעולם וגמלתיו רע אמר לו ולמה אמר לו מפני שאם היה אדם חשוב ראוי לו
והרין עלי לבחול לאדם חשוב ואם נכל לא אחלל עצמי שידברו בי הנכלים ולא שאל
ממני אדם דבר שלא מלאתי שאלתו וראיתי שחלול פניות מורת מה שנתתי לו אפי
אם הייתי יוצא מכל קניני אמר לו המלך יאות לך שתהיה אדון בעמך ובזולתם
ואמר אין הנדיב מי שהתנדב עליו וקרבי מי שקרבו כי אין זה אלא גמול אבל זה
נדיב שמתנדב על מי שלא התנדב עליו ומקרב מי שמרחיקו

ואמר אחז המדות הטובות בעולם הזה ויועילך לעולם הבא מחול לעושה עמך רעה
וכה כלומר תלמד לבני האדם הדרך הטוב ואמר המדות טלם עשרה יראת הפס
וכבוד הבריות וההסתפקות טיסתפק ויתפרנס בסמחה במעט פנים בידו והסכל עול
בזרות הבורא וההודאה להיות מורה על האמת והגבורה שיתגבר על יצרו והקנאה
סקנאת סופרים תרבה חכמה וסיהא מסביר פנים לכל אדם ואמר עוד ושיתן הדין
כלומר שיקבל עליו מעצמו דין על הטאיו ושיוודר באמת על עצמו אפי במעת כעסו
ואמר השלמת הצניעות כלומר מי שים בו מדות הללו כביעותו שלמה והתרחק מהזק
חבירו וירא מהמומין כלומר לירא פן ימצאו בו פס מוס דע ורופי וכסות הסוד ולא
יגלוה ואמר מי שמתקנה בדרך נדיבות יהא אדון ומוסל וסלילי אוס קצר רוח וקסך
יד נקרא כילי אוואלו בלעז וכן לכילי לא יאמר סוע ואמר סנדיב אחר סתסמב
מזולתי כלומר מאחרים ואמר לא סאל לי סהלל פניו כלומר מי סנחול מחלל
פניו וכברו לסאל ממנו והרי הוא לו הבוסת תמורה וזלוק מה סנחתי לו ולא
לחסד בל לדוי אפילו אס נתתי לו כל קניני וממוני קיאו בווקר אחרי סנחתיים לסאל
ואמר אין נדיב כו סתרונו אינו נקרא נדיב מי סעוסה טובה עס אותו סעוסה
עמו חקר אין זה אלא גמילות אבל זהו נדיב סמתרב ועוסה טובה אל מי
סלא עסה לו ואמר מי

שער יחרון מעלת הדברים

ואמר מי שחננו הבורא ארבע מדות הללו / לא יזיק לנו מה שנמנע לנו מן העולם /
דעת נוחה / והסדר במזון / ודבר אמת והאמונה / ואמר שני דברים לא יקצו לעולם
הכזב והצניעות / ואמר הנפש הטובה / והשכן הטוב / והדירת הטובה / והבגדים
הנקיים / מאריכין ימיו של אדם בטובה / ואמר מי שחננו הבורא נפש טובה הוא מכני
העולם הכא / ואמר מהו היחס הגדול / אמר גמילות חסד לבני אדם / ואמר לדעת
הנבחה תחלה ותכלית / תחלתה החכמה / ואחריתה השלום / ומי שדעתו נוחה כחייו
שמחתו מתמדת ולא יצטרו אותו הפגעים ואמר לנדיב במה היית ארון לעמך / אמר
בהרבות האכסנאות ועזיבת החונף ועזרת הדלים / ואמר אני תמה ממי שיקנח
העבדים בממונו / ואינו קונה בני חורין בהטבתו / ואמר מי שחתמיד חמשה יגיעוהו
ויבטיחוהו / התרחק מזוהר / והדעת נוחה / והתרחק מן החונף / והמוס הטוב והמעש
אטוב / ואמר הגדול שבבני אדם מי שדעתו נוחה מכולם / ואוזתו טובה לכולם /

ואמר מי שחננו הבורא כו' / נתן בו מדות הללו שמפרטם והולך / לא יזיק לנו כלום לא
יחוש ולא יקסה לו מה שמצא הבורא ממנו / כגון עושר ושאר תענוגי העולם / וזהו
מין העולם / ומתן המדות שדעתו נוחה ושמחה בחלקו ובמעט שבריו / ומקבל בזרות
הבורא הבאות עליו בשמחה / והסדר במזון / שיקטר מזונותיו לקנות דבר בעת
ומסתפק במעט שבריו / כמו שפי' בפער ההסתפקות / ודבר אמת והאמונה / ואמר מני
דברים הללו לא יתקבצו יחד לעולם באדם אחד הכזב והצניעות / כי איש כזב לא יבא
בו כניעות / ואם הנפש הטובה היא מעין דעת נוחה / שפי' לעיל שלבו נמח לעולם / הוא
מבני העולם / כלום מובטח לו להיות בן העולם הבא / לא מי שספגו טובה ושמח לעולם
נוטל חלק בעולם הזה מעין העולם הבא / ואמר מהו היחס הגדול / כלומר המעלה
הטובה / ואמ' לרשת נוחה תחלה ותכלית / כלומר תחלתה וסופה טובה / תחלתה החכמה
סמירת חכמה היא להיות שמח לעולם / ואחריתה השלום / שכל ימיו הוא בשלום / שמחתו
מתמדת / שלבו נמח תמיד / ולא יבטער על הפגעים ועל קורות הזמן / ועל גזרות
הבורא / ואמר לנדיב / ויא' להאחזים לא הבכתי ויא' גם חכם / במה היית ארון לעמך /
כלומר מי ברם לך להיות ארון / ואמר ברבות האכסנאות שהיית מרבה להסכים אורחיו /
ועזיבת החונף / מדת הנזפה / ועזרת היית לרלים / ואמר אבי תמהתי ונפלאתי על
אותם שמוציאים ממונם לקנות עבדים כעניים והיו יכולים לקנות להם עבדים אפילו
בני חורין / בחס' בלא חסף ומחיר על ידי הטובתם והתנהגם במדה טוב' עם הכריו' /
ואמר מי שהתמיד / שהמטיף לבו להתנהג בחמט מדות הללו יגיעוהו ויכליח בהם
ויבטיחוהו ומרעה בעולם הזה ויבטלוהו העולם הבא / ואמר הגדול / מאלם / כלומר
גדול הוא מאלם /

חוספה / ואמר התום והיחס ס' תאומים / והשפלות והסבור אחים נעימים / ואמ'
קפה לך לעזרך עתירים / ואמר סימור רודיך יתמכך במעריך / ויעזרך
בוט אריך / ויגדל כבודך / ואמר דורים כזה וסוחרה / ואמ' בחר אמוניך על כל קנייניך /
ירום קרבי / ותזק ימיוך / ואמר הסף יתם / ויטאר הרע התם /

סער בקור

שער בקור החולים

כג

לט

שער בקור האוהבים

אמר החכם מי שהניח בקור אוהבו חומס נפשו
ואמר מי שמבקר מי שיכבד עליו יפגע בזה וקולין
ואמר בקר לעתים רחוקים תוסיף אהבה / ואמר אם תרצה שישנאוך בקר תמיד
ושיזכרונך אך אהבה בקר לעתים רחוקים / ואמר טרח מיל לבקר החולה / וטרח שנים
להכנסת שלום בין בני אדם / וטרח שלשה לכבוד הבורא / ואמר השמר מהרבות
הבקר כי הוא סבת ההרחקה כי הגשם יקוצו בהתמדתו ויתפללו עליו כאשר יעצר

אמר

החכם מי שמניח בקור אוהבו • סמתעצל מלראות פני אוהבו לפעמים
הרי הו' חומס ומפסיד לכפסו ומחסר אוהבו פטיב לו אם רואהו • ואמר
מי שמבקר • כלומר לעולם לא תבקר ולא תלך לראות מי שאינו אוהבך בלבד סן תכבד
עליו ותכלס • ואמר בקר לעתים רחוקים • כלומר מי שאין מבקרו תמיד רק לזמן
מרוכה הוא תוספת האהבה • ואמר השמר מהרבות • המרבה לבקר תמיד היא סבת
הרחקה • גרמת להרחיק אוהבו מעליו •

חוספת

ואמ' פעמים קלים כבזים וקלים • וארך ישיבה לבשת כתיבה • תמורה
וקלה • מאוסה ובעולה • מאוחרת ובוסה • כסופה רדופה • ואמ' השמר
מהרבות בקר את רגלך תיקר וראה כי הגשם יקוצו בהתמדתו • ויתפללו על עזירתו •
ועל זה אמר המשורר אשר חנית רכניו מעורר בקול סירים חמר • ויסא מסלנו ויחמ' בתו
אהובך ואחיר מבא • בכל עת רגלך הוקר • כי הכפשות געלות מטר הרבה • ובעת
העזרו יקר • מתע רגלך מבא בכל עת בבית האח ובית הבן והבת • ומרוע תהיה הולך
לא מועד יהי ולא חרם וסבת • פירוש פעמים כמו מה ישו פעמיק בעלים • ובוסה כמו
ויחל ער בוס • וכן כי בוסע מטע • כסופה כמו נכסוף נכספת • יקר • כמו הוקר רגלך •

מ

שער בקור החולים

אמר החכם בקור האדם הכבד קשה על החולה
יותר מחליו • ואמר שאדם אחד כבד בקר החולה
והאריך לשבת • אמר לו החולה אם יש לך בבית מאומה או אני הייב לך כלום קחנו
ולך • ואמר על אדם אחד שחיה חולה • אמרו לו במה אתה כואב • אמר להם מרוב
עונותי • אמרו לו מה אתה מת אוה • אמר הכפרה • אמרו נקרא לרופא • אמר להם
הוא החלבי •

אין

בזה הספר פירוש רק תוספת • אמ' החכם בקור האדם הכבד • הסבד לבורא
סנאים • והסניאס לכל הברואים • ואלה דרכיהם ומעלליהם איש כבד יבא
בסור אחרי בלי רכוסם וסחק לפניהם בעת עזבו • ויסבעל סלחן אינו קרוי לו ויתעבר
על ריב לא לו • ויסב במקו' און כאה לו • יועץ לאין דור' עכתי • ויחבק לאין דורס קרבתו
קסה לסאל ובמפעליו מגואל ומלת לסובאל תכלה וסור אחרים יגלה • ואמר כתוב למן
בספרו • באעל איס חולה בין המבקר • איס סבר ויסאלהו • מה מנחלתו אשר הביתתהו •

שער אבדת אוהב הנאמן

ועין החולה סך וכך זה מס' כאבי' אמר הכבר מחולי זה מת' אבי' וחדר לחולה מאר
 ויתעצב אל לבו' ויבטו המבקרים וכל אשר סביבו' ויאמר הכבר אל יחד לך' את אשר
 דברתי באוזןך' יאקרא אל ה' ויחנך' ויאמרו לו היושבים מס' תוסף' כל בתפל' תך לכל
 כראיה עור אגוס כבד' אולי יתעצת האלהים לנו ולא כאבר' ויסא משלו החולה ויאמר'
 באמרו אקרא פרי' ואולי יחייך ולא תבוע ותאבר עמי יהו וזוסף בתפלה לכל' אראה ענ'
 אגוס סכואי וכבר' ויאמרי יחידיו סותי' בבית מסתיהם' והתוף בדיהם' והסיר היה להם
 לעבר' ויבא עליהם איש כבד' אז חטך חור סתחתם' ותהטך לאבל רמתם' ויורד הכבר
 ויאמר למה רעים פניכם' סתו ואמורר לכם' ובפתחו לרין' חסבוהו מתלונן' ותכפל
 האכחה' ותערב כל שמחה' כי נהפך להם מתות למר' ויסא האחד משלו ויאמר' מה
 לי ולכבר' כיעת אשר יסב עמי' מסון לבי ימור ויגרם' אתאבל בעת אראה פניו היות
 עומד ובעת ירכר מי יתן אהי חרם' :

ב א

שער אבדת אוהב הנאמן

אמר החכם / שני דברים אין בעולם יותר
 מעשי מהם / ובכל יום ויום יוסף מעושם /
 פמון מהתר שתוציא אותו לשם שמים / ואוהב נאמן שתבטח בו / ואמר אדם אחד
 לחכם הורני על מי שאשב עמו / אמר לו זאת האבדה לא מצאתי :

אמר החכם שני דברים אין בעולם / פתרונו ממון מהדרי' שאין בו לא גזל ולא
 עולה' ולא מס' אסור ודופי' ואמר' הורני עם מי טוב לי אשבע עמו' אמר לו כל
 אוהב כבד עבר וחלף ואברה זו לא תמצא לעולם אף אוהב' חוספת ואמר' באלופך יהא
 ככר סכלך' אם תתחב' לכרי' דרית' אתה ואם תתחב' לרסע רסע' אתה כי כל מין מתחבר
 למינו' ואמר' אם תמצא אף אמוך סמרהו כאישון עיניך' ובקרובים אל תסבח' כיוס
 אוהב דבק מלאח' ואמר' אל תחליף אלוף בחתנו באיש חרס ולא ידעתו' פי' כממענו' :

ב ב

שער הודות דרך ישרה

כתב החכם לבנו' שלום לך בני בחיורי הבן
 כתביו ותן לךך לעצתי הטובה / ותוכחתי אד'
 תמאס' וחט אוזך לאמרת' ועשה מח שאתה רואה בכתבי' ותשכיל ותצליח בכל'
 דרכיך' ואל תשתדל בוולתו' ואל תתעסק בכלעודו ואל תחשוב בכלתו' ודעכי
 החכמה בלמוד והלמוד' בחכנה' והתמורה' ובחריצות' :

בן חכם אחד הלך ללמוד חכמה בארץ מרחק' וכתב החכם לטלוח אל בנו שלום
 לך בני בחיורי ואל תתעסק בוולתו' כלומר דק בדריפותי כי כל סאר
 דברי דברי הכל' ודע כי החכמה בלמוד' מה שאדם לומד מרבו הוא נקראת חכמה'
 והלמוד בהב' כי מה מועיל מה שהוא לומ' אם אין בלבו להבין' ואם אינו עוסק בחכמה
 תמיד' וזהו בהתמור' ובחריכו' כסאל' מוסר כפשו על' מלאכת הלמוד' ועוסק בו בכל לבו
 סוף קריו חריבות' התמורה לטון תמידות' חריבות לטון ויד חרוכים תעסור'
 כי הרואות

שער הורות דרך ישרה

כ ז

כי הרואות אינן עורות / אבל הלבבות עורים על כן עיין בכתבי / ותן לבך במה שיש
בו / כי לא תועיל פתיחת העין כאשר יהיה הלב עור / ולא יעוז כריית האוזן ולא יועיל
גודל הגוף וארכו / כאשר יחירה הלב רק משכל / הלא שמעת חכם אומר אין ראות
העין מועיל כשהלב עור / ולא יעוז כריית האוזן / כאשר הלב עור / וכמה יש מבני
אדם שירחיב מראהו / וכאשר ידבר יחשב אלם / ודע כי המוכיח את מי שאינו נוכחי
והלומד את מי שאינו למד כמנגן אל המתים / או כצועק אל העלמים / והמשכיל
הנלבב יספיק לו המעט מהתוכחות / והמלה האחת מן החכמה יקבענה לחוכרת /
דשים הדברים דמונים וישקול קצתם בקצתם / יחכימוהו הנסיגות לרוחב לבב
הדעות / והרגש לדברים הנעלמים /

כי הרואות והמה העיני / כמו שכאמר וחסו הרואות בארבות / כלומר לא העינים רואות
כי אם הלבבות / כי לא תועיל פתיחת העין בו כלומר שאינו מבין / כי העין איך ש
ימנע לראות אך הוא ללב כמו הלון ועם פיתומן העיני ועד הלב יורדו סמפוטות וורידן
המחברים ללב ודרך אותם זורדין וסמפוטות רואה הלב בעד העין את העינים סבוהן
כשהלב מבין / אך כשאינו מבין הרי הוא כעור כי איך על פי זעזעו רואות אינו רואה /
ידע אדם יתן כפשו בתפסוה עמוקה ועבד אדם או דבר אחר לפניו ולא יראה / כמא
פאין העין רואה כי אם הלב כן האזנים אינן שומעות כי אם הלב ודרך האזני בא קול
הדבור אל הלב ודרך ורידן וסמפוטות / כי כשהלב מחושב ידבר לך אדם ולא תשמע /
זתו שאמר לא יעוז כריית האוזן כו' לשון הפסוק אזנים כרית לי לשון חפירה / וכמה יש
מבני אדם שירחיב מראהו לפי שאתה רואהו בעל קומה ובעל פרצוף יחשב בלבך
לאדם גדול / וכסודר תשמע פיהו דברי חולת וסכלות / אז תאמר בלבבך כי טוב ממנו
האלם / ירהיבך / לשון הפסוק מהם הרהיבוני לשון גדול / ודע כי המוכיח את מי שאינו
שומע שאינו מקבל תוכחה / והמפסיל הלבב / כלומר שהוא חכם לבב / יספיק לו מעט
תוכחה / כי בתוכחת מועטות הוא סר מרכיו הרעים ומטיב מעשיו כי איך בריך לחכם
תוכחה רק ברמיזה כדאמר יתן לחסידא ברמיזא / ומלה אחת מחכמה ששומע החכם
הנלבב מפי רבו יקבענה בלבו לחובה כאלו הוא עליו חובה לזכרה ולהגות בה תמיד
לבבתי תסכה / וישים הדברים דמונים / כלומר מדבור אחר של חכמה ששומע הדבור
והמפסיל מרכו הוא מבין כמה דברי חכמה / כי הוא מרמה לאותו דבור מתוך הבהת
לבוכמה דמונים של דברי חכמה / וסוקל קצת שאר דברי חכמה בהצטם של דברים
שסמע מרבו / כי הנכון מבין דבר מתוך דבר הוא דכתיב תן לחכם ויחכם עוד /
יחכמוהו הנסיגות כו' / כן יזה דבור לענין של מעלה שאם המוכיח את שאינו נוכח / כלומר
והמלמדו לריו יעמל / אבל המלמד ומוסיח את המפסיל הלבב / בדבר מועט מתחכם
כי איך קורות ונסיונו הזמן יחכמוהו ומתחכם יקח מוסר מבלי רב וחכם המלמדו ומלמדו
לרוחב לבב לדעות / כלומר כי מרוחב לבב הוא המפסיל ומבין לדעות וחכמות / ומרגש
לדברים הנעלמים מבני אדם כגון מעשה מרכבה וקבלת הדין לאחר מיתה / וכבר
הדריקו לעתיד לבא /

וכבר

שער הורות דרך ישרה

וכבר אמר החכם לבנו דע כני כי המוסר ראש השכל / והשתיקה כוללת את החכמה /
ובקשת החכמה / פתח הטובה / ומלבוש האהבה ובקשת האולת פתח הרעה ומלבוש
השנאה והמחילה טובה / והאמונה תפארת לאדם והיושר הטוב שבחברים / והחכמה
נחלה טובה והכזב מפתח האשמי והחונף גורם רעה וחגורת שנאה והעברות משכח
הטענה / והמהירות מחלשת העצה מרוע מוסר / ורוע המוסר מוריש חביון ומצמיח
התגרה / ורוב השחוק סימן שוטה / ומי שהראה שניו נתמעת מוראו והשקר מעשה
הקצור / והמבוא הרע חשד וחכרת הרעים מפסדת האמונה וחכרת הטובים מוספת
השכל ומזיח הלכ ומזכרת הדעת / ומאירה הפנים / ומפרסמת הטוב / והמוסר מוסף
בזריות המשכיל וכמה איש שכל מבלי מוסר בוז לו בשכלו ולא הועיל השכל מבלי
מוסר ואשר קנה מוסר מוסף מעלת שכל וזריות / ולולי המוסר היו בני האדם שוים /
אבל יתרון קצתם על קצתם במוסר הטוב / ואודיעך כי השוטה אין לו רפואה /
והוא מרוה שאין לרתקה /

וכבר אמר החכם לבנו כל זה מכתב שלמעלה : כי המוסר ראש השכל וכן אמר שלמה
בזכמתו לקחת מוסר השכל : כלומר בתחלה מוסר ואחר כך השכל ואחר כך צדק
ומשפט ומיסרים שאף השכל מבלי מוסר ואין צדק משפט ומיסרים מבלי השכל ומבלי
מוסר לפיכך מסבח מעלת המוסר / והשתיקה כוללת היא כליל תפארת לחכמה כי
אפילו אויל מתריס חכם יחשב וכל סכח חכם מתריס : ובקשת החכמה פתח הטובה כי
בבקשת החכמה הוא מגיע אל פתח הדרך הטוב : ולבס מעטה אהבה וכבוד שהכל
אוהביו : והאמונה מתקנה באמונה : והיושר שמתהלך בדרכי היושר : והכזב מי שמרבי
עצמו לרבות כזב / זאת היא מפתח האשמי והעונות / שהכזב מביאו ליריעברה : והחוקק
המחוקק בני אדם ברברי חלקות גורם רעה ובזיון לעצמו : והעברות לסוף ויתעברת
בי : ומשכחות הטענה כלומר בעסו וחרונו של אדם טורף רעתו של אדם ומסכה ממנו
טענותיו אשר חשב וערך בלבו לדבר : והמהירות מחלשת העצה / ואדם כשהל וזמרה
במצמו או ברברי פיו מהירותו מחלשת ומקלקלת העצה אשר יעז לבבו : כלומר
מקלקלת חסמתו וחליטות העצה כל זה מרוע המוסר שלא לקח מוסר : ומצמיח התגרה
תגרה מחלוקת : ומי שהראה את שניו בסחקו כתמעט מוראו מעל עבריו ובני ביתו
והשקר מניעה קצור / כלומר מעטה שקר ודברי שקרי בקוצר הם מחקיימי : דלא מרוב
שקר אין לו רגלים : והמבוא הרע חשד הבא ממקום שאינו הגון / כמו מבתיהם של
זנות / או מעיני סיוח בהם מביא עצמו לירי חסר : וחכרת הרעו המתחבר לרשעו :
והמוסר המוסר את לבו מעצמו היא תוספת על הזריות / החכם המסביל והנכון / כי
יש בני אדם חכמים שאין בהם מוסר והמה בזוים בעיני חבריו / כי מה יתרון במעלתם
על שאר בני אדם / אבל במוסר הטוב יש מעלה יתרה בקצת בני אדם על קצת
אנשים אחרים : ואודיעך כי השוטה אין לו רפואה / והוא מרוה שאין לה תקנה /
עוד זה מרברו הכתב שכל החכם לבנו / והאולת שבו היא מרוה וחולי שאף לו
רפואה : והמסביל

שער הורות דרך ישרה

כא

והמשכיל פאר לעצמו וברכה לנפשו וכבוד לביתו ותפארת לחבריו ויקר למשפחתו
והוא מבשא נפשו ומכניעה כאשר יחפוץ ואם יהיה המשכיל רש ויהיה לו לרבר אל
המלך ישב עם הגדול ויכנס עם השרי וישכחוהו בני אדם ויתאוהו מכיריו ויתפארו
בו אוחיו ויראו אותו שונאיו והוא מיסר את נפשו ורועה אותה ואמר החכם אין
למשכיל מוכיח כנפשו ואין לכסיל מוכיח כמשכיל ואין מנהיג לבני אדם כבעל
הנסיונות המשכיל ואין אוהב נאמן כנדיב ולחכם לכיקרא נכון ולא למד האדם
אלא שידע והימי' יחמיהו במה שלא ידע ולא יועיל המוסר למי שאינו מבין ואמ'
החכם כשתשאל על אדם שאל מי רעהו כי כל מעשה האדם כמעשה רעהו על כן
כשתהי בתוך עם התרע לטוב שבהם ואל תתרע לרע פן תהיה ככוחו ודע כי האמיל
אם יהיה נמצא לא ישאלו עצתו ואם יפקד לא יפקד ולא יהיה נכבד כל ימיו ואם יהיה
במושג החכמים ישמע הרברים ולא יבין ויראה הענינים ולא ירגיש והזהר מהדבור
הרע במושבות ומן השיחה לפני הכמי התורה ומן השחוק לפני החכמי ושמע לחכמי
התורה והכנע לחכם וכבד את הגדול ורפה כנפיד לקטן ועזוב את החנף והגאוה
כי הם מזיקים לאדם והם מן השנעון וקלות הדעת ודעי כדוד הנדיבים אהוב
בני אדם והתעלם ממומיהם ועזיבת הנטירה לחושא והמהילה למרוע והסכרת פנים
לדל וכבוד האוהבים ואל תחפץ על עיני בני אדם ואל תחקור על הרברים
והסתכל במה שצויתך וצורך יעורך

והמשכיל שאר לעצמו החכם מנסא את נפשו ומתרום לגד הנבלים ומכניע עצמו
לפני החכמים התמימים ללמוד חכמתם וכן אמר רוד המלך עם כבד תתבר ועם
עקם תתפל ישב עם הגדולים וכו' ורועה אתה ומעבר אותה כמו תרועם בטבט
ברזל ואל תלמדה ומחיה ביושר כמו הרועה אותי כאשר ידעה הרועה את עדרו
ואל החכם אין למשכיל מוכיח כנפשו כי המשכיל מתבונן במעשיו ובאחרית הרברים
והזר מואולתו ואין מנהיג לבני אדם כבעל הנסיונות כאשר סתנסה בקורות הזמן
ועברו עליו כמה שגעים ולא למד אדם אלא שידע כלומר אין האדם לומר אלא
להתחכם במה שלא ידע והימים וקורת הזמני יחמיהו במה שלא ידע לסיכך אמרתי
לך אין מנהיג כבעל הנסיון ולא יועיל המוסר למי שאינו מבין כמשמעו ואמר
סתפאל על אדם כלומר לרעת עניניו ומעשיו שאל את מי רעהו התרע התחבר
ורע כי האויל אם יהיה נמצא כלומר המוצא את האויל אין זו מציאה כי אין עצה בטלת
הימנו ואם יפקד ויחסר מן המקום אין זה חסרון והזהר מהדבור הרע שלא יכא
משין במושבות בהיותך וסבבם חבריך ומן השיחה והדבור לפני חכמי התורה אך
החרט וסמך דבריהם וכבד הגדול ממך ורפה כנפיד לקטן תנהגהו בנחת וכבר
נועם והתעלם ממומיהם של בני אדם שלא לבלותם ועזיבת הנטירה שאינו נוטר
איבה לחוטא לו והמהילה למרע שמוחל לעושה עמו רעה ואל תחפץ ותחקור
על עניני האדם כל אלו ממדות הנדיב והסתכל הלומר ואתה בני הסתכל כל מה
סצויתך וצורך הבורא יעורך

ספר תמות

שער מצות החכם לבנו

כ ט

בני חשוב עצמך דש ואם תהיה עשיר מפני שאתה נפרד מהעולד' בני אל תעמו
לפני המלך כשהוא כועס / ולא בפני הנחר כשהוא שופף / בני אל תגזור דבר עד
שתועץ את מי שישיר אותך / בני ירא מדעי בני אדם והזהר מטוביהם / בני שים
קנייך בעולמך אשה טובה וחסד טוב תנח אל האשה כבאך ואל החבר כצאתך / בני
אין עושר ככריאות ולא נעימות כלב טוב / ואמר מי שקפץ ידו מהדלים ישלש
האלהים המלכים בממונו / ואמר הנדיבות ההרגשה הטובה עם קבלה התעלמות /
ואמר הענינים שלשה ענין שטובתו בראדה רבך בן / וענין שרעתו בראת סור ממנו /
וענין שיש בו כפך השלך על ה' יחבך / ואמר אל תרבו לדבר מבלי זכר האלהים פן
יקשה ללככם כי הלב הקשה רחוק מהאלהים / ואל תבישו בחטאי האדם מפני שאתם
גדולים ותשכחו הטאים / ואמר מי שנקח מן השלשה לא יחסר שלשה / מי שנקח
מן הכעס יגיע אל היקר / ומי שנקח מן העברות יגיע אל הכבוד / ומי שנקח מן
הכילות יגיע אל הגדולה / ואמר כפירת הטובה נבלה וחברת הכסיל רעה חולה / ואמר
לא נוקש אדם שהכיר ערך עצמו ולא התחרט מי שעצם עיניו /

בני חשוב עצמך דש כו' כלומר אם אתה עשיר אל תתנאה בעמך / שאתה עתיד
להפך מאתו עושר ביום מותך ומאומה לאתמא בעמך :

חוספה

בני חשוב עצמך עשיר ותייה שמח / ואפילו אם אתה עני כי רוח
לכבוטל אדם אם הוא שמח בחלקו זהו גדול עשרו : עכ' בני אל
תגזר דבר כו' אל תעשה טוס דבר עד שתועץ מאים חסד ונחמץ טייטר אותך : בני
ירא מהתחבר עם בני אדם הרעים / והזהר מטוביהם מבני אדם הטובים הזהר
מלהכעיס ומעבור על רצונם : בני טיס בבאך לביחק בצאתך מדרך : בני אף
עושר כבריאות הגוף : כי מה יעיל עושר לאדם אסור בתחלושים ואין נעימות תענוגים
כלב טוב ושמח / ואמר הנדיבות ההרגשה כו' כלומר מדת הנדיבות טיהא האדם
מרגיש להתעסק ברבים הטובים והכבדים : עם קבלת התעלמות / וטיהא מעלים
ומסתיר הרבים טיקבל מאחרים : והענינים הנראים לעינים / כי טובים הם
הרבה בהם / וסרעים הם סור והתרחק מהם / טיע טהם ספק ססתפק לכך אם
טובים הם אם רעים הטלך על ה' יתבר והתפלל אליו לבקם עזרתו : יתבר' משאך' /
כמו שכתב הטלך על ה' יתבר והוא יכלכלך / ואמר אל תרבו לדבר מבלי זכר האלהים /
כלום בכל דברי פיך ובכל מעשיך זכור הבורא להיות יראתו על פיך לבלתי תחטא וזהו
עין יקפה : ול תטיטו ותחקרו בחטאי בני אדם ובנכותיהם טהם אתם חוקרים עונותיהם
יבאה ללככם מזהו כדאדם בעיני עצמכם גדולים וחשובים ותשכחו טחאים : ואמר מי
סנקח מן הכעס יהי יקר ונחמד בעיני חברות מי סנקח מן הכילות' ממדות אדם כילי
אזרחו בלעז יגיע אל הגדולה והממלה : כפירת הטובה / אדם טהוא כפיו טו בהכבלת
תחטב לו : וחברת הכסיל רעה חולה / לכן בקם לחבורתך אדם חכם טיודע להכיר ערך
עצמו כי הכסיל חכם בעיניו ואין חברתו טובה : ולא התחרט מי מעצם עיניו מראותם :

למן הסקות עולם ענין מראות ברע : ואמר מרות

שער מצות החכם לבנו

ואמ' מרת האדם מקראי לכו וכפי שכלו תהיי' מדותיו / ואמ' מי שחשב טוב על בני אדם
אינו מבין עיני הזמן / ואמר מי שהתרפה לא יגיע אל הרפואה / ואמ' לא תשלם חכמת
האדם עד שיה' מוקדם בשלשה / מאוחר בשלש / נקי משלש / סומך על שלש / השלש
המוקדמות השכל / והענוה / והדבור / והמאחרות / החנף והמהירות ועזיבת המועצה
והשלש שיהא נקי מהם / החמדה / והחשק / והכוב / כי מי שיחמוד יארוב / ומי שחשק
תועה / ודברי רוח וכזב מה יועילו כי אף על האמת יחשד / והשלש שיסכוד עליהם /
המתן והשתיק והסכל / ואמ' מי שיוכל למנוע עצמו מד' / ברצל מד' / במנע מד' / המהיר
והעקשות / והגאווה / והעצלנות / כי פרי המהירו הרטהו ופרי העקשו העזות ופרי הגאווה
השנאה ופרי העצלון הכשלון / מי שמתחשב על בני אדם אינו מבין עיני הזמן / מי
שמתקן מה שבינו לבין הכורא יתקן הכורא מה שבינו לבין בני האדם / ומי שמתקן
עיני אחריתו יתקן הכורא עולמו ואחריתו / ומי שמתקן סתרו יתקן הקבה גלויו / ג'
דברים אין מרגישין עמם בגרות / המוסר הטוב / והתרחק מן ההזק וסור מן העברות /

ואמ' מרת האדם / כלום מעטיו על אדם אחר מחטבות לבו אותם מעט / כלבו קוראם
ומאמינם כי כל האברי תלוים בלב / והוא שאמ' ולפי שכלו תהיינה מדותיו / מקראי כמו
הקדים קרוואיו / מי שהתרפה וכתעצל משמור מצות הרופא לא יגיע אל הרפואה / לא
תשלם חכמת' כלום לא תהיה חכמת האדם שלמה עד שיהא מקדים לחכמתו אלו הב'
דברי שפרט השכל במעשיו ועניוה ויראת העם / סכך כתוב ראשית חכמה יראת ה'
ואומ' עקב ענוה יראת ה' / מאוחר סגור מאלו הסלם מרות / חספה והמהירו / ועזיבת
מועצה שאינו סומע לעצת חכמים כתי מהיות חומר של אחרים וחומר אספה זרה /
ודבר כזב / ומאלו הב' זומחים ג' דברים / לכך בקראים שלם על שלם כי החימד יארוב
תמיד / והחושק תועה מדרך הסכל / והכזב מה מועיל / וסומך חוזק חכמתו על ג' המתן
כלא יהא כמהר במעשיו / והשתיק / והסכל / וסבול עול בזרות הבור' וגדושי בני אדם / ואמ'
אף מי שמחשב על אדם צדיק כשהוא רואה רכזו כלחה / אוכי רסע הוא כשהוא צרות
באות עליו רע כי אינו מבין עיני הזמן / כלומר עיני העולם הזה / כי יש צדיק אובד
בצדיקו / ויש רסע מאריך ברעתו / ועל כן אמרו חכמי ארץ ביריבו מסלות הרשעו ואף לא
מיסורי הצדיקים / מי שמתקן / מי שמתקן לבו לעבודת הבורא לאהבה אותו / שהן דברים
סבינו לבין הבור' בלבד / יתקן הבור' מה שבינו לבין בני האדם סיריכו הבורא על במות
סבאיו וגם אויביו ימלי אדנו ויכליחו בכל ררכיו / ומי שיתקן עיני אחריתו סזוכ' / הותן לבו
לזם המות יתקן לו הבורא להחילו העולם הבא / ומי שמתקן סתרו לבו יתקן לו הבורא
גלויו שהם מעשיו / ב' דברים / בברות כלום ג' דברים / הן שאין בני אדם מרגישין להחבוץ
עמם כלו עליהם להבין כמה אדם מתחזק לחזו במעלתם בסעה שהוא בברות בארץ
ככרוס שאז נכגע לבו ומיסר ררכיו ומטיב מעשיו / ואלו הם הב' דברים המוסר הטוב
אדם מוסר את לבבו ללכת ברכי טובים ומתרחק מן ההזק וסור מן העברות / ויש
ספרים שכתוב בהם ג' דברים ארץ מרגישין עמם כדמות כלום / שאין בראיה עמם מרת
כברות שמתבל מוסר ומתרחק מן העברו ומן ההזק ולא יהיה לעולם כבד' על הבריות /

ואמר החכם

שער מצות החכם לבנו

ל

ואמר החכם לבנו בני הכן כספך ומחיתך ותורתך ליום מועדך / ואמר ירא מישיבת
הכסיל כאשר תבטח בישיבת הרעתך / ואמר מי שהוא סובל חברת הכוזב הוא רע
ממנו / והרשע אינן שם על לבו מה שידבר והירא אינו פוקד את דבריו / ואמר מי
שמשמר עצמו מהכזב מושל בלשונו ומעט חטאו / ואמר מי שהראה מוס בנפשו ככר
שכחה / כאשר ישבחך בני אדם כמה שאין כך ראג ואל תשמח / ואמר מי שהתרוק
מהחוטאים / נוצל מהמומים / ואמר טוב רחוק נאמן מקרוב מרמה / ואמ' על כל דבר
שלשון ואין התחבר לנכונה כשאלת העצה / ואל התמדת הטובות בדבר כהענקת
מי שגנה עיני עצמו בגלוי / ישבחו לו בסתר / ואמר כשתראה אדם מספר בך טובות
שאינן בך אל תבטח בו / וכשתראה שני בני אדם מתחברים שלא לשם שמים סופם
להפרד / ואמר דין הכסיל שהוא משבח להפך מה שיודע המשוכח מעצמו / ואמר מי
שהיו בו שלשה דברים כבר נשלמה אמונתו / כשהוא רוצה אין רצונו מוציא אותו אל
השקר וכשהוא כועס אין כעסו מוציא אותו מן האמת / וכשהוא יכול אינו שולח
יד במה שאינו שלו /

ואמ' החכם לבנו הכן כספך לסדקה / ומחיתך / מזונותיך לפרנס עכ"ל : ותורתך לעסקות
בה תמיר / כדו פסידו ליום המות מה יום מועדך ובית מועד לכל חי כסוק הוא באיוב :
ואמ' ירא מישיב הכסיל כלומ' מישיבת מוס אדם כסיל א יתי לך בטחון והזהר מהס ואפי'
כאשר תבטח מישיב הרעתך ירא מטבח עם הכסיל : ואמ' מי שהוא סובל חברות הכוזב
ואינו מרחיקן ירע מהוא רע ממנו : והרשע' לפי שהרשע אינו סם על לבו מה שידבר
הכוזב חברו שהרי הוא סומע יום יו' תמיד מפיו דברי לסון הרע ודברי חפלות ומתבלן :
והירא את דבר ה' הוא פוקד את דבריו סל כוזב וזוכרן תמיד וסתבן על לבו ומצטער
עליהם לכיכך הוא מרחיק חברתו : ואמר מי שמסמר עצמו מרבר כוזב הוא ודאי מוטל
בלשונו לפיכך ימעט חטאו כי לא יחטא בשפתיו : ואמר מי שהראה לאחרים מוס סל
עצמו שמתודה על חטאיו : כבר נכחה סל זה סבה הוא לעצמו : ואמר כאשר ישבחך
ראג ולתסמח סיהמה מלעצבים עליך : ואמ' מי שמתרחק מרמה בעל מרמות : ואמ'
על כל דבר שלטון כלומר על כל אפס הבורא ים מוטל ושלטון : ואין התחבר לנכונה
כשאלת העצה : כלומ' אין אדם מגיע ומתחבר א דבר הנכון כי אם בסאלת העצה : ולא
התמדת הטוב בדבר כהענקת לעבריו ולפועליו / אז ברכה טובה מתמדת לבא בכל
הדברים : וכן אמ' הענק תעניק לו וגו' / **מבוא** העצה מוסלת לנכונה והעניק להתמדת דבר
הטוב : ואמ' מי שגנה עיני עצמו בגלוי ישבחו לו בסתר / וזהו סאל לעיל : ואמ' כשתראה
אדם מספר א' תבטח בו' שהוא מתלוכן עליך : וכשתראה בני אדם מתחברו שלא לסם
סמו' כלומ' סלא באמונה סופם להפכר כי לא תתקייס חבורתם : דין הכסיל כלומ' כך
דרכו סל כסיל מטבח בני אדם' שהוא המטבח מעצמו' כלומ' במה שאין בו' מי סהיו'
כשלמה אמונתו' תרע סאמונתו שלמה עם הבורא : כשהוא רוצה מי בסביל סוס חמדת
לא יהיה מסקר ובסביל סוס כעס אינו יוכא מררכי האמת : וכשהוא יכול לסלוח יד בסל
אחרים ואין רואהו חק היכולת גורמת לו לסלוח יד במה שאינו סלון : ואמר סני

שער מצות החכם לבנו

ואמר שני דברים לא יתחדו הנפש הטוב והכילות / ואמר ששה אינן נמלטין מן
הדאגה / עשיר שנושר / ועשיר שמפחד על ממון / והנוטר / והחומר / ומי שמבקש
חכמה שאינה ראויה / ומי שמתחבר עם אנשי המוסר / מבלעדיו מוסר / ואמר שלש
דברים ראוי לחמול עליהם מכל אדם דעתן שמנהיג משוגע / וצדיק שמושגל בו / ורשע
זנדיב שהוא צריך לנכל / ואמר שאדם תפס את חברו בקהל אמר לו הגעמי כי דברת
בגנותי / ואמר לו חברת הרעי מכיאה לחשוב רע על הטובים / ואמר ג אינס נודעים
אלא בג' דברים / העניו בעת שכועס / והגבור במלחמה / והאוהב בעת הצורך אלינו
ואמר על מלך אחד שהרג אחד משווי / ומצא כתוב כהגורתו אם הגורת אמת
החריצות שקר / ואם הכגד בטבע הכטחון כבלתי אנשי האמונה עצלה / ואם המות
אורב לבני אדם / הבטחה בעולם שגעון / ואמר אין רש ורעם כחריצות ורעבון הנפש
זאין עושר כרצון והסתפקות / ואין שכל כמו ההנהגה / ואין חסידות כראיה / ולא
יופי כדעת גוחרת / ואמר אל תשיב אל הכסיל בטעותו / כי אם תלמדנו
ישנאך

ואמר סנידברים / הכסם הטובה קרוא כן מי ממסתפק במעט סבירו וסמח בחלקו
והכילות מרת הכילו / ומי שמתחבר אל אנשי המוסר והחכמה והוא אינו חסד במוסר
החכמה יתהו מבלעדיו המוסר / סמיהו כו' כלומר סתמובע נעשה לו מנהיג ורבר
ואמר שאדם תפס על חברו בקהל / כלומר העלילו בדברים / ואמר לו הגעמי / הוגר לי
כי דברת בגנותי / ואמר לו לאותו סהיה תופס ומעליל / חברת הרעם מכיאה לחשוב
רע על הטובים / כלומר לפי סתחברת עם אנשי רשע המספרים לסון הרע היא גרמת
לך לחשוב רע עלי על לא חמם בבפי / ואמר מלמה אינס כודעי / ככרה / הכל כמסמעו
ואמר על מלך אחד שהרג אחד מטרויו ומצא כתוב בהגורתו של נהרג דברים שהיו
עליו תמיר לכגד עיניו לזכרון כדי למאוס העולם הזה ולהמטיף לבבו ליראת ה' / והיה
כתוב בה אם הגזרה אמת כו' / אם זה חונכה כמו אם כסף תלוה את עמי וגו' / וכמו אם
תקריב מנחת בכורים וגו' / והוא כמו כאמר / וכן פתרונו כאמר / ודאי הוא סגורת הכורה
אמת ואף להרהר אחרים אם כן החריצות סקר והכל הוא כימה מועיל החריצות לקבץ
הממוץ הזה ומה פוע יתרון הגיעו / וכן ואם הכגד בטבע / כלומר כאמר טבעו ומנהגו
של זה העולם כבגדירה אים באחיו ואים ברעהו אם כן הכטחון בבלתי אנשי האמונה
עבלה כלומר רק עצלות ורשיון ידים הוא לאדם עתה בעולם לבטוח בלתי באותם
סבכחו סהם אנשי אמונה כיון שהבגדירה טבעו ומנהגו / כל עולם והו שאמר הכגד
בטבע / ואם המות אורב / וכאמר אמת הרבר כי המות אורב לבני אדם מצא שהבטחה
בעולם הזה סבעון דרך סבעון וטרוף רעת הוא לבטוח בעולם הזה / ואמר אף רם כו'
אין עני באותו סים בו חריצות ורעבון כסם לקבוץ ממוץ / ואין עושר באותו סמסתפק
ברכון במעט סבירו וסמח בחלקו / ואין שכל כמנהגו הטוב / ואף חסידו כיראת הבור'
ולא תמצא חן וחסד באותו סרעתו כמחה על הבריות / ואל תשיב כסיל בטעותו / אל תען
כסיל באולתו כי אם תלמדנו ישנאך

ואמר חני

שעל פרישת מהעולם הזה

ואמר אין ראוי לחכם שישימח על רוב ממון ולא שימאכל על מעושו אבל ראוי לו שישימח בשכלו ובמה שקדם ממעשהו הטוב מפני שבטוח שאין שוללים אותו מרש שקדם ואין בתפס על זולתו ואמ' בקש מה שאתה צריך לו ועזוב מה שאין אתה צריך לו כי בעזיבת מה שאין אתה צריך לנתשיג מה שאתה צריך לי ואמר מי שאוהב חיים יהי שפל ואמ' זכור עם כל טובה סורה ועם כל צרה התקוה לאלהים שיעיבירנה כי בזה תתמיד הטובה ותנצל מן החטא ואמר מי שאינו רוצה בנזרת הכורא נפשו רואבת על העולם ומי שאינו רואה שיש לבורא טובה אלא כמזון וכסות הוא בער ומי שמביט אל מה שיש ביד זולתו מאריך דאגתו ואין מעלה לכעסו ארוכה ואמר מה יתרון הרש על העושר כי אינך רואה אדם שממרה הכורא להתרושש אך להעשי ואמר אין האדם הומד על העולם עד שתדבק נפשו בארבע מדות רש שאינו מגיע להעשיר ודאגתו שאין לר' סוף וטרדו של יפנה הימנה ומאויים אשר אין להם תכלית

ואמר אין ראוי לחכם אך יסמח בסכלו סחינו הבורא ובמה שמהר והקרים בחייו להטוב במעשיו כפי הסגת ידו ובזה יסמח מפני שבטוח הוא שבאיתו זכות סקנה אין גוזלין וסוללים אותו ממנו ואינו כתפס על זולתו פתרונו אין מעלילין אותו מן הסמים על מעשים אחרים שלא עשה כפי מעטה כפי הסגת ידו בקטמה כפי טרפק ולא יתיר ועזוב כגון רוב ממון כי בעזיבתי תסיג סהבורא חמץ לך ממוכרך בכבוד וי' בקטמי שאתה צריך הוא ועזוב מה שאין אתה צריך הוא בקטת בני אדם כי בעזיבת כו' ואמר מי שאוהב חיים יהי מפל סכן אמרו חכמים הוי קבל וקיים ואמר זכור כל טובה סורה אם יטפיע לך הבורא רוב טובה אל התגאה אך זכור כי סמא למחר היא תסור מעליך כי לא לעולם חוסן סורה מפיך היא סוכטור' סמטנ' בלעז ועם כל צרה שתעצב ל לבך אך תהי תקותך ליסועת אלהים כי אז תתמיד טובה כי אם תעשה כן לא תתגאה על הטובה לא תקרעם על הרעה אך קהיה נפשך במעט תמיד ותגבל מחטא שלא תהרהר אחר מדת הדין ואמר מי שאינו רוצה לקבלה בסמחה נפשו דואבת ומתעצב תמיד על העולם וכל ימיו מכאובים כי בכל יום מתחרטו ובאות קורות הזמן ובזרותיו ומי שאינו רואה ויורע סיס לבורא סכר טוב אכלו מזומן לברייתו לעתיד לבא לא מדמה ומחשב בלבד מכות ומי סמטנ' אמה סיס ביד זולתו וחמד את סל אחריתך דאגתו ואין מעלה לכעסו תעלה ורפואה כי החומר והמתקנא הם בראנה כל הימי והאמת יתרון הרש כלום ראה כמה גדול יתרון הרש על העושר כי אינך רואה אדם ממרה ומכפיים לבור' להתרושש בבקטת הרש כי אם בבקט' העושר המתבק' להתעשר גזול וחומר וממרה לבורא והא' אין האדם הומה על העולם הומה לסון מהומה כלומר מתרעם על עניני העולם הזה ומחשב בו עד שתדבק בנפשו ומגיע אליו מרות הללו כלומר אחת מד' רש סטורה יום ויום ואינו מגיע להעשיר אי' ס לראנה שאין לה סוף אז טרדה שלא יפנה סחינו יכול להיות סכנו ולמבא מנחם מטרדו ועמלו ומאויים שאין להם תכלית סחינו יכול להגיע למאויים

ואמר מי

ואמר מי שיקרה נפשו בעיניו יקטן העולם בעיניו / ואמר איזה היקר מבני אדם מי שאינו משגיח העולם ביד מי שיהיה / ואמ' מי שיטיב החיים וידחה האכל שירע האדם ערך העולם אצל עצמו וערך עצמו אצל העולם שכבר נאמ' כי מי שיקל אותו יכבדנו ומי שיכבדנו יקל אותו מפני שאחרית עשרו רש וסוף גדולתו שפלות ועקב שלותו ברוה והאדם בו כמו פרי האילן אם לא יפסד באחד מן הפגעים כאשר יבשל יבול / והוא עוד כמו שסבבוהו חיות רעות ופגע האויבים ככל מוצא ומובא שאם יבצל מקצתם יטרפוהו קצתם / ומי שהוא יודע העולם הידיעה הזאת לא ישמח לטובו ולא ידאג לרעתו כאשר אמר החכם העולם הזה רבו כמה יגונים ומה שהיה מששון הוא ריוח / ואמר איזהו נדיב / מי שהתנדב בעלמו לתקן אחריתו / ואמר חשוב לעולםך כאלו תחיה לעולם

ואמר מי שיקרה נפשו בעיניו להחזילה לעתיד יקטן העולם הזה וימאס בעיניו כמו קטן בתוך בגדים / ואמר איזהו היקר והמכובד מבני אדם / מי שאינו מסגיח ומביט וחומר על עניני העולם הזה אסר ביד אחרים וזהו ביד מי שיהיה / ואמר מי שיטיב החיים / מי שחסך להיות בטוב ולרחות מעליו צער ואבל / מירע ערך העולם אבל עצמו / כלומר מיהיו תענוגי העולם קתל כאין לפניו אבל יקר נפשו לעתיד / וערך עצמו יקר נפשו גדול לבלתי התבאו בעיני העולם הזה שהוא הבל / שכבר נאמ' מי קרמוני החכמי כי מי שיקל זה העולם ואינו רורף אחר העושר אך יסתפק במה סבירו יהיה מכובד בעיני הבריות / ומי שיכבדנו כרורף הכבוד והעושר יקל אותו / יהיה כהלה בעיני הבריות כי יכלה הממוץ סכן הוא דרך העולם שאחרית עושר רש וסוף גדולתו שפלות / ועקב שלותו מרוה וחולי / והאדם כמו פרי / בעולם הזה כפרי האילן / שכמה פגעים באין עליו קורס פגיע זמן לקיטתו ובסולו / או חמה או בנה או ברר או ארבה או סרפון קרי / ואם לא יפסד באלו הפגעים סמא כאשר יתבטל הפרי אז יבול / והוא עוד / והוא הפרי אם לא יבול עוד הוא בספק אם לא ילקטוהו בעליו / כמו שסבבוהו סכנין סבבוהו החיות הרעות ויאכלוהו / ופגע האויבים / או יפגעו בו או יכים או עוברי דרכים בראתם ובבאם שאם יבצל הפרי מקצת אלו הפגעים יטרפוהו קצתם / וכך דרך האדם מסעה שכבר אער סוגרל יס' וכמה פגעים / סמא ימות מרחס / סמא אמו תסכל או תפיל / ואם יולד סמא יבואהו חלאים ומכאובים בילדותו / או סמא ימות / ואם יגדל סמא בסולו סל פרי יסבבוהו חיות רעות המה הסוללים והבוזזי ואנשי רסע שאם יבצל מקצתם / ומי שהוא יודע ומבין בעיני העולם הזה הידיעה הזאת שאמרת לא ישמח לטובו סל זה העולם ולא ידאג לרעתו / כאשר אמר החכם / כבר אמר החכם העולם הזה רבו כמה יגונים ומה וזהו רכבו ומשפטו סל עולם לכך מה סיהיה לך בו סמחה וססון / הוא ריוח / תחטבו לך לריוח / ואמר איזהו נדיב כו' / כלומר מי סלבו מתנדב להטוב מעצמו בעולמו הוא העולם הזה / כדי לתקן אחריתו לחיי העולם הבא / ואמר חשוב לעולמך כו' / כלומר תהי מחשבות לבבך על מלאשתך בבית ובסרה כאלו עתיד אתה לחיות לעולם / לאחריתך

שער פרישות מהעולם הזה

ולאחריתך כאלו תמות למחר ואם איך במדות הטובות כשתים יגיעה ללא עולם
ושפלות ללא זלות ואמר הגדולה עם השפלות והכבוד עם היראה והעושר עם
החסתפקות ואמר החכם לחבריו יהי המות נקל בעיניכם כי מדתו כיראתו ואמר
רפאות הנפש האמת והצדק ונזקה השגת התאוות הבהמיות ואם מותו ברצון ותויו
בטבע ואמר המות שתי מיתות רצונית ומיתה טבעית ומי שממית עצמו
מיתה רצון תהיה מיתתו הטבעית היים לו ואמר מי שאוהב נפשו מיתה נה ואמר
הקניי מקור האכל תמעיטו קניינכם ותמעטו דאגתכם ואם טוב שתכאוב נפשך לאנשי
יצירות משתשמח באנשי הנעימות ואם דמיתו האדם בבקשת העולם כצמא שהגיע
למים המלוהים כל אשר ישתח מהם יוסיף צמאו ואמר דומה האדם בבקשת
העולם לכלב רעב שמצא עצם ולעם אותו ומרוב לועטו יצא הדם מפיו והוא מוצץ
הדם וחושב כי הוא מן העצם והוא מרובו

ולאחריתך יותי גם מחסבתך על אחריתך הוא אם המיתה להטוב דרכך ולסוב
בתשובה כאלו תמות למחר וזהו טאמרו רבותינו טוב יום אחד לפני מיתתך : ואם אין
במדות הטובות כסמים אלו יגיעה ללא עולם שמיגע עצמו שלא לבורך העולם הזה
העוסק בתורה ובעבודת הבורא : זשפלות ללא זלות : שמשפיל עצמו ולא בעיני שמשפיל
כבוד נפשו כגון שמשפיל עצמו לסאול מאחרים : ואמר הגדולה עם השפלות : מי
שהוא שפל עולה לגדולה : והכבוד עם היראה מי שיש בלבו יראת חטא מגיע אל
הכבוד : והעושר עם החסתפקות : המסתפק במה עבדו ושמח עשיר גדול הוא :
ואמר החכם לחבריו יהי המות נקל בעיניכם למות על קדושת הבורא : ואל תיראו
בלבבכם : ואל ידך לומר מי יכילה : אכן סר מר המות : אל תירא מגדול בערו של מות
לפי יראתו שאדם ירא מן המות : ואם יקל בעיניו יקל בערו וימ מרתו בריש כלומר
מירדותו של מות לפי שהוא ירא ממכה : ואם רפאות הוא לנפש להתהלך בצדק ובאמת
ונזקה ומחלתה של נפש זהו מי שמדתו להסיג תאוה שהיא מדה בהמי ומנהג בהמה :
ואמר מותו ברצון תחיו בטבע פתרונו תנו ללבכם להמית עצמכם על דברי תורה ועל
עבודת אלהיכם ולענות בצום נפשכם מזוהי מיתת רצון : ואם תעשו כן תחיו בטוב אז
תחי נפשכם בגן עדן כשתמותו מיתה שהיא טובה ומנהג כל הארץ שהסדריקים אינם
מתים : ואמר המות שתי מיתות כלומר בפי עיניכם מיתה רצונית ומיתה טבעית כגון
שפירסתי : ומי שממית חיים לו בגן עדן : ואם הקניינים : והעושר שאדם הונה בעולם
הזה מקור האבל : שמחך סחד אבוד ממנו הוא תמיד בצער ואבל : כמז' שתינו ועשרו
מקור אבלו וצערו שמשם הוא נובע כמים מהמקור לכן המעיטו קניינכם לבלתי הרבות
הן ואז תמעטו דאגתכם : ואם טוב שתכאוב נפשך לאנשי הבורא משתכאוב : והוא שאם
סלמה פה בחכמתו טוב ללכת ל בית אבל מלכת וגו' : באנשי הנעימות שחיים הם בנפש
ובמיתה תמיד : ואם דמיתו האדם בבקשת העולם : מיתה אפי את האדם בבקשת
העולם הזה כצמא : כך אוהב כסף לא ישבע כסף : ואם דומה האדם : ולעם אותו מוצץ
אותו במקומו ומרוב לועטו יצא הדם כלומר מחזק לועטו הוא מוצץ ויבא הדם :

שער פרישת מהעולם הזה

וכן האדם בעור שהוא מתעסק בעולמו כבלתי עבודת האלהים הוא חושב כי
הוא קונח והוא מפסיד מפני שהוא נתבע על מעשהו ואמר מי שלא דאג על מה
שלא הגיע לידו נחמת נפשו וכן שכלו ואריכו ימיו ואמר תחלת מקראי האבל
אחבת העולם ואמר מי שמתאבל על העולם התקצף על אלחיו ואמר אדם אחי
אמר לחכם הורני אמר אל תהי שמח במה שהגיעך מן העולם ול תדאג על מה שלא
הגיע לך ממנו והיה שמח במה שהקדמת ודאג על מה שהנחת ופחד ממה שאחר
המות ואמר שים חורטה מדתך תגיע אל השמחה באחריתך ואמר איהו המצליח
כסחורתו אמר זה המוכר הכלה בקיים ואמר ממומי העולם שאינו נותן לשום אדם
מה שראוי לו או שיוסף לראוי גרע ואמר מי שמתחכם לדב עברה יהיה רחוק מתאותו
וקרוב אל מגורתו ואמר מי ששם עבודת האלהים מסתרו יבואהו הריח מכלי קרן
וכן האדם בעור שמתעסק בעולמו לכנס ממנו ולהרבות הון בבלתי עבודת האלהים
ללמוד כגזל וכחמס או לפי מיגע כפיו מכלי חמס אך שאי עוסה ממנו כדק הפס' הסבת
ירו הוא חוסב בלבו כי הוא קונס ומרווח ונמצא שהוא מפסיד מפני שהוא נתבע על
מעשהו על הגזל ועל החמס או על מה שקפץ ירו מהצדק ואמר מי שלא דאג לפי
שיום אדם שמתפחד מן העתידות ועדין לא הגיעו ואחתו שלא יראב כחת הוא לכספו תהי
כפסו במכוחו וכן סבלו ותהיה חסמתו זכה שלא תטרף כספו עליו בסחר ויאריכו
ימיו כי האדם המתפחד על הבאות מת בלא עתו ועל כונס בזה אחר בין סירא לא תצר
צרת מתוך כי לא תדע מה ילך יום וכן אמר ספר המוסר אל תדאג על הבאה טרם
הבצתה רים לפרה בסעתה תחלת מקראי האבל כלומר דאג הדברים אשר יקרא
לאדם מהם כער ואבל היא אחבת עיני העולם הזה והממון כי האלוהים לא יקמח
לעולם ואמר מי שמתאבל על עיני העולם הזה ועל גזרות הבורא נמצא כי
התקצף על אהיו ומתרעס על מרותיו אמר לחכם הורני ולמרני הררך הטובה שאתנהג
בה אמר לו אל תהי שמח יותר מדאי במה שהגיע לידך מן הטובה והעושה של העולם
הזה כי הכל הבל ול תדאג והיה שמח על מה שהקדמת עמך מילדותך להטי דרכך
ומעטך ודאג על מה שהנחת מן הטובה ולא עשית ופחד על מה שלא אחר המות הוא
יום הדין קום החרטה שתחרט על חטאיך ותחזור בתשובה ואז תגיע אל השמחה של
כריקי בגן עדן באחריתך לאחר מותך איהו בטוח כלום בעושים סחורתו מהעולם הזה
והעוה ומוכר ומחליף הבאותיו של העולם הזה הכלה כרי לקבו ולמחול חיי העולם הבא
שהוא עולם הקיים וזה מוכר ההלה בקיים ממומי העולם כלומר זהו ממדות העוה
של העולם הזה ומומיהם עשו מה שאיכו נותן לשום אדם מה שראוי לו כגון לכדיק כדקתו
ולרע כרעו או שיוסף לו אך מהגבו או להוסף לאדם טובה יותר מן הראוי לו או
לברעו מי שמתחכם כלומר במרמה יהי רחוק מתאותו שלא יגע אלהי וקרוב אל
מגורתו ופחדו כי יגעו אליו מהר פסוק הוא מגורת רטע היא תבואנו ואמר מי שסס
עבדת האלהים מסחרו ככל סחורתו ועסקו לעבודת הבורא ובוואהו הריח וסתכר

שער פרישות מהעולם הזה

הפרישו מן העולם פנאי ללב ומנוחה לגוף ואהבת העולם שרדת הלב ויגיעת הגוף ומי שידע האל לא ידאג לחסרון ולא ישתומם לא מן הטרף ולא מן בני אדם מי ששם דאגתו אחר הבורא יעביר ממנו דאגת העולם הזה והעולם הבא ואמר כל לבי יש דבר שמטריריו והטרדה בעולם משברת העצמות ומכלה המוח ושאלו לחכם היאך ענייך ואמר איך יהיה ענין מי שהוא כלה בעמידתו ונגוע בכריאתו וכפגע מצד בטחונו ואמר לחכם פלוני קנה הון גדול אמר קנה ימים שיצאנו בהם ואמר שמלך הודו נתן לאחד מעבדיו שעומדים עליו כתב אחד ואמר לו כשתראה אותי כועס תגהו לי והיה כתוב בו הרפה כי אינך אלהים אבל אתה גוף כלה שיאכל קצתו את קצתו וישוכ רמה ותולעה ועפר והיה למלך שבא עבד קטן צוהו שיעמד לפניו בעת שיצוה בני אדם להכות בשוטים ואמר לי אדוני המלך זכור יום הדין ואמר שזכס אחד מכר קרקע בשמיים אף דיכרי זהב אמרו לו ולמה לא תקצה מן הממון הזה מטמון לבניך אמר לו אני אשימנו כולו במטמון לעצמי אצל הבורא ואשים הבורא מטמון לבני ובתנם כלם לצדקה ואמרו לחכם מת פלוני שהיה בחוזק בריאותו ואם הישנו בריא מי שחמות תלוי בצוארו

ואמר החכם הפרישות מן העולם שאינו חושש לעניני העולם הזה ולקבוץ ממון פנאי ללב כלות לבו פנאי וגופו במנוחה ומי שאוהב העולם הזה לבו טרוד תמיד בעמל ויגוף וגופו יגע ומי שיודע ויכיר מרוחיו של בורא כי הוא עוזר לכל החוסים בו לא ידאג לחסרון ממון ולא ישתומם לא מן הטרף והמזון ולא מפחד בני אדם הקמים עליו אף יבטח באלהים ואמר מי פסם דאגתו אחת שאינו דואג אלא לרבר אחר הוא עבדית הבורא יעביר ממנו דאגת העולם הזה שאינו חושש עליו ובטוח סהו כן העולם הבא זהו והענין ואמר לכל לבות בני האדם יש רבר שמטריריו זה בכה וזה בכה והטרדה של העולם הזה קשה היא מאד שמשברת העצמות ומכלה המוח כמו שאמרנו חכמי אכחה סוברת חזי הגוף ושאלו לחכם ואמר איך יהיה הענין מה תועלת יש בענין האדם כי כשהוא סבור להיות בגדולתו ובעמרו אז הוא כלה וכאשר סבור להיות בכריאותו ונגעים באים עליו וכפסבור לסבת לבטח באים עליו פגעים ואמר לחכם פלוני קנה הון גדול אמר מה מועיל הכי ימים קנה שיוציאו בהם סמא ימות למחר ואמר שמלך הודו הרפה עצמך מבאותך ותכעסך כי אינך אלהים אבל אתה גוף כלה שיאכל קצתו כמו שמפרסם ויוטוב רמה ותולעה ויהרמה היוצאת מקצת בשרו תאכל מאר קצתו והיה למלך סבא ארץ סבא עבד קטן נמוס בעת שהיה ממה להכות בני אדם החוטאים בטוטים היה הנמוס אמר לו אדוני זכור יום הדין יום חבוט הקבר פככה וכו אומרך בטוטים של אש וכל זה היה מזוהר לו להכניע את לבבו ואמר סחכס אחד מכר לא תקפה מטמון לבניך למה אינך עושה אוצר ומטמון מן הממון הזה בקפה ביתך להיות לבניך תקפה לטון קפה ואמרו לחכם אמר הישנו בריא מי שהמות בצוארו כלומר הכי יש בריאות לאדם בעולם הזה שמינוס סכולר המות תלוי לו בצוארו סכל הילודים למות ואמר סחכס

שער פרישות מהעולם הזה

לד

ואמר שחכם ראה אדם אחד דואג / אמר לו אם ראגתך על העולם הזה כבר הניח לך
 אלהים ממנו / ואם ראגתך על העולם הבא יוסף לך האלהים דאגה / ואמ' כאשר יבין
 גדל לב את העולם ימצאנו אויב שלובש כסות אוהב / ואמר שחכם אחד חלה / שאלו
 אותו היאך עניניך / אמר ומה יהיה ענין מי שרוצה ללכת בדרך רחוקה מבלי ציודת
 זיוד אל בור במדבר מבלי צוות ויבא לפני המלך שהקדים להתרות בו מבלי טענה
 זמי שפוגע אלו הצרות מה יהיה ענינו / אמרו לו ואחר כל זה מה יהיה / אמר מי שקנה
 הרב כמעט והכיר כל אלו הצרות ומשל בתאות עולם קטן בעבור עולם גדול אשריו
 ואשריו / ואמרו שנמצא בארץ רומי אבן אחת כתוב עליה בכתב רומי בן אדם עשר
 בעוד שתוכל לעשות והשלך על האלהים יחכך ואל יביאך רוב תאוותך לחטא ואל
 תתן לבך לראות יום שלא בא שאם יהיה מימיך יביאדו הכורא על כרחך ואל תתמה
 על קבוץ הממון כי כמה בני אדם מקצים לבעלי נשותיהם והמעט האדם על עצמו
 רביו באוצר זולתו והמשיכיל מי שנכח בדברים האלה ועשה בהם / ואמר שנמצא
 בארץ יון על שער מדינת חרבה אבן כתוב עליה בכתב יוני בן אדם אלו היית מעיין
 במעט שנשאר מימיך היית מואס במה שתקוהו ממע מאוייך והיית מקצר מזריעותך

ואמר שחכם אחד ראה אדם אחד דואג ומחשב וזעפי אמר לו החכם אם ראגתך
 על העולם הזה כבר הניח לך האלהים ממנו / סניתך לך עופר ובנים ולמה תראג עוד /
 ואם ראגתך על עניני העולם הבא על עונך ומחשבותיך לענין הבורא לסוב בתפוכה
 חליו האלהים יוסף לך ראה על הרבר הזה להטיבך באחריתך / ואמר כאשר יבין
 הכלבבן חכם לב קרוי כלבבן כאמר יבין החכם את רוע עניני העולם הזה ימצאו
 שהוא רומם לרם אויב מלבוס כסות אוהב כלומר שמראה עצמו כאוהב והוא אויב
 כי יסעוט סמור לבעליו לרעתו והוא סבור שהוא לטובתו / ואמר שחכם אחד חלה
 בדרך רחוקה לבית עולמו / מבלי צרה ומזון לדרך / כלול מבלי מעשים טובים / מאין
 צוות / מולאכו בלעז / ויבא לפני המלך / זה הבורא / שהקריבד להתרות בו מלאטוא /
 והוא יבא לפניו מבלי טענה ומענה להטיב למה לא סמר התראתו / ואמר מי טקנה וסכה
 הרב / הוא העולם הבא / במעט מעשיו מעשה בעולם הזה / שמעטים ימיו / ומס' כלבו
 לבלתו הלך אחר תאוות בעולם הזה שהוא עולם קטן בעבור עולם הבא שהוא גדול מן
 סעוטם כן אסריו בעולם הזה ואסריו לעולם הבא / ואמ' סמכא / והבך / מסאך / שאם
 יהיה מימיך / אם עתיד הבורא להביא מה שאתה רואג עליו בימיך מה ועליך כי יביאנו
 הבורא על כרחך / והמעט האדם על עצמו / מה שאדם ממעט עצמו מטובה בעמלו
 זהו להרבות אוצר לאחרי / זולתו / והמסיל החכם / סלוקח ומלמד תוסכה לעצמו באלו
 הרברים ועם בהם / ואמר סמכא בארץ יון / אם היית מציון ומתן לב על ענין העולם
 במעט מה סמכא בימיך / כלומר סככל ווס ימיך הולכים ומתמעטים אז היית מואס
 בעניני העולם הזה סכל תקותך עליו היום ואז תמעט מאורך ותענוגוך / והיית מקצר
 וממעט מרת חריכותך ותחבולות מחשבותך / כי אחרייתך

שער פרישות מהעולם הזה

כי אחריהן להתחרט יום שתמעד רגלך ומסתוך בני ביתך ואנשיך ויחיתך קרוביך
 ויפרדו מעליך אוהביך ולא תשוב עוד לביתך ולא תוסיף במעשיך ועוד היה כתוב
 בה בן אדם רצית מן העולם כתאוה כלו ומנעימותיו במה שהוא חלף ומאוהבו במה
 שתוציא תקיץ לנפשך העונות ולבני ביתך הממונות וכאשר תמות תשא עונותיך
 אל ככרך ותנוח ממונך לבני ביתך ואמר אדם אחד לחכם כמה רישך גדול ואמר
 לו אלו היית יודע מהו הרש היתה שורדת אותך החמלה על נפשך מהחמלה עלי
 ואמר שהכס אחר היה במדינה והיו אנשיה בצרה גדולה והיה מדבר דבריו ולא היה
 מרגיש בצרה אמרו לו הלא תצטער למה שכלנו בצער אמר להם לא אמרו לו
 ולמה אמר להם אם הייתי רואה אותך בחלומי לא הייתי מרגיש לו בהקיץ על כן
 לא אצטער על זה למה שאני רואה כי כאשר אשוב אהשכל האמת יהיו עיני העולם
 הזה כולם כחלום והעצה הברורה בהקיץ וכמו שהנר עין האור כן השכל עין
 הנפש וכאשר השמש אור העולם כן הנפש אור הגוף ואמר כי נמצא בארץ
 ערב כתב כתוב על שלשון קברים על האחד כתוב איך ינעם בחיים מי שיודע
 כי האלהים ידיבנו ועל השוכ ועל הרע ויגמלו כפעלו ועל הקבר השני כתוב ואיך
 ינעם מי שיודע שהמות יבואו ופתאום יסירו ממלכות וגדולה וישיבחו בכית השך
 המעוות לו ועל השלישי כתוב ואיך ינעם בחייו מי שהולך א מערה שמכלה מראהו
 ומשנה זוהר פניו ומכלה גופו ועצמותיו ואמ' החכם כמה פוגע ביום שלא ישלימוהו

ומיחל למחרת ואינו מימיו

כי אחריהן להתחרט יום שתמעד רגלך ומסתוך בני ביתך ואנשיך ויחיתך קרוביך
 ויפרדו מעליך אוהביך ולא תשוב עוד לביתך ולא תוסיף במעשיך ועוד היה כתוב
 בה בן אדם רצית מן העולם כתאוה כלו ומנעימותיו במה שהוא חלף ומאוהבו במה
 שתוציא תקיץ לנפשך העונות ולבני ביתך הממונות וכאשר תמות תשא עונותיך
 אל ככרך ותנוח ממונך לבני ביתך ואמר אדם אחד לחכם כמה רישך גדול ואמר
 לו אלו היית יודע מהו הרש היתה שורדת אותך החמלה על נפשך מהחמלה עלי
 ואמר שהכס אחר היה במדינה והיו אנשיה בצרה גדולה והיה מדבר דבריו ולא היה
 מרגיש בצרה אמרו לו הלא תצטער למה שכלנו בצער אמר להם לא אמרו לו
 ולמה אמר להם אם הייתי רואה אותך בחלומי לא הייתי מרגיש לו בהקיץ על כן
 לא אצטער על זה למה שאני רואה כי כאשר אשוב אהשכל האמת יהיו עיני העולם
 הזה כולם כחלום והעצה הברורה בהקיץ וכמו שהנר עין האור כן השכל עין
 הנפש וכאשר השמש אור העולם כן הנפש אור הגוף ואמר כי נמצא בארץ
 ערב כתב כתוב על שלשון קברים על האחד כתוב איך ינעם בחיים מי שיודע
 כי האלהים ידיבנו ועל השוכ ועל הרע ויגמלו כפעלו ועל הקבר השני כתוב ואיך
 ינעם מי שיודע שהמות יבואו ופתאום יסירו ממלכות וגדולה וישיבחו בכית השך
 המעוות לו ועל השלישי כתוב ואיך ינעם בחייו מי שהולך א מערה שמכלה מראהו
 ומשנה זוהר פניו ומכלה גופו ועצמותיו ואמ' החכם כמה פוגע ביום שלא ישלימוהו

ואמר אלן

ואמר אלו הייתם רואים קצביו והליכותיו הייתם מואסים הממון ותהפוכותיו ואמר
בן אדם טורח במה שישמח יורשו והקבר יורש מי שיטרח לו האדם ואמר השור
שבעולמך מזוג לא תאכל ממנו דבש כי אם מעורב בארס וכאשר ישלם דבר שתקוח
תועלתו צפה לסורו כשתשמע נשלים ויראת האל העוז והכבוד והתפארך בעולם
הזה הוא החסרון

ואל אלו הייתם והליכותיו של ררך העולם הזה הייתם מואסים את הממון ותהפוכותיו
ס הוא מתהפך מיד ליד שאם הוא לאים אחד היום למחר יהיה ביד אים אחר טלא עמל
בן קצביו כלומר מהה אחת וקצב אחת לכולמה קצביו עמינין ואמר בן אדם טורח
ומקבץ ממון להיחיו ליורסיו ומחסר נפשו והקבר הוא יורט בוטו של אדם הטורח
טרחו של אדם טרחו זה אינו כמו טרחו שלו אלא טרחו כמו כועלו הטורח תמיד
הוא הנוף ואמר הטוב טבעולמך הטובה שתגיע בעולם הזה אליך מזוג אותה בצער
ואבל שאף על פי שהבורא כותף לך טובה ועומר לא תערץ נפסך בתענוגים ושמחה
אך תתאבל על נפסך ותענה עכמך והזהר אחר לא תאכל ממנו דבש כי אם מעורב
בארס נחש אלא תשמח ותתענג יותר מראי וכאשר ישלם דבר שתקוח תועלתו צפה
לסורו כשתשמע נשלים כלומר מהיה הדבר שלם שהיית מקוה שיעל כשתשמע אומר
כי נשלמו מאוייך לתבאה ואל ירום לבבך על זה אך צפה והבט לסורו כי ירע וראה
כי הדבר הועתיד לכן ולהסתלק ממך כי לא לעולם חוסן ולכן לא תתפאר על זה אך
יראת ה' הוא העומר והכבוד והתפארך העולם הזה היא החסרון והבטו

מח

שערי החריצות

ומעט הבטחון באלהים אמר החכם מי מבני אדם דאנתו
ארוכה אמר מי שאין לבו בטוח כשרפו ואמר הדואג אשר
לא יתום יגונו והיגע אשר לא תהיה לו מבחרת והמגביר זלות החריצות על יקר
ההסתפקות והמבקש יותר מכדי ספוקי והחומד בני אדם במה שחננם הבורא
ואמר שחכם אחד עבד על אדם אחד אמר לו ראיך חריצותך לעולם אמר אני רודף
אחריו אמר לו השגת ממנו דבש אמר לו לא כי אם מעט מזער אמר לו אם לא
השגת מהעולם הזה שאתה רודף אחריו כי אם מעט מזער מה תשיג מהעולם
האחר שאינך רודף אחריו

ומעט הבטחון

מי שמוסף לבו ונפשו לאסוף ולכנס ולא כח ולא רגע כי
הוא סבור לבלוע את הכל ואינו מראה לנפשו טוב בעמלו
כי יראשן יחסר טרסו זהו הקדח חריצו אכנאף בלע וכל זה חריצו מתוך שמעט
בטחונו באלהי אמר החכם מי מבני אדם אך ירא תמיד פן יסלו מזונותיו לפי שאין
בטחונו באלהים הוא הדואג שלא יתם ויגמו לעולם והיגע והמגביר זלות החריצות
סמגביר לזלזל בסבור עצמו מתוך חריצות לבבו הסבה לקבץ ממנו או לטאל מאחריס
ולא ייקר נפשו להסתפק במה סבדו מן העולם האחר הוא העולם הבא

סער הרט

אמר החכם אין רש יותר ממי שאינו שמוח בחלקו ולא תשבע עינו ואמר אין רש כמי שלכו דואג מן הרש ואמר הקבר ולא

שער הרש

הרש ושאלו להכם אחד היאך ענייך אמר מה יהיה ענין מי שאבד ממנו ונסאר מנהגו ואמ' תן למי שתרצה תודך בנגודו והתיאש ממי שתרצה תהיה כמורו וכבר מי שתרצה תהיה מכובד ממנו והצטרך למי שתרצ' תהיה נקל בעיניו ואמ' כשימעש חון האדם אין בניו רוצים את דעתו ומשיבין על דבריו ועל מצותיו

אמר

החכם אין רש יותר לאתסבע עינו עושה ואמר הקבר כלומר המת טוב מהרש תן למי שתרצה להנות לו לכבוד והתואם לבלתי סאול ממי שתרצה להיות מכובד בעיניו והצטרך כו' כלומר סאל כרכיך למי שתרצה אין בניו רוצין את דעתו ומשיבין על דבריו כלומר מבזים חכמתו

שער זלות השאלה

אמר החכם אל תחשוב מה תמצא ירך ותגיע אליו כשתהלל מעלתך ותכלה זוהר פניך כי מה שחסרת גדול ממה שחועלת ואמ' טעמתי מדורות כל הדברי ולא מצאתי מר כטעם השאלה ואמר החכם מה הפצע שאין לו רפואה אמר כשיצטרך הנדיב לא הכילי וימנע ממנו ואמ' החכם חסרון הצורך טוב משאלתו ממי שאינו ראוי לשאל ממנו והרעה גדולה בשלא יפיק רצונו ואמר כי אדם בא אל חכם ואמר לו התפלל עלי אל אלהיך שלא יצריכני לבני אדם אמר אי אפשר שלא תצטרך לבני אדם אבל אלהים אל יצריכך אל הנבילים מבני אדם ואמר שהיה חכם מתפלל לא תצריכני אל הרע' ואם תצריכני לאחר מברואיך יהיה אל הטוב שבהם והנפש הנדיבה שבהם ואל הלשון המתוקה שבהם ואל מי שלא יזכור לי טובתו אמר ענוה וזוהר

פירוש

זלות השאלה פארים מזלזל בכבודו לסאול מארס דק מהבורא אמר החכם אל תחשוב אל יהי בעיניך דבר יקר וחשוב מה שתמצא ירך ותגיע אליו על ידי שאלה מארס כשתחלל בו בזה הרב סאתה פוא מעלתך ותכלה זוהר פיך מן הכבוד סאתה מתבייש בטאלה כמצא כי מה שחסרת גדול מהריוח והתועלת שהועלת ואמר טעמתי כל ואמר החכם מה הפצע ואמר כסופטרך כו' אם כצטרך הנדיב לכילי זה פצע שאין לה רפואה פהי מוכס הכילי ממנו סאלתו ואמר החכם חסרון הצורך טוב משאלתו טוב לו לארס לכבול חסרון כרכיו ועניניו מסיסאל מאיס שאינו ראוי לסאל ממנו ורעה גדולה מזה כסלא יפיק רצון כמיתן אם לא יתן ברכון ואמר כי בא אדם אחר כו' ואמר אם תצריכני לאחר מברואיך סבראת יהיה אל הטוב והיפך שבהם ואל מי ספניו ופענו כריבה ליתן בלב טוב ואל הלסון המתוקה שבהם סימתין לירברים כעימים בגיתתו ואל ארס מהס סלא יזכור לי טובתו לומר כך וכך עשיתי חקר עמך רפויקא בלעז סלא יקיס

שער זלות השאלה

ואמר החכם לבנו התפלל אל ה' אלהיך שלא ישים טרפך על ידי הרעים מכריזותיו כי זה מרע המול / ואמר מי ששואל יותר מצרכו וערכו כדי הוא שימנעו ממנו / ואמר הכילות גריעות והחריצות הפסד והמוזרות טעות / ואמר מי שהאריך לו מועדו ומנע ממך טובתו בצורות המצויות תמצא כמוהו / ואמר כשתשאל מן הכילי שאלה ימנע ממך ושנאך / ואמר מי ששואל שאלה מכילי הוא יותר פחות ממנו / ואמר אכסנאי הכילי לא יפחד מן הקבא ולא יצטרך אל מרקחת / ואמר מי שמתארח אצל הכילי תתענה בהמתו ואיננו צריך להפנות / ושאל מלך אחד את שריו מה הרע שבדברים / אמר לו הרש / אמר להם הכילות שאיננו סר מבטליו עד שיורישנו וקלון / ואם המבקש מן הכילי כמבקש לצוד דגים כמדבר / והוא אחד מן הנדיבים אומ' להכרו כשתצטרכו לי בדבר אל תבקשו ממני פני בפני כי איננו רוצה שאראח שבכם זלות השאלה אבל כתבו אלי שאלתכם באגרת / ואמר לא לקח המחלל הורד פניו בשאלתו תמורה ואם הגיע להעשיר / ואמר כשתשאל שאל מאנשי הנדיבות והחסד / ואמר אל תשאל מן הכילי כי איננו שמוך בשאלתך /

שלא יסוסי מזכותך : כימי שמוזכותו על ידי כבלי הוא מרוע המזל רוע המזל גרם לני ואמר הכילות מדת הכילי גריעות : כי כשהוא סבור להרויח ולהסוף ממון על ידי כילות והוא מברע : והחריכות : מדת החריכות הפסד : והאמירות טעות : מי שמהר ברביו נועה : ואמר מי שהאריך לו זמנו : שאמר לו לך וסוב ומחר ארץ ולבסוף מנע ממך טובתו : בצורות המצויות תמצא כמוהו : כלומר שאין בו תועלת : ואמר שפתש * ואמר מי ששואל : מי שמתבזה לסחול מן הכילי הוא פחות וברע יותר מן הכילי : ואמר אכסנאי כו' האורח המתאכסן בביתו של איש כילי לא יפחד מן הצער של חולי מעים מפני רוב המאכלים ולא יצטרך אל המרקחת לרפואה או לסלסל אותו כמו טעוטים שיוזכר לסלסל אותם בני אדם בעלי בשר ומרבים לאכול * ענין אחר מרקחת ליטוארוא טעוטים ממימי במים והם באים בתוך הסעודה ואוכלים אותם כדי למתק רבוי המאכל * ולכך אמר כי אכסנאי של כילי לא יצטרך לכל אלו מרוב אכלו : קבסא : צער וחברו בפרק ד' מיחות אמר ליה קבסתן וים ספרים סכתוב לא יפחות מן הקבסא כלומר לא ינוע מן הקבסא : ואמר מי שמתארח ומתאכסן בבית הכילי תתענה בהמתו : דרך הראשונים היה לפרנס האורח ובהמתו ולכך הוא אומר המתארח והמתאכסן אכל הכילי בהמתו תסב בתעמית ואף הוא עצמו לא יצטרך לקום חמת לילה להפנות להיות כענה : ושאל מלך כו' הרש העניות רע מכל הדברים * והמלך אמר כי מדת הכילות רע מכולם * שהכילות איננו סר מעל הכילי ער שיורישנו ככלי חרפה וקלון / ואמר המבקש כו' לכור דגים במדבר : מקום שאין בו מים : ואמר לא לקח כו' ואם הגיע להעשיר : כלומר ואפילו כשעפר מחמת אותה מתנה לא לקח תמורה על הבושת סכתביים בשאלתו כי אם תקול במאונס השאלה כנגד המתנה תכריע השאלה יותר מכל המתנה : ואמר שכתשאל כו' : שער הקנאה

ה' שער הקנאה

ל'ד

אמר החכם מפחיתות הנפש שתקנא באוהב נח על טובתו
 ואמר הקנאה לבנו אדם כחולי לגוף והיא מביאה לידי
 השחפת / ואמר החכם לבנו בני השמר מן הקנאה כי היא נכרת בקי ולא תהיה נכרת
 בשנאך / ואמר לא ראיתי חומס נפשו כמקנא / אבל מתמיד ונפשו דואבת / ושכלו
 חסר / ולבנו הומה / ואמר כל אדם אוכל לרצון חוץ מן המקנא על הטובה שאיננו
 מרוצה אלא בסורה והיה המקנא אשם בעבור שהוא שונא מה שהבורא חפץ ומתקצף
 מיתרון רוע לכב על אשר נתן לזולתו ומנע ממנו / ואם כל שנאה יש תקוה לרפואתה
 חוץ משנאה ממי שישנאך מקנאה / ואמר המקנא ימיו מעטים מפני שדואג למדת
 שלא יזיקוהו ולא יועילו רימות בינו / ואמר אדם לחברו אני אוהב אותך / אמר לו
 ולמה לא תאהבני ואין אתה מאבשי אמונתי ולא מקרובי ומשכני ופרנסתי עליך
 זולתך / ואמר אל תקנא באחיך על אשר לו כי הוא ינעם בהייר ואתה תשבע דאגה
 ונדודים / ואמר דייד מן המקנא שיאכל לשמחתך ולטובתך /

אמר החכם מפחיתות הנפש כו' היא מרת האדם טיט לוקחאה על טובת
 חברו כו' מי טיט לו לכו אחיץ ורות חזק אינו מתקנא אלא מתחזק
 להגביר טובתו ומעלה על מעלתו : כי הקנאה נכרת בקי : שסנך משתמיה מרוב
 לבך : ולא בסנך : אבל טמח על כרת לבכך : ואמר לא ראיתי חומס נפשו
 כמקנא : אבלו מתמיד : תמיד הוא מתאבל ועצב : וסכלו חסר : שמתוך קנאתו
 חפתו נבערה : ולבו הומה לוכמו קירות לבי הומה וגו' : ואמר כל אדם אוכל
 לרצון ויערב לו מאכלו חוץ מן המקנא על הטובה : כי כל המקנא על הטובה
 כל אוכל תעצב נפשו : ואיננו מרוצה אלא בסורה : כלומר איננו מרוצה ולא
 תניח נפשו עד שתסור הטובה ותקתלק מעל חברו : והיה המקנא אשם : חוטא :
 בעבור שהוא שונא כו' ומתוך קנאה הוא שונא לראות טובה סבורה חפץ ליתן
 לחברו : ומתקצף מיתרון כו' : ואמר יקצוף ויחר לו על הטובה אשר נתן הבורא
 לזולתו כלומר לחברו ומנע הטובה ממנו : ואמר כל שנאה יש תקוה לרפואתה : על
 ידי פסרה או על ידי החזרת ממנו חוץ מן השנאה מן המקנא שהיא סכאת חסם
 וסכאת חסם איך לה רפואה : ואמר המקנא יהיו ימיו מעטים מפני שדואג על
 מה שלא יזיקוהו : כי מה הזק לו על טובת חברו ולא יועילנו ענין הקנאה מצד
 טימות בגון : ואמר אדם לחברו אני אוהב כו' : אמר לו ולמה לא תאהבני ואתה
 איך מאבשי אמונתי : כלומר מאבשי בריתי שאלו היית מאבשי בריתי או סכתי או אלו
 סתפסכתי על דרך והייתי בוגר בקי עושה דבר שלא כהוגן אז היה לך לסכאותי
 אך איך מאבשי בריתי ולא מעכני ופרנסתי על ידי זולתך : ואמר אל תקנא כו'
 כי הוא ינעם בחיו כלומר יבלה סכותי בנעימים : ואתה המקנא תשבע כו' : ואמר
 דייד כלומר די לך סתמה מן המקנא על טובתך כאשר יתאבל וינטער לשמחתך
 ולטובתך : בעד החוכף

מ ט

שער החונף

אמר החכם מי שמתקשט במה שאין בו יגלוהו עדי הבחינה
 ואמר מי שמתקשט במה שאין מטבעו רוצה להכריח הטבע
 והטבע מכריחו כמי שצובע השיבה ומגלה אותו הגדול ואמר די לאדם מוס שיתבאר
 לו מכני אדם מה שנעלם ממנו מעצמו ושיאשים בני אדם על מה שהוא עושה
 כמוהם ושיציק את שכנו

פירוש

מי שמתקשט ומתפאר ומראה בעצמו מעלה שאין בו כמו בני אדם
 שמראים עצמם חכמים ואינם וכך אותם שמראים עצמם אוהבי ואינם
 ומחייבים את הבריות בדברי חלקות יגלוהו עדי הבחינה כשיבחן בדברי חכמ ומכח
 שאין בו תבונה או כי יבחנוהו אוהביו ולא ימצאו בו עזר אותם עדי הבחינה יגלוהו
 שהוא מתקשט במה שאין בו ואמר מי שהוא מתקשט ומתפאר ממה שאינו בטבעו
 ומנהגו כמו שפי לעיל שמראה בעצמו מעלה שאין בו שמראה עצמו כחכם או כחסיד
 או כאוהב ואיכו רוצה להכריח ולהכחיש הטבע והמנהג שיש בו והטבע מכריחו
 ומכחישו כמו האדם שיש בו שעי שיהיה לבני והוא צובע אותם להראות עצמו כבחור
 ומה מועיל לו כי מגלה אותם הגדול כשיגדל פגרו אז יתגלה פגרו שיהיה כן המבקש
 במה שאין מטבעו כשיבחן יתגלה עכיו ויבוס ויכלם ואמר די לאדם כל דבר היתר
 והעדר קרוי רי כמו והמלאכה היתה רים עד בלי די כלומר יתור גאוה יש לו לאדם
 שהוא סבור להתפאר בו ולהכיר מומים שיש בבני אדם ואותו המוס נעלם ממנו שאינו
 מכיר אותו בעצמו וכפואשים וכך מי שמתן אטמת עון על בני אדם ואף הוא עושה
 כמוהם וכך מי שצויק שכנו הוא יתרון סכלות וגאוה יותר ממי שצויק אחרים

ב

שער חברת רע הלב

אמר החכם מי שרוב רוע לבבו יהיה שמו רע
 ומיתתו רעה ואמר החבר הרע כחלי הרע
 הוא פושט בגוף הגנה והנה חוקר על בומי חברו ומעלים זכויותיו

הוא כחלי

הרע פושט בגופו של אדם הנה והנה בכל חבריו כך החבר הרע
 חוקר כל מומי חברו וכל גאותו ומגלהו לבריו ומעלי ומכס זכויותיו

ג א

שער לשון הרע והרכילות

אמר שאדם דבר מוס בחברו אצל אחר
 מהגדולים אמר לו הוראתי על רוב
 מומיך במה שאתה מרכה לספר במומי בני אדם כי המחפש במומי בני אדם אינו
 מחפש לא כפי מומיו וכדמותם ואם אדם לחברו אגבי רוצה לו חקך כשביל שמדברי
 כך בני אדם אמר לו שמעתי מדבר באחרים אמר לו לאו אם כן הרחק מהדברים

אמר לו

וראתי פירם למדתני והודעתני על רוב מומיך כי המחפש כן ואמר
 אדם לחביו אגבי רוצה לרחקך להסדר מחבורתך

אמר שאדם i o א ואמר שאדם

שער השכן הרע

ואמר שארם האשים את חברו על דבר ששמע ממנו והתנצל עליו / אמר לו והלא
הגיד נאמן / אמר לו אלו היה נאמן לא היה מגיד / ואמר אדם אחד לחברו הגיעני
שאמת מדבר בי אמר לו אם כן אתה נכבד בעיני מעצמי ואמר שאדם אמר לחברו
הגיעני שדברת בי / אמר לו נפשי יותר יקרה בעיני / ואמר החכם מי שיאמין הרכילים
לא ישאר לו אוהב אפילו אם יהיה חביב או קרוב / ואמר אל תגלה מסתורי רעות בני
אדם פן יגלה הכור בסתורי רעותיך / וספר בטובתם כשתזכיר שמם ואל תגנה אותם
במה שיש בך / ואמר מי שמגיע הגדוף הוא המגדף /

ואמר שארם האשים / נתן עליו עלילות אסמת עון והתנצל לו עליו / ואמר אדם לחברו
הגיעני והגדל / אמר לו אם כן לפייס אמר לו / כלומר אל תאמץ כי אם כן שדברתי
בך איך זה אלא מתוך קנאה / מאי מתקנא על מעלתך ועל כבודך / על אשר אני רואה
סאתה גדול וכבד יותר מעצמי כלומר ממני / אמר לו כפי ידך יותר בעיני כלומר לא
הייתי מזלזל בכבודי כל כך להוציא לעז על אחרים / ואמר מי שמגיע מי שאולי לחברו
ומגיד לו פלוני גרף איתך ואמר עליך כך וכך המגיד הוא המגדף /

נב

שער השכן הרע אמר החכם האלהים יצילני משכן רע שענינו רואתני ולבני

חושב כי אם יראה טובה יעליבני ואם יראה רעה יגלבה /
ושאלו החכם איזה חלי רע יותר אמר שכן רע / אם תרובק עמו ובהילך ואם תרחק
ממנו ידבר בך ויספר בגנותך / ואמר מי שסובל הזק שכנו ירישנו הכורא ביתו /

ובהילך יסערך / כמו אל תבהל ברוחך לכעוס / יוריסנו הכורא / למכץ /
ביתו של אותו מהיה קובל הזקנו /

נג

שער השנאה אמר החכם מי שיזרע השנאה יקצור החרטה / ושאלו

החכם כמה יתנקם אדם משונאו / אמר שיוסיף מעלת
יתרה בעצמו / ואמר הזהר משנאת האדם אף מן הנקלה כי פעמים שיחנק האדם
הגדול בזכות קטן / ואמר אין ברעות כשנאת בני אדם /

נד

שער הכסילות אמר החכם חמשה דברים בכסיל ואינם נמצאים כזולתו

כועס בחנם / ונותן למי שאינו ראוי / ומגיע גופו לריק /
ואינו מכיר האוהב מן השונא / ומגלה סוד / עוד שני דברי משיב דבר רמז / ישמע /
ומרבה להביט / ואמר אוהב האדם שכלו / ושנאו כסיל איתו /

סער הגאות

נה חסד שער הגאווה לח

שער הגאווה

אמ' החכ' מי שאינו מתגאה בנפשו הגבירה והמתנאה השפילה / ואמר מי שבטוח בעצתו תעה / ומי שסמך בשכלו נכשל / ומי שמתנא על בני אדם שפל / תמה אני במו שעבר במעבר השתן והדם מאין לו גאווה / המתנא בנפשו ראה בה מזה שהוא גדול ממנה בקלות דעתו ומראה שמתתו לזה והוא הנקרא גאווה / ושאלו לרחם מה הגאווה / אמר שטות שאין בעליה יוכלו להיחזק /

תמה

אני על מי שבא ממקום הטנופת כגון האדם הנולד במעבר בית הרחם / סה' מקו' פעובר עם השתן והדם נרות מאין לו גאווה / איך הוא מתגאה :
 ואמר המתגאה בנפשו בעצמו הוא רואה בנפשו וכראה בעיניו מיט בה בנפשו מעלה / ודבר חסוד שהוא הדבר הגדול ממנה בנפשו כלומר שאין זה בנפשו וזאת המתגאה בו מתוך קלות דעתו / ומראה שמתתו לזה / כלומר ועל מחשבה זאת הוא שמח ומתגאה :
 וסאלו אמ' הגאווה היא מדת טנות שאין בעלה יכול להיחזק ולעזבה : תוספת ואמר / בספלות כדכתיב רצון טוב סמי' גאות אדם תפילו / הנני לכתותגדילנו : ואמ' שלמה / גבורים באו יום אחד בחצר המלך / והמלך יושב על כס' מלכותו בבית המלכות / ולפניו מזומני' כסאות וקייכות / לשדים ולסגני' ולחכמי' ולנבוכי' כסא על כסא / לפימה שהוא מתקפא / ויטבו איש לפי סכלו / איש על כסא אשר בחר לו / בלא מצות המלך / ויחר לו מאד ויחל איך יסבתם / ומכתי לא שמרת / ויחל העליון גדול יחוס משפחתי הוסיבני על רעי / ויחל הסני' חכמתי היתרה הוסיבני על אשר תחתי / ועץ השלמי' ספלות כפמי ורכאות לבבי הוסיבני תחתיהם / ויחל המלך לשלמי' קום עב עליהם / כי צויתך / היחס והחכמ' מעיניהם כעלמה / ועל זה המפורר כתאמר / וישא משלו ויחמר :

בקם לשבתך מקום ספלי' / ומעלת גאווה כאך וסוד הימנה :
 כי לפני נדיב להטפילך / הלא הוא / טוב בעת אומרים עלה עב הנה :
 בני סכל סחוח ילכו / כי כבוד סכל ויושר הם צרופים :
 וישפילו לו לדעתם כי אלהים / במדת רחמיו זוקף כפופים :
 מרכב סחוח לב רכב תפלה / ואל תהיה הגאווה לך מרכבת :
 גם כפסך תאמר בכל מושב / בתוך עמי אני יושבת :
 אחי הגבאה עוד וסכח כי גאון הדימנו / וכלנו נסבור לבבנו וסכר /
 כפסנו / מה אכחנו וטוב לנו כסח וכזכור אחד בראנו ואב אחד לסלנו :
 אכמי הסם דורכים ררך / ספלות כאשר הורס ררך :
 כל רואיהם אז וסרום / כיהם זרע האל ברך :

שער האולת

אמ' החכם האוהב והשונא אצל / פירוש / אכל הסוטה / השוטה שוים / ואמרו מי שבני / סוין שאין יודע / אדם שוים אצלו אין לשוטתו רפואה / ואמר איזה / לכבר זה מזה :
 ראוי לקלון מי שנכנס במקו' שאינו ראוי לו / והנכנס / במקום ואומרים לו שב פה ואמר לא כי אם כאן / והמאריך לספר דבר שאין שואלין / אותו עליו / שער ההפככות

שער כפירת הטובה

בז

אמר החכם כל אוהב שמתהפך ומשתנה באהבתו חשוב אותו כשונא ואל תבטח בו לעולם

שער ההפככות

תוספת

כסה רעך פעמים בקורות הימים אם לבנו תמים ואם אהבתו ברבר תהיה בעיניך בזויה ומעליך רחוויה הרחיקהו מסודך פן בפת מוקסיו יסודך הסמר מדובר שלום בספתיו ואתה רחוק מכליותיו ועמך יטיב ניבו ובקרבני יסוס ארבו ועל זה אמר המשורר בעד בוגדים לפורר כתוף מכמרי ויסא משלו ויחמ' מאוס דוד אשר אהבתו תלויה ברבר ויכפון אשר לא ידבר ויהקדים בשלום ולבו בלי תוס ויקום ויטור ונסלך יסבר ברח מאוהביו וסוד מכתוביו ומטה אוהביו לכלה תסבר ירידים רוברים שלום בפיהם ורעה חושבים לילה ויזמם זנח אוהס ולא תדרוש שלומם אמרות היחלף ברודס רוד ואס זהב היועם או היסנה כסם או היסק לען בכוס אחר וכוף גם יאכל מתוק וסודס רתם

בג

שער כפירת הטובה

אמר החכם כשאתה חולק כבוד לאוהבך כראוי לו ואיננו חולק לך מה שראוי לך טוב שתעזבנו

כפירת

הטובה שלם במענך גמול מחזיק ימיך ואל יהיו רגליך ללכת לדרום קלים וואמרי סיד מהורות מתעלים יהיו ודיך ממהרות לקחת לסכאך לברה אינה משוהחת אל תהי כבהמה מהורות כאלמה כי ההודאה תוספת מביאה הלא בורא הסמו' מברכו' בנעימות הלא הוא המבורך על כל ברכו' וחסף סיברכותו בריותיו על מתנות ברכותיו אף כי אכזב רמה על אחת כמה וכמה ויסא משלו ויחמ' בעורך ברכי כפסי אלקים וסמרי מטכח כל גמוליו ואדם יגמלך חסד תברכו ואל תנסי למיטב מפעליו ויחם מהר סאלתך למלא התלחי את לספר מהלליו אם על גמול חסד תהי מורה מחן והסאל תמצאה תוסף איך תטכח דורות ולא תזכור עת לכתך לדרום בלא כסף תודה תהי תשלום מחיר חסרו אם אינך שלם מחיר כסף אם הטיב לבכך עת מוערך הכי תחדל לבכך מעלליו ואיך תכבר לסוג מלהורות אשר היה לסקס קל ברגליו תהיה גומל כריב גמלך טוב תמיד ומדת פעליו ברך אם הכרה ירך לסלם לו הגמול לסון סבח מאר הארך

בט

שער הכבוד

אמר החכם מי שנכנס במקום שיש שם בני אדם חשב מבלי רשותם יהיה נטאם עד שיקום ואמר דחה הכבוד כמעוט האזנתך אליו

אמר

החכם מי שנכנס ואמר דחה הכבוד הכבר קרני אותו סעיבו ורבריו כברים עליך שאם לא תחזין לרבריו אז ידחה מעליך וילך לי ואמר האכילה

שער העקשות

לט

ואמר האכילה עם האוהב מרקהת / ועם השונא קכסא / ואמר מי שזאריך בשיחתו
יקוצו בני אדם בדבריו / ואמר שמלך אהד כתב בטבעתו הכבוד קום / וכאשר היה
יושב אדם כבד עמו היה מראח אותו אליו / וצוה החכם את בנו אל תשב עם הכבד /
כי מצאתי בספר רפואות שישבת הכבד קדחת רביעית / ואמר מי שיכביד נפשו עליך
ובטריחך בשאלותיו / עשה אזנך לו הרשת ועיניך עורת / ואמ' כאשר ידע הכבד שהוא
כבד אינו כבד / ואמר אל תשב עם הכבד / כי ישיבתו דאגה /

ואמר האכילה עם האוהב ערבה ומתוקה לפיו כמעדני המרקהת כל בטמים מקורין
ליטואר"או / והאוכל עם השונא או עם אנוס סבד צער ומירדות לב / קבאף צערי
כדלמרימין פ"ד מיתות / אמר ליה קבאפני בערתני / סמלך אחר כתבי הכבדתקום /
סבד אחת עלי / וכאשר היה לפי שלא היה הוצה לביישו ולומר לו קום ולך לפני סדיו
ועבדיו לפיך מראה לו כתב הטבעת / וצוה / כי ישיבת הכבד קסה מקדחת רביעית /
ואמר מי / וכאשר ידע האדם הכבד כי כבד הוא על חברו אינו כבד כי אז פונה והולך לנו /

□

אמר החכם מי שמתעקש עמך נפרד ממך ושנאך / אל תתעקש עם הכעס
כי תכעיסו ותאשם / ואל יקבצו במושבך שני אנשים שחולקים לצוה /

ואמר החכם לבנו אל תהי עקם / פן תוקם / ויהיה לך למוקם / ואל יבהילך רעיוןך /
לקרוע בחרוךך אשר לא תוכל לתפור ברוךך / אל תהרס בזעמך / אשר לא
תבנה בהתחמך / כבה מדורות חמתך בימי סכלך וחמתך / ועל זה אמ' המסורר /
אפך וחמתך / אל תבהל ברוךך / ותנחז בנחוו / והמטכיל אשר יכבוט חמתו / והגבור
ימשול ברוחו / כל מצטה ספכך בשמת לב עטה והעת אשר תקצוף מאוס אל תעט / פן
תהרס פעלך ונפשך תהרג / כי לאויל יהרג הכעס הכבד מירב ומרוץ ואל תחליף ענותך
בזרון וטרף אל תיקט כאים כפתל ועקם / תמית עת כעסך / פן יבהילך ויהרסך / ועל
זה אמ' המסורר / בעל חמה רב פסע / כי יר עברת ביתו ירחיב / מיץ חלב יוציא חמאה
ומיץ חפים יוציא ריב / אם תעמר עם איש במעמד דין / עוזב האף ודע כי אפך סכך /
תצרך בנזהו לך באותך והוא יגבר בעת ווכל להכעיסך / סבל ידבר כך / ואם הוא איס
זקן חסוב אותו / ספך חזוק אל תבזה אותו בשכלו אז יחנק / ידיו מחנק / יהיה מלך אחר
תמו' במלכי הקדמונים חסם ונבון בכל דרכיו וירא חלטים וכר מרע במהלכו / ולא היס
בו עזומיו / כי בכל מעשיו מתגברים כעסיו ויכתוב ג' טורי' / במתק אמורים / ויתן ביד
עבדיו / ויחס להר אותו / בעת עלות חרותו / בטור הראסן היה כתוב זסור כי אתה כבדא
ואיך בורא / הטור השני זכור כי עפר אתה ומאכל רמה ותולעה / הטור השלישי אשר
לא ירחם היום למחר לא ירוחם / ועל זה מסורר / חנית סוריו מעורר / המתק ניבך /
ושמור לבך / ובעת אפך / קול אל תרס / כי מענה דך יסיב חמה ולפון רכה תטבר
גרס / בני תום שומעים דברי כסילים / והס להם מטיבים מעיניהם / ונס כח להנקס
עליהם / ויחולנו מאירים את פניהם / עקר הנצחון

שער הנצחון

ט

אמר החכם הנצוח ברע נצוח ואמ' החכם לבנו דרפעת לנצוח

שער הנצחון

אדם רע אמ' לו כן אמ' לו לנצחוננו עד שתהיה רע ממנו

אמר

החכם הנצוח ברע מי שמסתדל לנצוח אדם רע ולהתגבר על אדם רע ולהכניעו ולפלט לו כרעתו הוא עצמו כנח סהרי חטא בסכטל כקמות ממנו שאין לאדם לפלט כרעתו כי אם לבורא ואמר החכם שתאחז במעשיו ותהיה רעע יותר ממנו לכן כבול ואל תתן לבך לנצוח את הרשעים אך רום לוי וסתחולל לו והוא יפילם חללים חללים

סב

שער הראוי לקלון

אמר החכם שמנה הם אם יבזו אותם אל יאשימו כי אם עצמם הבא לסעודה שאינו קרוי לה והמצוה בבית אדם בפניו והמבקש כבוד משונאו והשואל שאלה מכילו והנכנס בדברי שני בני אדם מבלי שיכניסו אותו בדבריהם והמזלזל במלך וזיושב במקום שאינו ראוי לו והמספר דבריו למי שאינו מאזינם

ועל זה

יקאמר משורר ויקתמר בסרו ויתמרמ' וישא משלו ויאמר לחוק אשר והטמן בעפר ובא בצו ורר דרי שאולה והרום לדרוש טוב ככל בלי סם סמו כבל ועמו הנבלה ושואל מאכוס כילי חסדים כמו עור ימסם באפלה אל תט אל בתי כבל וברח וסור מלחמו גם אל תסת בכוס יינס ואל תצטוב כספך להתבאל בפת בגם דירת בני כסר מאם תמיר ואל תט לחנות את רבך יטך גם כל כלבם לאפס את תחס אורם תבבהו במי רבליהם כוה רחק מלון ולא חנות בביתם צעיר כפס קבר זרוע כי הנבלה אמכא לבולזאת לא יקראו אישים לכילי סוע על הזמן ילון ויקון בו וכל יום הזמן יטיבוהו ירוע שלט בביתו כמרו לגר וחן קטוב ורוע לב וחק סבוע עד כי כלביו מקרובא צערי ביתו כרתו מכעומוע אמנם בבהלת מעשו לא ראתה כילרי הזמן לרוע

סב

שער הליצנות

אמר החכם הליצנות מעבירה המורא ואמר מי שמתלוצץ יהיה בקל ומי שמרבה בדבר יהיה נודע בו

פי' בדבר

ברבור כלומר מי שיש לו רוב דברים נודע וכסר עיניו שמתוך רוב דבריו הוא מגלה סתרי לבו תוספת המסחק בדברי לעג ולכזן פגול הוא לא יחא לרצון לא יאחזו דברי סחוק כי אם בן המתאבדים ובין רעים קרובים לחזק מיתרי האהבה ולסתק ללאות פאה ואיבה או עם הגר אשר סמיט באהליך להראות כי לא יסבר עליך ואמ' החכם דברי סחוק בלי זמניהם כמשהא כבר על סאהים וקללה חסופה טובה מהם הזר משחוק כאשר עם כריב תשב כי חכם מסחק אויל

שער הליצנות

מ

משחק אויל יחשב : והלעב בזרין ראשית המרון : לכף מהר האדם על סחוק ביתוכו
הכל עשה חללה יפה בעתו : ועל זה המסורר : זמירו מקעורר : כעומר אל מסמר : וישא
משלו ויאמר : משחק אל תהי ומלכזם סבה רחוק : בכל חפץ דרום בעתו : ועת לבכות
ועת לסחוק : שמור פיך ואל תהיה לסוף : בלכזם עם חבריך חללה : ויש ברדת מדרך
לבקרים : בקול גדול ותחשב קללה : בזה איש חכם את בנו השמר מערת המתלוצצים :
ומלהקת כבלים ופריצים ומאיש בליעל יקודץ בעיניו למעול מעל : ומסוך לעץ חרוכו :
בזוף רכוכו : כי הם בעלי מזמה : וחשבי מרמה : וישתכרו בבית : וין משתיהם : איש איש
להשמיע כפוני סכאתו : ולירות חבי סכאתו : ויתספר אחרי כן : ויאמר היין עכרני : הלא
משחק חבי : וישא משלו ויאמר : שמור ואל תמהר בדברי אמת עם רעך לעב ולכזן :
ודברי לסוף מתעתע בסמעך כבלה תחטבם כי לא לרכון : חרל מרוב סחוק עם
החברים : וסורה מהבר לכזן והרחק : ותן כבוד בעת תשב ותאכל : ועת תשתה ועת
קומך למשחק : ואל תאלם כמתלהלה ומורה : לרוד חזים חבי : אהב משחק : באכזבי שלומי
דוד דברים חס רבו : מסוכים בני פלוס : והם סורפים פאש : בעיניו חבי מכיר היותו
כמתקם : ולכן לבטי מאהבך מתיאש : יש דוד חטבתיהו כחא נאמן עדי : לבו עלי כסכו
בפיו קראני : הרף כמסתךר ויאמ' לי הלא וין עכרני והטיחני : היה יורה חץ בלב אחיני :
אשר דמה לי משחק חבי :

שער המהירות

אם החכם מי שרוכב במהירות אינו בטוח מן המכשול :
ואמר החכם המתון שאחריתו השגה טוב מן המהירות

שאהריתו חסרון : ואמר שפת אמת פרי העצונות : והחריצות יתרון התאוה : והמתון
מגדל עוז : והמהירות מביאה אל החרטה : ושאלו לאדם גדול כמה הגעת אל כל
הכבוד הזה ואתה מן הכושיים : אמר בדבר אמת והנאמנות : והמנע מן העוקש :
ושלא שאלתי על מה שאינו צריך לי : ואמר החכם ראש כל מוכר השתיקה : וראש
השכל השפלות ומי שהרבה בדבר בודע בו :

פירוש

מיוהר מהיות נמהר בדבריו ובמעשיו : ואמר מי שרוכב במהירות :
דאה כמה גדול כח המהירות כי מי שרוכב במהירות אינו בטוח
פלא יכשל : ואלו המתון שאחריתו הסגה : המתון קרוי כשארם ממתין תאוה לבו ואינו
נמהר במעשיו : לכך אמר ראה מה בין המתון והמהירות כי האדם המתון באחריתו
יטיב תאוה והמהיר אחריתו חסרון : ואמר שפת אמת : שרכו פל איש כנוע לרבר
אמת : יתרון התאוה : מתון יתרון רוב תאוה שאדם רוצה להשיג הוא אוהז דרך חריבו
סמוך לבו וכפמו לכסוב ממון ואינו כותף מרגוע לכספו ולא הראה לעצמו טוב בעמלו
והמתון מגדל עוז לכספו : והמהירות מביאה אל החרטה : שמתחרט ומצטער על אשר
מהר מעשהו ומתנחם : ושאלו לאדם גדול : ואתה מן הכושיים כלומר ממספחה ספלה :
אמר בדבר אמת : לא הוצאתי מפי רבר סקר והתנהגתי עם הבריות באמנות כל ימי :
והמנע מן העוקש : ומה שהייתי נמנע מהיות עקם : ושלא שאלתי מסוס אדם מה שאינו
צריך לי אלא הייתי מסתפק במעט סבדיו : ואמר החכם

שעל המהירות

ואמר החכם ראש כל מוכר וחכמה השתיקה • שאף אויל מחריט חכם יחשב וכל
 סכן חכם מחריט • וראש כל בינה והסכל היא הספלות • שיטעיל עצמו • ומי סהרבה
 בדרבים מדע בו וכבר בו • ענינו שמתוך רבוי דבריו הוא מגלה סתריו •

תוספת

אל תתן נפשך לקבץ הזן וחספס עליו • כי יש עושר שמור לרעה
 לבעליו • שמח בחלקך • וישא כאור דרךך • ותגל במפתך • ותערב
 סתך • הורה חק טרףך • מאין זצת אפך • וישא משלו ויאמר •
 יש אומר פוטט לקבץ הזן • אשר הוא יסתתאוס ללב ולעינים •
 לא האמינוכי מעט רים • והעידו עלי חק וזכרם אפים •

כי טוב מלא קף נחת • מבצמלגס רעות רוח מלא • בירך את ה' המקרה ספס סך • ואל
 תיגע להעפיר להכאיב בסרך • זו הראיב כפסך • כי ל המחסיר והמוסקף • והעצב לא
 יועיל ולא יוסף • ככתוב ברכת ה' היא תעפיר ולא יוסף עצב עמה • ואל תאם ה' לא יבכה
 בית שוא עמלו בזיו בו • וישא משלו ויאמר •

פוטט לך אז טב או קום או כום •	האין אשר יחטא בחסבוניו •
בית אשר חללא יהי בונה •	אנתו הלא שוא עמלו בזיו •
פתו הלא תגעס בריך •	ומאין לבכך ומאין יעצב •
ברכת ה' תעפיר ולא יוסף •	לכד קלון ברב העצב •
אשר ישמח במתנת אל מאושר •	ולב האץ מאר נבהל מרובע •
והמוסקף אשר תוסף בארך •	מעט הוא כפסך אל תיגע •

הבט אשר תחתיך • אשר נתן אלהים בממשלתך • הסכר מוסף ועמך רויך •
 סלא תדע כמה ימי סני חייך • למה תזכור ותאסוף • והמות יאספך אסוף •
 וישאר כל אשר ידעת • לאיש אשר לא ידעת יאכלהו מתקס עלך אחרוך •
 יתללך ואת יסן בקברך • טוב מעט בלי יריעה • מהרבה ויראת פגיעה •
 וישא משלו ויאמר •

מפוטט את מתגבר בחיל •	וסופו תאכיה ואכיה •
ויס נפס בחק טרפה שמחה •	ואחרת ברב עושר עניה •

דע כי לא ברא האלהים ברואיו להרעיהם • כי אם להשביעם ולהטובם • כי אל כל יצר
 להחיותו • נתן להם בעתו ומטריף לכל חוסיו • ורחמיו על כל מעשיו •

אודה אל כי הרחיב לבי	ואגילה במעט חלקי •
תמיד אוהיל רוב חסרו	נא משגבי עור חלקי •
דש ועושר אל תתן לי	הטריפני לחם חקי •

ותסלם המלאכה ערב סבת בחרט סבט סנת סו לפת פה ויניכאה רבתי
 אשר היא תחת ממשלת הסררה ה' ירוס הודס יובסנה
 ראסונה לפרוכספטו סל פרכיסתו רונרו •
 על ידי הור' יליון אדיל ק'מר •

בחינת העולם

אגרת חברה החכם הגדול המשורר הבודש

אכזביט חכרם הנקראת

בחינת העולם

כרפס כס:ח סו לפק על ידי

קורכיליו אריל קיכר

בוניציאה

אמר המבאר

המאמר הזה הנכבד חברו החכם הסולל
הפילוסוף האלחיר ירעיה הפניני הברדסי
אל קראו אגרת בחינת העולם להיות הביא
בו המאמרים גם יבחן חולסת זה המציאות הטפל בהגעת ההכלה והיותו באופן
מה מעיק לה יכרי לעורר כפשותינו לכל מטף אל המוחם ממנו הכלם
וסנסתפק בהכרחי לבר ואל סנסים מגמתינו במוסכל
ממנו הרויס אשר בו תכון לנו ההלחתינו הנכחית
נלא חובר באומתינו חבור קטון הכמות
גדול האיכות מרב
כחות כמנהו :

וארץ

לעומק ורוחב לב נכון אין חקר / אוהב התחקות על שרשי מחצב
 אנושותו / אין חקר לתבונתו רבים חקרי לב אשר אתו / רבות
 מחשבות בלב צדיק צדקות אהב / בקרביו יקדש וקדוש ישראל /
 ובשפתיו יכבד / אהי חכבור / אין חכמה ואין עצה ואין תבונה אשר אין להם רועה / מי
 משפלי בלעדי השלם יתכחשו לו / היכלכל לב שמי היכול לב ימים מחקר כללוהו
 קירות לב / היסוככו כנפי / רוח על רוח חכמה מרחפת על מי מנוחות ונחלי עוז /
 היקיפו רחבי ארץ מחשבה מושבה עליה קיר קטנה ככף איש ראה זה חלק אדם מאל
 וחלק אלוה מעולמו / האלהים בשמי זה לבדו על הארץ / הולך נכחו דורש רשומות
 בכתב אמת / גדולי מעשיו ברת ודין / ולולא בעתות זמנו יבהלוהו / ורוח עתו מבעתו
 אל יעצור לו לרכוב שמים לחבק ורועות עולם / עד היותו כאלהים לדעת טוב /

שמים

לרום / לל כי השמים ים להם גבול ברומם והארץ בעמקה / אמנם
 ללב נכון אין חקר לל מאין לו גבול / אוהב התחקות על סרטי מחצב
 לל כי הוא אוהב החכמות הסכליו בטבע ער הרבין במחצבו / אמר
 אין להם רועה / לל סבכולם יתבאו סלמים מבני אדם / מי משפלים בלעדי השלם /
 הוא האדם יתכחשו לו כיון יתכחשו אויבי לך / עלית קיר קטנה ככף איש / הוא הלב /
 ראה זה חלק אדם מאל לל הנפש אשר מס בו להסכיל להיותו צלם אלהים / לברו על
 הארץ הולך ככוחו / לל כי בספלים אין בעל סכל רק האדם לברו עם חסת הרביות
 בעלמנים על רך אורח חיים למעלה למסכיל / היותו כאלהים / לל ער השלמן נפשו
 ותזוב אלההצלחה האמיתית במרדגת סכל הסועלי /

ישתומם כל חסיד יבחר כי אזלת יד כי אראה חמס וריב בעיר צלמי
 אבורה כי אתבונן לתמורות במדינות שנאתי נפשי אמרתי הן
 האדם הלז בתכל היה כאחד מצבא המרום כמרום לבכו מני ים רחבו גדותיו יפרוש
 כנפיו לתימן כהדריו סתום יגלה הן קדם יהלוך ויבין תעלומות חכמה יסק שמים
 שמה מרכבות התחכמותו יציע שאול הנח עליות בתהומות יקרה יעלה משפל מצבו
 לרום שמינו ירד מגבהי שמינו על ארצו עד יסוקלו לפניו נתיבות עולמו רצוא ושוב עד
 בקלות הרגל שכלו ורוחו בינתו בקצו הבריאה מוליך ומביא מעלה ומוריד עד יאסוף
 בחפניו גלילות ארץ בתעצומו ורומו ובגאותו שחקים עד יכלול מדעו שבעי חיצורים
 ותכונתם תקבץ בחינתו אמיתת הנבראים למיניהם ועל אל אלים ידבר בגלאות
 ומלין לצד עילאה ימלל

ישתומם כל חסיד יבחר כי אזלת יד כו' רל על זאת יסתומם איך
 יקרוהו מקרים מתחלפיו יעסיר יעני יחמס ויסרר בראויה זה צלמי אבזה
 גם כי אתבונן לתמורות במדינות סכאיתכפמי : כי מהבלתי ראויה הוא סגוף כזה יפול
 תחת המקרה יאמרתי הן האדם הלז בתכל' רל אחרי כי הוא כאחד מצבא המרום
 רל אחרי כי ים בו עצם נכחיו הוא הנפס הסאר מוכן ומלין לכד עילאה ימלל רל כי הוא
 יורצו במופת על היותו מחויב המציאות והיותו קדמון ועל דברים רבים כאלה :

אשר אלרו לו אנכי הריתי עמל וכעס השוב היות גזרת ספיר אשר כורח
 לבקרה ופגע' כמטרא להץ הנכון התעתדו לבח ולקלקן כאחד הרקים
 היאות שאתו עול וחרפה בנעוריו ובזקוניו איך יושב בשבת תחכמוני יושב בוד
 וידום דמי לבר אלהין רועה אמונה איכה ידעה רוח מרביץ חכמה ומוסר איכה ירפץ
 תחת משאו נשען על בינתו להמלט איך חכמתו לא עמדו לו מחזיק בתומתו
 איך תרפנה ידיו או אם תחת מסכות יתהפך למה זה ינוע אדם ואין ככהמות השדה
 וחיותו יער למה אבני קדש בין רנבים ידובקו תחת צאלים תשתכנה איך לגרר
 במחונה אלהית מתוארת י אמר לשכון בערפל רע עלי המעשה ואין מנחם במלאכת
 זו בשובה נמכזה וגמס מארזים בטעו באצבע אלהים כי יעלה הכורת עליהם אבינו
 באנוש אכחיכה יצירתו ולא מצאתי בה חסרון רק את המות הזה

חסרי רל אחרי היותו פלס בתכלית הסלמות כאשר בוארנו יעמל וכעס
 בעיני היותו למקרה ופגע רל כי יקרהו המות ולא יוכל להכבד ממנו עם
 היותו גזרת ספיר רל עצם מזהיר היאות שאתו עול וחרפה אינו מן הכון היותו לבח
 למססה איך יושב בשבת תחכמוני רל היה לו ליסב ולעסוק במוסכלות וירמה לבר
 אלהית רל לא היה לו ראוי שיטיגו המות רק היה לו להיות נכחי כבני אלהין מהם האיסר
 והוא הסכל השועל אשר ממנו לוקח ועוד הוא מתרעס מן המקרה ואומ' רועה אמונה
 וכסל חסלו שצמיס רבות במחוב היא הנפס יו אמר לה שתסוק בערפל יא החומר
 מקור

מקור חיים

הכין לנו השבע בחכמת כוראו השאיר לנו בהשאיר לנו פשוטו
 אורוין ברכו' ברו נוכל התנחם ממעשרו ההכל מעצתן
 ההעוררים / תשועת עולמים יש לנו בכית המלך / ומה תתאונן בן אדמה כי הצכת לך
 פה קבר מושב אלפי תקוה לשכת / שוקט ובוטח ומה תראג פה להפקד כלי מלחמה
 דמית היות מבני עליה ומה יחסרך עזיבת שפל ומורד אף כי מחמדי תבל אשר
 תבקש סלונים וסרבים הם אתנו מיום אשר פקד ה' את האדמה להסגיר בגושיה רוח
 חיים הלזו ותהי לאדם / הן חמה ארכו לרמו וחס היו בעוכריו / החשקים מחשכים
 וכלי הגשקים שקים / הפנינים צנינים וחשושנים קמשונים / הרחבים להבים /
 והזהובים זכוכים / ותעבנות בני האדם שדה ושדותין / ואתה תבקש לך תועבות
 גדולו כאלה אל תבקש / ומה לעשות רק להנהיג הזמן כהנהיגך הבר עשק ופתלתול
 תאוהבו אבל על פי בורותיו תיסרוהו אבל כפי תכונותיו תשמח במעט המושג
 מתועלותיו והשגותיו ועיני הבהינה תעצום מראות כמה שיתרשל מהועיל או שיוזק
 אפס כי חכרת הזמן מצללי ערב מהירת הבשירי כעלם יאסוף אל ידו ניצוץ השמש
 מלא קומצו / ובפתחו עומד מרעיד / כי איבנו רואה את כל מאומה בידו /

תפסית' סגרת' נתפסק' נהג

מקור

חיים וכו' / אחרי התרעמו על המקרה הטיב הגוף הטיב ואמר אין האמת
 אתי בהתרעמי על המקרה כי המקרה לא יטיב רק ההרכבה אמנם
 הבורא השאיר לנו סארית והוא הנפש והמקרה לא יטיבנה / בה נוכל להתמסס כי היא
 תכלית המבוקש ולא הקנינים המדומים ההווים ונפסדים / מה תתאונן וכו' / לל אם
 יקרך המות מוטב אלהים תקוה לטבת שוקט ובוטח היא הנפש אשר לא תמות להסגיר
 בגושיה לל החומר ותזהיך מן התאוות הגשמיות באומרו החשקים מחשכים וכו' / ומה
 לעשות / הוא מיעדך איך תתנהג בעולם הזה להגיע להצלחה הנצחית / להנהיג הזמן
 סגרתו וכו' / קרא הזמן חבר כי לא תחיה בלתי עקש ופתלתול יען כי לא יורד ררך
 פלמו כלל רק התאו' / תשמח במעט המוטב לל הסתפק ממנו בהכרח / לבר ול תסתכל
 בו כמה שלל יועילך או יזיקך כי הזמן קצר ככללי ערב ינטו במהרה וכפל מסלול /

ראה

זו רעה חולה לא זורה ולא זובשה בהתעצם תשוקת בושיל לתכליות
 בלא חועיל בהגדילו מועצות נמרצות ועשתונות בשתנות להרבות
 מוהר ולהרחיב בתן נטושים עלי ארץ בחלפו נעזבים אחרי נפלו / כי מה חלקו בביתו
 מכל עמל שיעמול לגיותו וארצותו מלכד ארוחת זמיר / ומעשר שולחנו / ושאר
 מכמניו ובתי בכאת וצרי אשר הפיל לנפשו חבלים בנעימותם בה כשרון לו מהם כי
 אם ראות עיניו /

ראה

זורה חולה בהתעצם תשוקת מסכיל / לל כירע ומר עלי המעשה מן
 האדם שהוא מסכיל בתו ובסומו סכלו אל תכליות בלי הועיל כאמר
 ובחר אחר כן בקניינים המדומים לקנות ממון אשר יניחוהו אחריו במוותו /
 אף כי

אף כי הם יהיו לו למוקש / ברוממו חלקי נפשו העבדי / והעבדו והפשי מהם החשוב /
 כל אשר / תאמר חברת פחותי כחותי / נתן לה / וככל אשר יאוו הם יקחו חלקם /
 וככל כי יחידתו בידכתים תרדם / יחידה היא / והיא מתנכרה אם יבקשו תבונות מפייהו /
 תסכל / עצתו יאלם / נתקו מורשיו כהנתק פתיל הנעורת כדריהו / אש ביראה ורעד /
 הוה פ' על חכם / הימתיק נזיד עדישים בו תכבר בכורה / או היטב מלא כף נדת חלוש /
 מושג ממלא חפנים ארץ / עמל מכאוב / חטוב שישושו בני מעי / ונפשי תאבל / אדמתו /
 עצם תאדם / ונשמתו תשם / ומה יתרוץ מולך כחזיון לילה וכוזקתו וגובה לבו ועוד /
 והנה חלוש או כמרא יתודע יתחכם / איני יאספו עדיי בעלי אסופו והקיץ ודקיה נפשו /
 או לו איש זרוע שיפול זרועו תשכר / אי לו איש זרוע ארץ תנחלהו / כי לא לריחות /
 הזרע אשר יירש ארץ /

אף כי הם יהיו לו למוקש / רל סבטאפו לעזוב המוסכל הקיי / כדי להמסך למוחס הכלם /
 לבחרו הקנייני המדומי / והניית הממונות בהיותו אף ונבהל להם להמסכו / לתאוותו לא /
 יקנס במישור וירומם התאוות הגשמיות אשר נכראו להיות מסרתים לכחות הסכליות /
 ועבדים לסכל מראוי טימלוך / עליהם ויטים נפשו / לל הסחות הסכליות והסכל מראוי /
 מן הרין להיות חפשי וכטבע ארון להם עבר ומסרת לתאוות / וככל כי יחידתו / רל נפשו /
 הסכלית / יבקשו תבונות מפייהו / תסכל כי לא הרגיל נפשו א המוסכלות רק בגשמיות /
 ותמה על זה ואמר הזה פועל חכם / בתמיה / הימתך נזיד ערסים / המסול הגזיר /
 לתאוות הגשמיות והבכורה היא ההכלמה הנשחית וסכל מסול לחזק / ארץ תחילהו /
 לל ארץ היסוריית כי ימות כחחר הבהמות מאין תקומה / יען לא עסה מעשה זכה /
 למענו לרסת את ארץ / רל ארץ החיים כאומרו / ועמך כלם כדקיים לעולם ירמו ארץ /

ורעה

עוד מזאת עוצם תשוקת האיש החמוגי שיגיעו תקופות חיים להגיע /
 למכוקשיו / ואולי עם זרה לראות ברעתו כלתור נפשו שתכלה /
 שנה וקללותיה תגלינה / ואיכה ישמור מה מלילה שבין לילה יאכד / או יאמר מי יתן /
 ערב בו ימולל ויבש / איך ישאף על אשר עם נוס הצללים ינוס ליחה ושאף צמים /
 הילר / או יבטח על חברת נשמתו וגוו כבוא השמש מועד צאתה יצפה ללי יספה יחכה /
 לקץ ימים / יקוץ באימים / למועדים / ימעדו רגליו / לשנים / ושתנו כודריו / לשמטות /
 שמש / לייבלי / יתאבל / נכספה נפשו שיכסיפו פניהו תשבע כחרפה החכה שתוכה בלי /
 חמלה / העל זאת לא שעת לבך ברעותך לדלג במהירו / כהרף עין מראשית שנה ועד /
 אחרית שנה / ואם חשקת עבוד האדמה כעבוד אלהים מאהבת איך תאוו יום /
 תשטמנה ונטשתה אין זה כי אם דוע לב /

ורעה עוד

מזאת כו' / רל כי תשוקת האיש החמוגי אינו לס' ימות כלל רק להגיע א /
 מבוקשו והיינו לקבל ממנו / או מרויח לחזק קצוב כגון הסבירי כסוהא /
 בתחילת הסנה היה רוצה להיני בסומה ולא ידע כי בספמו הוא ימבאר זה בסכל מלם /
 אם לרקת

אם לקחה

נפשי שמין מנתיבות כאלה למה לי היים / אם קצרו מסעי ומחלכי
אל מחוז החפץ / מה יועילני במעכרות כי ארכו לי שם הימים / אם
להשגת תכלית דרוק נבראתי ואני אתנהלה לאטי מתעצל טומן יד נלאה להשיב אל
שולחי דבר / מה תמריצני שיבה טובה / ושנות חיים שיוסיפו לי מה יוסיפו ומה יתן /
אם לעשות מלאכתי שולחתי הנה ואני רפח ידיים נגוע השיוול מוכה הבשלה מה ישיב
ומה ירע שבתיהבת מעט או הרבה / ואם רואה אנכי הרעות והטוב ובחור בטוב בלי
אדעמה טוב כי אדע וכי אבין וכי אומר מה מתוק לחכי דרכי מה טובו כל מעייני
לעיני / התתאמת בחירתי היאמן דברי כי יטב לנפשי אורח אבחרהו הייטב בעיני ה או
חתיישר דרכי לדרך במתי גאותי כי היא ישרה בעיני / האתעצם כינסכתי מלכי ישפח
עלי אם בחצר מלכי שקד נסכי או כי אעריץ עצתי הגבלה אם נערץ בסוד קדושים
המוני יערץ / או כי אמיר אמרתי אם מרה תהיה באחרונה /

אם לקחה

נפשי שמין / אם אני כהם לעשות מעשהיה למה לי חיים : אם קצרו
מסעי ומחלכי דל גם אם אני מתעצל בהצלחה מה יועילני כי ארכו
לי שם הימים אם לא אעשה המוטל עלי ואשר עליו נבראתי / לפי סגנה החפוק להגיע
לתקופת השנה כאשר ברארנו גינה גם מי שאינו חס על הזמן חמס הוא מאבדו בדרבן
הבאי מה תמריציני שיבה טובה וספל מסלוי / ואם רואה אני הרעו והטוב ובחור בטוב בלי
אדע דל לא אדע לבחור הטוב מה טוב כי אדע וכי אבין / מה טובו כל מעייני לעיני דל
אם אומר בסרירות לבי אלך לא תתאמת בחירתי על זה סלא יטב בעיני ה / הייטב
בתמיה : אחמיך כמו אחמיך :

העולם

זועף / רב מצולר רחב ימים והזמן נשר רעוע כנו עלי / ראשו
אחזו בחבלי ההעדר הקודם להיוו ותכליתו לראות בנועם מתמיד
לאור באור פני מלך / רחב הגשר אמת איש וגם אפסו המסגרות /

העולם

זועף / המטל הוא מוכן אחזו בחבלי ההעדר הקודם להיוות רצה בזה
מה סהתבאר בחכמת הטבע היות סכות ההויה סלסה החומר והצורה
וההעדר / להיות ההעדר הקודם להויה אחת מסיבות ההויה עם היותה סיבה במקרה
והאחרות בעצם כאשר התבאר במקומו כי לא יתהוה דב אם לא היה לו העדר תחילה
להיות החומר פוסט צורה ולובס צורה אחרת כי הוית דער אחר הפסד חבירו וכל הויה
פספר : בנועם מתמיד לל ההצלחה הנצחית / אמת איש / כנה רוחק הגטר לאמה כי
היא מרה קצרה ובעכו ארס על גטר כזה לא יעמוד רוחו בו : אפסו המסגרת הם המוית
והלירה על דרך על כרחק אמה חיועל כרחק אמה מת והמטל מוכן כל זה מוכן :

דאתה

בן אדם על כרוך אתה חי עובר עליו תמיד מיום היותך לאיש / בחבוטך
קוצר המסלול ואין דרך לגשות ימין ושמאל / התתפאר ביד ושם בהציצך
אברך ומות לך חומה מימינך ומשמאלך / העטו לבכך התתחזקת יודיך / וכי תתהלל
בחמות

כחמדת קנין ורוכ ענין אשר אספתו חשפתו אשר בקשתו בקשתך ותרו לרשתו
 ברשתך מה תעשה לזעף חים והמונו כי יתגעש ושטף ועבר ובית מלונך אף הוא
 יחשב להשכר זה הים גדול אשר אתה בקרכו התתפאר עליו גם השתרר על פרטי
 ורכו צא נא עתה והלהם בו גם כי תחג ותנוע מיין תנווא גאונך אשר ינוך מעסים
 רמוני רוממותך שהמה רמוך כמעט כמעט נשותך אנה ואנה תאבד כרנע במעולות
 מכהילות ורמך מידם אין מכקש תלך מתחו את הום נכרך בנכביים ואין אומ' חשב
האבטח על שקר האשען על משענת קנה רצון לחשוב מלון אנרחים אשר
 כזה מבצר נשגב וכית מקדש מלך כנף פרעוש צפורן שמיר קורי

עכביש ראמות ונביש וכי תראר הימים נעימים והזמן מפוז ומכרך וההגע חולך
 להרניעך והשעה משתעשעת משחקת לפניך כתכל ותבו בלבך לאחרית הימים על
 שקר אתה כושח על הקקיון אתה רואה כהר גבוה ותלול העל אלה השלכת נשמך
 אחרי גיו הסיכות ורכיך אל מול בוגי תעבוגי בשר וכל אשר תראנה אוהבת אלהית
 כזוכרת אחריתך כמצטידת לדרך בעמל ידיר תרניזנה מדי עלותך בבית ה' כן
 תכעיסנה העל הכלי חמורות מדומות תשוש יקרת כצחמדת עולם והיה כי ישאלך
 לכך מחר בקפוץ ילדי יום מי ילד לי את אלה אף אתה אמור לו שרית לכך ועצתו
 הרעה היקלקל עכו מלאכת חקו ורוח המושל לא תמאסו היתהלך איש את ארובו
 בכלי דעת והוא לא שונא לני האונם נשיתחייבם

האבטח על סקר כזה העולם הזה לקח רצון ומלח אנרחים סהם דברי בלי
 קיימי וכפל יתבו בלבך לאחרית הימים ללם לא סמת על לב להגיע
 להצלחה יעז ראותך הזמן הספיעך כל טוב סמת עבית כסית על סקר אתה בוטח
 כל הקקיון לל תניך אמר אתה רואה כהר גבוה ותלול כמצטידת למון צידה כן
 תכעיסנה אתה מכעיסה הכלי חמורות הס הקניכו המדומי וילדי יום הס המקרים

ומה תתהלל הגבור ברעות נאות דשא אחרי הכחורים לעיני השמש בחריץ
 בפוך אבניך בצחרים עם עדרי חכריך האומרים לנפשם אכול ושתה ולכם
 כל עטם אשר אין לפניכם כי אם גיתם וגובה רומם המדומ' נשיאים ורוח וגשם אין
 הלא ידעת כי יש למעשיך זכרון וכיש למעלה ממך עין רואת ואוזן שומעת את כל
 שאנבך ואת כל התרגוך ועתה על מי בטחת לפרוץ גדרות אשר יסדו אבני הרוע'
 המבלי אין אלקים עליך לדעת את מוצאך ואת מוכאך המבלי אין קברים תחתך
 להגסם כתוכם מאובי יי

ומה תתהלל הגבור אין זה הגבור האמיתירק כמו גבור ציד ברעות כאות דשא
 לל באכול מסמנים וסתה ממתקי אכול וסתה ולכם כל עמם לל כי
 לו יחוש על כפסם נשיאים ורוח וגשם אין כי כאמר יעלו כשיאים ורוח תרליתם הטוב
 להודיר גמנים אמנם כאמר לא ירד גשם הכשיאים והקוח אינם אלא דמיון בלי תועלת
 כן האדם כאמר לא ישתמש במוטכלות סהם כמו הגמס לל התכלית והסאר מוכן

התמורוק

ואיך לא שמת על לב כי התמורר המגיעות שלוחי ההשגחה לא יסבו בלכתם לגמול
 ולענוש פרטי האדם וכתותיו ו כי מפי עלין תצא השפלת הנדיב וחרמת הנבל
 יום יעלה כמעלות איש הכליעל מי' היתהנסכה ויום משמים ירד איש האלהים
 המלך דבר רדה ואיך על אלה לא פקחת עיניך ההסתוך וגם יכלו לך רעיונים
 זדונים ושעופים נרפים יומם יעצוך כליות כלות אף לילות יסרך בשושים המתקין
 להכך דגבי הכשלות כחמאת פתני בחמת תנינים מסוכח ובעלילות השחיתו התעיבו
 הזאיבו לך כל הלקה טובה ותשועות בחלקת אמרים רכו משמן מה לך נרדם למה
 רמדי לתתך יודש עשר ארצות כאלר כל ימי עולם ואתר שאר ברכתי ביתך
 מדת ימים ארוים הם כי גרשוך מהסתפח בנהלת קדושים מצורם חצבת מהתערב
 בסור חיות החיוך ומעונות אריות היו לך למעון ואם על אוצרות מופזוסגלת
 מדינות אשר כנסת הוספת גאוה לגוה כהשפילך לפניה רוחנדיב ראה הוכת כשכט
 סכלות ונגעי עורון העל אוצרות חשך צררת שנאת צרורת בצרור וזיים העל רצי
 כסף עשקת ורצות כוסף אמתי ותשוקה ככברת אפס כי לא תהיה תפארת הממונות
 במשכת עוד מעט ויצאה רוח אלהים רעה לבזור רכושך והיו כלא היו המשים אלפי
 זחב אשר בקנינם מכרת נפשך יתהפך הזמן כמעט רגע לקחת חן וכבוד מעל ראשך
 תרד אש אלהים מן השמים ותאכל אותך ואת חמשיך

התמורות המגיעות הם הקנינים המרומים הסקנים והנעדרים זה יצטיר זה יעניזה
 יהליא זה יבריא שלוחי ההשגחה הם לגמול ולענוש כו' נקיבה כמו סיבה רעיונים
 זירונים רל לחשוב סאין גמול ועונם מהקתפח בנהלת קדושים מצורם חובבת כי
 בפסך דומה להם ומסס נאכלת וכפל מסלו לחזק ואם על קנייך בטחת בהשפילך
 לפסך רוח נדיבה סהיא כפסך ראה הוכת בטבת סכלות כו' אפס כי לא תהיה תפארת
 הממונות כמסכת רל כי לא יעמוד בידך זמן מה ויצאה רוח וכו' והסאר מוכן

ומה אחמוד

אדמה כאדמה וצבא כצבואי שמורה עברתה בחברתה אמיץ
 קשרה בקשרה מתקה וצופה כקש בסופה אחריתו וסופו
 כקנה וסופה קלון מתמיד וחרפה רצופה או מה יתענג בשרי בהתכשר על רוב שנים
 ומתבוסת תמותה אין מנוסח מה יגבר לגבורות עברות וקברות אחריתם או ישמן
 לשמונים אשמונים בצדס או יתעשת לתשעים אין תשועה כגבולם היחגשאו למלך
 גמלים יתמוללו וימלו ורמשי ימסו כמו מים ואם יום או יומי יעמודו הלנצח חרב לא
 יאכלו ואיך תצלהנה שדמות סרום ועמירי עמורה

ומה

אחמוד ארמיה כאדמה כו אמר בלבו אחרי סהארץ הזאת והעולם הזה כלה
 וכפסך באדמה וכבויל אסר עינים ידוע וצבא כמו צבא לאנוס דאיוב עברתה
 בחברתה רל כל אסר תתחבר איה תוסף עברה חמיץ קסרה כמו קסר קסר רל מרר
 והסאר מוכן היתסאו למלך כמליס וכי הארס יתבאה ויעלה אימתו על כל הארץ
 שיום ומחר בקבר יוכל ולא יעמוד לנצח רק זמן קצר כמו יום או יומים על דרך משל
 וב א ז i תבל

חבל

מקור הבליה וההפסד המחבליך נייחל להתנחל להשאיר לנו אחרית
ותקור מוצא העודים המסך נקוה למצא שם ושארית כי אתוך
בחקירת שרשך ומוציאך מאין באת ואיך נוצרת לדעת התוכלי להטיב התצלה
למלכה מצאתי בוניך היו בעוכריך ועושיך מהרסיד ידי מעציכך ומציביך
מחייביך הרביצוך בעש יסרוך כרקב המציאו אפס מונך נמסה הרכבתך אבל אחרי
עמדו על מומיך וגלותי חרפתך לכל מוצאך האך אחריך האתכבד בחכרתך האוסף
עוד חשוק ביופיך הנראה לעיני אחרי בזיתו כלבבי ואיך אסכל וגפשי אשכל
ומאשכול מרורו מרודך ומלענת ענכיך אקו עשות פרי ותנוכה המעה צחנת שחינים
בחמת תניני אוציא מתוק ומגוית הארי והדוב ארדה רכש אף כי בחזותי חשוקיך בני
כלי שם ואנשי השם המה שנואיך ראיתיך תלקטי הקליפות והתוכו תזרוקי תאספי
האספסוף תקריבי הרק והמלא תסיעי בזאת תעידי על שרשך רוכלת המכשולות
סוחרת החסרונות בזאת תכריזי על נבלותך אשת לפידות בהשתדלך כל היום ברוב
רשעתיך חסר דמלכים איש ממקומו ושים פחות משפחות וכוז משפחות תחתיהם
כהשתגעוך כל היו להתוות על דלתות בתי הנריבי תו השחת ומפל ואת בתי הנכלי
תבני גזית ואבן יקרה אש הרונך בגן אהים בעצי לבנון מתלקחת והסנה איננו אוכל
ארזי תגרעי ולשקמי תחליפי כח תאפילי הוללה מוהלל הילל בן שחר תשחירי לכנת
ספיריו תכבסי בנתר חלאת נכתמי עון לזיף גלויי ובתוכם ארכס ומה לילוך נברת
הנבלות תדברי רכות לרכי הלבך אחר תשברי גרמיהם יטיבי ראשך תשקפי בשחר
בעד חלונך ואחר תעוף עינם ואינך יוצץ כבודך סביבות אהלם מעט ואחר יעלם
שוליו מעיליהם על כמות זמנם תסחכי כמעט רגע אחר תנהגם בסחכי המלח' הסחוב
והשולך יאציל כרגע קשון רצונך על ראשיהם לזית חן והדר ועוד מעט ישולח
קצפך ימשוך לזיתן כחכר מכת הרב ואבדן היית בעיני כאשר זדה סכלת
זוללר כל אשר יוסיפו לאכול מפתה ולשכב בחיקך וחיו לה לבן

חבל

מקור הבליה כו' עוד אמר כאלו היה מדבר אל תבל שהוא סס נגזר על
היסוב מקור הבליה וההפסד כלל בזה כל המורכבים אשר אין להם
מציאות רק בתבל המהבליך נייחל להשאיר לנו שארית אל תיוס נכחי כי הכל כלל
ונפסד וכפל משלו כי אתוך כו' אחקור מציאות איך נבראת מציאתי בוניך בעוכריך
כו' זה מוכן כי מי שנבאה עשה לה זה שהיא נפסדת אחר כן אבל אחרי עומדי על
מומך מן הרק הוא טלא אוסף חסוק ביופיך כו' המעוז בתמיה אוציא מתוך ארדה
הרכס הוא משל אל ההצלחה אף כי בחזותי חסוקיך אל כי אראה אהוביך הם בני
בלי מס אכסים רקים ופוחזים ואנשי השם יפאוך וכפל משלו עז אס חרוניך אל
כי כל חסוקך הוא להרע לטובים המשולים לגן אלהים ותטיבו לרעים הנמשלים
לסנה וכפל משלו במשלים סונים ככתמי עון אל רעעים אשר נכתם עונם
ולא יועיל להם ככוס בכתר ובזרית והוא תכבס בכתר לזיף גלויים רוכה לומר
פי נבליהם יהיה יקר וטוב ובתוכם ארכס לזיתן חבורם כמו כמעט איש ולזיות
לכנה

אז תפשע לבנה כעת הזאת / ואז או בן השנואה לא תכיר / שמעוני אחי ועמי זאת
המרששת עולליה ברוע מעלליה זאת עצתי עליה סורו מפתחיה שהמה פתיחות
ומגנדי עיניכם חסירה אל תפקרו את הארורה הזאת וקברוה /

לבנה פירוק יושבי תבל התקראים בניה היא תפסע בהם /

ואיך אבטח על זמן ידוּפפו עמודיו הרדיו תלויים בסערה סוככת אין מעצור
לרוחה ושתנה בכל חלק מרגעיו בעלות וברדת שנויים אין מספר

בחזותי סביבי יקרו אכיר הכל ובוז אחוז בצד עיקרו ובראותי באוצרי זהבו ארגיש
נחש הנחשת כרוך בעקבו כל אשר יוסיף להשיב אומר לרעיוני רעו נא וראו כי רעח
זה מבקש / ואני כרחל באלמה משתאה בחריש מתעצב לעבר נבהל להוזה ירא
לעתיד מתנהל לאטו נושא עול סבלו סובל על כרחי עד תום כחי ונוס לחי המון
תמורות בזמן קצר וצבא הרפות עשרת אלפים כחדש חליפות /

ואיך אבטח על זמן / ר"ל כי הזמן הוא ממסך לתנועה הגומלת ההויה

וההסגר בתמורות על כן אמר תלויים בסערה סוככת
שהוא הגבל אשר בו יסוער הזמן כאשר באמר בגדרו שהוא מספר התנועה / אין
מעצור לרוחה רוצה לומר להיות התנועה עם ההסתנות מתמיד / יסתנה בכל חלק
מרגעיו / ר"ל כי יבואו ממנו מקרים משתנים כפי התחלף מקום מצב הכוכבים מרגע
לרגע יסבבו בגדראים הספלים התחלפות וסנוי מצד שפעם עליהם ובהם בתמורות
על דרך חנינרם ר"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא ח"כ מכריזין עליו מלמעלה /
זכבל היות המציאות הזה הספל מוספע ומונהג מערכת העליונים והיותם הם סיבות
וימה שיקרה בספלים מסוכב רבר מבואר מאד למי שעיין ברברים הטבעיים עיין מה /
אכיר הכל ובוז אחוז בצד עיקרו / רוצה לומר שהזמן אינו רק מספר התנועה שהיא
המהווה ומפקרת בתמורות / וכל דבר נכחי לא יפול תחת הזמן / משתנים לעבר נבהל
להוזה ירא לעתיד / כטל שלמה לסוכות אשר הזמן נכלל בהם כי כל דבר וכל חלק ממנו
הוא או עבר או הווה או עתיד ואין לו מציאו רק בעתה / סובל על כרחי כי כל עוד היתה
העצם בחומר הוא תחת הזמן וכריך לסבול תמורותיו עד יום זאת לחפשי נסמתו /

עתה אומ' שצדק מאמר החכם אשר חשבנו שסכל הבנתו באמרו הזמן ענין אלה
לא תושג אמתתו או לעינים שכך רואות מצבאות שאות מהומתיו ויוסיפו
להתאבק בחיקו בלי ושיכיתו מלאכת המשוש / כל עוד יוסיף להתעורר כל
השמוחים אלי גיל בראותם יתאב שיאם / וינשא תועבותם לעיניהם / ולא יסקלוהו /

עתה אומר סדרת מאמר החכם אשר רצה לתת גדר לזמן וללא מציאותו במציאות
העצמה ולא ירע לגדרו ואמר הזמן ענין אלהי לא תוסב אמתתו וחדר לכוכב
ואת או לעיני סכך ראות ר"ל מה תמורות והמקרי הרעיו מלאכת המשום הוא המסב
יב ב 12 ii בכנס

בשפכו למעמקות תוכחות להצות / ונאצות נמרצות בראש כל חיצות ועיניהם
הרואות ולא יחשו / כאלו יצחק אליהם ולא יאמינו / לא האמינו לשמועתו אורבו
מחולות אוהבי כללות חושקי עלות נושקי אילות שוחרי ערבי סוחרו רבניו חשבותו
כמהתל / ויהי כמצחק בעיני חתניו /

במופכו למעמקות לל אף כי יראו מקרי הזמן הבאים עליהם לנסרם לא יחננו כאלו
יצחק אליהם ולא יאמינו טהול למוסר /

ובחפשי

אמתחות עתותי אם אמצא גביעי הוד וקני מנורה האם יוכל זמני
כברני גם כי יהיה בעוזרי שבתי ואראוהו קצר יד מהושיע למשול
במכאיבי להסירם מעלי / לא יסור שכט פחדו עליהם ולעצור במחריבי לא יעצור כחי
כי יבחרני מיתר שכיני לצפני כסוכר מרוכסי מהומות מקריות מרגשת שואות
רצונית / ונתנני עלין בגד אחי במלט משבכת המכוכות הנמשכות לבחירה / היש
לא ידו להצילני מכמה פגעים טבעיים מוכרחים / והמון תוצאות תלאות משמים
ילחמו בי / כי אראה כדורים יקרים מסודרים סביבותי כדור יצפני צניפר / והמח
בפלאו ממני בפלאי מעשיהם וגבורתם / תאכר כל חכמה וכל בינה תסתתר לשער
גודלי רחוקים ומרחבי קצותם על נכון / ארץ נתנה באמצעיתם מערה שפלה אליה
ישפכו כל מותרות הטבעים ועפושיהם / וכשאתי עיני ואבינה בעליונותם המופלא
ממני ורכבות גדודיהם עושרים אלי ואל אנשי אשר בקצה המערר יושבים בקצה
בקורה קטנה שפלת המקומות אחרי התחלקה לאיקלימים ומדינות ועיירות ובתים /
מקומי כשיעור יתוש כשיעור קומתי וצל קורת הקטנה / מאחד בתי עיר קטנה
אחת / היתפאר חלש אשר כמוני על אלה הגבורים החוצבים קברי טרם היותי / וכל
הימים אשר אני חי על האדמה האכון אני ומלכותי והמה יטוני לכל אשר יחפצי מה
ישתרר צעיר זבובים קצין כנפים / שקוע בכלא מעוך ככלוכ וכל צבא השמי עומדים
עליו מימינו ומשמאלו / היוכל זמני מלטני מפחד אחת דפחתים הקטנים אשר
ממרום יכרו לרגלי / אשר מעת היצירה ערכים להובילני אליהם /

ובחפשי

אמתחות וכו' / לל ובחפשי אמתחות עתותי לראות היס טס גביעי
הוא משל על השלמות / הוד וקני מזרה כו' / הס כנו אל הסכל ואל
הסכליות / האם יוכל זמני כברני לל סיוכל להסיגני ההכלה ולמורני מהמקרי ההוים
תמיד / שכתיו ואראוהו קצר יד מהושיע למשול במכאובי ולהסיר מעליו ולא יפרדו ממני
היס לא ידו להצילני מכמה פגעי וכו' משמים נלחמו בי לל יסופע אלי באמצעות הרמני
השמימיים / כי אראה כדורים וכו' לל הגלגלי הסובבי ומתנועעים בלי לאות / ורבבות
גדודים / הם הכוכבי והמזלות / היתפאר חלש / לל שאין לי להתפאר עליהם ולומ שאני
ככבר מהם כי הם חזקים קברי טרם היותי כי בתנועתם ילבשו החומרי כורה ויפסעו
כורה / המאר מוכן / היוכל זמני מלטני / כראמרינן רבנו יהודה בר אבהו ערבי ליה /
אילו

אלו הגופים הנוראים שמם בוראם עכרים מתמידים להתענג בספור כבודו מכלי שפה מכלי חיות ללאות ולעמל מעמדם במקדוהם הם יתנו צדקות ולא יתנו לצוקת הבה יעבדון שדי ולא ידעו שרון ואף גם זאת כיכול השביעים בוראם בנזרת היקרה נתנם בחילוף מצבים ומהלכים הפכיים מחייבי פעלים כשפלי בהנעת גופים שובתים מתים ונתינת הבנות לקבל צורות להשיב מתלכש המתבייש ממערומיו לא שלכך נוצרו לעבוד יצורים אוכרים שהמה נכבדים מהם ונבוהים עליהם חלילה ליוצרים להכניע היקר לחלל והעומד לאוכד ולא יחשב פועל חכם שיוכן כלים משקלים עשרת אלפים ככר כסף לעשות מחט ברזל אחד אבל בראם כתבונת בתכונה לא ידעה בלתו אשר דרך סבובם ולכתם לעשות מלאכתם הוחזק להם מן הטוב שיעור רחב ידים כי אלהיהם הטובה אשר כן יכדו וישבעו ויתירו כדבר ה' ויקח להם מיטב השפע ראשונה לתתם יושבי ראשונה במלכו וכל המלאכה נמכח ונמס השליכו ארצה ותכל ובניה תחיה בנותר

אלו הגופים הנוראים כו' ללכי הם יתמידו בעבודת בוראם ומתענגים בו בלי ליאות גם לא יתבלו הפקר ואף גם זאת וכו' ללכי בוראם נתן להם טובעם בתנועתם וחילוף מצבם יניעו גופים טובתים לל החמרים ויפטיטו צורה וילביטו צורה לא שלכך נוצרו חלילה ליוצרים להכניע היקר לחלל לל כי הם יקרים בהיותם נכחיים והחמרים זוללים הם נפקדים אבל בחסמת הבורא בראם הולכי לעטות רכונם ולעבדו בתמירות מרוצתם ועם מרוצתם נמשך הספעתם בתבל עד כי היא ובניה לל הנהיים ממנה תחיה בנותר

צעור אני לימים והמה ישישים בער אנכי מאיש והמה חכמים מחוכמים שרם אוצר בבטן שפכו הסוללות להסנידני שרם הכראי כוננו ומצודות לצודני ועד לא אצא מרחם לכדו המעברות לתפשיני המר צברו עפרי המה קרוני וימינם טפחתי ואולם כפי חיוב המערכת לא משנאתם אותי שמוני מתחלת היצירה חלוש ההרכבה רפה המוג נתר הקשרים וכי יפגשני עת ופגע כי יקרבו שמש ושרב להלחם בי או תער שכירה וקרח נורא

צעור אחי לימים והם ישישים לל הגופים הנוראים הנזכרים לעיל ישישים כי הם מעת היצירה כאשר בארתי כי הגוף הוא תחת המקרה מהזמן ומערכת הסמים זולת הכפס על כן כל הרברים הטבעיים כמו המות והחיים וקנין הממוץ והעדרו ורומיה הם הכרחיים ולא יוכל להמלט מהם אמנם האמצעים לבחירתם טהור פעולת הכפס אין לה בהם ממסלה והם כמו הכרית והרעע ורומיהם טרם אוצר בבטן שופכו וכו' לל כי קורם הבראותן בטבע כל אח מהקורות לשון א יסוד והפקר ההרכבה באמצעות תקועות הגרמים הסמימי' המה קרוני לל כי הם מניעי החמרים ללבוס צורה לא מקבחתם כמו לא ממזגם כי הם נכחיים ואני נפקר וככל מסלן ואם

או אחטא בשפתי להתקשר במעדנות פי כסיל מהתת הגופות העלולים רגע ימסו
 אסורי בניני ושל שיאי ונפל למשכב וחליתי והייתי כאחד האדם אשר מאמתי שקר
 אז החן והכל ההצלחה והיתרון אשר יעניקני זמני באהבתי אותו אספור לי חסודי
 דופאי בלעד קראו לי באמני יודעי צירי עוד הוסיפו צרי עוד הוסיפו הפשו אלי ספר
 דפואות הננו והקרו כל חכמת מצרים ושאלו את החרטומי היש מגיד לי כמה ישוב
 כחי כמה אוכל לתקן את אשר עותו המצב השמימי מיום חוסדי והוכלו כל חכמי
 הגלילות ואם יתן לחם מלא ביתי כסף והכ לעשות ארובות בשמים לחזיל ולהשיל
 מהם דרך ארובה כחות אחרות ובנין חדש להשיבני רענן כברוש וכריא אולם

ואם אהפעל מן החום והקור והלחות והיובם או אחטא במפתי לל רוע ההנהגה
 במזונות כי יקרמי המות סקר אז החן כו אספו לי חסודים לל כי על ררך טבע כאמר
 תם הלחות הטבעי אשר הביא ממעי אמו לא יוכל כן לחיות עוד ולא יותן תמורתו

ובלערי אלה האתפאר בחברת זמני וכריתו מאמות עצומות ובהלות גדולו מלאה
 האלים עשאים שאירא מלפניו בהערות עלי ואני שליו בכיתי רוח
 מברוס גדולה וחזק ישבר הסלעי הגבוהי יפיל החומות הבעורות התבטח גותי ואם
 בקיר החומה היא יושבת וזולת זה האמלט מרגו הזיו קולות במקלות ישברו מפרקת
 ביום הגשם בהראות הברקי גברקי מחרכי ארקים נורקי בהשפך מכהיקי רקיעי
 זועים משקיעי לא יערכם כל חרוץ וזיקים חזקים ונזקים כל צד אינבו שיה בהם וקול
 חמוץ הגשם כקול מים רבי כקול שדי ישטוף מדינות ישקיע מקימות וכל מרבותי שי
 לחרדה כל ננות כפלות מזרם וממטר כל חוצות רחוצות ורחובות תלכנה מים ופעם
 מימיו קפואי קצת הקפאה לחזק הקור וישליך שלג כפתי לא ימגבו קירו בקיריותו
 ולא תציל צנה מצנתו או קפא קפאות שלם וחיה לאבן ונתן כרד ארצה עד הראות
 אבני גדולו ממקו אבני שיש טהור למען הכות כל מוצאם וכל עץ טוב יפילו הועמוד
 שלטון חיועיל הצלחה לפקוח עיני אן אנוס לעיריה אתם ריעי ראו כיה נתן את החצי
 בדי השמש בגבורתו ואת קשתו נתן בענן ואני עני וכואב שולחתי הנה כמטרה לחץ
 אהצער והסערה ולא יחטיאו כי ישימני זמני מורך על כל שכיות וחומדה מושל בכל
 משאלות עינים הישכילני סגולתי בכל זאת לחטאי כונת רבי המלך רובי קשת

ובלערי אלה האתפאר בחברת כו אחר אשר ביאר כי לא יוכל להכזל מן
 המות סלא תבואהו באמצעות הגופים הנוראים הנזכרים לעיל
 בתועתם אמר עוד ובלערי אלה לל לא הייתי יכול להכזל ולברוח ממקריהם עד יום
 מותי כי אמנם בזולת המות יש מקרים רבים אחרים נכ אשר לא אוכל להכזל מהם
 ופירוש מהם הרוח שהוא מסבר הגוף והברקים והסלג והקרו והברד ומכל אלה לא
 יוכל לברוח ולהכזל מהם כל זה מוכן מתן החצים ביד השמים דמה השמים לחצי והקשת
 לענן כן סניחה סבה לכל חילו המקרי הבאים עליו כי ישימני זמני לל אף אם יהיה בידי
 קשת רב מהקמיס המדומים לא אוכל לסנות טבעם

והיתה

לי נפשי בכל שוללי לשללי וכי אמלט בחמלת ה' עלי ממהומות מקרי
הטבע האלה בכל האותות והמופת' בשמי' ובארץ אשר תמועט הוייתם
ומצואותם אפשרי רחוק היוכל עוד כחי ועוצם ידי להסיר מעלי נגעי תקופות הימים
הסוכבי' עלי בתמידות וחודושם הכרחי האכזב לא יאבה השקישני כאובות כמכאובות
חדשי' יבקעני הקיץ יקוץ בחיי במצוקו' יציקני יקיצני משנת מנוח בקטב מרירי החורף
יחרפני למות יחרף לבכי מהיותי שלי' מפגעיו הסתי' יסית צנה וסגירי לכלעני חנם

והיתה

לי נפסי' ל' כי בכל תקיני איך בו תקיץ סלס סאוכל להעזר בה רק
הנפט כי אינה תחת המקרה' וכי אמלט ל' חף כי אכל מאלו
המקרים אשר דברתי אשר הם אותות בטמים ובארץ אפשרי רחוק' ל' כל דבר אשר
יבא בעתי' רחוקים עוד ים מקרי' אחרים אשר הם מתמיד' לא אוכל להנצל מהם בטום
כר האביב לא כו' כי אז יתלרו חלחי רעים כי הם נעתק' מאיכות הפכי מקר ולא לחם
ולח ויתלרו חלחי הרם הקיץ יקץ כו' כי אז תגבר הארונ' ויתהוו חלחי הקרחות המכרי' ו'
החרף כו' כי אז יתהוו חלחי הסחור' כי אז תגבר הסתיו' כו' אז יתהוו חלחי הלבלב והסעול'

כאלו

ישוב הגלגל יתפלא בי להוציאני מרעה א רעה לרחותי מדחי אל דחי
וגם כהיות טבעי הפרקי' הלאה על תכלית סרוס ויותר מהמה בהתעות
סדריהם עוד יוסי' צרה כהתחדש לאחד מהם מכוכבי המזרי' מצב מיוחד מן השמש
יכפול הווק איכות התקופ' בשיעור גמרץ לא אוכל שאתו או יחסרנו מהצריך להשלם
תקון עוות הזמן אשר חרף ויעוררו תמורתם ביצורי מדויים וכאבים חדשים גם ישנים
נדולי' מנשוא וכלכל לא אוכל ראה זה חדש ונפלא הכוכבי' ממסילותם כאלו נלחמי'
איש ברעהו לקצת התנגדות כפעליהם המיוחד' ואני רש ונקלה וחלקי חבל בעולמי
יפקדוני בשפלי' משכנו מלחה יכונו נגדי חביתותם יסוכו עלי רביהם גם שנאתם גם
קנאתם אני אסבול' כי העילני זמני ביתי בעתות ובהלות היעילני מלא ובלעד' זאת
היבטיחני על שלות זרעי שיבא אחרי ומי יודע אם ישוב וניחם על טובות גמלני ועשה
עמהם רעה בהחפץ לבב עתי להם לאכזר אחרי שובי לעפרותי תחת לכתו אתי
בשלום ובמישור וכופר בריתו את מות'

כאלו

ישוב הגלגל כו' כי כל עתות הטנה כל אחד מהתקופות תזיקני לפי איכותם
מכוכבי המזרי' ל' כי כאשר יספע סוכב אח' מהכוכבי' הנכוכי' ווסף לחזק
איכות התקופה בחום או בקור בלחות או ביובס להסלמ' עונות הזמן כו' כי אם היה הקור
רפה כרי' לתקן הזמן לא יהיה הקיץ כל כך חם או הפכו' רביהם כמו רובה קסה כי
הזמן כן יבי' הבילני זמני כו' כי חף אם היה יכול זמני להצילני מכל סאר המקרי' היבילמי
מאלה בתמיה ובלערי' לא כו' ל' חולת כל זה היבטיחני סיכח בני אחרי ומי יודע ישוב
הזמן וניחם רובה לומר כי הקניינים הם תחת המקרה כאשר ביארתי לעיל ואת' אפשר
כי אחרי מותי ישוב הזמן ויסללס מכל טוב שהכחתי להם אשר גמלני וכופר בריתי את
מות רובה לומר במותי כי לא ישפיע את בני כמוני'

אכל זה

ואם הוא מין ממיני עצבנות האנשים לא עליו אחריו או אתעצב
כי מה יגיע לי אם הכאים אחרי ירעו כרמות בהררי אלף או מעט
הצאן וחנה במדבר ומי גבר חכם יחוש לכאים העתידיים עורר לויתן למועד שמור
אם שלום ואמת יהיה בימינו

אבל זה

ואם הוא כו' ר"ל ואם האכסים יראגו ויתעצבו כי לא ידעו מה יהיה
מבניהם אחריהם גם בהניחם משוללים מכל קנין יגדל כערס ואמ'
לא עליו אחריו כי לא יגיעני מזה תועלת כלל ואם אעזוב להם מעט ואם הרבה יאכלו
וכפל מסלו בזה לויתן לסוף קיפה כלומר אחרי מותי

כל נעקתי

וצעקתי על עתי בכגדו כי בחזותי חזות שוא אחזתני בתתו המוני
וצכאי לתמורות כל ימי צכאי מרמס אדעור מה חול חלדי מח
נאלח כלחי ואמאן הנחם אי שמים ישומו על זאת אם בריאות ושוכות יברא
ה' וברא אתהן בחרבותיו יצוה על רוח ממרום במקום קדוש יתהלך לנוע מעצי עדן
על עצי השדה ואחר כן יאכלם עש ורקב ואיד אראה אריות יוארו וגורים יגורו ככשים
יבשו וחורים פניהם יחורו סגנים בגנות עגונים בהורים בחורים נחבאים ופחות
כשפחות בפחת ופח נלכדים השמים והארץ רגזו ואל תחדלו מנפש קדושה תשבות
ממעשר תקפה וללא תנפש מחשיב רוח יקר הולך למושעות מהוריד בשבת אנוש
מחורים עליים לצלמות תחתיה מני שים אדם עלי ארץ חמסי על מעשיו על פועל
ידי ומה אצק ואשוע

כל נעקתי

כו' על עתי ר"ל לא התרעם רק על זמני כי יסללני מכל קניני במקרי
ואהיה כל ימי צכאי מרמס ר"ל זמני ארעה מה חול חלדי ר"ל זקנתי
כי יקפה העני יותר בימי הזקנה מביתי הבהרות וכפל מסלו כלחי ג' ככמו תכח בסלח
ר"ל זקה ואמאן הנחם אי שמים ישובו על המקרים ובפרט על המיתה ההוא
ואמר אם בריאות כו' וברא אתהן ר"ל יכרות יבוה עליו ממרום ר"ל הנפש לנוע מעצי עדן
על עצי השדה ר"ל ממקום ככחי אל מקום כפסד אריות יוארו לסוף קללה וכפל מסלו על
זה השמים והארץ רגזו וכו' אמר אחרי כי בגוף אח מתום להגיע אל ההצלחה עד
היותו ככחי ר"ל היה שהשמים והארץ ירגזו על כפס קדושה תשבות ממעשה תקפה
מהשתדלה במושכלות עד כי כאשר היא רוח יקר הולך למושעות ר"ל טובה אל מחצבה
וטובה מהוריד כסתת אכוס כו' מהשתדל בגסמיות אחר שרירות לב הגוף אזי יהיה
להצלמות תחתיה ר"ל גהיכס מני שים אדם עלי ארץ ר"ל כי האדם הוא על הארץ
לכחור כל אחד מהררסים האילו חמסי על מעשיו אחרי כי התרעם מכל המקרים
ההווים כפרט וכלל אמר אח לי להתרעם כי אם מעצמי וממעשה ידי כי האדם הוא
תחת המקרה חמס הפלס המושגח ימנע ה' יתעלה המקרה ממנו ויבילהו כאשר
הכיל כח מן המבול ולוט מקרום ורבים כאילו

זמה יי' אלהים אדרוש ממך חיים וחסד אם חפץ לבכי להמיתני אם אין אני לעצמי מי אתי מה בצע באותה חכה יתירר שתודיע לבפשי אם אנכי שנאתיה אם ידי עיצובי הכעסוני בהכליהם מהתשמחני יי' בפעולך ואם סעיפי גחלי כבודי בחלו נרו מה תעניקני יקר וגדולה ואם אני אני הוא המונע ממני השוכב כרבות השוכב יי' אלהים מה חתן לי

עלבן ה' אלהים מה אדרוש ממך חיים וחסד אם חפץ לבכי להמיתני ואני הוא המונע הטוב ממני בבחירתי הרעה עליון איך לי להתנעם כי אם על מעמי וכפל משלו פעמים רבות

זו' אלהים אתה ידעת את האיש ואת שיחו בחנת כנת לרעו תתאר כל גדוליו חדרי יצוריו וסתוריו אתה חופשי כי מששת את כל כליו עליות העולות על רוחו מרווחי כונו כונתו פתוחי שקופי א מול פני מדעך אתה חצבת מוקשי חרוךך ילכדוני בערמתו אתה מושל בגאותו תסוב פלכיו נסכיו מטריפי חקיו כונתי להמו פשתו שמנו ושקיו אתה כוננת דרכיו מערכיו הניכיו לידי ביתו כנפי שחריו תשא יזביו וליליו אתה יסדת ומספר רגעיו תגיד תשים שפלי מכור תחתיו למרום וגבוהים עליה צולי' במצולה תפיל משמו ארץ נדיבי ארץ כשכט עברתך תתן מחבק אשפתו כוכב שמי בעזרך אתה חזקת כריחי שערי שומרי תור בוצרי משפט אתה שברת ראשי עם הארץ אתה רואה כליות ולב ומכין אל כל מעשיהם הדומך מרום עולם על גפי מרומי היצירות יאריכו ראש להפליא כבוד ליחד ממשלה שם חביון עוזך שמת מרככות כבודך לאמר אני ואפסי עוד שם צפנת דורך הגדולה והגבורה והמתנשא לאמר אני אמריך נכות מכל יש חתרוממת מכל נמצא ועיני רצונך כשפל מצבינו ישוטטו מראשית שנותינו בהם עד אחריתם גדלת מאד מהבלי פעלינו והבלי פעלינו תבחן בוראות נפלאות על כל המעשים וזכר כל המעשים לפניך בא

זו' אלהים אתה ידעת את האיש ותרע מצפון לבו כי מטסת את כל כליו אל כל הרכבתו בלתי נעלמת ממך גם מחשבנותיו עליות הכלל כווכי רל חלונו כוונתו ממעם באחרותך הכל גלו וידוע לפניך אשר חצבת מבקטו רצונך רל אתה בר את המקרי אשר יעשו רצונך ליקרו אם ים לו כונה רעה או בירו מעמים רעי הם יענישוהו כאשר תגזור חכמתך לפי הטאות קוב פלכיו כמו פלך רכב כסוכיו מטריפי כו רל אתה הוא המספיע לו כל טוב וטורף חקו וכל המצטרך לו ולא יעלם ממך מאומה ממעשיו תשי' ספלי למרום על כר הגמול והעונם תגביה ספלי ותספיל רמי וכפל אתה חזקת כו רל כי שומרי התורה יעזרו בהסגחה ותסגיה בהם לסמרים מכל רע אתה שברת ראשו רל עמי הארבות סאינס לומדים תורת יי' תשימם למקרה ופגע עם ואלכל כי אינס יורעים מעשה יי' ודרכיו הדומך מרום עולם רוצה לומר רע על רמים וכל הכבראים עלולי ואתה עלה וקרמון סוף סוף מספר איך נעלה ה מאר על כל הכבראי ואיך יסוטטו רוצה לומר יסגיה בכבראים ובכבראים וכי זכר כל המעשים לפניך בא

היעשה

ה' אלהים דבר בלתי אם נגלה לך סודו שרם העשותו התעלה על רוחי
 בחדרי משכבי גדולת או קטנה ואתר אדני המלך לא ידעת שכלך
 הנכזה נוכח גבהי שמים שפלו בערכו ידע את כל אשר נעשה בעמק מצולותינו אשר
 היא תכלית תחתית כל עמוק ואין עלינו להפליא איך ואיככה אתה לברך תדע ואיך
 תדע ההפכי והמינים השונים בידיעה אחת לבר מכל צד ופרטים מתחדשים משתנים
 בלי תכלית במספר במדע אחד קיים ומקיף על כלם והדברים העתידיים אשר לא
 יצאו אל המציאות בידיעה אמתית בלי התלות בהעדר והצורך משני קצוות האפשר
 בעתיד בהכרעה סגולית נפלאה משארת טבע אפשרותם מי ידע בכל אלה זולתך
 וידיעותינו בלות ומשולאות קצרו מהשיג איך ידעתנו עם רוחך היחס בינותינו מצדך
 ומצדנו ואולם כל אשר יצא אל היש אתר יצרתו וכל אשר אתר רואה לך הוא
 הנסתרות לנו והנגלות ואי זה לכך חכם יתפלא כי תשוב תתפלא במעשה ידיך
 היפלא מהיוצר דבר ממלאכת החומר ומעשהו אתה המצאת כל אשר ראתה החכמה
 להמציאו ותתן כטבע מדענו אלו המסכים והמיניעות וסודם השארת רשום כחות ס'
 כתב אמתך האמת אתה הוא יי אלהינו והאמת הוא אתה התודע למושב לצ' התגלה
 לפני בני עולה הנה המלאכים לא עמדו על סוד מכתבך האמיתי החרות בלוחותיהם
 ואיך נעמוד אנחנו דילא איתי אינש די כתב יכיל למקרוהן בקדושיך אשר כך יאמינו
 לעולם לא תאמין ואיך תשמין בשפעך בועט במלכו ובאלהיו או איך יתוש נואש ימצא
 חן בעיניך וידעך תכלית מה שנדע כך שלא נדעך /

היעשה

יי אלהי דבר כו' כאן דבר מיריעת הבורא ית' ואמ' כי הכל בלוי וירוע לכינו
 ההוא והנעשה ואשר עתיד להיות לא כדברי זה האומר עזב יי את הארץ
 רק ידוע לכינו את כל אשר נעשה והוא יתע' ידע כל ההפכים והמיני' והדברים העתיד'
 להמציא ואשר נמצאים בידיעה אשר איננה חוץ ממנו והיא ידיעה אמיתית בלי התלות
 בהערך כו' ל' כי אין לרמות ידיעתנו ליריעתו כי אין יחס ביניהם רק שתוף הסס לבר כי
 יריעותנו נעדרות והס לנו בקינן ויריעתנו נכחית קגולית וכאשר גדלה חכמתנו על
 חכמתנו כן גדלה יריעתנו על יריעתנו והכרות מסני קבנות האכסר ל' אפסר יהיה כך
 אז לא יהיה והוא יתע' ידע אשר יהיה מבלתי סיכריח הייתו על זה סוף ביריעת עבדו ידע
 כל אשר זולתו מיריע בכל חילו כו' ל' אין בכל המצאים ידע כל זה זולתך כי יריעתנו
 קברה חפי להשיג איך יריעתנו ואולם כו' ל' ואולם ירענוכל אשר יבא א היס אתה יצרתו
 ואת ירעתו ומי זה חסס ל' ואי זה חסס יחשו סהמצא' הכל מחין כאשר עמית וא"כ חסוב
 תתפלא ל' מלא תסגוה בו היפלא בתמייה ותתן בטבע מרענו חילו המסכים והמיניעות
 מלעשות הרע בעיניך וסודת השארת ל' המכו' אשר זוטו אשר הם יסוד להרגיל נפסו א
 המרות הסכלו' האמת אתה הוא כו' המצוה האמ' רבות היא לאמת יחורו חכמי יי ל' איך
 התתורע למושב לכי' כו' ל' כאמרס ר' ל' אין כבואה סורה א' על חסס גבור וצפיר' הן
 בקדושיך ע' הפסוק ואיך תשמין כבהל מרוע רעצים יחיו וגו' או איך יתוש מואש כו' ל'
 או איך ידעך יתוש מואש כמזמי תכלית מה סרעע כך מלא נדעך ל' מלא נדעך בסלמו'
 ואולם

ואולם

נדע היותך נמצא זה חלקנו מכל עמל הושתכליות וידיעת השקפה
לבד בהשגת קצת שולליות ילבש צדקה מבקר בהיכלך ובחכנת
הרחקו יקרב איש להשתחוות לך ואיך יעלם מציאותך עם גודל פרסום פלאי מעשיך
והגלותם ואם תכלית הראותם מחייב לנו העלמם לקצורינו לא בכל זאת נחול
להכיר גדלך כי חזק הסתרו יעיד עלינו למקצרים כמו שיגלהו חוזק הראותו למשיגים
כמו העשף אשר אור יקריות לא ראתה עיניו לחולשת כחו וחושו והוא בהכרח מציר
חזק בניצוץ השמשן אחרי היותו ברוח ממנו כמו שיציירהו הנשר ציור אמיתי ברוב
התקרב אליו להתענג בזיוו ואם שני מיני הציור אין ביניהם הדמות /

ואולם

נדע היותך נמצא ולא כוכל לירע יותר כל עוד היותנו בחומר קצת סולליות
אל כאשר נדע שאת' אחד לסלול ממך שאין טי' ונסהו קרמון לסלול ממנו
סאינו כבדא ודומיהם ואיך יתעלם מציאות כו' אחרי ראותנו פלאי מעשיך בשמי' ובארץ
היה לנו להכיר ממך ולירע ממך מציאותך וידיעתך אמנם הם המחייבי לנו העלמם
לקצורנו כי בראת אות' בחכמתך אשר כלאה טכלנו להסגי איכה ואיכס כל סכן לירעך
אבל לא בכל זאת כו' אל לא נכוח בטביל זה פלא נוכל להסגי א' תכלי' ידיעתך מלהתקד'
איך ונדעך כפי טבע מרענו כי חזק הסתרו יעיד על היותנו כפלא הפלא ופל' כמו סיג' להו
חזק הראותו למסיגיו כמו העטלף כו' כשא' סני מסלים משל העטלף הוא על המתקד'
בדיעתו ומשל הנשר הוא על המסיגו איך בטיה' הדמו' כי זה יברח ממנו והיתקרב אליו /

אתה

ידיעת מכל יודע ומעשיך מוכיחים כי חכם מכל חכם אתה ועשית כחכמתך
מלאכות בלי בערכות נפלאות לא ישוערו נוראות לא ידמו המצאת בציוה
יצירתי מעשים אשר לא יעשו עשיה עמודי / אתה הרכבת אנוש מראש מגויה שפלה
סכלה שכולה הצוללת היא בתהומות נקמות ומארות ורוח יקרדי' יודעת בינינו מה
טוב אצולה מכבוד העולה היא למעלה והיתר' למאורות יי' אלהי בתכונת מלאכת
מערכת תכנית יצורי גדלת מאד נפלאים מעשיך כנפשי היודעת /

אתה

דעת כו' כפלאות לא ישוערו כולן כמציאות בציור יצירתו כמבואר למי טעוין
בחכמת הטבע אתה הרכבת אנוש מראש עתה מבאר כל יצירת האר' ואיך
כברא מד' יסודות מגויה ספלה הוא העפר בתהומות יסוד המים ורוח יקר כולל טגי
היסודות הקלים כי בזולת הכסף איך להם מציאות בגוף והוא הכסף /

אתה

עשית לנו את הנפש הזאת גבוהת דיכלי מלך שכונה באוהלים עליונה
במורד מתגוררת שושנת העמקים /

אתה

עשית לנו את הכסף רובה לומר בראת אותם ממקום קרום להסמינס
באוהלים רובה לומר בגוף /

אתה הקצית לשבתה מצע קצר בכסלי חשך משחור תארו פנית הכית הכינות
 כסא לה משכן עלטה בצלעי ותעשה לה רגבי וירקב מחולקים בקו מסגרת
 שופו סביב ותכסה בחלאה וקדרו מצופים על חרס ותחמרה בחמר וכצפת זאת כבוד ה
 בת מלך פנימה תזכור יקר משפחתך ובית אביה ולא ידעה מי הכיאה הלום כשנכר
 דעיונה בעוז חביונה ושנכה מחשבה במחצכה לא יחרידוה העדר וכלה וכלה תעדה
 כל כלי יקר ובתתך על לב כי שולחה ממנוחה לאף וחמר לעבוד את האדמה וכי
 גורשה מחצר המלכות ללקט בשדה לבקש טרפה בזעת אפה ולהבק אשפה כוכבי
 נשפה ולשכוע בחרפה בימי חורפה תתעצב במעצבה כי הכלימה אביה תתכס בצעיף
 אלמנותה ותתעלף מה זאת עשה אלהים לה להעתיק אהלה מזבולה לגור בין נכרים
 אשר לא ידעה לשלח לעזאזל אילת רחמים אשר לא נסתה כף רגלה הצג על הארץ
 אם צורה מכרה ועושה הכעיסה וישת עפר לחמה ורגבים הטעימה לבעבור הרעימו
 הלא תכוש ותלם ואביה ירוק ירק בפניה הלא תכלם ובין כה וכה יהיה בשתה מבעתה
 והכרת טובמתה יחזיק בשוליה לאמר אם גנוב גונכתי ממקום שלמות וכבוד וגם פה
 לא עשיתי מאומה להשלים חסרוני הלא טוב לי עוד אמנרו עם אשר ערן לא היה
 בכל כחי אעבוד את אלהי אעלה אל אבי בתמרות עשן הקשרת המורח לאפי מרחו
 בכל יכלתי אדמה לעליון אוהזה בסנסני ההנהגה היודרת מכוכבי רקיעי ידעתי כי
 למחירי שלחני אלהים ליושבי הארץ כי כולם פגרים מתים / לא כיונה החכמה
 להמינתי אבל להחיותם אף לא לחשפיל כבודי כי אם להרבות ביקרם ואם נשאתני
 רוח אלהים וישלכני באחת הגאיות עוד יעטרני רצון אחר שלוחי ככחי אז כחי עתה
 לעמוד בהיכלו הן עוד היום גדול בהשקע חרתי כיון מצולה יול כטל סביב מחנותי
 כבוד אלהים מאיר עיני חשכתי ואף כי שמו אותי בבור שפעת אני רואה שפע שבע
 רצון ממלא כל גדותי יספיק ברוחב שיעורו לעבור ממני לזולתי מהזכות השכנים

אתה הקצית לשבתה כו בכסלי הוא המוח מסכן עלטה בצלעי הוא הלב ותעשה לה
 רגבים רל הכלי כמו הרגלים והירי ושאר איברי הגוף להמציא לה התבטור
 ותכסה בחלאה רל בגדי ועורות ובשר זאת כבודה כו רל זאת הכפס תזכור יקר רל עת
 היותה במחצבה לא ידעה מי הביאה הלום כמי שממוה בבור יסן וכאמר יעור יבהל
 מאד ובתתה כו ממנוחה ממקום שלמות לעבוד הארמה רל הגוף וכפל משלו תחצב
 במעצבה מה זאת עשה אלהי לה והוא מובן והכרת טומאתה רל שאין לה שלמות ערין
 יחזיק בסוליה כי זה היה קבת רדתה אעלה א אבי כו כמו שאמר רל הרבך במעסוי
 ידעתי כי לא למחיה שלחני רל לא שלחתי להחיות יושבי הארץ כי כלם פגרי מתים רל
 אחרי כי הם מורכבים הם נפארים בהכרח ולא כוונה החכמה להמיתני כי היא נצחית
 ככחי אז כחי עתה לעמוד בהיכלו הן עוד היום גדול כו רל אחרי טוב הגוף לעפרו יול
 כטל סביב מחנותי רל אז אטוב אל מחכבו ואף כי שמו אותי בבור רל אף כי הכני ערן
 הגוף הזה שפעת אפי רואה שפעת השכל סמו סכלית יספיק ברוחב כו רל בו יספיק לי
 ולסחנותי להתעסק בסכליות ולהזהר מבלי שתמם באחת מן הסחות המורגשות /

אלי עוד הרגילי גייתי גם הוא הקרוב אל ביתי במכסת נפשות לכלתי השתמש
במושגיהם או לעשות כל מלאכה

כז אם חפץ בה השכל להעזר בהצלחה לכלם חלקתי מכבודי איש לפי אכלו
ובנרדי הודי התבשרו גם שמו בכליהם ויום התרשלם מהתאמן לעזרתי
כי יפתום אהבים מרהיבים ומחונגות תענוגות יתהלכו להתעלם בעצמי עשבי עדינים
להשביע נפש בהמתם ולרעות רוח המרחפת על פני שלחנת תאותם אחליק להם
אמרים אמת לכלתי לכת אחרי מהרסי ולשוב מאחרי מחריבי אשר כחרו לאמר מח
לכם ריעי לבקש אחרי רעתכם ולתור אחרי שונאיכם מנדיכם הניחו גביש וראמות
לאויל הידעתם כי לנו חכמות רמות ואנחנו מחשים ממשול בחמדתם ומצאנו עין
הנני בתוכם כגזת צמר שוכבת בארץ צמאה כרדת שכבת הטל כאמת על הגזר
יזיה טל ועל כל הארץ יהיה חורב אחר התנער רכיסיה על מקום מושבה ירשב גם הוא
מעט בתמידות שכונתה אבל בהיות חורב על הגזר עם רפיונה וספוגיותה איך על
הארץ העיפה יהיה טל וכן כל אשר תתישר דרכי וארון להקשר בשפע אמרתי אני
בצלו אחיה וגם אתם ייטב לכם בעבורי וחיייתם בגללי כי היתה ברכת ה' בכל אשר יש
לי ויברך אתכם לרגלי אכן בגשותכם מעלי להתכסו באפר תפארת העת' להחפליש
באפר אופיר לעפר בעפרות זהב ובהפכתם אל הרודף והייתם לי לאויבים מה נקל
לכם להפסיק חוש החסד המשוך עלי כי במהרה ינתק לחולשתו ומצאוני עוד
המונעים ההכרחיים היושבים ממולי ומכשולי הזמן הסובבים בעיר העושרים על
חמודותי לתפשם והיה כל מחמד עיני ישימו בידם ולקחו ואבותם מהרר אתם
ראשונ' המושבעי' בהפסד ודית' לי חברתכם למוקש להאבידי גם אני עמכם וכי יחפך
לבבכם וקראתם לי לתשועה מאין אושיעכם המגרני תבונו אשר סכלתי או המיקבי
גבורתי אשר שכלתי כי אם את הטוב לא נקבל מאת ה' גם לי גם לכם לא יהיה

כח אם חפץ בה הסכל כן ר' רק בהכרחי לכלם חלקתי מכבודי ר' לכל כחותי
חלקתי כי בהיותי נקיים גם הם יתכבדו כי ויהיה להם גמול כפי מעשי גם
זהו עמי חיים נעימים ואם התרשלם ר' הכחות הזכרות יתרסלו מלעזור אותי כי
יפתום אהבים ר' מירצו להסתפק בגממות לתאוותם נפש בהמתם נפש הבהמית
סונאים מנרסם הם התאוות הגממות הכני בתוכם כגזת צמר הנפש היא הגזר והארץ
הצמאה היא הנוף והטל הוא השפע מהסכל והחורב הוא סכלות הנפש והמסל מובן
והייתם לי לאויבים בהשתמשכם בגממות לבר תהיו אויבי כי טוב הנפש הוא ההפך
להשתמש במוסכלות ומצאוני עוד המונעים ההכרחיים ר' הסכל למצא טרפו עת
האוכל ועת הסיפה ישימו בידם ולקחו כי אף כי הסכלתי מעט ואפנה ממנו אשכחנו ואף
כי הייתי רוצה להסכיל עוד ימנעני ואבדתם מהרה כי הם נפקדי ולא יאריכו ימים זמן
מה וכי יהפך לבבכם וקראתם לי לישועה רוצה לומר בעת הזקנה ותלצו להסכים על
ירי כי אז ירעך תאותכם הרעה ומאין אושיעכם כן אם את הטוב רוצה לומר אחרי כי
אינכם רוצים לקבל הטוב עמרי גם לי גם לכם לא יהיה

מלכי

מלכו ואלהי אלה דברי אמתך נפשי הרבית אשר יצרת לשחק בילפניך בכל
עת כהנהגת אודותיך ותוכחת שכניה אשר נתת עמודי לעבוד עבודתך
ולשמור משמרתה מה טובו אוהליה כי תבחר מסחר העבודה והמוע כי תאחז זהב
הפרישות והעיקן שניהם מדרגות לסולם עלותה למעונה וערוגות מטעה להשקות גן
עדנה אחרי כלותה להרש עדנה ומתוכם לתשועה בשורר מוצאת ובתוכם יי זאת
המלאכה וזה פרייה להקימה מעפרה עד עלותה בשלום עליה לא תרד תמיד אחריה
ושבה אל בית אביה כנעוריה

מלכו ואלהיכו ותוכחת טכניה רוצה לומר כחותיה מה טובו אוהליה לל מה
טוב היותה בגוף כי תאהב כו' לל כאשר תהיה הסכמתם טובה עלותה
למענה לל למחכמה להשקות גן עדנה ומתוכם לתשועת הגוף בכ זאת המלאכה וזה
פרייה רוצה לומר זה הדרך אשר תעשה לטוב אל בית אביה כנעוריה

ובל והמים אשר התחברו בת המלך אל הגוף הנגוף הלז מה רגשו רעיוניך מה
גדל צערה כי חזק העדר ההסכמה ביניהם וינצו שניה וירגבו באהליהם ואין
מושיע להם אוי לבית כי ישא עול מריבת איש ואשתו כל ימותם מזעימי האה לרעהו
שרשי רתמים ועומים ואסונים מענים איש אל רעהו קוצים בקיצים ושיכים מציקים
וספור דבריהם כקול סירים מפצירי וחבלים מחבלים וראות פניהם כראות שמיד
ושית מקום יפה פרי זית או אש אוכלת בפנות הבית כן מריבת הרוח והגויה כל ימי
חיותם יחיו כמצודר זה יאהב הצידי וזאת תשב אהלים זאת דבקה כיי מתקדשת
מטמאת העול אשר נתנו בלבה וזה ינוד לבשת דרך כרמי ככדל מצורו מצאתו מרחם
כי בזיר אלהים ייחז מן הכטן והוא בכבודו יתקלם יעשה לו כבהט ושש רצפה וכירו
רצפה לשלח רשפה לבעד הקדש מן הבית והיא עצובת רוח יוצאת לשאוב מי שחורי
מן המקד' לכבו את הרשפה עד כי חזק עמלה בפעלה וטוב שכלה במחקרה של' ישל'
את הבערה ולא יעצרנה הגש' מהשקות בגשם נדבו הריסה כמצול' ולא יטרידו הדאגו'
ושאגות וחמון תוגות מהגות לבה תכונות תציץ מחרכי מציקי הדרה תשיגו מחלונו'
קלונות זמנה צוור תעשה לגיוה כעד האשנב נשקפה כמו שחר לרעת ערכה ביציר'
הטובה היא אם רעה כעיני ארוביה יעשה לה שלום במרומיו תתעורר משנתח תלמש
אישוניה מארכו חורי עפר וקפי הקיפיה תשלח עיני בחיבתה מן החורי שנתחבאו שם

ובל הימי אשר התחבר בת המלך כו' היא הנפש איום ואסתומסל לסכל ולחמ' וכפל
מסלו פרי זית לל כמו פריז' או' לל מקום יפה של פרי זית כהפך לסמור ושית כן
מריבת הרוח והגויה כו' במצורה בעולם הזה זה יאהב הצידי כו' הוא החומר וזאת תשב
אוהלי הנפש כי כזיר אהים כו' לל כזיר ומוברל מלעבור יי והוא בכבודו יתקלם לל כיכל
הסתירו החמר להרבו הקיין וכבוד עצובת רוח לל הנפש שלם יסלם כו' לל יחטא הגוף
גם הוא יענש ולא יעצור' הגשם לל הגוף מהגות לל מללמוד תביץ מן החורי כמו העיני'
אשר הם מצבי' כראמרי' עינא ולבא תרי סקורי רעבירה אימוני' כמו איסון בתעין
וזה

וזהו שכרה אשכרה ויקרה מקורה כפי ממכרה ותגמוליה ממולה כפי מפעלה פעם
בחיר כלב מעדיני עלמה עדנה ועולמה נצחה אתנן הקרשר הסוררת פעם סחרר
ואתננה קדש ליי פעם על כנפי שרפי שגיא כח אלהי העברים אל המנוחה ול הנחלה
תנשא פעם אשר יורישנה כמוש אלהי העורים אותו תירשי אתה יסרת בזבולך הדרים
עליים מכונים מכונים נכונים לאידה ולכבודה בישרה תביאנה בסוד קדושי עומדים
ממעל בעוונה תכלנה מלמעלה הפקדת עליה בכסלתה מלאך אכזרי יצוה משחתי
מחכלים אשר בעלותה מרום הרים לתחתיות ירצוה ויאמר שבטוה וישמטוה

והיה סכרה אשכרה כו' לל כפי מפעלה יהיה גמולה / עכסה פעם מחיר כלב מערני
ערכה לל כי כאשר נסתפקה בתאוות הגשמי לבר אז עולמה נכח אתנן כו' לל אז יהיה
עכסה נכחי ולא תשוב עוד כי היא כאתנן זונה שלא נתן להביא למקדש פעם סכרה
ואתננה וכו' לל כאשר תתעסק אז בשכליו להסלי חסרונה אז היא קרם ליי וכפל המסל
במוש אלהי העורי ממם אותו תירם / אקה יסרת כו' נכונים לאידה ולכבודה רוצה לומר
לבמלה ולעכסה תכלנה למון כליון בכסלתה / רוצה לומר כאשר לא נבלמה שמונה לל
כי תעלה ותחשוב לשוב למחצבה ישמטוה

ואיך

אעשה בנפשי שקד להסגירה ביד אכזרים לא יחמלו ואם בידי הפקדת
רוחך לשבת בצלי להיות אצלי בזרועי תנשא ובחקי תשכב ותהי לי
לאשת נעורים האבגוד באהבת כלולת האשכח ימיני להסירה מגבירה לשלחה
להרפות הנח מה טוב ומה נעים העלותי יקרתה שמי השמים לכל כלה שם מהשפילי
כבודה לעמק עכור להומה ולאברה מה נכון השיבי מחמודיה קרואים אל על משומם
בכסלי שנואים ונאופים טוב תתי אותה לך מתתי אותה לגרופים

ואיך

אעשה בנפשי שקד כו' לל כי הוא תחת ירי להצילה מזה הרע והוא בבחירתו
אל איך חסגיר אותה ביד אכזרי לא יחמלו עליה להומה ולאברה ואם בידי
הפקדת אחר רוצה לל נפסי להסירה מגבירה לל משלמותה לסלחה לחרפות לל בבהינס
מה טוב ומה נעים כו' לל להתעסק שתשוב למחצבה מהשפילי כבודה לעמק עכור הוא
כמוי לבהינס משומם אל על רוצה לומר מחצבם בכסלי שנואים ונאופים לל אף חומרי
יסבלו המחמרים מהנפס טוב תתי וכו' / רוצה לומר אמנם טוב תתי אותה לך ולהסתדר
שתשוב למחצבה מתתי אותה לגרופים

אתה

תראה ללבב ולעינים לא יונך רב אונים גבור בארץ ועובד אדמתו
חדל לקטר בשמי שם ושמן טוב למלאכת השמים

אתה

תראה ללבב כו' דבר כנגד יי יתע' כי אנו לא ידענו להבחין בין דרית
לרעע על כסון ואם אתה בוחן כליות ולב ולא יונך רב אוני חדל לקטר
בשמי סס ושמן טוב רוצה לומר אשר לא יעסה טוב בעמיו

לא ירמוך רמי הקומה קדואי שאול מקוצר רוח נגרשים מערן מעבודה קשה
אתה תבחן מחשבות בלב איש להרע ולהשיב תשפוט סתדיו ומגלהו לא
תתעלם ראה תראה בעיני נלחצים עובדיך בלבותם ואם יושר לבכם לא יתפרסם
תכיר כזבי מתלוץ מרעוץ עיוב דלים מת ענר בצום ובכי תקלל מקלקל מחשבו
מכלכל דבריו כל תשפות שלום לשפתים נעות בלב רחוק תשנא מעול וחומץ גם כי
ירבה תפלה תבחן אנוש מועצותיו רקת נמרקות דקות ושדופות עשתונותיו בשברות
ופרוסות פרסותיו פרוסות ומגבן פרושות ותוכה פרוצות ומצודותיו פרושות וכפיו
פרושות השמים דרכי עצתם תגדור למען האבירים ונתיבות תשיבותם תעות תסוב
לבותם אחרנית ולא ישעו עיני האנשים ההם תנקר לא יעלו

לא ירמוך רמי הקומה קדואי שאול רל גהינס מקוצר רוח רל כפסם נגרמי מערן
מעבודה קשה מעבודת הקסה בגשמיות תראה בעיני כחכי וכי ואם יושר
לבכם לא יתפרסם כי לא יפרסמו כדת' אעפכ אתה יושרו תכיר כזבי מתלוץ כו רל
המראה הטלפיים ומראה עצמו דרית מתרוץ ועוזב דלי רל גוזל וחומץ העני ומתעבה
בכום ובכי למען יחטבו שהוא דרית תקלל מקלקל מחשבתו ועושה עול כל יספות ולא
יעשה רין אמנה שלו לשפתי רל בשפתי אמ' הריך כך הוא כסלל יגיעו לוי הרבד' בלב
רחוק כי לו היה מגיע לוי היה עוס' בהסך תשנא רבר הנה כל המתלוץ אשר לא יכירו
בהם בני אדם רק יי' יתע' כי הוא יראה ללבב וירע מצפו לבם אמנם בני האד' יראו לעיני'
ולא ירעו מחשבתו הרעה ע"כ תסוב לבם אחרנית רל מנע מהם דרכי התשובה כי
יאות לעצמם זה העונם על חטא כזה ההם תנקר רל מראות דרכי התשובה ולא יעלו

מי יעלה לנו בתחלה אל הר' מקום אשר דבר המלך ששם ישב כסאו למשפט
ששם הסתרים גלויים והכל צפוי מי משלנו את מלך ישראל וסכב המצפד
ועלה ביתאל טהור הרעיונים נקי התשוקות אשכולות הכשרון על עוללות עלילותיו
שמח לבח השאות ממריי מרורו ומכלכל אמירי אמריו קושר על זמנו עובד את אהיו
בכל סעיפי סעיפיו זה יבא לא ביתו לשרתו במחיצתו לעבו עבודתו ידיו מפרי עץ הרע'
כפי אכלו לקטו ושלח ידו גם לא עץ החי' בלבב בשבר ונכלם ואכל וחי לעולם גם אנכי
אשכן כליותי ואסי' שיתתפל מטוהותי ודברי תוכח' אהבר אני טרם אכלה לדב' לא לבני

מי יעלה לנו כו' מי הוא אשר יעלה אחרי הפרד כפשו ממנו לא מקום שלמות שהוא גן
ערך לפי שאמ' מהרשעי עיני האנשים ההם תנקר ולא יעלו זכר עתה העולה מי
מסלנו כפל מסלנו סכב המצפה לסון עושה ועלה בית אל רל כי בהסתדרלות גדולה יעלה
טהור הרעיונים הטיוב כזה יעלה טהור הרעיונים שמה לכסה הסאות לסון טיה רל
טהור מטהו אמירי אמריו הבשמיות ואינו כוטל רק הסוה מהם וההסכחי קושר על זמנו
כפל מה עבירותיו גם אנכי אסכן כליותי ואסיר טיח טפל מכוחותי רל אבר לבם אני
מתהוות בשמיות ודברי תוכחות אהבר אני טרם אכלה לומר רובה לומר טרם מותי כי
אז יפקד רבוירי אל לבי רובה לומר זה המוסר אל לבי

לבי

לבי לבי

התורה והאדם חבורם הוא נר אלהים בארץ התורה היא להב מתפרד
משכב היושבי בשמי' והאד' בשני חלקיו אכוקה שנאבת אורו גוו פתילת
נפתלת ונשמתו שמן זית זך בהסכמת' והצמדס יתמלא הבית כלו אורה יגלו לעיניך
אוצרות ההנהגה הכוללת ונכעו לך מצפוני המעשים אשר בהם תתפאר בהשאר
בקיל וממשלת מחמדות העינים בכל אשר תאווה נפשך ובהעזב שמירת חמדת כתב
הדת תשאר עם הזמן כנודד יחיד במדב' בורא ונתיבה מעוותת בלי' השוך ורוח סערו
וגשם שושף באין משען ומשענה יהי דרכי השך וחלקלקות ומלאך יי' רודפו ובמה
ישע איפה ודע בא וראה כי חבורם חסדי יי' על ברואיו ופירוים מעשה ידי אדם הגה
ידיך עשוך ויכוננך

לבי זכור בוראך הפקיד בידך דת נדיבה כנר בארץ נאספת לביתך כאורח בחקיך
נשתה ללחן ומרי הוותה כמאסרך בבית אפל נושאת עיניו למרו' אשר לוקחת
משם מחשבת משפלותך בגבהות רעותה הנצבות בראש פינה במקום קדוש והיא
מתאבלת המול עליה ודבר על לברה כי אין זולתך לגאול והיא אתך כמו הציפור
הנלכדת קשור' בידי הפתי האונק תביט המון צפורי עפות מימינה יעופפו בקינהם עם
חולשת זה הצעיר אשר יעצור בה ולכה בקרבה המס ימס ואם הפעת לכלתי שלוח יד
בפקדון הלז הכבד ושכ בביתך לעבדה ולשמרה ולמה תתגרה בועת מבוכות מכוכה
חשבוני רבים להגדיל תלאת מעשי ועצבון ידי ואתה רואה מלאכת בתי הנפש הזאת
ארכה ורחכה וימי שנותינו קצרי מהשיג ואילו חיינו אלף שני פעמי' לרוחק המבוקש
ומהגם עתה בהיות ימי שני היי מגורינו מעט ורעי' ולא השיגו מדב קטן ועד רב גדול

לבי זכור בוראך ר'ל כסמתך בבית אפל הוא הנוף והוא ח'ך כ' הכן זה המפלל
על הנפש והגו לכלתי שלוח יד בפקדון הלז ר'ל הזהר לכלתי שלוח יד בפקדון
הזה באמרו הפקיד כו' הכבד וסב בביתך לעבדה ולשמרה ר'ל לעשות כל המצטרך לה
להסיב להם למנוחה כעבודת הארמה שהוא תכלית זריעת הזרע והשאר מובן לרוחק
המבוקש ר'ל המבוקש שלמות והוא רחוק כי יצטרך זמן ארוך להשיגו דבר קטן ודבר
גדול כראמרי' כפר אין רוסין דבר קטן הוותי ראני ודבר גדול מעשה מרכבה

שמעוני אזני אלמרכם להועיל ראה לבי גם ראה הזמן סכל חבור עעכי הניהוה
דסתפק ממראה עיניך כשעור ההכרחי לעמידת החי אשר לא יעזבני
האדם וחי קום בהר לך וקח מזמרת הארץ מעט צרי לשמירת בריאות

שמעוני אזני שתק גם האזנים ללב כי גם הם יצטרכו מאד לסלמות לסמוע
ולהבין מאמרי החכמי הזמן סכל חבור עעכי לטון עצבון הכחשו
סלא יעזבו האדם וחי והס כמו המאכל והמסתה מעט צרי להמירת בריאות רופה
לומר שתסתדל בלקחת המזונות שתקח מהס הסוים בבריאות והמולידים דס טוב
לא תהיה כונתך רק כרי להיות בריא וחזק לעשות דפן אבך שבממים

וד א 14 i מעט

דבש ללקיחת תענוג ואת היותר תחרים וזמן למאכל לבהמת
 השדה ולבני האדם הרומים לה ומה לך לרכלות רקב וסגלת עש
 כלה המונס ושאונס חלום אחד הוא פתרונו עלות הגוזה בלא עתה וורת הרוח כרוח
 הבחמה אחרי מות לבי חלמא לשכאך ופשריה לערך לבי זאת עצתי אם תאבה
 שמוע בעור כפתך רעננה ואין עננה לככות שמשך ואתה בחור וטוב ואשר כח כך
 לרוץ אל המערכה קל כאחר הצבאים להשיג ולהציל ורבים משיני שנת עולם
 ותנומות זמן יקיצו לטוב ריחך ואור ירחך ואתה למרח תשכב ותרדם למרח תתעצל
 לנצל עדי כצל ולהתנצל מעון העצלה והכסלה קום קרא לתכונות ותכאנה עד אשר
 לא יבואו ימי רעה עד אשר לא יצאו גדודים חלוצי שיבה יחליפו כח גדול בענות
 חלושה וימירו גבורה במורד לבב והזמן אשר הכרתו הסתרה אותך יתיצב
 מנגד כמצחק עליך בנבול עליך כאבוד פעליך בכלוי בעליך בעפר שעליך ומוצק
 רעליך מכוס מעליך ובלות מעליך בכבו עולך וכחשכך אחרי היותו באמונה
 אתך ושעפיים סעיפי אשר שנאוך בהתנכרם על נעורי למכרם לאויביהם ואין חולה
 מהם על מחלתי גם המה יהפך לבכם יכירו אשר הרעו

דבש הוא כנוי אל המשגל באמרו ללקיחת תענוג רוצה לומר תעסוק
 בו מעט רק כרי לקיים המין והיותר תחרים ומה לך לרכלות סלה
 וסגולת רקב רוצה לומר ומה לך אל הקנינים המרומים כל המונס ושאונס חלום
 אחד הוא ואין בהם רק הרמיון לבד פתרונו עלות כו' כמו בחצי ומיאל תעלני רוצה
 לומר כריתות חלמא לשכאך ופשרי לערך לבי זאת עצתי אם תאבה שמוע
 בעור כמו הקים ועיר רוצה לומר אם תאבה שמוע לדברי וי' תעלה ואתה בתור
 וטוב כו' רוצה לומר כי נחשב אתה לפני מלכך ואשר כח כך לרוץ אל המערכה כאחר
 הצבאים רוצה לומר מצבא השמים להסיג המושכלות ולהכיל רוצה לומר להבריל
 ולהפריד הצורות ולהכפיטם מעצמיהם ורבים משיני סינת עולם דמה החושקים
 לתאוות הגשמיות ליסן כי הסינה עריבה עד מאד למסתפק בהכרחי לבד וצריכה
 מאד לבריאות הגוף אמנם הרוב הוא מזיק ומביא העבלה כן התאוה הסכרתי טוב
 מאד לקיים המין אמנם היותר הוא מזיק ואמר כי הישנים סינת עולם כאשר ביראתי
 יקיצו רוצה לומר יתעוררו לעשות כמוהו ואמר למה תשכב ותרדם כל זה כפל לדבר ימי
 הרעה הם הזקנה וכפל במאמרים שונים והזמן אשר חבדתו הסתה אותך לסון
 התגרו יתקב מגר רוצה לומר כי לא יושיעך הוא בנבול עליך כו' רוצה לומר כאשר
 תזקין במעשיך הרעים ותהיה מתגולל בעון הזמן ובתאוותיו ורשתך היותו רוצה לומר
 הזמן היה צד אותך כצפור בפת באמנה אתו רוצה לומר אתך ושעפיים סעיפים רוצה
 לומר מחשבות לבך המסתעפות לרע אשר סכאך בהתכרסם לאויבים רוצה לומר שהם
 המתאכזרות עליך ונתנים אותך ביד אויביך ואין חולה רוצה לומר כי איך במחשבותיך
 דרך סיבתם ארוכה למחלתי יכירו את אשר הרעו רוצה לומר כי באל ימי הזקנה ותכנסם
 מלה בת התאוות תכיר בעצמך כי הרעות עד היסו

והביטו

אשר דקרו לאמר מה זאת עשינו כי שלחנו הימים הראשונים מערכנו
והם היו טובים מאלה לצאת ולבא ולעשות חיל וכי תחשוב אורך ימי
בחורותיך כימי השמים לרוב וכי יש עדן עדנים להרע ולהטיב ותאהב על זאת התקוה
לחטוא היום ומחר תשוב ויש אתך ממשלה לעזוב גם היום מרי שיחך ומעוות פעליך
שקר אתה דובר כי הבל ימין עלי ארץ וכל אשר תתרושל על הטוב מעשותו בדורותו
למחרתו תוסיף סרה וכל אשר תאמר לכשאפנה אשנה תשנה כאולת כי מי יודע
מחרתך התשיגנו ואם יותר לנבל כל מאומה עד אור הכוקר ונמצאת מתאמן וכושח
על עולם שאיכו שלך ראה תוחלת התועלת והתשועה נכזבת לך לעולמים אם אינך
ממלט את נפשך היללה

והביטו

א אשר דקרו רל אשר דקרוך ברמחי הבטלה והעצלה באכזר הזמין אשר
חלף אשר לא יותץ תמורתו והסאר מוכן וכל אשר תמרסל על הטוב רל
כי אין לומר לחטא ואשוב כי מי יודע מחרתו התשיגנו מוכן הוא תוחלת התשוב ככזבת
כמו לא יכזבו מימיו ככסף הלילה רל בעולם הזה אשר הוא כלילה לפני העולם הבא

אך

אמנם אחרי ראיתך לבי עם חוזק התשוקה ורחשק לשלמיות הנפשיים חוזק
שוכב בחיק הזמן ללחן בין שדי אהביו גם אתה תאהוו בזה וגם מזה לא תוכל

אך

אמנם אחרי וכו' הנה יסרתך סתתעסק בסכליות ובשלמות הנפשו אמנם את
סוכב בחיק הזמן ללחן בין שדי אהביו רל המסתפקי בתאוות לבד המה יכלמו
אבל אתה אף כי מנעת ממך רוב התאו' לא מנעת ממך כלל לאחוז בזה רל במעשכלת
וגם מזה רוצה לומר בתאוות לא תוכל עשה זולתם רק הסתפק בהכרחי מהם לבד

גשה

נא אלי ואורך גדולות ובעזרות להשיג חפצייך אלרר גם הם תחלת אמרי
ופתח דברי היות רע ובר עלי המעשה הזה להתפתות ללחש הנחש המנחש
אשר ידעת עותתו מיו היותו ולהתעורר מנעירת אתונך אשר בהנת סכלות להתחלך
בהוץ על משענתה הומה לנעימי הימי צמא למי המודתם בכל המון רעיוך הממלאי
את הארץ לקרוא מלחים וחובלים מעמיקים מחזיקים תורן וחכלים להריץ מאת
ספינות בים נושאות זהב וכל חון עתק ולשים בוגשים ושרי מסים על ששים כרכים
ביבשה כי מזה בצע בהמון המודות ושעשועים הבל המה מעשה תעתועים אבל אחרי
אשר למצוא חפץ והשיג איל ולהוסיף עליו ותלוי ראש לא חמלת תת בכרותי ראש
הרישול אשר כן רדתגי ומרורות קנאות שככה השבעתי

גשה

כא לי עוד את כי יורוך דרך תשיב בו סלמו' ומוסר אס תסמע לי להסתפקו לנחם
הוא יכר הרע ולהתעורר מנעירת אתונך רל החומר הכמא לנעימי המי' כמא
למי חמודים כל זה כנוי אל התאוות והקנינים המדומים אבל אחרי אשר למצוא חפץ
רוצה לומר אחרי כי להסתגף הקנין והכבוד והממון לא חמלת תת בכרותי רוצה כנוי
רום ולענה אשר בו מותתי סהו' קבת מיתתי המיתה האמיתית הסבעתי לסוף שובע

לכה שמעה

בקולי איעצך הפליג השקוד על הלימוד ועל בקשת התועלת
 והורר על כל מה שת שלוט על קנינו כעדק וגם אחר ידיעת
 בסכלת כל אשר תמצא יודך לעשו ככחך עשה לא ימנעוה ממך חולש רעיון ועצלות
 ידים ופקח עיניך וראה כי רבים חללי היאוש ועצלות ידים אשר הפיל מחללי הגזרח
 החרותה אשר היא נחמת הפתאים בטח לבי אחרי תכלית הכסחון כבוראך בעזר
 החריצו ותשועת העצה כי בס יברך נבר וכי יברך לאהי את האדם ישלח עזרו כמעשהו
 ואת כל אשר הוא עושה יי מצליח יכול אפילו יושב וכטל תלמוד לומר בכל אשר
 תעשה ואל ישיאך הרפיון והעצלה שיש לזמן גזרות רשומות כל השתדלות עמהם
 שקר כי זאת עצת נפתולי לבכ כל ידעו כנפשותם השיב להם טוב טעם ודעת להאיר
 להם פני מצפוני מחשכי זמנם ולסקל לעיניהם נתיבות עולמם והב בשאר באפלת
 המקרים והתמורות המגיעות כעיר ימשש נגד השמש מוכים כסורי הפתיות לואים
 מצוא פתחי התשובה המושמת נגד פניהם והיא רחוקה הרחק מאד מאדם שכמותם
 ועתה כאשר צר להם וראותם תכלית הכלה והואבדן יתרעמו מזמנם ואל עליוניהם
 יבולפו יד לזכות עצתם הנבערה לאמר נקיים אנחנו מה לעשות ואלהים נזר מח
 לעשות עוד כחיל וככח ובעצת שכל ולא עשינו אך שקר התהללות הנכור ביום רעת
 ושוא תשועת אדם ביום עברו מפי עלין תצא הרעות אך לשקר שמרנו המעותר
 הכרחי ואין לאל ידנו לרחותו הגזרה אמת ואנחנו בראים זאת כודאי הכת הענין
 שאין ראוי לחמול עליה לרוב סבלותה אחר שהצנינים כעדיה והשכים בעיניה ובל
 ידעה מה

לך שמעה

בקולי איעצך הפליג סקירה על בקשת התועלת האמיתית טהור
 הסלמות והזרז על מה שתפלט על קנינו כעדק רובה לומר
 סתוהר ממה סאח לך רין עליו כי רבים חללי היאוש ער אל תרסע הרבה אשר היא
 נחמת הפתאים רובה לומר הגזרה כאשר נבאר עוד בטח לבי אחרי תכלית הכסחון
 כבוראך ללכי החריכות ותשועת העצה יבורך בס גבר ואמר סאל יסאך לכך לאמר
 כל מעשו הכרחיים והנני מוכרח לעשות כך וכך מדר מצרכת הכוכבים כאשר חסבו
 הוברי סמים עכ אמר זה להודיע כי הכל בבחייתך ואין מכריחך באחר מן המעשים
 הטובי או הרעים רסומות כמו אותיות זאת עבת כפתלי הלבב וכפל מסלו במלות סמוכות
 ועתה כאשר בר להם לל כאשר יבואם המקרים על דרך המוסר בהסנחה פרטיות לא
 יסובו מדרכס הרעה רק ויאמרו קיים אכחנו ומה לעשות ואלהים גזר רובה לומר כיופנו
 מעסיהם הרעי ולא יתבלו המקרים ער התוכחת רק ייחסרו אל הקרי והזרמן ויחסו
 עול להסם יתב ולא להם אך לסקר שמרנו עוד זה דברים המועתר הכרחי הם הרברים
 הנהיים תמיד והם הכרחי לחיים כמו החום והקור כו רק הגזרה אמת ואנחנו בראים
 ויאמרו היות הגזרה חלה על כלם הצדיק והרסע חלילה לאל מעול זאת הכת הענין
 אשר אין ראוי לחמול עליה כי כעצער עצתם מאר והכניס בצהר והסוכים בעיניה רובה
 לומר מעסיהם הרעים וכל ידעה מה רובה לומר כי לא ירבו במומם
 מה

מה יתאונן אד' הי מוצר בעל חיים להתקרב בהם למועיליו ולתת משומר ממוקין
 ובעל שכל להוסיף בו על לות ותחכולות בתקון ודחיית המועיל והמוזיק מדם
 על פגעים כי ידביקוהו בפועל ידיו לכלתי ירצה וכמלאכתו לתת חרם וח' לא תצלה
 אחרי אשר בכוננתו גזל סגולת היותו והכניד בנטל עצלות קלות תנועתו ואחרי אשר
 בדעתו הפסיד דעתו וכרצונו שכל את ידיו לבעבור הדיח עליו בשתי ידיו את הרע
 על כן לבי לא תספיקך הנחת המעשים אל חוסן מבלי תקון עצתך וטוב העצה גם
 היא הבל בזולת עיצם הזדיונות על הוצאת הפועל וחבור שניהם בכתבי הנבואה נקרא
 רוח עצה ונבחרה והנה שכל העצל ככנפי הנמלה וכאכוקה ביד העור שניהם להוסיף
 בעמס לבעליהם לא לעזר ולא להועיל

מה יתאונן ארס חי וזכר גדר הארס חי מדבר בעל חיים כו' ר"ל כי נוטאו טלס
 בתלית השלמות מדבר ר"ל מסכיל ר"ל סס בו כלס כמו היריס והרגלים ושאר
 מנושי החושים להתקרב בהם למועיליו ולתתו משומר ממזיקיו ובעל שכל להוסיף בו
 עלילות ר"ל שבסכלו וכל להכיל מכל המקרי ההוים ודחה ממנו המזיק ויתקרב המועיל
 ולא יחטא כי אס בבחייתו והכניד בנטל עצלות תנועתו כי לא יהיה זרע לפני
 המקרה מכמה פגעים ואשר אין ברעתו ר"ל כי בטל ירע דרך המלט מן המקרים
 הפסיד דעתו ורצונו ר"ל על כי לא הרגילו במוסכלות שכל את ידיו לסון טכולה ולמורה
 לבעבור הדיח בשתי ידיו את הרעה להביאה עליו כי לא ימצא ררכי התשובה על כן אל
 תספיקך הנחת המעשים אל הזמן הוצה לומר טלא תניח מעסיך אל המקרה וההזרמן
 מבלי מחסבה בס ובלי תקון עוות גם הוא הכל הוצה לומר כי אין זה מיוחס רק אל
 הסכילות בהניח מעשיו בזולת עכס הזרות ועל הוצאת המעשים והמחטבות אשר בק
 בבח אל הסועל בלי עצלה וליאות והנה שכל העצל בו המסל מוכן מעמם משוי

ודע נא וראה כי כאשר אתה בן אדם נתנך אלהיך עליון על כל המוצאות
 הבחירות וכי תראה שמיך גבהו ממך ותביט כוכבים בשגבים כי רמו
 לא תדמה ולא תחשוב היות רצינך תחת משפטיהם אשר גבלו ראשונים לך לבדך
 בתנה הארץ אין להם בתוכה ממשלה והכרח בכל מה שיש לו התלות גמור בבחירתו
 כי תכחר ותקרב דרכים בערכים ומסלולים שקולים במספר במשקל לכל

ודע נא וראה עוד דבר על הרכי האר ומחטבותיו לחלק כתובות השלמות מלפני
 הולכים בו נתך אלהים עליון על כל המוצאות בבחירות ר"ל ביתך כך
 שכל לבחור מכל הכבדים כי אין במציאות הסכל ירע בחור בטוב ומאוס ברע זולתך
 על כן הזהירך טלא תטעה בזה לחשוב היות תחת משפטי הכוכבים ומערכתם לך
 לבדך נתנה הארץ והם לא יכריחו בחירתך להרע או להטיב ואין להם ממסלה רק
 להניע הגופי והחמרי ללבסם צורה או להסטיסם צורה והוא אל בכל מה שיש בו התלות
 גמור בבחירתך כי תבחר ותקרב דרכך כו' הוצה לומר כי באמת תבחר דרכי השלמות
 הלא

הלא אצלת לך ברכות כחשבון מחשביך וטוב אונם כי למעשיך יש זכרון
 זמן האלהים ידעת ספורות וכי תכצור כרמי זממך ועלילותיך תעולל
 כאיש נדהם וכמו שידמך לא בבחירה ולא בהשכל ואת אשר ישים המקרה בפיך אותו
 תדבר וכו' תדבק ראה הובשת היום את פני ההולכים בקרב לשלול שלל למלא חרדי
 ופחו המהירות ריקם השיבני כי בוחר אתה במענישי לבושתך וגם להרפתני ומהירסי
 ומחריבי ממך וממני יצאו ומה אחשוב אז גזירת עיריך על יבשת חבצלת שרונני כי
 בתרדמת עצלותי חלום חלמתי ואין לאלהים פתרונים עליונו תלוכותינו לא על יד

הלא אכלת לך ברכות בחשבון מחשבתך רוצה לומר אז הפרשת לך סלימות חסוב
 סבבסובים ומן האלהים ידעת ספורות רוצה לומר כי בהתעסקך ברכי
 הסלמנו' אז תדע רכיי יתעלה וכי תבצור כרמי זממך רוצה לומר וכאשר תכנס בפרדס
 מבלי הצעתו ועלילותיך תעולל כאיש נדהם כי תהיה כבוד המחשבה והרעיון ולא
 תקח טוב אל האמת רק אשר ישים המקרה בפיך אותו תדבר ראה הובשת היום רוצה
 לומר כי תצא לתרבות רעה ואם דבס אכלת תקיחנו ותבייש פני ההולכים בקרב
 לסלול סלל רוצה לומר הרוצים להכנס בחקירת השלמות למלאות חרדים רוצה לומר
 חרדי לבי ופחו המהירות רוצה לומר המהירות סהיה לך וכשפלת רק הטיבותי כי יראתי
 להכנס גם אני פן אענש כי בוחר אתה למענישי כי בוחר אתה לענשני לבסתר רוצה
 לומר כדי שלא ארגיש בבשתך וגם להרפתני חס אעשה כמך מהירסי ומחריבי ממך
 וממני יצאו רוצה לומר כי אכחנו היוינו בעכרינו ומה אחשוב אז גזרת עיריך על יבשת
 כו' רוצה לומר ואז אחשוב סהיה גזרת אלהים להדיחני ולגרסני מגן ערשני כי בתרדמת
 מזמתי רוצה לומר כי במחשבותי ידמה לי סהיה כן חלום חלמתי רוצה לומר חלום הוא
 ואין לאלהים רוצה לומר ואיך כריך ליחס אל הס' זה העול כי עליונו תלוכותינו לא על
 הס' רוצה לומר כי אכחנו הבוחרים הטוב והרע ואשר הרענו לכפנותינו

לבי לבי לך אל חכמים ותאו למטעמותם היו שבוליהם לוקט כונס כנו וכנס
 תשא את שמותם זאת עשר עשר דודי מחמודיהם וסודותם רצונם
 יקעוסך לקנא בעצמתם וכעסם ירצך לעבוד עבודתם קח נא ברכה עלי קללתם
 ושמה לבי כעל כל הון בגערתם כי תוצאות תשועה יפוצו לך ממעיינותם ועל שרשי
 האמת יעמוד לך מנקלי שיחותם לבי ראשית כל דרכיך תאמין שיש על כל
 יש מי שהוא סכתו וסוף כל הסבות אחת אשר לא תשתגור הוא הנמצא שאין גבול
 לשלמותו ולא תקיף על חלק מצעד ממנו ידיעת כל בעל שכל ותאמין שאיננו גוף
 ולא כח מכחותינו מתערב או בלתי מתערב ושהוא אחד לא אחדות הכמר אבל
 במנע הרבוי והחלוק כו' מכל צד ושתארי החיוב מנועי ממנו מדר' שיהיו נוספים
 עליו או חלקים שונים ממנו ושיש לו ידיעה בפרטינו לגבול וההוכיח במשפט ובחסד
 שהם שני חלקי הנהגת החכם ושהוא הנצחי אשר לא סר מהיותו ושאלו לבדו יארת
 העבודה והתפלה ושכל מה שזולתו נברא ומחודש ובלתי ראוי שיעבד ושיש במציאות
 מלאכי

מלאכי עליין גבוה מעל גבוה וקדושים דמה מראשית דרכם ודבר אין להם עם ענן
וערפל הם המה אשר יי קורא לשכה אחריו ראשונה במלכות ימשיכו הקיום לראשונה
הגופות ונכבדיהם ושיש מהם מלאך מליין בשפל מדרגותם שמהו בוראו חונן שכליניו
תחת שמי יי המציאות וההשלמה וההשאר ושהיצירה האנושית מבחר כל המשתנים
בעצמם אבל כל נצחי באישו יותר נכבד ממנו וכי זרע ישראל עדת יי וצאן מרעיתו
מבחר האנוש וסגולת האדם היתר מפני זה ההכנה והעיון במעשיהם יותר חזקה
ומיוחדת וכחמלת יי עליהם ואהבת אבותיהם נתיחדו בתורתו הקדושה אשר לא
תשתנה דת נתנה מאביר הרועים אשר הוא ארון כל הנביאים אשר מעולם עוד בארץ
נבחרת רחבת ידים מקור כל שלמות אמתו ומדומה עוד בחכמות אמתיות ומושכלות
בקיות בעבורם יקרא להם בראשונה עם נכון והכם ושאריו זאת בהכדיל מעבה ענני
עונותיה בין האור האלהי וכינס כמעט נדעך עליהם קצת מבהירות ההשגחה להעזב
אל המקרים המרים המאורים והיתר ארצם לשמה ולהרפא והלטה בהם ידיעת
אמתות החורה וסתריה והסתרה חכמתם וכינתם ויחזק עליהם העונש עד שמאסו
וישאנו פזוריה בארצות הגוי אשר נעתקו שם ושאר ריכז כמה שיבא מהזמן תשובנה
חסגלות כלם אל עצמותם הקדומה ישוב המלכות ותצמח החכמה ותחזק ההשגחה
ויאורו עיני הלכות בחדרי הסתרים התוריים כשוב יי את שבות עמו ועיניו תחזינה
ותכלית כל השבות והזמניות היות מתי ישראל בגויותם ונפשותם הראשונות להראות
בהם את מעשה יי כי בורא הוא

סוף דבר תשמאל לבי או תימין תאמין בכל מה שהאמין בו אחרון הגאונים
בזמן ראשם בחשיבות הרב המורר הגדול רבנו משה בן הרב הגדול
רבינו מיימון זצל אשר אין ערוך אליו בכל חכמי ישראל אחר חתימת התלמוד בואת
אני בוטח אשר בכל הדרי החכמה והתורה את יי אלהיך תידא

סוף דבר תאמין לבי כן כאשר הודינו הדרך הישר והטוב בספור דברים לבר
רוצה לומר מבלי אות ומופת רק על דרך המוסר במליצתו רצה לגלות
מאין בא לו זה הספסע ואנה ימצא האדם האותיות והמופתים חרותות במטה איש
האלהים אשר חנר המורה הגדול הרמבם זל והוא ספר מורה הנבוכים אחרון הגאונים
בזמן וראשון במעלה אשר אין ערוך אליו רוצה לומר כי לא נמצא כמוהו איש שהיה
סלם בכל חכמה וקיים ספרו בכל חדרי החכמה והתורה את יי אלהיך תירא רוצה לומר
סמור בכל מרעך תורת משה איש האלהים אב הנביאים קיים בותריא מצותם כמין תירא
ואכבולא יהיה לך משי הגבורה שמעפוס הרי תריב ואז לא תוכל להיות כסל וינתהם
בטוח להיות בן העולם הבא

ובכאן השלים דבריו המסולאים : עליון המשודרים : הוה
תפוחי זהב במשכיות כסף ואין ערך להם : בריך רחמנא :

אבן בחן

הללו את שם הספר הזה וקנים עם נערים בחורים בחורים :

בצורים בצורים אבן בחן פנת יקרת מוסד המוסרים / הריומו איש על סכמו
 כי נפגב סמו בחוט הסערה תלויים הררים / מקרא מועט והלכות
 דרך ארץ טורי אבני גזית תבנו פלטרים / מיוסדים מהסלם
 לבית קלומים כלו נמוס להאיר עיני העברים / במחשבי
 הזמן כמהרים מוכים בסגורים / לסקל המכילה
 ומכסול להרים / מה לכס לדרך סחור למאה
 חדשות וחכפי מעוב בילרי סכרים / מסבו
 וקחו לכס רצון וטעמועים מפוארים
 בני ביון היקרים / ובמעוט
 דיגרים /

כרפס על ידי קורניליון אדיל קינד
 בסנת סולפק פה

ויניציאה

רנע

אדבר / והעורים הביטו
 תוכחו אחברי / התמהמהו
 ותמהו לרעם גבורתי
 ארזים אשבר / בהלחמי ביום קרב בצאתי
 גדודים וחילים אגבר / ארץ ושמים האזינו
 קולי / מעשה בראשית שיתו לבכם לחלי
 בי מלאתי עברה / כאשה עוכרה / תבער
 כמו אש קנאתי / בעצמותי עצורה / תפיק
 מוזן אל זן עד שאראה גויתי כלה כמדודה /
 מכפש ועד כשר דולקת והולכת בסביבי
 נתחי תצת ותתלקח / לסוף בוגדי נבהלת
 מראות כי אעצום עיני וכי אפקח / נלאתי
 כלכל חמס ושוד אין לא ידי שאסיה מדעתי
 או אשכח / עלח באשם וצחנתם לא יעבירו
 עפרות תכלין וכל אבקת דוכל אשר ירקה /
 לאלה תחלק מליצתי ריב אריב עמהם ועם
 מעשיהם אתוכח /

לרוע

יעקב תהו בקשו / לבני ישראל
 הישרה יעקשו לעברי העורל

המטים עקלקלותם / ליהודים האמללים
 ובלוזים במעגלותם / חזון הרבית משא צור
 חזות קשה וכמה פורעניות במליצה דמיא
 לססא במאמרי מרים והמה פתיחות חדים
 כחרב פיות / ירדו חדרי בטן ושפוני טמוני
 לבות וכליות / כלי זני עלי חרב וחנית קשת
 בחושה וקרני ברזל / על עם עברתי אצום
 לכתוש ולנתוץ לשלח אותו לעזאזל /
 אנו טרם אהל התהלות קשות / קודם
 אספר קדמוניות עד שאגיד
 חדשות / מפריחי נשמות משיבי הרוח
 מצודרות נפשות / אתנצל לכל חכם לב
 בלבכו / יבין במשקולת דעתו / אוהב יושי
 ודן דין אמת לאמתו / פן יחסדני שומע
 לפתח אמרי / פן יתן תפלה על חלומותי
 ועל דברי / פן כהכשלי אויבי עלי גילון
 וכפירי ישמחו משבאי ומצרי / ודעתי אם
 ארשע לא יזכוני ילדו ושחרות לא יצויקוני
 בערי / שמה יטעה ברברי המעמיקים סרת
 טו כ ii 15 והמומים

וחזומים חוקר שמא מתוכם ילמדו קנאי
 לשקר אולי משנה טעם נכון יקח בהצעת
 ולתומ יבא כדוקר אפשר יריבני לחובה
 מעול וחומץ הרניל אחר סתרים לבקר
 ונהם עלי ביום ההוא לאמר ראיתם פלוני
 בכמה גדולות החל בגאווה כצע אמרתו
 כאלו מדרגתו או גבה מעלתו הרחיבו פיו
 לכלי חק ומרחוק מלחמה להדיח כאלו
 הוא מהראויים להוכיח פושעים וחטאים
 יהדו המסית והמריח להמית ולהשמיד בן
 או תלמיד תבשילו בקדיח או מימיו נאמני
 לרהוץ צואת האשמים ואת דמיהם יריח
 או מפני שהשער משחקת לו וכל אשר
 יעשה יצליח מה היום מה נשתנה שהושיב
 עצמו בראש מרומים וראש פנה מימינו
 כלי משחתו ועל שמאלו מנן וצנר מה
 כח ומה גבורתו אי זה דרך עבר רוח אלהים
 לדבר אותו מי הוא זה שבא לרדות או
 להוכיח בשער בדבריו יתבשא כמלך
 בגודד כאריה בכהמות יער מה שיבו ומה
 מעשיו כי יהרהר אחר בני הזמן כלו בעיניו
 הדור יתום וישראל אלמן ובעצמו שער
 לתקן עוותם שהוא רופא אומן לא יעדר
 תבלין ולא חסר מכל סמן וסמן כאלו משחו
 אלהיו שמן ששון מחכריו בינה יתירר
 ככלכל והימן

ה כל אה ראתה עיני כי כפי הנראה
 כל שומעי יטום וישתאה חסר
 משוגעים יחשבני או גם הרוח וגאה זחלתי
 דאירא פן תקראנה אותי לזות שפתים
 דכת עם לא יגורו מפני איש ואם יעלה
 שיאולשמים לתת מום באדם לעות אותו
 בחובו ואם יגביה כנשר או ישים עבים
 רכובו ואולם בעבור זאת להסיר מעלי
 תלונות עזות אצטרך להתנצלות לכל
 אשי אשם נפשו ולא יחסו לי גודל הסכל

השומע ישמע הולך נכוחו הכוחן האמת
 והשקר החיוב והשוללות הרודל יחדל
 לעברה זדון או מפני הוללות לא אקריב
 משפחות לגברי בקהל אשוע דרך כללות
רודפי צדק אתם רעי מנעורי עד הלום
 ברחתי מהגאווה ובחרתי השפלו
 ואף כי היום אראה אומתנו היורדת היא
 עד עפר ספות גלות על גלות לא עדיתי
 גאון וגוכרה בתחילת דברי ליתרונני על
 זולתי או דעויפנא מחבירי לא עוררני
 ולא היתח בסכה לכבודי ולכבוד בית אבא
 לא לתורה למדתי ולמעשים טובים שבידי
 לא הוחזקתי כן בשכני ולא כן אנכי עמדו
 לא מפני כסף וזהב לכבי בקרבי ירהב
 אללי לי אללי כי אול מכלי גם לא כאתי
 ליטול עטרה לעצמי ולמען ספר שמי
 והנה מארץ שפל מקומי חלילה לי מחטוא
 להוכיח משחית ומחכל או צור ישועתי
 מנבל ומי יתן והייתי מהראויים תוכחת
 לקבל לא לבשתי מלבוש יארך ממני ומדי
 לא כמדתי פן בצעדי יפילוני אכשל
 בהליכתי לא בעינא מסאנא דרב מכרעי
 פן יתקלסו בי אחזת מרעי כללו של דבר
 לא נתכונתי להרבות תוכחות בדברי
 צחות ואמרי שפר רק להכלים עצמי
 ואת רעי עמי בלהן העון ועיפרי ועפר
 אתי ברומים לי שואפי הרוח ורועי אפר
 לי ולהם אשים דברתי ורוע מעללי אומר
 עם הספר אנהנו היודעים בדברי הבאי
 המצפצפים והמהנים המכלים ימיהם
 אכול ושתה בתענוגים ועושים כל ימיהם
 בחגים ואחרי שהבדילנו משאר עממין
 חונן הודעת יחב חכמתא לחכימין במה
 שחלק לנו בינה מענוה לא הואלנו ונשב
 בחדר משכיות ספון כארז שטה בקרן זזית
 בירכתי האהל בפאת מטה לדרוש ולתור
 בחכמה

באכמה / הצלנו וחשננו אלמתי / וגם בין
 העמרים ערמה / ואולי כרי גבוה ותלול /
 ועתה למנות ימינו כן נודע בחשך ילכו
 אחד לאחד ימסו כמו מים כמו שכלול / זה
 העם נבל ולא חכם אני והם היינו לעם
 אחד עם הדומים לחמור / אליהם מלאתי
 מליץ שתופנה שפתי לענה וידי נשפו מר /
 כי בהם החלתי מראש כי ובהם אגמור /
 לכן סעיפי ישיבוני לבלתי אשנה בנזק זר /
 יסרוני כליותי לכל אצר צרת אחרים טוב
 בי תיקר נפשי בעיניו היא לבדרת כסותי
 ושמלתי / כהייה חיי במותה מיתתי / עתה
 היכול אוכל לתקן עותתי / אעשה אך אני
 לביתי / ומר לי ולהם צמתו בכור חיי וכל
 אחד יגורני בהרמו / הנני פורש מהם אם
 הימין וישמאלו כל אחד יחוש לעצמו /
 אנהו בדידהו כנוח עליהם רוח בער / ושאנו
 זינהו בשלי אני רואג ומצטער / כי נותרתי
 ערום לבי יסער / אוי לנפשי גמלה לי הרעה
 אבוי ללב כסיל ימין ושמאל שמיני רק זועה /
 לכן ריב אל לבי אריב / שמיני שומם ואותי
 החריב / על קלקולי לערב אלן ככי אאנה
 בכקרים / אעשה לי מספר תמרורים /
 לאמר ישמעו העורים / שברירי בירי בכסי /
 חורי במשחה היין כי כן יעשו הכחורים /
 משום ונוסרו ממני יראו הנציבים נושבים
 עלי תלם / אשר חננם השם הכנה ויכולת
 לעלות במדרגות הסולם / כטרם יעלה ענן
 מנחתם וסר צלם / ולאט הזמן יטה לארץ
 מנלם / יבינו לאחריהם לכל יקום כמו לי
 מקדרת הכסיל ואני מוסר לכלם / או לי
 כריבי וכנע לבבי הערל בן נעוה / או יבטל
 עבוד זרה שלי יקוץ ויגער בכלי התאוה /
 או לי ושוב ונחם מלכת ארחות עקלקלות
 אותי יש תקוה /

בכי ונהי / אחבירך עליהם כמלין הרטוח
 לחולף מוסר להווה תוכחת לבא לכל עובר
 לו יהי / הנפשות היבשות / במחץ מכת
 אבושות / שמעו זאת השכילו וכינוה / קיבת
 היא וקוננוה ילמדוה אורדי יום יבכו עמה
 כל מרידי לבא / העתידים עורר ליתן על
 אבוד ימיהם הרון אל כל המונם וקצף קצף
 רבה / המוכנים לפתוח בהרמה כי יהנו
 כקטר ואסר לענות נפש ולהט אותם היום
 הבא / החושכים בלע המות לנצח או לימים
 רבים החזון ולעתים רחוקות הוא נבא /
 אדברה וידוח לי מקצר רוח / רוח עושים
 מבעטי זיקא רשמיא טבוט סוכבינוח /
 נופח כאש פחם בקרבי יחס עד נהר מפוח /
 הציקתני ותהלצני אל דודי לשוחח / יצר
 מחשבות מחבלים כרמים קוטפים מלוח /
 ומתוכר הקול מדבר ואותי צוה עתה בא
 כתבה על לוח / הגא תונתי יכלכל מחלי /
 ראגה בלבי לאברן עתותי כל ראש להולי
 אשיחבר / לאחר קצף כנטיעות לבי המר
 הרבה אשמח עמי להפליא / ובכל זאת
 אברך הנומל לחייבים רעות אתן צדק
 לפועלי /

אח ואחות עזר כנגדי המציאני יוצרי
 מכטן לכל אשב כדר ולא אהיר
 לבדי / אחות קטנה פקחת נפשי המדברת
 נתנה בי שחורה ותהי לצדי / ושדים יש לח
 למען ארוה בכל עת משוד תנהומיה מזיז
 כבודה אמון לשדי / מרתה באלהיה הללה
 יפעתה / ותעד נזמה וחלייתה / באפופיה
 בין שדיה ילינו ותזנתיה כאשר היא שם
 על מכונתה / זאת היא הנשמה החכמה
 הרוח המושלת / שידוכר בה נכבדו מעשיה
 בקו מפעליה במשקלת הזאת היא שיאמר
 הנפש המשכלת / היתה בעוכרי גרמה לי
 מות ומשכלת / ואחיה אח קטן בכור שטן

על זמני איליל על ימי אשא
 אקונן

נצב לקראתי / לב טוהר אף בלי פשע
 בתחלת כריאתי / למען הראותי / הובא
 לנחותי / הדרך אור לנתיבתי / נוטע און
 נטעוהו שורק מראש / ויוצא אשכול מרורות
 ענבי רוש / לעשוק אהב בערבי זרע און
 בכקרי יהרוש / ויזן גם הוא זנות יין ותירוש
 וגם שאל באכות חדשים לדרוש / כסוי
 השאר אדוק בה קשר לפרוש / או לאה
 ולאחות האח יבעירו שרפוח בגחל / בנדו
 כמו נחל / בן בליעל והבת השוככה / הסיעו
 עצמן מן האהוה /

אחי ואחותי / אותי שכלתם עכרתם
 אותי / אם פרי מאוני / תאכילוני
 בחיי / צר לי מאד ואף כי אחרי מותי / מר
 לי מאד מכס להשתגע עזרתוני / ולא
 להתחכם עד מתי אתם מאנים / סרבים
 זסלונים / ולהעציב אביכם שבשמים תעשו
 בונים / הטרים תדעו כי אברה תקוה ואפס
 תוחלת בחמלא סאתכם / נקם יבא גמול
 אלהים תשאו את עון כלימתכם / נשמת
 גדרה פרצה הסירה מסוכתה / נפשי יצא
 ממחיצתה / בי הביא אחיה אותה / לב רע
 יועץ וכליעל הוא חרש ומסגר משפיל ומרי
 אחר כונת הלב הן הן הדברים / לכן אתוכח
 עמו לבדו / עפעפי ישיירו נגדו / ואולי
 יאספו מרמים כמוני התולים עמדי יסכו
 עמדי במסכי / ואגידה להם כמה מגעורי
 ועד הלום לבי רמני התל בי / לזר חשבני
 כחרשת און ועמל הרשע על גבי / אשיחר
 איככה מצאתיו לב האבן קשה ורע מעללי
 והוא כלבי / על פניו אוכיחנו לעושק וכלו
 בנפש ובמאד / תרא יודיתי ותירא נפשי
 ותחיל מאד / אולי לבי רוח חדשה / יהדש
 לבעד הרע ערות עד יסוד / כמו נגיד אקרבו
 אענדנו עטרות לי לצכי ולכבוד ואם מאן
 ימאן בחרב לשוני אצא לקראתו והכחדתי /

אולי אוכל נכה בו כרוח שפתי והכתי
 ורמתיו / אולי אוכל להלחם בו ונרשתיו /
לבי גשה נא / הסכת ושמע הגיגי כינה /
 תדע ותשכיל / מוצא דברי אמרי
 האזינה / הלעד ברית לא תצור / ותהיא
 כשמיר חזק מצור / ולא תקח צר תעודר
 לכרות ערלתך / ולא סוף חרפתך / אם בימי
 עדנה ועת רצון נעו מעגלותיך / בה יחיר
 כבא הקץ אליך / ימי הרעה עומדים עליך
 לכלותיך / מגו תגורש בוד תשב משלח
 ונעזב מה יהיו הלומותיך תדאג לימים
 הראשונים היו טובים ונחמת באחריתך /

לבי כינה שמע זאת הלא ידעת לא לנצח
 עלמות / סוף אדם למות / אח לא פרה
 יפרה אין שלטון לא יועיל הון זהב שכל
 ותועפו הרים / אם אסק שמי ואציעה שאול
 לא אוכל לגאול / משחת חיי דור דורים
 הנה יום בא יום נקם ושנת שלומי ישיבעני
 ממרומים / אין מנוס כי ישיגוני מוקשי מות
 בין המצרים / ובוזח לכתוב עפעפיו / יבחנו
 מעשי יהי אדם כיום ההוא נגלים ונסתרים /
לבי יחזור בך וירש אלהי בקרבך רב
 לך הנלות נגלות אחר הרקי / סוב
 אל אחריו ועתה יש מקור / תשוב ותשב
 באהלים כימי מועד שתול כנוה / האלהים
 ירא מצותיו שמור את אשר תצור / אם
 תדרשנו אלהים / יחנך ממנו פריך נמצא
 פרי ישוה / עשה בעוד שאתה מוצא הטבע
 שאנן / והגוף רענן / ואל יחסר המזג שומ
 כצל הכראות יתלונן / חרשות חנו בידך
 לסלק המסך וכלה ענן / דאה נא הכלי אשר
 בס מלאכתך / תליך וקשתך / כמו רס הגוף
 שכטך ומשענתך בהמר אמונת עתך /
 תמצאם כאשר תבקש / אין כהם נפתל
 ועקש /

לבי חזק ואמץ בעוד להלוחות
 הבחרות /

הבחרות קיימת / עץ ודעת עורנו כאבול לא
 נפרצו עליו ולא נחלקה התימות / קודם
 שיפשיטוני זקונים / כתנת עדנים / והשיגוני
 ערום ועריר / כטרם תלקח ממני חדא
 דאזלא ולא אתיא / עז אשר לא ירתק חבל
 נפל לי בנעמיים / ותרופן גלת הזהב ושנו
 הכתמים / ונרוץ בגלגל שחור בעולם במעות
 שדי / ממדומים / ואתיו ימי מגורים לא /
 מות מת להם נשבר חדש / וימים / ויהי יום
 אחד נראה בהקץ אשר היינו כחולמים /
לבי / אם לא עכשו אימתי / אבקש לי
 מנוח / הכימי תשיבה בכלות הכח /
 לכל בני הרוף / מל קצירם / גם רך גם ענוג
 כי זקן / ימולל ויבש צפר עורם / היברא
 בי השם חדשה ואחרי / בלתי תהיר לי
 עדנה / הן אני מחומר קורצת / כונני הטבע
 כאריח בלבנה / פני פני אדם ולא פני נשר
 שיחדשו נעורים לעת זקבה / אף כי אני נכה
 דוח נשתנית / מחברי החבור / ולא לטובה /
 בנעורי בלא זקבה ושבה / כמעט זקבתי
 ושכתי / תשש כחי כנקבה / חלשו חושי /
 נתקו מורשי / ולא באתי בימים / פני קמטו
 בלא עת קורמי קורמי ובעשו תלמים ראשי
 שהיח כתם פז בהיותו כאבו ושער צהוב
 צמח בו / הליבניו שריגיו בפרש שיבה עליו
 תשלג בקרכו / בימי צבאי כעצם תומו /
 שערי ממושך ומורט ויתר ממקומו / קומתי
 דמתה לתמר וגוי ישר ממסורה / הלוך
 כאנמוק ואין מקומו / קווצותי תלתלים
 מעשה עבות תשרנה ותפוצנה / מחלפות
 ראשי חמודו / כזהב ודלתם כארנמן נרדלון
 ופרצים תצאנה / מה אעשה כי יקום אל
 לבקש עוני והנני ואת חטאתי הלא
 תמצאנה /

לבי / פתיתני ואפת בפתותי לחם אבירי
 גלוסקא / יפיה / פת הדראה מחטי
 מנית / ופנג סלת נקיר / ביין השוכ / לוקח
 בפשות בלא צדיר / מנית בכשיקת פי
 עלוחית כמשהל ביביתא / יין הלבין וחמרא
 דפרוגיתא / מראהו כלפידי כברק ירועץ
 בגביע ינוצץ בכסא דזוגותא / יין שן המבער
 בפוח ככשן מסיר שפה לנאמנים ומשחית
 הודם / יין לבן המליכן פני שותיו בהכנסו
 בם ויוציא סודם / ולפעמי בשכמי יין מפניני
 אדם

כשת יפנה עס קיוס

כרית מת עס קיוס
 ליל זכוכית חזק

לבי / למה רמיתני כמשאו שוא כמקסם
 כזכי הן גרשת אותי מחוץ למחנה

אדם / ימים ונשא כראש כל אדם / השועמו
למעצמה ישכב וירדם / ובמיני מטעמים /
משבת בשרי כל הימים / חיתו יעד ועוף
כנף אסיקי כטימי העליתי בדמים / מוקיה
שבי הייתי לצבות בטן ולא בראשו שומים /
ארדיא ונזוליא רכיבין שמנים ומפוטמים /
הדגה רבה / לא תחסר כל בה / כותח ומורי
עם כל ראשי בשמים /

לבי / השיאתני ואסת במערי בגדי
המודות שני עם ערבים / בון
וארגמן מתהפך לכמה גונים / מילת צבע
זהורי וצבעונים / פארי פשתים אשר כן
תלבשנה כנות המלך חכתולות / ובגדי
הפש סלסלה ומלמלה חליפות שמלות /
לבוש מלכות להראות שדרה וממשלת /
תכריך בון שהכל פונים בו חור כרפס
ותכלת / כשמלה ברורה ובנעימה / כתונת
פסים אשר לו הרקמה / מלכר כסות לילה
ערש רענה מטה כבודה / סכיב לה יריעה
עודפת וריחה נודפת / קנה וקדה כפתוריה
ופרחיה משוקדים יוצאים מצרה /

לבי / חזקתני ותוכל באהבת נשים /
כלכדתי בשחיתותם כצפרים
האחוזים בפח מוקשי / בחמודיהן כל יועילו
כסף וזהב עליהן תכשיטים משונים מעשה
חרשים / אלה אלהי אשר עשיתי ואת הפסל
הקנאה המקנה בכיאה / זד יחיר אתה ועיני
סרסורי דחטאה / עוללו לנפשי השאת
וחשבר / במראות הצובאות נשים באות
לפניהן ולך דבר / ברגליהן תעכסנה
מדקדקות בפסיעי להמית נפשות מסקר
עינים חרכות לטושות / לירות כמו אופל
חצי אהבים לדעות החלושות / כמעט נשיו
רגלים כעכאות או באילות / מדהרו דהרות
עלבות תופפות ונשים יפות ומצהלות /
בחפות חתנים אחת בתוך אתת / לכתרי

כתפים ובמחולות / כאן שופכו אשור
כשורי שרים ושרות כבי הלה / את זה
לעומה זה יסאו קולם ירונו קול ענות ללא
עם בינות ימים תהלה / זמרן נשי וענין גברי
זמיר עריעים לבסומי קלא / כאש בנעורת
למען ספות הטאת להרכות ניאופל לבלה /
שרים אחר נוגנים בעונג ומינים בחור עם
כתולה המן הפלא אם אשר מדעת נבער
יצרו לא יבער / כלפיד אש בעמיר / ואם
יחזק לכו מצור ומשמיר / האתמה איך
ולמה כבודו בקלון ימיר /

לבי / מה עכרתני בשומי מגמת פני
וכל מחמד עיני / לכנסו הון עתק
ורכוי הממונות / עושר וכבוד וסגלת מלכים
והמדינות / כסף צרוף מזוקק שבעתים /
דיגרי זהב טוב אלפי רבות / כלי יקר וחמדת
שכיות / אבני טובות ומרגליות / כסף נכחד
משא צמד פרדים / בדיא חורתא / ובכית
האוצר דחבא פריכא במשרתא / כונתי בלא
לבנות / אולקנו בתי מדות ומישב משכנת
היכלי עונג וארמונות / אנוח בהמה ליום
צרה במנוחות שאננות / לעשות אשנבים
בין השלבים ואקרע חלונות / צהר וחרכים
לחאיר מחשכים / חדרי מפותחים / ועליות
מרוחים / מגדלי עופל וברניות בורות
חצובים וגלות עליות / ומסכיבן / ידק
וננת ביתן לצאת ולבא מכוי אליהם ומחס
אל נוה איתן / גם להכין בחוף מלאכר
בתכונתי כל כחי להשים ארנוניות ומסים /
מנדה בלוממסים / גנות ופרדסים / כרמים
ושרות ויער צומח עצים / כדגה וכחנר
חשגתי וירשתי / ואת יי אלהי ישראל לא

לבי / אם אמרתי אספרה כמו רבות
רעות ומעשים אשר לא יעשו
עשית עמדי / תועכות גדולות מלא תלאה
לשוני

ברשותי לחשאי רנו לכצח ואשליך את נפשי
מנגד

זמכל אלה רע וזר כי הטעיתני לחדש
שנאות / לבקש שררות וקנאות /
ללכת בגדולות ונפלאות / לאלפי ולמאות /
הן הנה היו לי למוקש הדיחו עלי כמרה
תלאות / גם כי הרגזתני ותשם כפי חטרי
נאוה / ובידי מקל חובלים להפר את שכני
ברית אהבה / להריב ריב את רעי / להוליד
מאין תחרות עם מיודעי / אם יודי חטאו
לי לשלם ארבעתים בלי חמלה / השגנות
כזונות ינקמו בדיבור ובמעשר מנכר
גמלא / ותסיתני להתנשא ולהשתרר /
לחרור ריב מדינים לעורר / במקום גדולים
לדבר גבוהות ולהתהלל / ומליץ לצד
עילאה למלל / כל הימים הדחתני מאחרי
י כמעט הבאתני להתיאש / אתה לקנות
העצים ורעיוני מבערים אש / ותצוני יום
ביומו הוי שקוד / לחתות אש מיקוד / לא
תדקדק אם הכתב רכה על הנקוד / ולא
תחוש לשבת ודינים במרה אפקוד / רץ
מצא החצים והקשת / והשבכח והרשת /
וצוד ציד שלל הזמן מפתרום ומכוש
מאנשי קיר חרשת / אל תירא מעשות כונים
לגד תערוך לפני שלחן תמלא למסך
למני / ביום טובה היה כטוב ואכלת ושבעת
בהאי עלמא זיל ואתחני / וכלילה וערכך
שנתך מוך שקיד ונבי והיית כגן רוה / שתול
על מים ואבי שקיא רוי / תשיב נהה והיית
דשן ושמן ומראך נאוה / הכלים וחלומות
ודברי הצומות אל תשמע ואל תאבה

אלה

דברי הברית והחסד שעשה עמי
לבי חבר רע ועמית / להחיותי
שולח בי ונתכון להמית / בעקבה בערמת
ובתרמית / ולכן קראתי בריתו ברית מלח
סדומית / מסמא עינים / מחרשת אזנים /

לשוננו ותיעף ידו / הן על פיך בקיץ ובחורף
לאלה עייתי ופשעתי הפכתי ערף / ראיתי
עמל הכנתי און הסתכלתי במקום התרף /
יום ולילה אחריך נרוצה למלאת העולה
על רוחי ברשת הרמיקן בשבכת המוח / כל
מחשבותי לאכול ולשתות ולשמוח / סעודה
גדולה מאין תמצא ואי זה מקום עלי וקלי
ברכורים ושור ושה אים איפה חברי שמחי /
והרבות מחי / ואי זה הוא מקומן של זכחי /
בקיץ בארבע שעות הוכנה המנחה והמכה /
אל תחת גפן ואל תחת תאנה / מעדני מלך
תקון המאכלים / והשתיה כדת יין מלכות
רב / מזג מפני השרב / בצל דליותו יין של
צהרים את ילדי ואת נשי שגלתא ולהנתא /
וכל מלכוש דקים ונאיין הכלך והשיראין /
שש ומשי מפני החום ותקופתו / ולהסתור
מחמתו / ובחורף ביום סגריר לקרח הנורא /
אכול ושתה עד לשכרות / לחם רב בבית
המוקד האח מכוורת כנגד המדורה לבוש
לחום מפי' בכסו מחלצות סרבאל בסתוא
יוד עליו לסתרה

לבי

כאה רבות הכשלתני לתענוגות
בני האדם להבעיר את נפשי
בעבור הרעימה / כה מנהיך כן משפטך
מראשית ועד אחרית שנה תמימה / מום
לצורך העת עת גשמים ומהם כחמה מפני
החמה / כרה צה כמיה דמסית וסיכר
בשמן המור משחא דאפרסמא כמה תרופ
בעת נכון לקחתי לקיים את תקף הבריות
לעשות לו אושרתא / כמה רפאות תעלה
בעדניה ככל אשר יורו הרופאים בפיהם או
מפי כתבם פתשנן אגרתא / כמה שקייני
שתיתי מרבחא ועד עצרתא וכל זה להוסיף
מים או שעות אפילו חיי פורתא / כמה
רזתני לשמור גופי הנתעב ונאלח ואם
זדעתי יבלה כנגד / ולא שויתי בנזק דבר

מקוה שנים / ממנה תרפנה ימים / וכל ברכים / תלכנה מים /

אני לי אמי ילודתי בני זכר הפסדתי הפסד מרובה ויצא כל שכר שתום העין אטום הלב נוסדתי / ערל לב וערל בשר נולדתי / לשלשת ימים כרת שדי / ולשמנה ערלת בשרי אך אמנה שתי אזני ולכי ורעיני / לא קדמו לבא בכרית יי / לא גלו חרפה מעליהם ולא הסירוה מקרבם / ערלתם בהם מוס כם / לשקר שברו עד הלום ולריק עמלו / כי מיום צאתם לאויר העולם שכלו חשך לא מלו /

ארור האיש אשר בשר את אבי / יולד לך בן חכם ועדיף מנביא עבדת הקדש עליו כי שמעאל בן פאבי / על הרי בשמים ירדן למהר כאיל וכצבי / לא ישמא בגלגלי עמו בהחליו / יכנת היכל המדע על תלו / נר דלוק על ראשו והחלכים בחשך לאורו ילכו בהליו / דם יחשב לאיש ההוא המכשר קללה תחשב לו / כמה נתעוהו נתיבות גלגלו / וכמה טעה באצטגנינות שלי / לשון שקר פיכסיל מחתה לוי כי הפך לראש משפט ושטה / שבה הדין והחליף השטה /

אני למי שבניו זכרים / הוטל עליהם עול כבד סיגים וגדרים / בוקן כצינעא מהם בפרהסיא מהן במראית העין / מהן כחדרי חדרים / חקים חזקים ומצות נוראות / שלשה עשר ושש מאות / ומי האיש הלזה / שיקיים מה שכתוב בזה והיך יוכל להציל / זדיז או עצל / שלא יכשל / וחת / אולא יפול באחת / ואף גם זאת לא יצא ידי חובתו הרשומה / כי יצר תושיה ומזמה / אם לא יעסוק בתורה ויפלא ברכמה / פירושי תורה ותעודה / ספרא וספרי תוספתא וכלא תלמודא / והחכמה

עמודיה שבעה / אל על ינשא ומחר ונבעוה / הנה ההגיון / עמק עיני וגיא חיון / והרור חכמת המספר / לא יאמינו כי יסופר וחכמת המדות / לא ישיגורה ענוגי העם בשדרר ושרות / בה ידע החוקר אם יהום / גכה שמים וחקר תהום / ולא ימצאו יושבי במלונה / קצה לתכונה / ואם גלגל חוזה ומזלות קבועים / אם הם נדים ונעים / ובחכמת הטבע / מעלת בסלם שבע / ובחכמת האלהות / והצורו הטהורות והמה עשרה שהן עשר ספירות / מימלל גבורות / **במה** לקה באצבע / וכמה בהרפא ישבע / אשר במטבע / הזכרים

הטבע / נסתהפה שדוה טוב ישארו עושהו / אלו כראני אומן שעשאני / אשה הגונרת / היום הייתי חכמת לב ובעלת בינה / בידיה טוו אני ורעותי / מחזיקות כפלך מהורות כלבנה / מספרות זו עם זו פעם באור פעם כאפילות / דברי הומים והכלי הספלות / ואולי כי חכמתי ביותר מהטיור ואברתי אשרי / לדעת מעשרה פשתים שריקות ואורגים חורזי / שפת כוס ופטורי ציצים כרובים ותומורות וכל הני מילי מעליתא / צבע דקמתים ומחטא / דתלמייתא / ולעתים מזומנות / כדרך נשים כמשפט הבנות / בתוך האפר אשכבה בין שפתים / מקום שפיתת הקדרות בין תנור זכרים / חושבה עצים וחותרה בגחלים / וטועמת מיני תבשילים / ולמועדים ורגלים / הכום על אפי והעגילים / את התוף בידי מנעבעים וצלצלים / ולקץ ימים בהגיע פרקי ומולי / בחרו וטוב יעלה כגורלי / יאהבני איש / וישיבני בקתדרא יערה עדי / זהב על מעילי / הנשפות והשירות וגם כל חולי / וביום מועד בעדן חדוה / והכנסת כלה ובשכוע הבן תרבה שמחתי וגילי / והירד כי ארעב יאכילני

ואכילנו פת עמלה ולצמאי ישקני יין גדלי
או יין חרדלי חק ומוסר לא יפרע ועונתי
לא יגרע שבת בשבתו וחדש בחדשו עלי
יבית צדיק ראשו שלש אלה יעשרה לי
כמצות שוכן מעונה שאר כסות ועונת
גם אני שלש כנגד שלש אשמור ואקים
שלשה המה לא נפלאו ממני ולא רחוקים
דם ואש וחלת לחם מה במרצו שלשתן
פנפת ערכו מדבש מתוקים עליהם אין
להוסיף מספר ומנין אין לשאול אחריהן
הני נשי במאי זכיין

אבינו שכשמים / שעשית נסים
לאבותינו כאש וכמים
הפכת אור כשדים לכל תשרף בחימה
הפכת דינה במעי אמה והפכת המטרה
נחש לעיני אפי רכבן והפכת הוד הטהורה
לבין והפכת ים סוף ליבשה וקרקע הירדן
ארץ גנובה וקשה הוהפכן הצור אגס מים
חלמיש למעינו מים מי יתן ותהפכני מזכר
לנקבר / אלו זכיתי לכך כמה חננתני
טובה / גברת הבית הייתי וחניתי לביתי
מצבא ומה אדבר ומה אומר למה אבכה
ולמה אתמרמר אם אבי שבשמים גור עלי
ונתן כי מוס קבוע אי אפשר להסירו מעלי
הדאגה כמה שאי אפשר כאב אנוש וחבל
ולא יועילו בה תנחומין של הכל אמרתי
אשא ואסכול עד אגוע ואבול ואחר שכך
למדתי מפי השמועה שמברכין על הטובה
ועל הרעה אכרד בקול נמוך בשפה חלושה
ברוך אתה יי שלא עשאתני אשה

אוי להם לבריות מעלכון שכלם
הזר והדעות הלא נכריות לכל
זכר ישמחו לכל נקבר יצחו כאלו כל
הבן הילול / כרבי יהודה כנציבין כרבי
אלעזר בן עזריה בלוד וכל הבת תנחיל
במשפחה עמל וכעס אלפים בת ואנחנו

יו ב 16 ii הררי

פעמים רבות ככמה יצורים מצאנו ראינו
הפך הדברים / כמרה בנימין בחשים הללו
קדש חמסו תורת / על יום טוב באו יום
כשורה / ביום הולדם כוננו זכר ומנחת
וכל זני זמרא ונתמלא הבית כלו אורת
וכמרה גשים צדקניות בניחם מרהם אל
עולם ותמורה רעמו פנים אבות והיום יום
צרה / חשינה המשפחה יגון ואנחה בארץ
במארה / וחבית ימלא עשן מקרקע הצפון
עוד עלית המקרה / כי יהיה לאיש בן סוחר
ומורה / בן דרוסאי ושבתאי אוצר פירי
בצאתו לאויר העולם שמחו בו אביו ואמיו
אף גילת ורנן לאמר בן יולד לנו תויו
המשרה על שכמו / בננו זה ירום מאברהם
וגבה ממשח יגדל מרנן שמו / וכמה גשים
הגונות עת באנה / אב ואם הקלו בם יגיעו
ראשם אנה ואנה / ואמרו מפני חסאינו
חלה בנו אשם זאת המחלה / רביה נולדת
לנו ושמה מחלה / אליה יאנחו והמר עליה
תמרור / ופניהם קצפו פארוור / אני ראית
אויל ביום חתונות דמיו רבו שמחות בישר
שבת וראיתי גברת ממלכן / יולדה ענמי
והנם רומים / בלדתה הוי אריאל אריאל
ומה לעשות לעם סכל ואין לב / וגו
אוכל עצות / יחד אדם ובהמרה
גוף אחד ודו פרצופין ולא נעשו כגו
הארצות / ספו חמו אבני המלאים ונתרה
אבני גיר מנופצות / אבד קרן חפוד וקרן
עור פני וישארו יושבי קרנות וחוצות מאין
גמר חסיד וישר באדם הנצבים למעוז ביום
צרה העול' בפרצות / כלו כעשן כלו השכל
וחבינה הלכו מעמנו המצרף והכחנרת
בנפול ארוי' ונחלוף שקמי אשר בשפלת
כפשתה ככו גרות כד הוו מבחוקין לכל בני
ישראל היה אור דועכו ונתרנו באפלת
כהתהפך כחומר עולם שכלו ושוב ותפוצצו

חררי עד ונפלו המדרגות / בקטוף הזמן /
ראש יונקות עצי עזן החפיר קמול כל עץ
מכחר ובשני הערובות / מעת נהרסו עדים /
למהפכת זהים / קרוה בצורה למפלה / מן
הוא והלאה חן ושכל טוב תחתיהן שחחו
במחילות עפר מערת המכפלה / מאז כרם
י' צבאות נטעו נטעי נעמנים / עלה כלו
קמשונים / באו בוצרי לא השאירו עוללות
בנבול עלה מגפן ובטלו האשכולות / קפרה
בא פסו שלמי המדות / ובאו עושי עול
במדות / ובמשקלות קול רביהם כם צועק
מן האדמה וכל העם רואים את הקולות /
והיה כל הנותר כדור והנשאר בזמן עד
סדום יאהל / חרוץ לצבור חרוץ ולהון נכהל /
הגדול מחברו יגעה על בלילו ועל צידו
יצהל / מאז והלום דעת ותכונה נדרו הלכו
ויאכרו מתוך הקהל /

כמה קשים אלו היעודים / בהסתרת
בינת נבוכינו להיות היהודים
קתידים / לא ידעו ולא יבינו כסוס כפרד
כיונה פותח / כאילות השדה כיעלי במדבר
בעזי בריתא / חכל על דאבדין שלמים וכן
רבים חכמים מחוכמים יודעי דת ודין / דור
טהור בעיני אלהי' ואדם אנשי אמת ליראה
את השם למדין / דור הלך לדרכו א מקדשי
אל / נתנו לו מהלכין בין העומדים / ודור
בא דשענו רוח הלואי יהיו שונגין ואל
יהו מזידים / דור בדרך לבו הולך שוכב /
דור מהרמו עיניו גבה עינים ורחב לבב /
דור טפש לבו כחלב / ופניו כפני הכלב /
דור עקש ופתלתול / וכל הרוצה ליטול את
חשם ישול / דור תפוכות מבקש גדולות
ורמות / יתפארו במת שאין כם קראו
בשמותם עלי ארבות / דור דורש לדמים
ומרמו / ומת דור חופשי חרדי חתור ודורשי
דשומות / דור מבקשיו עמל ואון רק רע כל

היום כל המחלה / ירם ראש מאד נעלה /
ודור מבקש י' ולמצא דברי הפץ כלתרת
נפשו חלף ועבר בסע ובגלה /
מו האמין לשמועות דור נהפכו על ארצו
שמינו / אנדרה חכמת חכמיו / אפס
מוסר סף / הצדק נאסף / הכבוד אל עמיו /
כמעט כמהו לא היה לפניו דור שכן עלה
בימיו / כי עושה שלום במרומיו / שלח ידו
בשלומיו / י' איש מלחמה הוא גלהם כם
במלחמות תנופה / י' וכלי זעמו חצי שדו
גירי דידיה וחרבו שלופה / כמות כשרושי
בשבי ובביזה בחרפה וגדופה / בסערת
יחילו וישופחו בסופה / ואף גם זאת לא
ימיש מעשות נאצות ולא ימנע / ומנאותו
וגאונו לא יכנע / לגלות כי יארץ / וכהיותו
לרגלי צר ומצוק מדרך / לא ירפרף קשיו
ולבב לא ירך / אי שמים כמה עדים פני דור
שכלו חיוב / אין איש שם על לב בראותו
חמת המציק ירמוס לארץ חיי' אים בשרירי
לבו ילך למלאת מאויר בכא עליהם צרות
חוכרות תחת שואה התגלגלו / ולא ייראן
ולא יזחלו / מכת אכזרי הוכו ולא חלו / ולא
שתו לבס גם לזאת איש לבצעו מקצהו /
והעם לא שב עד המכהו /

בהנח דת בפמליא של מעלה מפי
עליון / לשלח ישראל על
דשעו ועל חטאתו לכלה וחרץ להכנעה
ובזיון / לקעקע הגלות מפנה לפנה יחור
עשיר ואביון / וימכרו ביד אדנים קשה
ומלך עז בר מריון / אשמדאי וסיעתו ארי
נוהם ורוב שוקק לבניא וליש מהם זכר
גוריון / ושם אשתו לילית / תרפך ידה זוטו
של ים והשלולית / כת מטרד בן טמיון /
ושם שני בניו מחלן וכליון / צבאו ופקודיו
ממדבר באו מארץ גזרר / הרי חול גזר
קטיון / ראשים עליהם גבורי כח לעקור
את

את הכל יוסף בן שירא וכן תמליץ וכתוב
את כל תוקף ספר המקנה בגליון בצפורן
שמיר די פרזולא מרעע כעט ברזל פרזולא
הגדוואה נוקב ויורד גלגל בצע ובעשר
המכר על תנאי / שיקיפו הארץ בכל גבול
ישראל עיר ובהלות כתבדו של עכנאי /
ובן קימוקבלו למלאת / ככל הכמצא כתוב
בספר החמורו והקלות / פשט גדוד וישטחו
להם שטוח כבית וכשרה / לא מעט הבית
מהיות סיפיו שני משחיתים זה יעט אל
השלל וזה הנפש צוורת / וכל מתא לא
פחיתא משיתן שירי / והנשארים בהם אין
מהם חולק מהרה תשובה עזוב ומורה / לא
מפה להרג ואבדן שתין תכלי מרי נפש
ונוגי / ואלה מפה בתך גיטא הלולי וחינגי /
אלר מפה נודדים ללחם איה לחרפות /
ואלה מפה כסעודת שלמה שפות הסיר
הגדולה שפות / אלר מפה נצרפו בחרב
ובלהבה על אשר לא פשעו ועוו / ואלר
מפה לא נבעתו מן החרב ומגחלתם לא
יכוו / חזקו פניהם מסלע כלן תין תחיה על
מצחם התוו / ישומו ישרים על ואת מקבאי
לי ועל דבר זה כל הדווים ירוו /

בן

ארחות הדור הזה רבו משוכותיו
ומעליו / עצמו הרגיו נפישו
קטוליה ורכו חלליו / בלתי יחידים סגולות
מתי מספר כמעט למיעוטם כטלים / כחטה
בכרי אחד בתוך עשרת אלפים סבלים /
אולי ימצאון כיגיעה רבה זער שם זער שם
כמלקט שבלים / כביכול מך ערכם נבזים
ושפלים / בותרו נדחים שוממים ונאנחים /
כשושנה בין החוחים / המת מהם מת ועמו
תמות חכמתו / ירד אחריו כבוד ויקח הכל
במותו / ויצא חטר מגזעו ונצר משרשיו
שוא תחיה תמורתו עוד מעט ונשאר הדור
לעור ורק שליח וערשיל מעט מעט מתנונה

ספקו

והולך קמא קמא כטיל / ואחריוס ראיתי
את הארץ והכרר תהו ובהו וחשך שואר
ומשוואה / יראה הרואה אותה לא תחטיא
הנה באה / אראנו ולא רחוק / יום חשך
ואפלה יום ההוא ירחק חק / העולם שומם
והדור יתום / יפשה הנגע מראשו ועד רגליו
אין בו מתום / כהרתו תתפשט וצרתנו
תפרח / וחכמת סופרים תסרח / והמשתכר
משתכר לשאוב מים ועצים לחטוב / לא
ללמד ולא לכתוב / וכי ימצא חלל רשע
באדמה / מלא רוח חכמה / בהנהגת המדינה
ובמילי דעלמא / ואשר כח בו לעשות חיל
בכל מאמצי כח כיד רמה / יהיה להם לראש
יעשהו במה / האיש הזה קדוש יאמר לו /
אליו יכרעו אומיא ולישנאי / יעבדוהו עמים
יהון פלחין ליה דריא / והחכם כי ידבר
בפלאות אתיא ותכוזיא / מוכיח בשער על
עובדיהון בישיא / שנו ליה בני מתיח משום
דמוכח להו במילי דרשמיא / כאלו חס ושלום
בימים החמור תאבד חכמה תפוג תורר
ותשתכח מישראל / אוי מי יחיה משומו אל /
אספרה אל חקי / כמה הוא שמו
בידי בני ישראל כמו שמקובל
מסיני / זריזות גדולה נמצאת בם בקיום
המצות בדקדוק ופנאי חרשיהם ומועדיהם
לכבדם כראוי אינו עליהם לטורח / רגליהם
ירצו להיות בטוב ביום טוב כגבור לרוץ
אורח / מועד ושבת לעדות בכוסף להכיץ
זבח ומנחה / איש כמתנת ידו חיה ועוף בקם
וצאץ לטבחה / מה נפלאו פניהם פני להכי /
בערבי שבתות וימים טובים / בשחרם
לטרף בהיותם כואבים / לתור להם כל נתח
טוב בבית הטבח / והכינו את אשר יביאו
הפוחת לא יפחות משני תכשילי / והמוסיף
הרי זה משוכח / מעדי מלך ביום ובליל
הקחל חקח אחת התעורר / ובמלאת כרסם

ספקו מיני מגדים בקנח סעודת / ולמען
דעת צדקות עמינו וכשרון מעשיהם / אגיד
מנהגם כחגיגהם וכמועדיהם / היאך הם
נוהגים ורגילים / בכל מועדי השנה הקטני
עם הגדולי / להסיר מעליהם הרפה ועלבון /
אחד לאחד למצוא חשבון /

ברוש

שת א כריות בו יפקדו לטוב
ולמוטב ביום הזכרון / בצאת
השם ממקומו לדין עמים בנסוע הארון /
יום הכסא עתיק יומין יתיב / וספרין פתיהו
לרצון או להרון / כל יושבי תבל אכב חושרי
מלי תחת השבט עוברי ככני מרון / ומלאך
מליץ בקול גדול קורא בגרון / שובה ישראל
מי בכס המיהלים / אסירי התקורה שובו
לבערון / הירא את דבר השם יזמין עצמו
להפלה / ולמלחמת היצר / ולדרון / מנחה
היא חלכו ודמו שיתמעט בצום / וככי ולב
נשבר משנה שברון / ראוי שיתאונן אדם
ברשעו גבר על חטאיו מיראת הרב / ליל
נוקמת ומלא יגון ושברון / אז ראיתי העם
יוסיפו לחטוא חרבים לטושר / ומצחם
בחושה לא יצעקו לאל / לא צוחי למיכאל
ולא לגבריאל / ולא למשטרון / העם לא
בזהר למגדול ועד קטן / בתקוע שופר
לערכב השטן / לשלחו מנערת גירא
בעיניו / להעתיק מעשיהם אל הכשרון /
או ירקד בין קרניהם / לגאוח זכו לבשו
וילבשו יעשו כמעיל קנאה וחסרון / נהגו
כל ישראל / בלילות האל / לחלוח פני אל /
לקדם אשמורות בשפרפרא בננהא /
ישחרנוכו בזמירות ורון / וחיים הזה עול
ימים / וזקן משכימי קום אל הכרמים /
להכיא אל היקב פורה בספינה או בקרון /
גדולה מזו הרכה ראיתי / העת עת שרב
זמני דמשכא תקופת תמוז עד התם
מיבשת הכצלת השרון / וקטב מירי ישראל

לזכוב ושרץ / העוף עיני האנשים ינקרו
יכום בעורון / וכאו וכוה בקערה וכוכו הרך
והענוג יאמר כמלעין מה נככר היום מה
רב טוב ליום שרחתי בסעודה והפסדתיה
מה יתרון / שמני ושקווי לזכוב ולדבורה
לכרות למו גם כלילה בני פרעוש וגלגלני
על יצועי כאלו נפלתי כמורד בית חורון /
שמעתי כאלה רבות מלבי על י / ברחובות
קריה איש אל רעהו והאנשים ינחשו לפרש
כזה פירוש ופתרון / והמתברך בזה מתברך
באה עקרון והשיבו אותי תעתועי ותחומי
נשים / תבלה ותחדש זכוכים ויתושים /
תחדש ותכלה כנים ופרעושים / כעת חיח
יהדיו יחזו פניך / כהות יפות / כצפרים
עפות כעב תעופנה סכיב לשלחניך /
לתשובת השנה תרבה זרע וקציר ותשיג
דיש ובציר / הקטואים והכצלים והחציר /

ובעשרה

הימים הספורי בין ראש
השנה ויום הכפורים /
שיביש האדם אל ערשיו ומעברות שכידו
יפשפש במעשיו / מיראת עושי המלאכה
אשר למלך הכבוד מפני נוגשיו החפץ
חיים מאן דבעי חיי יחזק הכדק / פן כי
ישקלוהו במאזני צדק / ישתכח חסר טובו
כחדק / אז איש את עשר פעמים יכלימו /
ואגרף רשע ירימו / יחרפו זה את זה
במאום וסחי / ועשר מכות יכור על הלחי /
זה את זה יכור יחד אבות ובנים / במקח
ובממכר עשרת מונים / הצד השוה שבהם
מה שיתעסקו ביישובו של עולם כימים
ההם / יאספו כתות / יכינו להם לשתות /
כי הימים ימי בכורי ענבים בעוה ארתחו
ודורכים נתות / עשרת צמדי כרם בקרן בין
שמן בבקיקי הסלעים כנחלי הכתות / ינקו
את בית האוצר בחורין ובסדקין יביטו את
נגו ואת קירותיו ונאושא יחטו שתי שורנת
על

כלי קדש כשבר נבל ככלי יוצר / ובתפלת
 המוסף / שמחה וגיל באסף ובמנחה וערבת
 כל שמחה / ובנעילה / השחתו התעיבו
 עליהם / ובתפלת ערבית / יאחזמו רעוד
 אחתם עוית / וכיום מחר איש לעברו תעו
 על ימין או על שמאל / לא זכרו קדושת
 יום שעבר ולא יהושו ליום אתמול / לא ועוד
 ולא וידוי / לא תודה ולא תשובה ההולכת
 למאכל כאלו יום הכפורים כהנכה ופורים /
 ביומו תתן שכרו כפרוסם הנם ובקריאת
 מגילה / ומחרתו אין חשש בזכירתו לגנות
 או לתהלה / עד יעמוד לגורלו לקץ הימין
 יחזור הלילה /

ובחג הסכות / ראיתם קודחי אש
 מאזרי זיקות / בשבעה דרכי
 יבצעו בצע מעשקו תכלית כל זריו ומאמין
 לעטור הסוכה בקרמין / ובסדינים מצוירין
 ומרוקמין / שלחן ערוך ועליו מכל מין ומין
 הבאים אל תוכה יסבוכרים ובכסות /
 אף שמירה וערפו ינות שמנים וסלתות /
 מקלעת פקעים / מזוזות פתויה וקלעי שש
 יציבו בדתות / אכן אם חס ושלום ירדו
 גשמים אפילו טפה שלא כנגד טפה עוקרין
 את השלחן וכורכים הכל עם המפת / ולא
 ימתינו שיפסד ותבטיל או שתסרח
 המקפה / ונענוע הלולב יערב להם מרבש
 וחלב / שמים וארץ וארבע רוחות בכל
 הצריך / חביש חביש ולא בריך / בכוזן הלב
 ולא לתורה ותעודר / אבל מצות אנשים
 מלומדה / והלכות החג כהג אין קורא בהם
 אם לא אחד מעיר ושנים ממשפחותיהם /
 וכחול המועד הזרין בהם והעקר / יתעסק
 במלאכת האבד / מלאכה נמכזה וכזויר /
 כלי מפציר הקלפים והקוביא / כנקלר
 כנכבד הכל בערבוביא / למקצועות כל
 משכן בירכתים / ערך השלחן את כל
 לווחותם /

על פני כל המרתף כלים רקים אל ימטשו /
 ינות חזקים וחורים / מראי הם כנחלי אש
 כלפידים בתוך הכדים / ימלאו קנקנים יין
 הרקח בשמים ראש והשיקו היקבי תירוש /
 אלה טרדות והיהודים מפרשנדת ועד
 וזתא / עשרת בני המן בן המרתא / אהה
 יל הלוז מראש מקדמי נתינת התורה
 חתמימה / יסדת יום הדין ויום חתימה ואם
 למען זאת מושיע וגואל / תקנת בתוכס
 ימים עשרה לבית ישראל /

וביום הכפורים יום גורל וקדוש
 לשבות בו ולנוח מהכלים
 ודברים יום ענות אדם נפשו יתפח פרוש
 כפיו מי שעינו בראשו פן מיד יל יקח
 בחטאתו כפלים / ומשלם לשונאיו אל פניו
 ישלם שבעתים / יום אל רשע ואל תום /
 בטבעת המלך בעד משפטיהם יחתום אשר
 חטא לו ימחנו מספרו ותפלתו יסתום / יום
 בונהגו החולפים כשמן כמי שרוחו זרה
 מוכרו לבקש שלו זה מזה / אומן המהדרין
 אשר רוח רעה עליהן יערה / במעלי יומא
 דכפורי / ויברלו לעורר ריב ומדון משפחות
 ומשפחות / דקי הנפש גסי הרוח בעיניהם
 חמה האחדרפנים והפחות / אז יקצו
 עינים / יחרקו שינים / ולז לז ילחשו אל
 אונים / אז יחלק העם לשנים / זה יתרום
 ויתנשא / שהוא יקום על הכסא / זה יתפאר
 ויתהלל / שהוא יעמוד ויפלל / וזה יאמר
 אם לשוני לא תמק ואשורי לא תמעד /
 בקרובי אקדש ופלי קרובי יכפר בעד / וזה
 יאמ בעד המשחיתים / או למפתי ומסותים /
 לא כי ארוך רב טכוא / נוקמיה רבא
 דמן חכריא / בין כך ובין כך ירבה החרום
 והתגר יגדל / השלוח תסור והשלום ידל /
 יבטל התמיד והעבודה תחדל / מעשה היה
 לריב ולמצה בתפלת היוצרי / נשתכרו כמה

לחיותים / שם יתנו חטיילים בכל יום אם
דל ואם עשיר / דבר גבורות קסניאתא
זנדרשיר / זה ילך צרור כספו בשקו / וזה
לחרדה נשף חשקו / זה יקנה עולמו בשעה
אחת כשאול בן קיש / וזה ילך אסתירא
בלגינא קיש קיש / ואולי ירגנו באהליהם /
עד קרוע מעיליהם / ועד שפך דם עליהם /
ובחדש / התשיעי בכסלו / קול המון
שלך לכבוד מתתיה בן יוחנן
לא לגנאי / ולכבוד בן חשמונאי / ואספו
הנשים החשובות / בקיאות לעשות הכריה
וללכב הליכות / עגלות גדולות כהקף
המרחשת / ומראיהן טוב ייני וארגמני
כמראה הקשת / יאפו את הצעק מינים
יעשו מטעמים מהעיסה / חכיץ קדרה וכן
דיסא / ועל הכל יקחו סלת חיטין / ויעשו
ממנו הסופגנין והאסקריטין / והשתיה כדת
בשמחות וניל על כל כוס וכוס / להעביר
רעת ניקנור ובגדים וצית אנטיוכוס /
ובארבעה / עשר לחדש אדר / בחורי
ישראל לכבוד ולהדר /
יתפארו ויתהללו כי ישתגעו וכי יתהוללו /
זה זכר עשה לנפלאות ופרסום לנסים / כי
יעשו כמעיל תפארת העכסים / וזה לכבוד
מרדכי ואסתר / סחוף דיקולא ארישיה
וכופה עליו פסכת / זה ילכש שמלת אשר
ולגרנותיו ענקים / וזה יתחקז כאחד
הרקים / תוף ומחול שמחה ושלישים / אלו
עם אלו אנשים עם נשי / ולעת ערב סעודת
פורים / איל וצבי וחמור וברבורים / משלוח
מנות איש לרעהו משבעת המינים / אבל
מתנות לאכיונים מתמעטות בכל השנים /
בלילה ההוא יתנו רהנים לאין / הכאים
לחקור ממסך השותים במזקי יין / אז יתנו
אוהבי אשישי ענבים / וזהירו כזוהר הרקיע
וככבי / ונכרת את זכר בית הרכבים / ביה

בליליא יחושפ בית חייץ כנרות / ונשתו מים
מן הכתים ומן החצרות / גזרה היא מלפני
חמת אלהי ספרו / כלילה החוה אל תאמרו
מים מים / השותה חייץ חי אור כשלמה
עיטה / ואשר אחר המים נוטה / כמדקרות
חרב כופה / ראוי לברוח מהן כמי שנשכו
כלב שוטה הקרב הקרב אליה דמו כראשו /
הנוגע כם הרי זה מתחייב בנפשו / לכן
התקיבו הקדמונים / ויעצו חכמי הראשונים /
שמי שהניח לו אביו מעות / ורוצה להרויח
בם יותר מכל עסק וקרקעות / קנה מהם יין
חשוב ומופלא / באדר ועשה והצליח דבריא
מזליה / כל אותה הלילה מספרים כבוד יין
ושכר / ודורשים בהם דרוש וקבל שכר /
בעדנא ההיא קרבו פקרות כל חמת וקנקן /
מלא ודיוקן / והרק להרפות מבוח יגורש /
זהמלא יסיעו וגם דמו הנה נדרש / ישתו
וימצו / אין אונס ומעכב אבל לכשירצו /
אדומים שרוק / ולבנים / חדשים גם ישנים /
זה ישתה עד די זיו אפוחי ישתנה / וזה עד
דנפיק קיוחא מאניה / זה ישתה כנביט
גדול יין חי ומלא עד שתחסר הצפחת והכר
יכלה / וזה למדת בטנו עד דקפי טחליה /
כל פתי וכל חסר מוח / שורה בני מעיו ביין
עד אם יהיה ברזל ירך ואם אכן הוא נמות /
ואליהם ילכו בשמים וזנים משוכחים /
ומגדלות מרקחים / כללו של דבר / הנכור
גבור לשנות יין ודאלים גבר / המשתכר
משתכר עד שלא יכיר בין נבל לנבר / ובין
עתיד לעבר / עד דלא ידע בין המן למהומן /
ובין ברוך מרדכי לארור המן / ואשר ישתכר
כתוך אהלו / עד שלא ידע בין ימינו לשמאל /
מה טוב חלקו מה נעים גורלו / חק לישראל
הוא להשתכר מאדום כשנים ומלבן כצמח
צחר / ליל ארבעה עשר באדר עד שיעלח
עמוד השחר / ולהפיק רצון נורא ואיום /

ועתה גם מחר ליהודים לעשות כדת היום
 כי כראי הוא החדש להוסיף בו מחול על
 הקדש אף כי טוב ביום ההוא לזנק כאריה
 מן הבשן לכבוד היהודים אשר בשושן
 אשריך ישראל מי כמוך ומי לך דומה
 לקיים מצות מתיב אניש לבסומי ובערב
 הפסח בני זמניו אביהי הלב וחזקי המצח
 דאיתם ביותר מדקדים וזוהרים לעשות
 סריקין המצוידין ומצרה עשירי לחולים
 ונשברים וכדי שישאר כאיב ויחשב כעיסה
 שנילושה בין ושמן ודבש ואין איש מהם
 יתחזק ויתאמץ אם האשרה שוהה עליהם
 עד שתחמץ ומצות הגעלה מודלדלת
 יורדת ויאנה עוללת והלכות פסח בפסח
 דכמעט נשכחו נצח
ובארבעה עשר בין הערבי מועד
 צאתנו ממצרים בערי
 בני ישראל מערכה מול מערכה טהונו ברוחים
 או דכו במדוכה לעשות הרוכת מקובץ
 מכמה מינים זכר לשיט דעמסס ולחומר
 ולבנים כל אחד מצפה והוכה מתי ישראל
 תקונו לקהוי ולסמוכיה וירו עליו בשמים
 ראש כדי שיהיה נערך ותכלין שיקנו
 מתגרי חרך ואחר אשר מזה נחו ושקטו
 שטו העם ולקטו הגנות קרנכו ורחוקות
 העשבים וירקות זה יבקש החזרת ועולשין
 יחפש וזה יתור אחר הכרפס זה יחפון
 ירקא מעליותא וזה מהדר אמירתא וזה
 יסתפק אם יחסר כתקון רבינא בתמכא
 ובחר חבינא ביום ההוא כל איש שורר
 בכיתו יתן קולו ממעונתו ואמ' אל אשתו
 זריותך הרב כיום הראיני לבקש טלה הלב
 זמריא וצאן השמאלי הימני זיל לעזי
 שכחא דשמיני ואתח בני שמע בקולי בכפש
 חפצה וברצון לך נא אל הצאן ובראת
 לנו שח לבית שח כשבי וגדו עזים טובלי

ועשה לנו מטעמים עלי קדר וכשיל מבושל
 שתין צעי כתקון חכמים ולעת ערב קורין
 את ההלל כנגינת ונעימה אחר שקיעת
 חמה ליל שמורים הוא משומר ובא מרעב
 וצמא ובני ישראל מהזקים בכשר ובלחם
 ביד רמה איש על תרנגולים ויוני שוכך לא
 יחמול אוכלים למעדנים ושותים בחסכת
 שמאל כלם מסכין לאכול ולשכוע שמחים
 ומתענגים אוכלים ושותים וחוגגים יאכלו
 את הפסח עצמותיו יגרמו עד שישלחו
 במשמניו רון בשובה ונחת מתוך מתוך לא
 כבהילו ולא בחפזון ארבע כוסות גדולים
 שותים ירוח וישכע ארבעה המה חוברת
 לכד כל התנרב ארבע דהוא עשרין וארבע
 ואנומלין יין דבש ופלפלין אחר סעודה
 חקה ארושה להשיב עמל לחם עני ונהמא
 אקושא ובעל הבית כטוב לבו בסעודתו
 ידבר נחומים אל הכבודה צלעתו לאמר
 את הגבירה כמה יגעת היום נפשי ירעה
 לי בראותי כמה תחמי ותהגי ועתה אחותי
 רני ושמחי חגיך חגי קומי אכולי בשר
 סגיא מחר לבשי בגדי תפארתך עד כה
 אדרכמונים ריבוא זה היום עשה ייבגילה
 ונשמחתבו
בחדש השלישי לצאת בני ישראל
 מעבוד קשה לחפשי בהגל
 מלכנו המלך באמות ובמופתים על
 חורב וסיני מיום ברוא אלהים עולם ושך
 בעיניו עשתו ויש צפון על תהו לא היר
 כיום ההוא ולא יחאחר כמוהו יום המטור
 השם עלינו הטובות והכרכות בתנה תורה
 ונתחדשו הלכות משפטי צדיקי למכירתה
 אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולמתקם
 הרב המשילום צופים לחלב ונפת צופים
 ולזח בני ישראל הנמצאים והמו ערב
 עצרת כדוכים ולבאים והגו אך נכאים
 יז א 17 איש

איש כחזקת חיד לאסוף דבש וחלב ואשר
אין לו ממשכן את כליו בעד חריצי חלב
וקמח סלת ולבנון אין די בעד לשרפה
באכלת עד אשר יאפו לחם משונה מעשה
רשת כעבין ולחמניות ועליהן דבש
והדרכניות פת הבאר בכסנן רקועי
פחים מעשה עבות וסלמות שאינן של
עלית סלם מוצק ארצה וראשו מגיע
השמימה לשאול תחתיה וטעמם כזה
שסלם כמו סיני בנימטריא גם אמרו בעלי
משל וחידה שמספר תריג רמז אל דבש
חלב קמחא ודסמיוא והאחד העורף יפתר
לאכול מהן שבוע והותר כן היום מנהג בני
אומותינו ביום מתן תורתנו מלבד שאר
מערכים ומגדים המנהג כמנהג שאר
המועדים והיתה כזאת אומה נאין מעשיה
בקטורת מדקדקים כשיש אם למקרא
ולמסורת דקדוקים ולא להתענאה כהון
שבוים בקיימם המצות העוברו דרך הפה
כעל כל הון ולזה החליפו דברות אש
זיקוקין דגור כמנחת מרחשת מעשה
חביתין מאפה תנור הפכו דברי אהי חיים
בעד זבחי זוללים מאכל לעם לציים
והלכות עצרת בעצרת אחת מהנה אינר
נזכרת זולתי קריאת האזהרות בכית
התפלה כשנגמרו עמדו קוראיהן נעור
זרק כאשר בתהלה נפלאתי מאד אם
לצוות על אלה כוון אלהינו כששה לחדש
מוזע הופיע מהר פארן ואתא מרבכות
קדש אם להזחיני לאכול ממתוק ומשמן
בראח באותו הפרק ובאותו הזמן מאי
בעי בשעיר ומאי בעי בתומן אלה מועדי
בני ישראל הם החמירו על עצמם לעבדם
ולשמרם הרבה מדקדקין יותר ממר
שנצטוו בתורת משה בן עמרם מלבד
שבתות כל האזרח בישראל יודע ותיק

יכבדם כראוי לאכול לשבעה ולמכסר
עתיק מצות וקלי עד בלי די עוף כנף
וחיתו שדי וכל כבוד כנשים לאשפר
ואשישה מוכרת מפה של ראשה כי יחסר
לה חמרא לקדושא אכולא סעודתא בליל
התקדש חג והיה כיום זה מחר אכולא
שירותא מצוה מן המוכחר לשמח ללב
להצחיל פנים לתת עורם מעליהם צח
אדום שש בגוונים ואולם מצות עונרה
שויס כה כין בחול בין בשבת כדי שלא
יבטל הרמות ולא ישבת גם כיום יאפילו
בטלית בעד אור הצהר אפלה מבודח לא
ערפלי טהר זה הכלל קבלו עליהם ישראל
כל חומרי טיילים במצות עונרה וקולי
תלמידי חכמים בקרוא בתורה בתשעה
באב וכל השנה כן דרך כל היהודים מועד
ושבת ככל מושבותיהם רובם מנהגים
חדשים מקרוב באו לא שערום אבותיהם
ככה יאכלו בני ישראל את לחמם בחגים
ובמועדים לחם עוני יבש נקודים על הר
ציון ששם ממעטין בשמחה ולזכרו חרדי
כמדומה לי לא נאמר על זה מנהג של
ישראל תורה היא ומשנת חסידים
כמה מעלות טובות מצאו בני זמננו
אחרי האבות במרה יתרונות
מהוגנים חרשו והאחרונים לא שמעום
שכבר לא נודעו לפני כתות חלוקה
במנהג ובמדה מדרגות מתחלפות שנין
דא מן דא יש מהן יתן קולו לפני חילו
כי יעשר וכי יקום חילו בכלי דעת מלן
יכבד כי מצאה ירו ככיר ראשו לעב יגיע
חוג שמי יתהלך וכל היום תדיר בחשבונו
שלמה לך וכי יטבלו בשבתו עם שכניו
יספר לחם את כבוד עשרו וקניניו קול
שאון מעיר על נכסיו שהם מצליחים קרובי
לעיר ואתו בכית כסף וזהב וכלי חמודות
בתי

כתי מרות מגדלי עופל ומצודות / נחל לח
 בלא מצרים ושרות / וזיה האיש ההוא עני
 ברעת ובמרמה / ידוש שכניו וידוק כאף
 ובחמה / בהתאסף ראשי עם יענה עזות
 כמקהלות ורבכות ישיח דברים / כנגד
 נברים / ישיח רגזות / יתהכס לבלע צדיק
 ממנו ולבזות / ואמר אני ואפסי עוד ההן
 והלאו אקבענו חוכה / בכח ידי עשיתי זאת
 העירר / שתישבר / אני שמרתי שלא
 נתקעקה ורכה העזובה / אנא עבדי לה
 למתא דלא חרבה / בשעת הסככה בעת
 צר / דאילנא ופלחנא ביקסר / כאכץ חץ
 בכסף אסקול / וחכסף יענה את הכל / ומי
 זה בלעדי אל לבו ערב / פניו לכו בקרב /
 האשר אין לו כסף ידחה את הנזרה / ואם
 אשר אין ידו משגת יכנס בעובי הקורה /
 על כן יאמרו קרמוניו המפוארים / פני
 הארץ אלו העשירים / משתבחים ככשרון
 המעשי / אומרים הרבה ואפילו מעט אינם
 עושים / הקשבתו ואשמע גזמות ידברו /
 ואם עיני עינים אליהם ישברו / תכליבה
 ומנוס אכד מנוס / יתום לא יעזרו וסעד
 אלמנה לא יבא אליהם / המה ישבעו שובע
 שמחות / והעניים והאביבים יגון ואנחות /
 יתנדבו לגבאי צדקה מעט ועושים פחות /
 לא יבאו בית מרוח אבלים לא ינחמו אכזרי
 חמה ולא ירחמו / ככדים לתת אבל לשלול
 ולגזול מנשרים קלו ומצבי / משקל שקלי
 מיהב לא יהבי / מכנים אורחים ועניים
 מרודי יביא בית / הכל סג חרב בית הנדיבו
 ועלה שמיר ושיח / ואם לפרקים רחוקים /
 או מפני מעשים ומציקים / תסמכם רוח
 נדיבה / לא יעשו לשם שמים רק להחזיק
 להם טוב / עוד מעט ואינכם כעשן מארובה /
 סוף דבר מתנתם מעוטה וחרפתם מרובה /
 דיש שיתפאר באכות וביחס / ואולי

משפחתו הצעירה מנשים כציון עני ביום
 מר בעת הלחץ / ולפי דעתו הוא מלך על
 כל בני שחץ / ויש שרשו בעמלק / והוא
 על כל פנים חולק / שהוא ממשפחת כהונה
 ולויה / אכיו גד החוזה ואמו מרים הנביאה /
 ואם ישאלוהו על מקבת בור מחצבו / אי
 מזה שבט ומאין יבא / ימהר יחוישה להשיב
 אמרים / על בני משפחתו חיקרים / יחס מי
 כמוהו חסין / עשר ידות לו על זולתו עשרה
 יוחסין יאמר בן חכמים אני בן מלכי וקרובי
 מסכיב ראשי בני ישראל הם מניוהו הפרסי ואל
 מי תדמינוי ואשוה / מכית השמונאי מלכא
 אתיבא נגיד ומצוה ממשפחו סופרים יצאתי
 בעלי טהרה ופרישה / מזרעא דיוסף קאתיבא
 דלא שלטא ביה עינא בישא / אכינו הראשון
 יגלי מאגלים אשר הגלה מירושלם /
 והמולדי / נחום המדי / וארנוני דודי / ערי
 וארודי / ואביו ארנוני זקני / אזן ממשפחת
 האזני / ומצד ארנוני אבי / שכם משפחת
 השכמי / אחי אשכול בן כרמי / אש רלקח
 לו מכנות פוטמאל / בן פגעמאל / מן המקום
 פניאל / וגדולי משפחתי / אשר ימצא זכרם
 אתי אתי הגתי / ועפרון החתי וארתחששתא
 בן ושתי / מזרע ברע בן פלג / אשר הכרת
 הובכ בתוך הכור ביום השלג / מהשרש
 הזה יצא אסר חרון / גד גדוד ורמן בן
 מגדון / הגדול בענקים מנהיג גדול ודברי
 אשר מצא את הימל במדבר / גם במשפחתו
 נשים באות / היותם מאירות / גברות
 יקרות / מהן מרת סרח / בת הרכ ר' תרח /
 שהיתה ממשפחה כפתור ופרח / ומרת
 כזבי אשת ר' בקביק הנביא ואיזבל היפיפיה
 אשת אחאב בן קרליה / ומי כמני בן מלכי
 קדם אנשי השם שרש ועקר / למי יאות
 לזמן יותר ממני לעשות יקר / לי יאחז
 חתלה וחתלה היא נאה / הלא איש אני
 יזב ii 17 בר

בר אוריין ובר אבהן יאה ויאה / הם רבים
עתה כאומתנו נגועים כזה החולי מכמרה
שנים / יותר משאר חולים רעים ונאמנים /
זו כחם כל אחד במקום אסופת מר צורח /
שכסא יחסו כשמש מאיר זורה / גבוה מעל
גבוה למעלה מגלגל הירח / וזה ממעל
לככבי אל ירימנו את אשר ישנו כאן ואשר
איננו / כלם כאחד מרגלא בפומיהו שומה
בפיהם / להכריז מעלת אבותיהם / ועל
האמת בלתי מעשי המנין / ערו יסוד היחס
והרוס הבנין / לא נשאר להם מנימוסיו
רושם וקנין / אין בהם עושה כפי המוטל
עליו / כל אחד מתנכר במעלליו / כדבעי
למעבד לא עבד / לא נשאר להם כי אם
השם לבד / מלכותא קטיעא גוי כרתים /
נעורים ודקים ומעשיהם פחותים / נפלד
אדרתם וצניפם הוסר / לא נמצא בס דבר
טוב לא חכמה ולא מוסר / לא ימצא בס
יעצור בעמו יגודר פרץ / מתו החשובים
ונשאר הרקי שנחשכו לכלי חרס / מרוחקי
כנדה שמואים מן השרץ / שתו כשמים פיהם
ולשונם תהלך בארץ /

דושי

שיתפאר בעמק שכלו / ואל בינתו
ישען להשתדר בתוך אהלו / כי
חלק לו השם בינה רק היא יחידה לו / חלקו
מכל עמלו / ינופף ידו במעט תחבולות
יקנה להגדיל בארץ חכלו / ואמנם בדבר
גבורות חכמות ותורות / לא נתפתחו עיניו
ולא ראה מאורות בספר וספור וספר / לא
בנה בנין ובאורו לא חפר לא חרוד נפשו
בהם ולא חלה בס ידים / לתורה ולתעודה
כעוללים / לא ראו אור כנפל אשת כאישות
בריאה שאין לה עינים / והיה בראותו כי
לפי סכרתו / דעת וחכמה סוכבים אותו /
יסתכל בדבריו הנעימים כהסתכל השוים
בגוצתו / יעיר על עצמו פחות גדולת

מגור ואתיאל / ושהוא חכם מדניאל / אלן
ירצה להחריב הנושב ולישב ארצות / לא
יבצר דבר מכל אשר יום לעשות / מבינתו
יאכר נסים שבים / ועצה השדה כתם פרח
יתנו פרים / יאמר ששכלו הרק בהערת
מעטה / עייל בקופא דמחטא / מציין מן
וחרכים / מה שלא יראה חכרו בחלונות
רחבים וארוכים / לא יבוש להשתבח בתוך
קהל ועדה / לאמר מי יועידי להכין משל
וחידה / הנה אתי שכל קולע אל השעררת
ולא יחשיא / הנהנא לי משער חזק גיה
שבינו / וכל אשר אדבר בא יבא / לשאוב
מים איני צריך להתכונן / מכור שמימיו
עמוקים ועזון / ואצלי דבר נקל והכל /
לספק משיחה במשיחה וחבל בחבל / דעתי
הצלולה / צוללה כמו אבן במעמקים
במצולה / ומעלה מקרקע הים פניני מגעת
ומשגת תכלית העינים / וכאשר תאבד
עצה מכנים / הנני בלא ספק ושמא ואולי
מהדרנא לה מפולסא / בתי לקרות כי
תקראנה מגמתי ועשתותי / מחינא
חריפותי / כשלבי יחפוץ ויאבה / לא יגוס
לי גם בכל פעל נאוו / מצודתי פרושה
ועבידנא נשבי / על דרך נכון אנורה
בחרמי וצידנא טבי / ועתה מה לי פח
לחכמי העיון המתנשאי / ומה חפצי לחבל
נביאים / ותנאים ואמוראים / ורבים ככלם
יתרוגס מגרעת / מזוהמים והסרי הדעת /
ולכלכל מהלך ומכוכר אין עצר ואין
תכונה / יקראו בחנם / כיום צר סר כחם
עורם ומגנס / לתת עצה לדבר כאבן ידמו /
נמשלו כהמלך נדמו רבו כמו רבו בזמננו /
חכמים כעיהים כאלה ישימעו כאזננו /
לא יחושו לילה ויום / להגיד כמה המה
חכמים בעירם / והיאך שכלם כגחלי אש
וכלהב / וכתובנתם מהצורהב / והדעת
גורלם

גדולם מנת מדם / וכן תמיד יורו חצי
 סכלותם נגדם / נמנו ומרו כי להם לבדם
 בתנה הארץ למשלה ולשמרה / ובלעדיהם
 למוקש בקרבה כחורא / כנכבא דעמרא
 והאמת על זה בדברי שלמה מבקשו
 ימצאו / ראית איש חכם בעיניו הקורח
 לכסיל ממנו /

ויש שיתפאר שהוא איש אמונים /
 ירא אקים וסר מדע בכל העיני /
 ואם יחליפו משכרתו עשרת מוני בצדקתו
 אחו לא יפנינה יחזיק בתמתו / מפני שוטי
 שקלקלו לא יאכד אמונתו / כאזני בני
 חלדו יקרא איש חסדו / שלא חמד ממון
 חכרו את שורו ואת שדהו / ולא שלח ידו
 כמלאכת רעהו / מעולם לא עלה על
 דעתו / לבגוע בפקדון אשר הפקד אתו /
 כל יודעו ומכירו יאמת ויורה דיהב נן ליה
 עסקא המפקיד בידו אצלו לאין / לדקדק
 אם הוא מרוד או מנוי או דבר הסמוי מן
 העין / לא ילך רכיל ולא יכחש / ולקרת
 שחר לא יטה לקול מלחש / בשכניו לא
 יתן דופי / ולא כיתחת יופי / האיש הזה
 לא תשמע אליו כי אין בו אמונה / בהפך
 הוא לא ישבע כסף אפילו מגזא דרחמנא /
 המתחסר בגזל אצבע קטנה לא יושיט /
 כגדי ערומים יפשיט / ואשר תקוה ממנו
 עשות משפט בעת הדין יחתך / כולו עושה
 שקר ועכיד תוך תוך / והמתנצל על
 הפקדון / שלא ננע בו בשגגה או בודון /
 לא יעצור ממון חכרו ולא יעשה לו אשם /
 ציד כפיו אין בעל הבית יכול להוציא כליו
 משם / אשר מח מוך בשחר נוער כפיו /
 אוטם אזנו ועוצם עפעפיו / כחנהו נא
 כזאת אם תאכה מדוד והבא מדוד והבא /
 חדר בהדר להחכ / אז יטה כלפי חסד יכריע
 מאזניך לכף זכות / ובעל ריבך יקבר באן

בכות / וקצת מאלו הצבועים במעשה
 רמיות / גונבים דעת הכריות / מתפללים
 כיחירות או ביחד / בררת בזיע כאימה
 ופחד / ואולי יניח תפלין בתפלתו / וגדילי
 על כנפי כסותו / ומזוזות על פתחי ביתו /
 התרחק מאלה הרחקה יתירה / אל יפתוך
 בתחנון ועתרה / הבושת בם סופו ימם
 וימך / מעשיהם מעשה אין תחת כשם
 מק / יש מתפלל בענוה / הפרתו תועבה /
 יש שיעתר אל י מתוך כובד ראש / מרורת
 פתנים בקרבו לענה ורוש / יש זרוע רשעת
 תפלין בזרועו / וקרפתא דמנח תפלי
 כראשו נגעו / ויש שמניח מזוזה בפחחו
 ולפתח חטאת דוכף / מרכה לא לו ועל יד
 קובץ / ויש מניח ציצית ככפות עדי עדים /
 ככפיו נמצאו דם בפשות אביונים נקיים /
 ויש שילך שחוח ועיניו בארעא מטייפי /
 וכל חוליות השדרה יתפקקו מכף כיפי /
 בקרבו ישים ארבו / ושבע תועבות בלבו /

ויש שיתפאר שהשגתו גדולה ועצום
 לבו ראה הרבית חכמה ברת יאיר
 כאור נוגה ופניו כפני חמה / כי השיגה ידו
 מספרי העין לקטף מלילות / כנקף זית
 בעוללו / יחשב שיכבה עליה עיר ומגדל /
 וקבע תחומין ויצב גבולות / בהביטו כדילג
 לעתות הפנאי שטה אחת הנה ואחת הנה /
 יזיח דעתו עליו יתן כל בשר תהתנה /
 יתפלא בעצמו ושתאה / לאמר כמה בזמן
 קרוב חכמתי אני בעשיתי חכמא דיהודאי /
 כפישתא ופלבגא יחליט בלבכו כל רז לא
 אנס ליה וכל תעלומה יש לו עסק בנסתרו
 בכל פרשה סתומה / יודע פשר דבר אי בעו
 מיניה כל חללי עלמא / כמעט כללים
 מחכמת המספר בלי ידעת שרשיה פרים /
 למנות עפר האר אצלו שריר וקים / ולשער
 כמז טפינ יש בים ואם בחכמת השיעור
 יקרא

גדולם מנת מדם / וכן תמיד יורו חצי
 סכלותם נגדם / נמנו ומרו כי להם לבדם
 בתנה הארץ למשלה ולשמרה / ובלעדיהם
 למוקש בקרבה כחורא / כנכבא דעמרא
 והאמת על זה בדברי שלמה מבקשו
 ימצאו / ראית איש חכם בעיניו הקורח
 לכסיל ממנו /

ויש שיתפאר שהוא איש אמונים /
 ירא אקים וסר מדע בכל העיני /
 ואם יחליפו משכרתו עשרת מוני בצדקתו
 אחו לא יפנינה יחזיק בתמתו / מפני שוטי
 שקלקלו לא יאכד אמונתו / כאזני בני
 חלדו יקרא איש חסדו / שלא חמד ממון
 חכרו את שורו ואת שדהו / ולא שלח ידו
 כמלאכת רעהו / מעולם לא עלה על
 דעתו / לבגוע בפקדון אשר הפקד אתו /
 כל יודעו ומכירו יאמת ויורה דיהב נן ליה
 עסקא המפקיד בידו אצלו לאין / לדקדק
 אם הוא מרוד או מנוי או דבר הסמוי מן
 העין / לא ילך רכיל ולא יכחש / ולקרת
 שחר לא יטה לקול מלחש / בשכניו לא
 יתן דופי / ולא כיתחת יופי / האיש הזה
 לא תשמע אליו כי אין בו אמונה / בהפך
 הוא לא ישבע כסף אפילו מגזא דרחמנא /
 המתחסר בגזל אצבע קטנה לא יושיט /
 כגדי ערומים יפשיט / ואשר תקוה ממנו
 עשות משפט בעת הדין יחתך / כולו עושה
 שקר ועכיד תוך תוך / והמתנצל על
 הפקדון / שלא ננע בו בשגגה או בודון /
 לא יעצור ממון חכרו ולא יעשה לו אשם /
 ציד כפיו אין בעל הבית יכול להוציא כליו
 משם / אשר מח מוך בשחר נוער כפיו /
 אוטם אזנו ועוצם עפעפיו / כחנהו נא
 כזאת אם תאכה מדוד והבא מדוד והבא /
 חדר בהדר להחכ / אז יטה כלפי חסד יכריע
 מאזניך לכף זכות / ובעל ריבך יקבר באן

יקרא יום או יומים / בעצמו ישער למדוד
בשעלו מים / וכל בשליש רחבי ארץ ובזרת
יתכן שמים / ואם בחכמת ההגיון / ילמד
דף אחד ועם מה שבגליון / ישמיע בחוץ קולו
באזני העמים / דרכי הדיבור למדתי כאחד
החכמים / הכנתי אופני השטעא והמחשבו
ערומים / אאמץ על לאוהן ועל הן לאו
כמה פעמים / אדע לשהר את השרץ משלש
מאות טעמים ובחקשים מכוונים / אומר
על שמה טהור ואסביר לו פנים / ואם
בחכמת השבע ארוכה מארץ מדה / יתקרב
מעט לצדה / בטפח הסמוך לפתח / יחשב
שלקח לעצמו מנר / יפרי ירך וכתף וכל
נתח / לא יבצר ממנו מזמה / להכיר טבעי
החי וצמח האדמה / יאמר כאן מקום שמיר
ושית / מלא קנה זה להיות / ומזכות נפשו
הגקיה / ידבר על הבהמה והחיוו / ולפי
שנקה אותה מן הסיגים / ידבר על העוף
ועל הרמש ועל הדגים / ולא בעלמו ממנו
חידות ומשלים / בשיחת שדים ושיחת
דקלים / ואם בחכמת האלהות / יקח מעט
פנאי ושהות / יתן ערבון ויד ישית שהוא
יודע שעורו של יוצר בראשית / ספר שעור
קומה וספר יצירה / נקל אצלו כספר בן
סירא / יאמר שיבין בחשמאל / אם הוא
כגוב גובי או כהנבל / או שעורו כשעור
גמל / לא ירא שישרפהו כלה אש אוכלה
או תאכלהו אשו הגדולה / יודש בשרפים
ואראלים / ומלאכים קלים / יגיד נוראות /
על אלהי הצבאות / ועל אל אלים ידבר
נפלאות / יש לו סודות צפונים / כמה
למעלה ומה למטה ומה לפנים / יאמץ
שדבריו על קדש וצבא אמרות טהורות הן
הן המרכבה / ראיתי באלה כקצו הכפרים
צוח ככורכיא וקולו ירים / צוהל וצוח כקול
הסידים / נוער כאחד החמורי / נובח ככלבי

העדרים / כמה מרכה ספרים / שלא הרבה
הכמה מוסף חבור / הוסיף מכאוב הכשת
והכלימה / ויותר רע מכל זה בראותי כמה
אנשים / תועים ומשכשים / בטרם יבינו
סירותיה נזיר ערשי / עוד שישכילו בדברים
החלושים / יחברו חבורים ופרושים /
בדברים יקרים עמוקי וקשים / ומלאו שעם
כל לא המינים המשונים / מעשיו מכוועדים
ומגונים / בדם עונו פעמיו ירחץ / מהקריב
דמדינית לעיני אחיו על כבוד קונו לא חסי
עושה מעשה זמה ומבקש שכר כפחם /
אלא חס ממקרי החולי הנאמן / אין אהיו
בקרבו חולי ממית כמוה בזמן / השחית
אמתו והחריב ביתנו / נתפשט בגלות
מאלה / נפצה הארץ בודעזעה ונזולה /
שדה תיכלה ככלה / מזה נתחדשו בקרבנו
בלבול הדעת והאמונו הרעות / לתעלה לים
קוצצים בנשיעו / נתנו סכיב לבית החכמה
מגרעות / עוד כי כל מחוז ומחוז / דעת
בפני עצמו יאחז / זה תמים עם אלהיו
באמונה פשוטה מבלי עמק והריפות זה
יגשום בתומו וזה יטפל בקבלה וזה
בפילוסופיא / וכל אחד אומר על חכירו
דרך שמצה ונגות / חוששני לו מחטאת
שמה נזרקה בו מינות לא כעודי צורו ולא
חלקי כחלקו / בכפירותיו מעמיד ועמו
נמוקי / וכמה ספרי מינים נושרים מחיקו /
כללו של דבר מרוב עונינו / כמספר עדינו
היו אלהינו / ולא באנו הלום ולא הגענו
לכאן / אלא מפני פורצים והורסים שלא
שמשו כל צרכן / העמיקו חפרו שיחין
שוחות בארות חמר / ואני ירא פן ימשך
הענין כן נתליה ובמשמר / איש באלהיו
יכתולל ויתאמר / עד שיבא אליהו ויאמר /
ויש שיתפאר בחכמת הרפואו / ספר
על עצמו לעשות נפלאות / וכי

עמו

ירצו / זרב לא יחפצו / ככל היוצא מפיו
 יעשו / מה שנמר אומר / ימודו בעומר /
 והרופא אחר שמעות משך והכל בכיסו
 שם / יקרא אל הכשם / לאמר כתוב זאת
 זכרון בספר / קח לך סמים נשף ושחלת
 הבאים מארץ חפר / ושוקת הדק כעפר
 ואפר / תערב עמהם קמוש וחוח / ועפר
 תיחוח / שרף ערלהושרש רתמים / עלי
 זית ודם צפורת כרמים / קליפות צנונות /
 ומיץ הלב מעשר אתונות / פרח שושן וזרע
 מרעים ואבק לשון הרע / לא תוסף על
 אלה ולא תגרע / תרדיון לרפואה זרע
 וירק / ותשים הכל במזרק / תחבר אליהם
 שבש הסכרא / ומעט קול הכרה ותעביר
 הכל בכברה / בד כבד יהיה / בשחוני
 בקוני בזאת ההרכבה מחולי זה דיה יהיה
 עשה ממנו רטיה / והניחה לו כנגד הלב
 מקום שהנשמה תלויה / מיד יסור כאבן
 ועין בעין תחזה / למהר יהיה האות הזה /
 והמרקחת שעשיתי לצידו מלביסדתיו /
 אני היום ילדתיו / זה תארו קח אזוב יון
 ואזוב כחלי / שיש בו סגולה לכל חולי /
 שרוף המבעל / וזן של שועל / יתירות
 האהל / וכתא בגדא / ככל אחד אנורה /
 מיץ אבן שיש / וצפרני ליש / ראש שכולת /
 וחלב תרנגולת / עצי הכלוב / ודלז /
 ודלוב / ומסמר הצלוב / אבוב רעיא /
 זרקא תביר ונעיא / כמו שכתוב בספר
 שגנז חזקיה / מכל אחד אוקיא / קלפ
 רמונים / ועוקצי תאנים / אבן תקומה /
 ורמדומי חמה / ברק חנית וסלע שעל גבי
 הצנית / קצח וכמון / ומי דימון / מכל אחד
 דרכמון / קלוף חיור די על חוטרט / על
 דפנות ענן בקר זקא דבתר מטרא / מכל
 אחד חצי ליטרא / הדק היטב הסמנים
 הקשי מפה ומפה / וערב בהם דבש צירעה
 שחוסר

עמו סודות בקירות לבו הרותים / להחזיר
 נשמות לפגרים מתים / יאמר יש לי ספר
 רפואות הגבוה / וספרי אפוקראט וגלינוס /
 וספרי שאר החכמים וסודותיהם / הבאים
 אחריה / הכל בחזרי הכינותי והכל קדאתי
 והכינותי / כמה מלאכות בערכות / עשיתי
 בזמן / ימה וקדמה צפון ותימן / רפאתי
 אנשים משחין הזקיה וצרעת נעמן / ואותו
 חמוזיף מכל אלה יתום ואלמן / וחמון
 הסכלים בראותם טבעתו בידו / ועליו כנגד
 ארגמן / יחשבוהו רופא מומחה ונאמן /
 יאמרו שארבע עשרה שנה נטמן / בבית
 עבר הגלעדי ראש רפאי גלעד / מפרי
 שפתיו לבב אנוש יסעד / הרבה למד
 מרבותיו וחכמה גדולה קנה / מפליא לעשו
 אחר היאוש כמה שאין בו תקנה / אף כי
 אותו החולה נוטח למות חולה שיש בו
 סכנה / סכנת עלוקה חכ הב דיגרי זהב
 תכר את המנה שמעו עמים כמה יתנהג
 זה כאמונה / במלאכותו / כשיקרב לחולה
 ביום מפתתו / יאמר שהוא מסוכן מורסא
 גדולה כמוה תחת גלגלתו / בינותי יפה
 ענינו מתוך דפי הידים / ועביט של מימי
 רגלים / אותותינו אותות ידועים לא
 באתמול ומאמש / ברור לי חובר כשמש /
 ואתה הכולי שכרי המשים כסף אם לא
 ואדעה מה חדל אני / מח אני בשכר אתם
 גם אתם כילא בחנם מלמדי הורני / עשו
 אתם ראשונה פרעון חשב והנשאר אחר
 אשר לבריאותו ישוב / בזאת אאות לכם
 להתעסק בו / אשיכנו רענן כאבו וחסירותי
 מהלה מקרבו / כללו של דבר אין לו בשת
 לבקש שכר גדול על המשקרה ועל
 התחבשות / בחלקקות יבטיח לעשות
 מרקחת / להתיך המורסא ולהסיר הקדחת /
 והעניים נואלי החולה אשר ברפואתו /

שחוסר קצפו / עשה ממנו מרקחת מופלא
 כמו שתוכל / והבאת לחולה ואכל / ואיש
 אשר ירקח כמוהו לאכלה / לא ידע שכול
 דלא מליף תיכלא / ואולם המשקה / אשר
 בו מכל רע ינקה / גרוגרות וצמוקים /
 מחריצניהם מנוקים / עסים רמוני בדן
 וקלפותיו / ועלי כרוב ורביא כדי שירבו
 זכיותיו / הלב המנעול ודמו / ודגים
 קטנים שבים שעשה שלמה / לגלוגות
 הבאות מארץ תימא / יותרת הכבד ומוריג
 בהמה / מכל אה חלק בחלק / ושוח בשוח
 ותכשל הכל עד שיהיה מעט עבה / ישתה
 אותו בערב מזוג במי אפסים מי שחו /
 מריחם יפריח שדה ישנה אה / ויתן אחריו
 שינה לעינו / וישוב לפנות בקר לאיתנו /
 זהירי ככלות הרופא / דבריו ותחברותיו
 דשקרו / ישוב לביתו שמח ושתה ויאכל /
 והאנשים קרובי החולה ימחרו אל בית
 הרוכל / להביא הרפואות / וכל אותן
 הנוסחאות / ולתועלת אשר יקוו / יעשו כל
 מה שנצטוו / בלב יחשבו / ביד יקה / לא
 יעבדו ממצות יוהא ישכחו / כל אחד ואחד
 בזריות יעבדו / ועם כל זה חצי הלילה
 המות תתפשנו / רוח עברה בו ואיבנו /
 ותרופא על זרה לא יקפיד מאחר שנפרע
 לא יבכה לו וקרע לא יקרע / לא יעטה על
 שפם וראשו לא יפרע / לא יחג אבלות כל
 שבעה ולא שלשים / אף על פי שלקה
 ממונו קודם כל היודשים / כן דרך רופאי
 זמננו עיניה כממון ולא יחושו למה שיהיה
 אם ימות גבר היתה / לא יחושו אם בלא
 עתם ימותו כמה עניים / ואם תהיה נפשם
 צרורה בצרור נקוב או בצרור החיים / ורעה
 מואת יצעק חסם זה המזויף על הקרובים
 והיודים / לאמר אתם המיתם את האיש
 בדברים מתנגדים / אותובידכם שותי /

ואתם מריתם פי בכל אשר צויתי / כלכם
 פשעתם כי בשומכם מצותי לאין / ותשקו
 את החולה יין / סוף דבר כלם טופלי שקר
 רופאי אליל יי לא יראו / ויהם דמי מלאו /
 על כן אמרתי רבותינו הקדושים לא אמרו
 בחנם / טוב שברופאים לגיהנם /
יוש שיתפאר בחכמת האצטגנינות /
 הוכרי שמים אלו נוטלי עונות
 לטובה ולפורענות / וקסמים בידם לקנות
 סחורה ולהקים חנות / ועל התינוק ללמדו
 ספר וללמדו אומנות / שאל בתרפי דברו
 און אפור בד יגיש לבנות בית ולישא אשה
 וללכת ארץ אשר לא במסכנות / בכוכבי
 השמים ובכס ליהם יחמו / וכמזלות כי
 יפלו מעגלות גברו חיל וקמו / מאותות
 השמים יחתו ולצבא המרום יודו / על
 פיהם יחנו כלכתם ילכו ובעכרם יעמודו /
 בלעדיהן לא ירימו ידים ורגלים לא יטיבו
 ולא יידון / יפצחו רון ויאמרו שירה בהיות
 רגליהם רגל ישרה / יודו לארץ ראשם
 ילכו קדורנית כי יסכו כלכתם ופניהם
 אחורנית / תארם חשך משחור / אם
 כוכביהם יסוגו נזרו אהור / תפול עליהם
 אימה / אם חפרה הלבנה ובושה החמה /
 ואצלם פנה גדולה חיי בני ומזוני המנוחה
 והנחלה / לא כזכותא תליא מלתא אלא
 במזלא / ואשר כבר שוע לפני דל / לפי
 שיש לו מזל מלמעלה מכה אותו פצעי
 אוהב ואומר לו גדל / וכן בהתהפך צלחת
 העשיר שצחק לו השעה / וירד גאון עוון
 מהר אל בקעה / מכלתי סכה ידועה /
 משמים נלחמו מרוז וסיעתו כוכבא הוי
 כוכב ששמו רעה / הוא ורעיו נבכו ממונו
 ולא הרגיש איכא נבכי בקיעא / כן יסד
 כורא שמים ונושיהם סדר בראשית לא
 ימיש לא פסיק סדרא / כן דרך הקות
 שמים

שמים מני שית משטרם כארץ וקיעא
הכי הדרא / יש מאלר שיוקדק בהי' סבתאי
במכון שבתו / להיו' כל הנעשה יפה בעתו /
ויכוין עובדא וקאי צדק במזרח / נחש ינחש
בויעץ ציץ ומטהו יפרח / ובשעתא דלא
קאי מאדים בויערה משום פורסא דרמא
וכל זה איננו טוה / יצריח אף ירוע / בהיות
השמש בהצי השמי' וחמה באמצע הרקיע /
על גנה כי יגיה אורו יצחיל פנים / כי דרך
כוכב מפאת קדמה יחליף / כה הרבה אונ' /
ובלכת ירח יקר כרום עולם / מי הקשר
אליו וישלם / ויש מאלו שירגילו בתהלת
עסקיו / לכיון מצבי הרקיע קו לקו / יביט
אל המזל הצומח / ואם הוא מזל טוב טב
גדא אז הוא עלו' ושמש / ואם בעליו עמו /
ישמח כשככו ובקומו / ואם יקרה ויוזמן /
שתהיינר ארבע היתדות תקועות במקום
באמן / יבוס נפת וישעם כל מרבותק ממך /
וכי ימצא שליט השאה וגורל היופי' במקום
פאה אין בו דופי' בעודו בכפו יכלענו גומכו
עם השופי' גם אה בחזיונם תעו' ובמשפטיה
טעו' כמה מאילו / ישוטטו לבקש צרכיהם
בצו ובעו / ואעידה לי עדיכ באמנים / כי
לעולם לא ראיתי דבריהם מכוונים / אם
כה יאמר הרואה בכער הוולד שיצליח דרכו
ובן מאה ימות / כוכב מכטו ינהלנו לאטו'
ינהגנו עלמות / הכל יפצה פיהו שנותיו
תקצרנה השנה השנית לא יהוה / עתה
דאו היכן טובתו של זה / היכן אריכות ימיו
של זה / ואם אמר יאמר בכער כחציר יכיו
וכלם מכאובים מעט ורועים אהריתו כצל
וחיה רעה תאכלהו יטרפוהו זאבים / נחשב
הוא כאותם שלא נולדו או לא היו / כחש
לבו כימי העץ ימיו דשנים ורעננים יהיו /
ואולם כפרקי השנה / אין בפיהו נכונה אם
כה יאמר שנה זו פירות ביוקר נפיש נפחי

כפן וחיוקעף / רעב גדול עד שיזהה ראש
חמור בשמנים כסף / הפך הדכרים כה
ולחם ומזון הרבה מאד / כשלל וככוח /
שבע גדול סאה סלת בשקל אווזא בזוזא /
אם כה יאם שנה זו ימלאו הגרנות כד ומימי
מזונות ירביין / גם זה להפך שנת בצורת
התכואה תרקב האדמה תשם תזעק מאין
מים תלמיה יבכיון / אם כה יאמר שנה
זו גשומה והלחות גובר / גשם מטר וגשם
מטרות שוטף עבה / יתחזק כוח יתן יד
ככסף וכשטר / ותהי' להפך חי' אם יהיר
בשנים האלה טל ומטר ואם כה יאמר שנה
זו שחונה ומנעו רביבים לא תראו גשם לא
ברק ולא רעם טעה כחשכונו תשחת הארץ
מפני המון מים כיום זעם / אם כה יאמר על
כל הארץ יהיה חורב יובש גדול בכל
המיושב / נהפוך הוא טבעני ולא יבשני י'
למכול ישב / אם כה יאמר שנה זו קור חזק
הגשם והשלג ורוח סער' תבקע' כי מצאתי
עש כעום וכסיל מתעכר ומזל כימה שוקע'
בלשונו יכזב וכולי' עלמא עדים לא נהיתח
כשנר' הואת הזמן ערב והנר' העת עת
דודים / ואם כה יאמר שנה זו העת ילך אש
ושקט האויר ויבזג הזמן / שקר בפיו רוח
סועה ממנה קפאו תהומות ועוברים במעי
אמן / אם כה יאמ' שנה זו לפי מה שנחשת
בגביע שלי וראיתי במחזה / מן שמיא
שלמא כולה תופש הקשת הפגיון והרמח
משמן כשרו ירוח / ראיתי זאב ערבות וטלח
ירעו כאחד ראשו של זה כעד זכבו של זה /
ישליו אהלים בקיץ ובחרף בבקר ובערב /
ולא ישא גוי חרב / הכל ינחם באותה שעה
חרב איש כאחיו הכידון והשלח' / בת קמה
באמה כן ינכל / אם הם בהם האהים כאחים /
את זה לעומת זה כחגנית וכמקל יד כחרבות
וכרמחים / כי כה יהיה בקרב הארץ בתוך
יח א i 18 העמי'

העמי כל כתף מרוטה וכל שמלה מגוללה
 בדמים ואם כה יאמר שנה זו יתעוררו
 מלחמות עד בלי די מלך הנגב עם מלך
 הצפון חיל פרעה וגם חיל פרס ומדי
 כביכול יתחדשו צרות כיהודים כי ראיתי
 ישראל בחזיוני נפוצים ושרודים כל זה
 איננו אז כאותה שעה שלום בארץ איש
 להלחם לא יחפץ ולא יואל כה זכה השקט
 ובטחה אין מהריר וירבו שמחות בישראל
 ויש מאלו בדרך אחרת תועים ומהבילים
 לפי דעתם כחות השמים מזילים יכנו
 עתים ידועים טובים וחזקים להביא תועלת
 ולרחות נוקים מהם שעשה צורת לבנה
 וצורת דרקן לאשתא צמידתא וחולי
 הזרקון ויש שעשרה צלמי שהורים
 לתחתונות ותכנית ארי שואג לחולי
 הכליות דברים הללו אבק עבודה זרה
 מחזיק בם מביא תועבה אל ביתו וצלם
 בעזרה אוי להם כי נדדו מן האמת טועים
 ומטעים כלי נעים וטרחם הכל המה מעשה
 תעתועים סכרתם שנאה נפשי מאז
 עברתי על דעתי ומנדעי עלי יתוב טענתי
 אחת היא על כן אמרתי המשפט לאלהים
 הוא אין עוד מלבדו כתיב
דוש שיתפאר בחכמת דקדוק ומסורת
 יקוה ממנה מיל משכורת ובעשותו
 לרוח משקל לחקור בין הבנין הכבד והקל
 כל היום מכיב וצופר בעיני דק הדגוש
 והרפה האיתנים מוסרו ומקור משחת
 משלוח ידו אין ממנו דבר נעלם בסתרי
 אותיות ככלם ופטיור בשפה ירחיב פה
 בענין חסרי הפא ומעולם לא יעצום עין
 ברבר עלולי הלמד והעין עיניו כיונים
 קרועים בפוץ בפלאות היא הידיעה ויו
 החפוך יגל כחשיגו הפועלים הזרים
 וכלדי נכרים ישפיק ויתבונן בהא אם

היא נחה או עם מפיק לא ישוהו ימנח
 וישוה וישוה בסדר אותיות אהיו ובטעמי
 אותיות החך והשפת כנה בנין נאה אפיק
 שפה ועייל שפה וסוד אותיות אמתין בא
 אליו בדמות נבואה יש שפרשו על ידי
 מלאך והכא תרגימו שידה ושרתין ביוצא
 ובכודר יש לו סתר וחביון ומחלמיש צור
 יחזק באותיות הרפיון ואם יסתכל ספרי
 בן קמחי וכן נבאח ילולי יליל וגונחי גבה
 כמה ראיתי מדקדקים עכרים נעים על
 כלל גדול אמרו מקדמוני המליצי כלדד
 וצופר ואליהוא בענין בגד כפת סמוך
 ליהוא ומאלו שמתחכמי בכל יום לקרות
 ולחכין ושום שכל לו המסורות לו שסופרי
 בתורה כמה אותיות שעטנו גף אותיות
 תלויות קדי וכתוב חסרות ויתרות ויוציאו
 מזה פירות ופירי פירות וקצתם בעיניהם
 חכמים ולוהם סודות סתומים במקרא
 אלו הטעמים אני ראיתי מחלוקת גדולה
 בענין קדמא ואזלא וריב גדול עד שהדם
 נשפך בענין שופר מהפך ומהם אומרים
 כי מעת משה ספרא רבא בישראל קביר
 לא נהיה סוד עמוק כמו לפני דרגא תביר
 וכן התחבר יתיב עם מקף רמז אל ישב
 ולכסוף הוקף וטעם פשט וזקף קטן
 הלא הוא כמוס במגלת סתרים בתוך
 הקישון וסוד שני גרישין בשלשה אין
 דורשין ויש תוקף גדול וממשלת בטעם
 תלשא ושלשלת והיו דע סתר טרחא
 ואתנחתא ינגן בתושבתא וסוד פזר
 רביע וזקא מאיר על חד תרין כהזו
 ברקא כמה מאלו ראיתי בזמני בחכמות
 הללו חלוקים כהנה לכדנה העמיקו
 בפרטים ודקדוקים ונכהו לפי דעתם
 מאראלים ומצוקים אעפ שלא ראו אור
 במלאכה אחרת חשוכה ממנה ונכחרת
 ועל

ועל האמת אם בדברי הללו הערות טובות /
 אין לזלזל בתורה בעבורם כי הם כקלפות /
 והתורה לבבות / היא לכרה תרומם גבר /
 תוליענו קוכמיות / דקדוקיה עשר וכבוד /
 והללו בערכה דקדוקי עניות /
דש שיתפאר בשירים ומליצות / בהם /
 ירוץ גדוד כל מעיניו בס ברעת /
 ובמועצות / יתגארו ויתמר / במשלי חן /
 בחמודות המאמר / אם חכו ממתקי ומדברו /
 נאוה כחלי כתם כמן חמר / לעיני בני עמו /
 ידים ראש יתיצב כחומה / כי ידבר בחידות /
 ומשתעי בלשון חכמה לא יערמורו שרידים /
 וראשי משפחות / כי ימהר לדבר צחות /
 בכנותו בתים מחוטבים תכנית היכל /
 כמדומה לו ישר אל מלאך ויכול / כישקל /
 במאזנים אמרי נועם ודברים ערבים יחשוב /
 שיפל ארצה מן הצבא ומן הככבים / וכי /
 יוציא מלבו מלים / כיד השיר טובה עלי /
 תלי תלים בהם לדעתו יבנה עולם מלא /
 עולם חדש ברוח פיו נעשה לבנות ולנטוע /
 אשיות וממנו לא יפלא / בלשוננו יסדנו /
 יציב דלתי ברוח חן יסך לו את נגו ואת /
 קירותיו / ממעל מסולא מצופה כפז זהב /
 ומרגניתא ותותיה / בזה יחשוב ימשך שמו /
 והגדול אפשר דנפיש זכותיה / והא שמיר /
 דבא בעלמא דברא כרעותיה / על כן יזבח /
 לעניו זבחי הבחי וקטרת זרחה יקטר /
 למלאכת קסתו / זה החולי המנונה המית /
 לפנינו רבים / הנוגעים בו לא יוכלו נקיון /
 ככשוכי נחשים ועקרים גם היום כוכבנו /
 זה הנדפך כמהפכת זרים / מוכים בזה /
 השגוען ותמהון לבכ אלא שנתמעט מעדו /
 זנתו מפוזרים / השכוש הזה טרדם מן /
 העולם / בזה הקנין הפחות נגד פניהם /
 נכונים אין על עפר משלם יודע אני מאלו /
 שכל ימיו זריו וחרוץ / להריק חניכיו ילדי

עשו המונים המונים בעמק החרוץ / מדעתו /
 עליי הופיע רוח הקדש וחזון נפרץ / אם /
 יפה יתכון לעשות חרוץ / בלא יקוה להתחיל /
 כסא כבוד וישתמש בתנא / חכמתו זה תאיר /
 פניו יבהור נהוריה כשרנא הרוך וטרוף ילך /
 ירקרק בפסיעותיו בחוצות עיר ברחובותיה /
 עקב כעד גודל כיוורו נהפך ככסף /
 ואברותיה / כי הפלא השם הרוש לו מליצות /
 משונה מחכרותיה / ואם קן חמודות בדרכו /
 יקרא / דברים לא שמעתן / און כלם ברורים /
 זורו כרתת ובטהרה / לא כאותן שהורגלו /
 בהמון מליצים ונהיגי בני ישראל ודלא /
 כטופס דשטרי / נאה גאה ואמר מי כמוני /
 מורה / חכמי העיון לא זכו בעיניו וחמלכי /
 רבנן דאקרו מלכי לא עמדו לפניו וכי קבץ /
 מאלו מליצות נמרצות מגלת ספר בכתב /
 רשום / חכמי ישראל בעיניו כקליפת השום /
 תמיד ידיו מלאות ממליצות נאות אגודות /
 פיתקן שכלל הלילות כמה הוציא בשמן /
 עד אשר אותם כרצונו התקין / בחוץ ירום /
 בדחובות קריה / ואל על יקראם לפרסם /
 מליצתו להראות העמים והשד' את יפיה /
 ישמיע לאזניו מה שיוציא בפיו אקרא /
 בייאוש ולאן אדעתא / וכעת קראו באזני /
 אבשים יהודים יאמר בכל שעתא ושעתא /
 אל העומדים לפניו פנו אלי והשמו הלא /
 תבינו כמה מעליא הא שמעתא / ויצהלו /
 פניו / ואמר בדוכים אתם לוי / כי הכנתם /
 עומק עניניו ואם החרש יחרישו מפה וכפה /
 מרתח רתח ידבר אלימו באפו / ראוקראתי /
 איכם לבקר בין טר' לרעת כדיליה ותפרישון /
 דאתם תחרישון / טעיתי במחשבתי וחזקתי /
 על שכלכם / מלאכת תוכי ונקבי לא תבינו /
 וחכמה מה לכם / כמן מנהג האיש הזה וסיעתו /
 אין להם אומנות אלא הוא / ועם כל זה /
 גאותם וגאונם דחכרה ונסכרה אביה לב /
 יח ב ii 18 גינהו

בנינו עליהם אמת. הוי המעמיקים ולא
בעמקה של הלכה. כלו ימיהם כמה שאינו
לא חכמה ולא מלאכה. ומותרו לארך
הימים הכל בלתי הכלה ורחץ. שוד להם
כי צללו במים אדירים והעלו בנייהם חרם.
דוש שיתפאר בחכמת התורה ממרקח
התלמוד תכשם ועל אפו ישים
קטורה שמשת בהותו דאכיו ורכא. שתא
דבשה עם הלכה את מתקוואת הנובתה
דטובה. ואם יגדל כים עלה על כל אפיקיו
וישם את היס להרכה. אלה ברוכיו. המה
על קיומם ראוי להתפלל. כזאת יתהלל
הכתהלל. בו לכצח גוי קדוש יחור. הוא
אשר אמרנו בצלו נחיה. תורה היא חיינו
ואורך ימינו ומכירר ברוך ויזכה כעולם
שכלו טוב ועולם שכלו ארוך. **אלא**
שבטובותינו בקצת חכמי תושיה ראתי
שעוריה. כנפן אודת צמחו אשכלות
מרוורו לענה בסעפיה פוריה קצת לומדיה
חזילה שמה לשמה. עשאה עטרתי
וקרדום לומדים שלא לשמה. מהם אשר
ללמוד יגש וקרב כדי שישב ראש על מנת
שיקרא רב לזרוק מרה בסרבנים דלא
בוקמי בחימנותא. לדינא מזמין להו טסקא
דהזמנותא. ומהם יושבי אהלים תריסר
שני כבירכ כהדרי ולשכות לא כאו ללמוד
אלא לקפח בהלכות. ומהם כשחד ישפוט
דבמחיר יורה. שכר על כל רבור ודבור
שהוא מלמד וקורא. לקבל פריס כסף
מלא מילי בדינרי. ומהם דתני בעוקצין
תליסר מתבתא. עובר זמנו וישיתהו
בקה. ומהם ברוע מעללם. תנאים
מבלי עולם ומהם לקנתר לא ידום
ולא יחשה. ובדינו עכיד דינא
לנפשיה. יבום קמיו בשוט לשון יכס עד
החרטה. בסלוא דלא מכע דמא ומהם

שלומד לפטור עצמו מן הכיס ועל המדינו
יצעק חכס. לאמר הפשי אנכי תורה הרכה
למדתי. וכל ימי בצל החכמה חסדתי
וישכתי. עליתי במרום התור' ולא אפחית
מתותי דרגא. ואם שכננדי חלוק עלי
לחייכני הצי אכלה בו נשדי ביה נרגא.
עבדה' כאש יבא אנכי עבדא דבי נורא
אנא ולא יהיבנא כרגא. ומהם
שמוזיפים תלמודם בגלוי או בהסתר.
ועושים תורת' פלסתר. אסור ומותר כשר
ופסול הרשום כיד כל נביא וחוזו. ישנו
את תפקידם יחליפו את של זה בזה. ראונו
מאלה שיודעים את התורה כלה. שאלין
אותו בכל מקום ומשיב ואפילו במסכתא
ידכלה. ויצא עליו קול המולח. שחזר
מחזר כספק אשת איש לקמא ולהראות
פנים לטעיתו נכנס ורוחק. וכל זה למתן
בסתר ושחר בחיק. כמהו רבים בהראות
חקקי און חוקקים. והמה חכמים מחוכמי
בישיבה מחזיקים. ומהם דתני ומתני לית
ליה שיעורא וכולהו תנוי בכוקים. ויותר
דע מזאת המחללה בהמצא חכמינו בעיר
גדולה. שם קהל גדול כאחד מעירי
הממלכה ואינם נוחים זה לזה בהלכה. מה
שזה מגלה זה מסתיר. ומה שזה אוסר זה
מתיר לא יסאו פנים לאמת הדבר ואם כל
אחד ידעו בלבו. יודעים רבונם ומתכוני
למרוד בו. על זה נבכה לחסידים תורת
אמת היתרה כפיהם ואל היושר פונים
בזמניהם. עמדו לאותות ולמופתים והיו
למאורות כהעדרם נעדרה האמת רודפיה
השיגוה והשליכוה כאחד הדורות. ולזה
מעט מעט נשתכשו העתים ונתקלקלו
הדורות. ורבו מחלוקות בישראל עד
שנעשית תורה כשתי תורות.
אלה ראשי בומי הזמן הזה החכמי
כל

הרחוק והקרוב / לא יספרו מרוב / לכן
 אמרתי פרטיהם לא יכלו והזמן יכלה /
 הריני מכלה בדברותי בקצור ועולה ואם
 כל היום הצי צדס אורה / לרדוף כאשר
 ירדוף הקורא / אחרי יומי הסכלים / הצי
 כלים והסאינס כלים / אין די במליציס
 לית דמחוו אס יאמ' החכם לכלול בתכלית
 הקצור ארבע מאה פרקי חזו / הנני הותם
 מעין פתיחתי / לקלקול הדור לא נסתר
 אנחתי / לתמורת הימים כל היום היא
 שיחתי / בזכרי דור נעורי אנשי אמנה על
 זחב ועל כסף על שהעל שלמה הש' מסכי
 על ידיהם אי בעו כרו עלבא קדושים הו
 ל"י אשרי תמימי דור יחס לבכו לקנות
 כבוד ועז ועתה נתקרר אשתפוך חמימיח
 מיום למחרתו הולך & האבוד אזיל ושפיל /
 כגדר הדחויח נופל מלייו כרוויא דמנפשיה
 בפיל / אותותיו אותות מות נכרו מבק
 דיסי עיניו / הולך למות כנפלא שלא גברו
 סימניו / כמה רע הדור ההוא ויותר ממנו
 העתיד לכא / אין אלהים כל מזימותיו לא
 ינהר אל י' ואל טובו ירעו מאבותם על כן
 רצון מי' לא נפיק / מכלבא בישא גוריא
 טבא לא נפיק /

בימים ההם יראו עיניס דאבן נפשו
 ולכבות / תפוצנה הצאן מאין
 רועה כשועלי' כחרבות / איש כלבבו לבשת
 יזר / וכשל עוזר ונפל עוזר / מאן דהמי
 חמי / ימים באים לא אחי ולא מרחמי /
 קרובה המהומה לבא והחרפה להגלות /
 המשאת החלה לעלות / על גא אני בזכיה /
 נפשי כיוני הנאי' שואגת והומיה / אמרתי
 מי יתנני במדבר במלונ' קטנה עצור וכלוא /
 טוב בדד לי שבת למנות חיות טב למיתב
 ארמלו / דבר אין לי עם אדם כל שארית
 חיתי עד תומה / יחירי אוכל פתי לכרי
 טכלא

כל היום יחרוש לזרוע שוא ועוליה
 קוצר רכבו ישרה בעיניו ומלכיה ישפר /
 ננעים הללו על ראשו ועל זקנו לא
 יבוש ולא יחפר / זולתי חסרונות אחרים
 פרטי' אתם אין בספר / כי כהם שיתפאר
 באותביו ומיודעיו מליציו ורעיו נגידיו
 ושועיו בשוא חן אני בעיני הנוצרי' מדרגתי
 נהשכת כבתי הצרים / יכול אני להנקם
 ממוני ומוני / יד ושם יש לי כחצר המלך
 עם אבלט ומבגא / ושעשגז והיני' וכבית
 אדונכו ההנמן יעשו לי הדור גדולי הכית
 עקוב ושלמן ושלמה ושלמן /

דוש שיתהלל בגבורתו / אמיץ לבו
 בגבורים לא יתיצב איש לקראתו /
 שבח ותהלה יתן לאלהא דברויה / כי עשאו
 בן חיל ולבו כלב האריה / ויש שיתפאר
 ביופי תמונתו / אין כמוהו בעיניו כאנשי
 מדינתו מדעתו כל רואיו יתמחו וצכי עדין
 לגאון שמו יאמר שאין כמוהו יפה המראח
 והמצבו לפני מלכים יתיצב / ישמח לאורך
 צלו / ויסתכל בכבואה שלו / מסלסל
 בשערו / וממשמש בעקביו / ואם נכהה
 קומתו למעלה מעשרים לא תפסל כסכת
 וכמבוי / ומסללות האיש הזה ודפיו /
 יחשוב שכל שלמות לא ידמה אליו ביופיו /
 בעיניו לא יחסר כל כאלו הוא שלם משום
 דאשתיר משפירי דירושלם /

דוש שישתכח כחתוך לשונו ומריצת
 ניבו והגיגו / לפניו כל מליץ
 ירוש' / ולשונו כתער מלושש / כשהוא
 מדבר / נובע אמרי צחות כמעין המתגבר /
 כשהו דורש במלין דחכתא או במדרשים /
 יתקצו לשמעו אנשים ונשים / וכטעה
 שפותח נעשו הכל כחרשים / כאלה וכאלה
 ירכו החסרונות / בעיני כל משכיל מגרעות
 המה לא יתרוכות / בפאות הגלות הזה

שכלא דחד פומא • כי ידעתי הזמן הרע
הזה • עשב נכזה • מחליים אלו לא יתרפא
ואין לו מפרט • תהלה נכזה כמצורע
מוחלט • כי נשתדשה בכל קצותי כל
המחלה • הלאו ולא לוסף עליה • כל
היום נראהו הולך לאחור ולא לפני הולך
ומפסיד מדי השתדלותו מאכות לבנים •
כללו של דבר כאשר הסתכלתי במעשיו
הנכבדים • וחזרתי על כל הצדדים • לא
מצאתי לדרך אחד להציל לו מרעתו
בה לבדה יתרפא לשעתו • יסור החלי
מעקרו ויחדל חדול • אם יעמוד מיכא השר
הגדול • ומשיח צדקנו יקבץ בפוצינו מבין
לאומים • ויעמד הכהן לאורים ולתומים •
ושב מטה ישענו מציץ ופורח • ורכ שלום
עד בלי ירח • בלא באמת מעוותינו יתקון
וסדר ענינו כירח יכון עם המלוכה והחירו
יתחדשו ימינו כקדם בלי קנאה ותחרות •
וכנבואה יתחזקו שרשי המצות והחקות
ויסתלקו כל הספקות • ולא תקח עוד
התורה בשנה • והוכן כחסד כסאה תחזור
לישנה • אם כן עלינו לשאת רבה ותפלה
שתכנה ותכוון ממשתלנו ככתחלה •
תשוב העבודה למקומה ונכנתה העיר
על תלה • ותחזור נבואה לאכסניא שלה •
והיינו ליי' אלהינו לשם ולתהלה • אנא
יי' שומר הברית כך בטחו אבותינו • שא
נס לקבץ גליותינו מרחוק להם תשאנם •
ונדחי ישראל תכנס • כל עמת הורשים על
גבו יחרשו • אליו גוים ידרשו • עוד
בשיבה ינוכח • ופדיונו ישובן • יזכנו
השם ותראינה עיני • ומאחי תשמענה
אזני • ישראל יהיה ברכה רואיהם כי דום כי
הם זרע כרך יי' • גוים יבאו מאפסי ארץ
לקרא כלם בשם יי' המקודש והמיוחד •
והרץ יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא

יהיה יי' אחד ושמו אחד •

אמר

המיסד לפי שמליצת
החרו צרה ודחוקה •
אצלי ואצל זולתי
ונשאר לי לתת שכח ותהלה לאל מלך
יוצר כל ותוכחת לנפשי השוכחת ה
גמוליו ולהעיררה משנת סיכלותה אשר
היא בה חולמת חלומות כוזבים ולהזכירה
יום תתיצב לדין ועל מעשירה כפי שיהיו
תקבל פרס אם טוב ואם רע לכן ישר
בעיני לגמור הדברים כמליצה מסודר לא
אחזר אחר חרדים אם לא שיוזמן מאליו
אם במקרה גמור עולה על רוחי ויי' אלהים
יעזר לי • השולח עזרו מקדש וכן יהי רצון
אמן •

מה רבו מעשיך יי' עושרה פלא מה
גדלו מעשיך פעל ישועות מה
בשגבו ממחשב חושב אחד נעלית מדמינו
השכלים ישמשונך ובמלאכך ואם קדוכם
יקיבון מדומותיך תשים תהלה השמים
ושמי השמים לא יכלכלוך בגותם אין
בשחקי שיו אה אור בהיר נהורא עמך שרי
לגלגלים לא נגלית ולאופנים להם לא
פנית רק ערף ככבים כי רמו שפלו מהשינ
איה מקים כבודך אף כי אנוש דמה בחייו
ובמותו מאז יוצר בבטן חמלאה לה חלאה
מרודף בלי חשך מכאזכים ובעם עד אשר
שכא העפר הלא המה ימים אהדים מעש
ורעים לשלו שבאנשים כל שכן לקשי יום
אשר נגע' כם יד' ואיך שוכני בתי חומר
יוכלו להמנות כסוד ישירים המעמיקי מה'
עמוק עמוק בסתרי מדרגותיו מרה להם
ידכאו רוחם כמופלא מהם הפלא והפלא
למרה זה הכל יגעו בחקר אלוהי ותכלית
שדילבא אל המלך החדרתה אשר ילאו
למצא הפתח למרה בני בשר ודם אשר
בעפר

כי תעביר את עוני אם כפי ושפתי לא אתה
 ארומכך כהנת לבי צרפתי כונתי רצוני
 כעבור תהיה יראתך על פני לבלתי אהטא
 ואם ידעתי טוב ממני אשמרה לפי מהסוס
 עצתי הטובה אשב כרד וארום אך בלאתי
 כלכל יום משה עוזך בורא נבי שפתי יניעני
 ויגע על פי ולשוני הציקתני רוח בטני
זו אדכנו מרה אורי שמך כהוציאך
 מן צנין יש למעשהו ימינד
 נאדרי בכחך זה בעשותך ארץ ושמים וכל
 צבאם מלא דבר ממנו המצאת מלאכיך
 אלף אלפים רבבות קדש וכל קדושים עמך
 ואצלת מהודך עליהם אתה יצרת מתהו
 ממש כרקיע השמים לשבעה וגם לשמנה
 כדכרך שמים נעשו מאין עוזר צפון ומין
 אתה כראתם ואין לורי אתך אתה הכינות
 מאור ושמש אתה עשהו נאת זיו ופועלו
 לביצוץ לממשלת ביום פן יושבי הדר יומם
 יפגשו חשך אתה גותן ירח וככבים לאור
 לילה פן הולכי דרכים ילכו חשכים וכשלו
 בגויתם תקנת מאורו לשמח עולם כפעלך
 תכנת כריות יקרות יחוו דעות ממצאית
 מאין דברים יגירו עוו ותעצמות הודך בלי
 נשמע קולם גופים יפים אשר אין בהם כל
 מום חיים כלם ושכולה אין בהם כמראר
 הכזק ירועו ויגהו ותושיכם לנצח ויגהו
 יצירתם החשוב עומדת לעד הפעלו ושנו
 לא שליט למרמ עליהו זולתי שנו המצבי
 חקף את הארץ גם כזה ירצו ולא יעפו אין
 בהם גופים נכבדי להלל מאד גשמי ברכה
 אשר ברכת בעטה ידיהם המה הקודמי על
 ברואיך המוחשי לצבי ולכבוד אחרי מלאכי
 מלאכי צבא יושבים ראשונ במלכו לקבל
 שפעת מי נהל עדינדך תערוך לפניו שלחן
 ועליו לחם בן השמי לחם פני לפניו תמיד
 תשביעם מנחת שלחנדך יקבלו האצילות
 מהשלחן

בעפר יסודם ישוטשו כפלגות תעלומות
 אלהי הרוחות ונפשם יביאו בסודם אשר
 כבודם לעפר ישכן סלה אך בקהלם תחד
 כבודם הציני כשר יחזו בנועם ה ואם
 הרואות בארבות המרה יבישו אל האלודם
 שוכני ארץ עיפתה הידברו ביושבי בשמים
 או המתים יהללוה בארץ הדיים מה לגבר
 בהיו קרוי מת יורם לה לראות מה אנוש
 כיתזכרנו

ה' אלהי

נדלת מאד עצמת ממני עד
 אין חקר קטנתי ממך ואין
 מספר במעט שיעור שפלותי לגדלך יהם
 נקודה מזומה לקו יארך מקצה השמי עד
 קצותיה ומה כחי כי איהל לספר מעשי
 תקפך וגבורתך ומבשרי אהזר נסתרות
 לא ידעתי ספורות מרה גבורתי כי דברי
 נפלאותיך אשיחה אם מעט ואם הרבה
 ואנכי לא ידעתי נפשי אם שני קצותי
 בעלמו ממני אשכל גם שניהם כאחד איך
 יהיה לילב לדעת גדולות וכצורות בשמים
 אם אסכל את עצמי ואפילו שמך מנהו עם
 מעוט ערכי וחולשתו איכה אדע מה שהזק
 הוא ממני מה לי עוד צדקה ליחס לעצמי
 מדע בדבר שהווא חוץ ממני אם ה מסך
 בקרבי רוח החיה וישקף עליה כעמוד אש
 דעת ידליקה ולא ידעתי מי זאת הנשקפה
 לכן אמרתי אבי שבשמים אהריש ותהי לי
 לחכמה פן מדי דברי כך פי יכשליני אדביק
 לשוני מלקורי שמה אתבררה ואאחו יהיו
 דברי מעטי פן אפשע כם וחטאתי לאהים
 אמנם כי זכרתי ואעלה על לבי כי בעוד
 אלוך יי אשים דברתי עזרתני בקראי שמך
 מן המצר תנחומך ישעשעו נפשי זכר
 נפלאותיך בהם חיי רוחי בזאת אני בוטח
 מושיע חוסים כי תשא פשעי אם תהלתך
 ימלא פי ותהי זאת נחמתי תקוה לדורשיך

משלה אשר לפני ויאכלו ויותירו לכלכל
אדמה שוקקת מפסלת גורן וקב הלא
השאירו עוללות לחיות זרע על פני כל
הארץ והניחו יתרם לפרנס בני תמותה
העניים והאביונים עיני שפלים בשואות
לפת בנס לעליוני למעלה ככלבי מלקטים
תחת השלחן מצפים אל יד אדניה שליכו
איהם שיורי כוסות וקערות את אשר הותירו
משבעם נפלא אתך אחתך להם אוהב
צדקות חמלה גדולה ויתידח המלת עלימו
לשמרם מכל תמורה נופנית אתה אלהי
המלך חפץ ביקרם מתנן ובכוננא ויקר
שגיא יקבלון מן קרמך ותתן להם יד ושם
בכתיו ובחומותינו הפקדתם שומרים על
שוכני ארץ ראשים ביושבי תבל כלה פעם
לחקים אומרי לרומם גוי פעם להומם
ולאברם מושל בכל המשילם במעשה ידיו
בארץ ואותנו הוציא משם יחתו הגוי מהמה
כי לא השליטום האלהים כנו נוצרי בריתו
להרע או להטיב כשומר תורה לא יתגרו
המודים כאל האחד לבדו על כן לא נתנם
לנגוע אלינו המאמינים ביי ובמשה עבדו
מכמה באהי תולה ארץ על בלימ
מאכני בהו הטבעת אניה מהמרי
יסדת מכונני יוצר הרים הגבוהים לאבני
מחצ לבנו לבנו בית כרצו איש ואיש מעיני
בנחלים להשקות פני אדמה מכועי מים
וכל תחומות לרות הצמא לשתות עליה
בראת דשא עשב ועץ כל פרי חלוקי
מדרגות ומעלות וכהנה אחריה לנפש היה
חיות קטנות עם גדולות ולעת נכון תפתח
ידך להשביע נפש נעדר נפש כל צומח
שיח השדה על העבים תצורה למטר גשם
בעתו להחיות אתנו מצואים רבים על פני
הארמה בעבור האד אתה כותן בשמה לעם
עליה בוחנת הטוב מן הרע נשמת אדם

ממקנת בור כפך אתה כראת מעליונים
חיים אתה יצרת מאור לבושך לוקחה זאת
נר אלהים הופש חרדים ימלאו תעלומות
חכמה ותשימה במבחר החמרים למען יגח
שביב אשה וחוי בקרבנו כפתילה דולקת
בתוך עששית זכוכית להיות אורה מתפשט
מבית ומחוץ והאדם לרוע בחירתו ינופף
ידו משיב הרוח לככות נרו עד שידעך
באישון חשך ואם לא יכבה כאלה נותן
אצבעו עליה עד בלתי השאיר לה שריד
ככה יעשו בני האדם כפי טובה כי יתן
את רוחו עליהם צוד צדוהו כצפור לבלעו
חכם אתה הא בדעה וכהשכל כורא נפשות
רבות והסרונן מאתם יצא מידם היתה זאת
להם לאבד טובה הרבה י נתן ככוד חונה
בצורת גויה ופשעים וחמאים ימירו כבודם
כלא יועיל עד שכו אלילים אלמים
אתה וי תשליך משמי ארץ תפארת
למין האנושי דרך ארוכה
בעד האשנכ תריק לו ברכה משמי שמי
קדם המרוקים עליהם הזהב יי חפץ למען
צדקו להשגיח באדם לא בעדקתו ואדם
אין להכיר יד אלוהיו עליו לא ידע מאומה
לקחת תועלת מרצון כוראו ולא חפץ יי
בידו יצלה יהפך ידו כל היום להחטיא כונת
הגזרה האלהית לרעתו כרב לפריו הרבה
למזכחות כטוב לארצו נשע לו אשרה כל
עץ וזהב הארץ עשר לבעל למען הכעים
אלהי הכבוד יי ברא דעה עלולה ויביאה אל
האדם לאשת נעורים ורבק כאשתו ותהו
לו סוכנת ולא קבל ויפת בסתר לבו לחכק
חיק נכריה ואשתו היהודיה הסירה מגבירה
ושלחה מביתו ומלכותה יתן לאשת זנוני
רוח שקר ותפעמהו לחטותו הדרך אוי
לאשר קללועשנו קללר במרצת לבקר
עיני שכלו וימש חשך אביו לאשר יקוץ
מהות

הנה בהיות להם הרחצה לכם וכבדו בקום
 רשעים מפהת מלכותם הכל נשכה כאלו
 בני האדם כרתו ברית את מות ועם שאול
 הרכה עמם פדות לא יראו פן יקחם בציצת
 ראשם או ינהגם בכבוד נסו יגון ואנחה
 לא יפחדו ליום הוא יודע ליי יום צרה
 ותוכחה

בצקה

השם נשמי ההויה בכור
 הכרירה למוצק לטוע מיני
 הברואים וליסוד אופני המצואים איש על
 דגלו באותות כרצונו יצאו בצכיכו בכראו
 שומרים משמרת טבעם וסדר תולדתם
 ככל אשר יושת עליהם מאת יוצר הכל
 זולתי האדם לבדו היה לסיגים עשהו השם
 ברוח בינה כאלו הוא עיר וקדיש מן שמיא
 נחית בעבור תהייר לו לעדה על מצואות
 מלאכיו והוא מן הכור יצא לטשן למרות
 עיני כבודו ויפשט גם הוא בגדי בחינתו
 החמודות ולבש בגדים אחרים ומלבוש
 נכדי ככל הכתוב בתורת משה עבד יי כי כל
 אשר עשה האלחים והנה טוב מאד ויצר לב
 האדם רע מנעוריו מעשי יי כלם נכחים
 למכין לולי האדם קלקל את השורר כי
 השודת את דרכו על הארץ וחכל את מעשי
 ידיו ואני ידעתי אין זה רק מחמדי תכל
 פרשו רשת לרגלו משמני הארץ הציבו
 משחית ליד מעגליו הארמה הארורה כרוב
 לקחה דלדלר את כחו בחלק שפתיה
 תדיחנו כשתי ידיים בכשפיה הרכי קוברתו
 ומכיאתו לידי עניות רבו למעלר ריעי
 האיש הזה חברים מקשיבים לקולו עינים
 להם ולא יראו מחול ידכון חטאים ליי
 הרשים ואזנים למו אודיער נא אותם מי
 הוא זה ואי זה הוא הוא העולם אשר עליו
 השליכו את יהם אודיעם את כחו ואת
 גבורתו למען יכירו החוק הוא הרפרר ואם
 יש א י 19 הוא

מזיות חתן המלך הכבוד ובעל בת & נכר
 ומה יענו הכבודי הלוקחים נשים על כנותיו
 בקומו לערוץ שטי כזב כבאו לתכוע עלכון
 הכנות כנותיו איך ישחר עם טמא שפתים
 מעושהו מה יצדק אנוש עם אל

האלהים

עשה את האדם ישר והוא
 לסכלותו הרבר עותתו
 ועקמימות פיו ולשונו להוציא דבר מגונר
 וכידו מלא עקוב הלב מכל נעות המרדות
 עסקיו רעים מעשיו מקולקלי חומן ירפנו
 ממצבו כמצות יי עליו יחרסנו ממעמדו
 יצנפנו צנפה יצרפנו בכור התמורות כי
 כן צוה לו המלך והוא מסכו מתהפך לכמה
 גונים ערום יערי הוא להשפיל גאותו פעם
 בתהפוכות מתחלפות ימצאיהו יום ביום
 ובהחלות שונות ככל טעה ובכל זמן בבקר
 שחרו מוסר ולערכ כשבט יכנו מכה כלתי
 סרה ופעם יעטחו ברכות טוב לראות אם
 יתן פניו נגדי יי ומפני שמו נחת הוא כלאו כא
 חומן לנסותו בחידות ולא שוה לו המנהג
 כמנהג רשע וגם רוח כל עוד תוסף
 להוכיחו יוסף גאון וגובה וטפשו מתוספת
 בו כל שירבו שנואי אליו תחנונים ידברו
 רבות והוא ירכה גבוהה גבוהה ידבר אתם
 קשות כל אשר יליו אליו רכים בחלקלקות
 הוא בגכה אפו על הדוכרי בו ישפך מירתו
 ככה יעשה האדם עם אלהיו אם זממו יפק
 לתת תאות לבו ישמן ויבעט אם יעשרנו
 המלך עשר גדול יאמר כח ועצם ידי עשה
 לי את החיל הזה ואם אולתו תסלף דרכו
 וחייא לא תצלה יתקצף וקלל במלכו
 ובאלהיו אם יוכיחו במכאוב על משכבו
 יקוף בתוכחתו אם יביא עליו אימים את יי
 הוא מגדף ואם לפעמים במצור ובמצוק
 תשועה יקראו וכבואם עד משכר בין
 המצור אל יי ושענו עדי יעתר להם והצילים

הוא כדאי לסמוך עליו

העולם

בנין ישן רעוע פריץ נופל
מרובר על העומד ברוח
מצויר יבועו אמות הספים רוח קמעא
מקרקרת קירות כחית דא לרא נקשן ואתה
בן אדם על כרחך אתה עובר תחתיו מאז
היית עד שובך אל האדמה ואין לאל ירך
להנצל מפחד מפולת ומזיקין ירקדו שם
בהם וקשים בני בליעל ופושעי יכשלוכם
ואם כמור פעמים עכרת ואין פגע רע כי
עצור עצר י' בעד כל רוח למען נסותך ולא
היה לך לבלדעת כי מנכה י' אלהיך אותך
מה תעשה בהוציא השם הרוח מאוצרותיו
גדולה וחזק מפרק הרים כי יקום י' בהר
פוצים ברוחו הקשה יהרום בעברה מכצרי
משגב הובות וחיל יגיע לארץ כל בחן
ועפל יקחחו אפל איך תבטח אחרי נפלים
בפצרות התוצות אשר אתה יושב בהנה
אנה פניך מועדות לכוס שמה ביום ההוא
זאתה כאשר אתה שם באחד מחלקי
החורבה הנה הנך וכי תאמר בלבבך אין
טוב כי אם המלט אמלט בירכתי המערה
לפנים ממערתה גם שם לא יבוז לך מפני
רוח רעה כנפול החומה תחתיה ונשקערה
בתחתיו ארץ איפה מפלט לך אם מוסדות
הרים ירגזו מפני פחד י' מגערותו יבוסון מה
יועילך בגדול מחילות אם השתות יהרסון
ואם יקחד לך בחור בטוב בית מושב כחגוי
חסלע מה יסכן לך כי תשים בסלע קנד
אם רוח נסע מאת י' משבר סלעים או כי
מעון אתה יסדת בנקרת הצור אם הצורים
נתצו ממנו מה הרוחת כי חקת בסלע
משכן לך בקצבי הרי' מוכן לשבתך פעלת
ביום כל הר ונבערה ישפלו מה בצע אם
בגבע בית מנוס כוננו יודך אם הגבעות
התקלקלו ואם לךך ישיאך לאמר אשכנה

כאחלית ים לא אירא כהמיר ארץ כנפול
מגדלים מה יושיעך זה בחרקיש השם את
הים ואת היבשה ועבר כים צרה ותוכחה
וכנצח

שמע

נא נבער מדעת אתה ורועיך
היושבי מושב הבטחון הכוזב
אנשי מוקש המה אחרי אשר רוח רעה יום
מהימי ישיאך כאשר לא תדע אתה וקניינך
כנוח עליהם הרוח אחרי זאת תיחל נפשך
בשקר נסכך ליגע עצמך במרה שסופו
לכלות הרוח ונמצאת מצטער על עולם
שאינו שלך ואיך תיגע לחשוב מחשבות
לעשות בזה ובכסף מעשים ונסים ברגע
קטן קרוכ או רחוק יעזובך או תעזבם זרים
יבלעוהו ואיש אחר יקחם ירש ממניך איש
נכרי ואולי לא ראוי ולא מוחזק ואיך
שיזיה אתה והם הנפש והרכוש יחדיו כלם
ובליון אם בשנת היובל אחרי חשבונך
ודי בזה ארכא בהיים זמן ועד כפי הטבע
הנחוג ואולי שנות מספר קרבו ויאתיון
המה שארית חייך ואולי לא חדש ולא שבת
אך יום או יומי ואולי כמעט רגע יצא עליך
קצף מלפני י' כי קץ כל בשר בא לפני י' מן
האנשי ככל החמק הרב מוער לא כביר כי
תראה היום היל גדול מאד מאד מקץ שבעי
שנה והנה כלם פגדים מתים ואם כנבורות
שמוני יחדיו יסופו יאכדו מתחות שמיא לא
כי מצות המלך היא יגוע כל בשר אין נקו
פן יאמרו מקבצים קבוצת כסף ידינו רמח
באספם מהמדי תבל וקניניה י' יצח
במשפחה האנושית כאשר החי לשמיד
מעוניה

ואחר

שכן יסד המלך י' להיות כל
הוה נפסד ותנאי התנה עם
מעשה בראשית להיות כל מתהל כלדי
וכל חדש בלה אמרתי המרה שוה אין עול
בהיקו

השם ושימני למפגע לי אם נכראתי לנגע
 ולקלון כלה דיוס רעות רבות וצר' שנאתי
 אני את החיים אם אסכול תמיד חלי ומכה
 יצרני יוצר האדם מדוע קדמוני ברכים אם
 להיות ימי מכאובי עשאני עושני טוב ממנו
 הנפל אם השם חפץ דכאי בשש צרות
 שבעה ושבעה למה לא מרחם אמות אם
 הנחלתי לי ירחי שוא ולילות עמל למה לי
 חיים

דיו לין דמייתי לן כמות נכל והחי לא
 יתן לא לבו ונפשו לא עליות אבל

מה יתרון לאדם ידיו רב לו כי ירגז ארץ
 ממקומה ושולח בים צירים למען רבות
 העושר והכבוד מעתיק הרים לבנות גזית
 מקום מנוחתו למען ספות הרוה מרעיש
 לבנון לדור כרותות ארזי למפלט ולמקלט
 מרעם ורעש מבית לשדרו ולמסתור מזרם
 וממטר כאלו זה האיש מלפני יי הוא בורח
 השכה חנות אל אשר חטאו לו ברעות יי
 לפקוד את עון יושב הארץ ובצעם בראש
 כלם ככא עת להשליך אבני גדולו מן שמי'
 אבני אלגביש על גב איש תפולנה מחיצות
 של ברזל אינה מפסקת אין מכוס מלפניו
 ביום אפו ולא תעכבנו חומת ברזל הרחבה
 ובלעדיו זאת כמות כל האדם ימותו אלתי
 כדרך כל הארץ גם הם עדי אוכז הדל בלפי
 זהב ואשר הגדיל לעשות עמנופה לחדש
 פני אדמה כפני חדשות בנין מפואר היכל
 גדול מקדש מלך מה יתד לבונה כשמים
 מעלותיו יבנה אתהן גזית חיל וחומה אבני
 שיש שחור ונבולו אבני חפץ או בית עכביש
 מכשחו גודא רעוע כסכה בכרם אם דל ואם
 עשיר שניהם כאחד המה יאכדו ומעשרת
 ירחם יכלום הבונים חרות למו יאכד
 זכרם המה תחת אבן ראיתי מסיע אבנים
 חוצב בהר שחצבו לו קבר מעתיק צור
 יט ב ii 19 ממקומו

בחינו אם ישתו הכל ככוס אחד כעכר
 כאדוניו כל אפייא שוים אין משווא פנים
 לפניו למות המקרית בשכר לבי לפגעים
 דעים בלתי משוערים פלצות בעתתני
 לחדושים קשים לא תקדם ידיעה לנפלא
 צרתי החזיקתני יש טילין בקר כפתו
 רעננה יאחזוהו השכין ואל יראה בעפעפי
 שחר יש שישכב בריא כאולם בטרם בקר
 ואיבנו יש שישכב לשכון בטח ברד רענן
 בהיכליהו בעד החלון נשקפדו חמות איוה
 דרך תוכל ליכנס במעונתו וכאה ולכר
 בביתו ובחיקו תשכב יש שישכים כבקר
 בחור כארזים ותהלהך בחוף לסכלותו
 ואולי מדי עברו אבן מקיר תריץ גלגלתו
 או יפול בעד הסככה או תשטפהו שכולת
 מים או תאכלהו אש או במלחמה ירד
 זנספה או חמת המלך תמיתהו בלא עתו
 או פגיעת השוטח תקצר ימיו או חץ יעוף
 וימס או יריבוך אנשים והכה איש את רעהו
 ויצא לריב להשבית מדין וככה ומת בשגגה
 שיוצא או אולי פתאום לפתע יחוש בראשו
 או באחד מאבריו וקרהו אסון עד שיפוח
 היום העל אלה לא ידאג הרואג זה העני
 בקומו שאבן ושליו ויחוג חניו בצהרים
 ונרשוהו אבדון ומות מבית תענוגיו בבקר
 ילדיו יקדון ובנותיו ישוררו לעת ערב
 והנה בלחה זעקת שכר יעוררו כבקר עליו
 תרב אשפה אשתו ובעריו עליו יגילי ולערב
 אוהביו ילילי בבקר משוש בכיתו והשמחה
 במעונו ולערב יגלו שמים עונו בבקר
 משתה בכיתו כמשתה המלך כל שולחנות
 מלאו אוכלים ושותים לערב כסא דורסנא
 נזיר הדומע בשר תמותה וזכי מתיים בבקר
 יציץ וישיש כגכור גאות לבש מתנשא לאמ'
 אני אמלך אוהיה חוכש ולערב ימולל ויבשי
 ומה חפצי בביתי לגור או להשתקע טם

ממקומו יוכא בצור וישמן בעפר כבא יזמו
לא כודע איו ולא נכר רשומי בונה עולמות
ומחריבן נשמו בתייהם חורב בסף אשר
יחשוף יערות להביא רפסודות לעשות אני
שיש חלף חלף לו נתיב לא ידעו עיש כל
אתר לא אשתכחת ליה כעור מן אדרי קיש
אשר יחשוב עצי ארזים לתת נתיבה במים
עזים בים ורך על פני תהום רבה בעמקי
שאל הנה זה בא אשר אדמו עצם מפנינים
זכו מגביש וראמות נעשו גל של עצמות
השוכבי על מטות שן לעפר ישכבו הנותני
קנם בין כימה ובין עש כבגר יאכלכו עש
האוכלים למעוני יאכלם התולעת שבעים
בלחם ישכעו בחרפה לובשי מכלול חרפות
ילבשו מתכסים בשלמה הרשה דמה תכסה
עליהם נאוול לחיו בתורים יעלו עליו עשבי
בלהיו שפתותיו שושנים רגבים ישקן פה
מפיק מרגליות ילהך עפר אשר תהלתו
בלארץ הארץ ישוב מלא תכור רקב וזה
לאבק אשר מקצות הארץ וכילון מנחתו
למות יוכל שי הגויה הרכה והענוגה
אשר נסתה לשכת בכתים ספונים מעשר
חרש וחושב דור דורים לארץ תשב

הארץ על זה לא תפקח עיניך עני ונכח
רוח התשכח יום יעבור עליך כום
מדור מבחר אוהביך יורידוך מערש כבודך
השכב אותך ארצך ושמוך בארון ובתיבה
שוממה לאמה וכלמה מלמעלה יריך לא
אסורות אין נודד בהם ורגליך לא לבחשת
הוגשו התפשוט בין ביד בין כרגל אף כי
ישיגוך ערום ועריה לבר תכריך בוך צרדא
בר זוזא ליקרא דחיי והשליכוך באחד
הפחתי תחת היותך עליהם כאחד הפחתי
לא תשא מעט עיניך כמעט רגע ורוחך
תשוכ אל נדנה הלא מזער אז ראיתי המון
רבה סביביך נאספים להטמינך בחורי עפר

וכפים לקברות תוכל סחוב והשלך בגיא
צלמות בעמק הפגרים וזהו בשוכם מקבר
פגרך בניך ובנותיך יבעו מצפוניך כל הון
יקר אשר עמלת בו וגדלתו וחולק שללך
בקרבים הדכרים היקרים כל מחמדי עין
ומטמוני מסתרי אשר בחשך יגלו כלי יקר
אשר אצלת מהם ורעה עינך להראותם
למחמדי בטנך החוצה יוצאו לעיני השמש
במקום רואים כל טמון לצפונים אשר
הסתרת שם בימי המעשר בחשאי יחידו
יבזו ביניהם בקולי קולות ואם יראו בשלל
אי זו חמדת שכיח תגדל תגרא בין האחים
בעורך יושב בעמק הבכא זה יאמר כלה
שלי זה יאמר כלה שלי וכל הקודם זכה
יום מותך יזקו מרה יאנקו כאנוק חלל
ומחרתו יגילו כחלקם שלל ואם לכבודך
כמותך יזמינו שחורים מכחוף תלא המה
מכפנים כלכותם כצמר יהיו הרבית בכבי
כי אחרת ללכת בית מועד לכל חי הגדלת
השמוחה כי תורישמו בתים מלאי כל טוב
נתת שמחה בלבם מאז בחרת הסתופף
בצלמו ישישו כי ימצאו קבר נכון לך צורך
לבלות שאול בכור תחתית והאבן גדולה
על פי הבאר כי אמרו יורשיך כלבם פן
ינחם האיש כי עזב לאחרים חילו ועלה מן
הארץ ישוב לביתו ונלהם יוכיף שנית ירו
לאסוף פזרי קנינו לקחת ממונו מידי כל
הנוגעים בנחלה והיינו לחרפה וקרא זה
זה ואמר עתה הבה נתחכמה לו לכל יצא
עוד ממקומו ולא יוכיף עוד קום זאת עשו
לקטו גל אבני גדולות אבני מעמסה ושמו
עליו גל אבנים גדול ושכן תחתיו בתוך
העמק עוד בלתי שמים לא יקינו ואנחנו על
הארץ באריך ימי על ממלכתו אחריו ושנות
חיים ושלום יתן השם ויהזור ויתן לבו עוד
כל ימי הארץ

לשולמי רע אני אוהבי אוהב לא אפריש
 בין היותם כחי וראשית אוני או נכרים
 מארץ רחוקה באו אלי מכבדי אכבד וכוזי
 יקלו אשר יעמוד לי למחסה ועזרה בצרות
 אמליך מלך כליל הוא בהדרי מעשה ידי
 אחוקק בקירות לבי כל גמוליו הלא
 בספרתי כלם יכתבו לבלתי אשכח מפי
 זרעי ואת אשר חטא לי אמהנו מספר
 אסירנו מנגד עיני דורש דמי תחת דודפי
 טוב אותנאצמית לי יש הרב בידי אשפענו
 כשפע הנגדילו יש לאל ידי לאבד בווי שמי
 על לא חמם ככפי שנותי ברג חרבי

להכחידם מגוי
אתם רעיו שאהב נפשי זאת עצתי

ככור הנסיון בארץ מכותתי העבדתי
 במעכה האדם יצקתיה כחנתי ביום פקדתי
 לילה חדלו לכם מן האדם כלח בחכה איש
 את רעהו יצודו חרם כל גבר אשר דרכו
 נסתרה יחבש פניו בטמון להכין משחתו
 ואל יודע לאיש כל איש ימלא טרף חורני
 במרמות ותוך כל האדם כוזב סורו מני
 דרך הברתם מצודים והרמים כראשית
 אמצעה דשת פרוש ואחרייתהמרה כלענה
 כלה הגלת שלומים הטו מני ארח מדמתם
 כי בכרה מאד עצרת בוגדים חמת
 בקרכם לרמים יאורכו ומחץ תשכל חרכם
 כחן שפתים לשונם יהליקון ולהלך כגור
 חחלש יאמ' נכור אני ולעבוד את יי הנכור
 כנבורתו יאמ' הכשיל כחי ואם יקרבו אתכם
 להנאתכם אם תעשרו יקנאו לכם קנאת
 גדולה אם תרוששו יעלוזו לאירכם ישחקו
 גורו לכם מפני חרב והינר המעופפת על
 פנינו רבים חללים הפילה ככנפות הארץ
 הלזו הנשמה אשר אררה יי נשמו פנותיה
 מרוב חלל וכבוד פשעי פגרי האנשים

הפשעים

ראם כן איפה כמי אני כושח אם בני לא
 אמון כם מי לי למושעות בעת
 צרה אם בני גדלתי ורוממתי הם פשעו
 כי מי אתי במצוד ובמצוק אם צאצאי לזר
 יחשבוני מה תוחלתי כחלדי בראותי
 ילדי עצם מעצמי בלכותם תמיד כל היום
 שמי מנואץ על פרי בטן למה ארחם את
 אשר טפחתי ורביתי יסובו עלי רביו מה לי
 לעצבו וימי מכאובי להחילים יש להשאיר
 להם אחרי ברכה והמרה בכליותם בלתי
 מקללוני איככרה אוכל לחסר את נפשי
 מטובה לתת לבנים למלא בטנם ואלו
 יחשבו רע למר אציל מפי כל חלב זכחי
 וטבחי להשמך לב העם הזה כעגלי מרבק
 ולכם לא נכון עמי איך אדאג כמה שיבא
 אחרי יכבדו בני או יצערו והן בעודני חי
 עמדי ממרים היו למח אצטער כמה שיהיה
 בהם בלכתי אל בית עולמי אם יעלו שמים
 או ירדו תחומות וחס שומרים לבקר יום
 מותי תקותם מפח נפשי ואכדן גופי למען
 יירשו את אשר בעיני הכינותי לתועלתם
 ובכודם ואני בחלותם לבושי שק ומדוע
 עגיון נפשי בוגדים כגדו ואם המה כשר
 מבשרי זאת ועוד אחרת איך תדלוף נפשי
 מתונה ודמעני יערוף כמטר אם תקצר ידי
 מאסוף אלפי ורבכות כאסוף כיצים עזובות
 להוריש אולי לעללים מעלליהם רעים
 הכל יהבלו יבערו ויכסלו לאבד קנין כספי
 אשר כנסתי לי ואולי לא יעצרו ברוחם
 לבלתי השחית חכל לכן אמרתי אך שלום
 נאמת יהיה בימי יתר שנותי והבאים אחרי
 ירכו בכר או יסגרו עליהם חמדכר כבאות
 דטא כד נרחב או בית השלחן מקום נהרי
 יאורים אותהו יליל ישימון חכל שוח אצלי
 חלילה לי מעשות טובה למי שאינו יודעה
 לדרוש טוב למבקש רעתי לגמול חסד

הפשעים זרבו אל תשענו בכנים בניכם
סתירה גם לא כאחים הם אחים וחוחים
אל תאמינו ברע רעה הוא מנקש בלבו
יעשה און & תבטחו באלוף יאלף עונותיו
אל תסמכו בקרובי קרבות יחפצון הנסמך
בהם כסומך ידו אל הקיר ונשכו הנחש אף
כי יקראו קרובים רחוקים הם בכליותיהם
זאת עשו וחיו איש לגופו יעזור ולעצמו
יאמ' הזק ונתחזק בעד עצמינו ושוא תשוּע'
זולתו אין אצלי דרך נכון להנצל כצני
מיד מוקשי הזמן להמלט כצפור מפח
פרמותיו ונוס הרתעלר בידו רבים שתו
אין טוב כי אם לברוח ממעוניהם כנרוח
ממעון תנים לבוס מהם כנוס מאריה ביער
אך כי טוב לחסות בהם מבטוח באדם כי
הם לאורך הרטמי ילכדון כחכלי אדם ברבוי
החסדים בעכותות אהבתו ימשכו יבאו
כברית לא יופר לא ירעו ולא ישחיתו ראיתי
אני כפירי שואגי לטרופ נער קטון נוה' בס'
נמר ודוב שכול עוללים ישחקו בס' כצפור
ועל כרכיה ישעשעו איש מכאובות דר' עם
נחש בכפיפה כי יקריב לו חמאה והלב
בספ'ל אירינס נכוח וחרל אישים הוא ונמר
אוכלים באכום אחד הארי זאת הדוב ילחכו
בשרו בלב נמס כלחוך השור על גבם ירכב
ועל כמותו ידורך אבל בני אדם ארורים
הם אין תחבולה להשען בהם כל אשר תטיב
להם ירעו על עוד תוסיף להם כבוד יוסיפו
צרה כל שתהשוב להעזר מהם תושד כעת
תדמה יעמדו נא וישועוך יבגדוך
אנא עליי גאותי סורו נא מעל
אהלי האנשים הרחק
מאר הנזרו מעקב כשת'
פנו וסעו לכם המדב' דרך לא עבר בה איש
בחרו לכם לשכון הדרים בשוכר ונחת
מקול ענות ישמע תמיד בקרב העמים

תשכנו בארץ תלאובות מרגשת פועלי און
ולעת האכל תישכ להם ארוחת ירק ושלוח
כרז מאשר אל עיר תאכפו לזבחי ריב
כאחלים תשבו בארץ צירת אהל כל יצען
בישימון דרך האמת והשלום לא ימוש
מתוך האהל טוב להם מלא כף נחת בארץ
מאפליה לא יגור בה בן אדם ממלא חפנים
עמל בתוך המון עמים רבים אל תחנו את
פני העיר שם הרגיעה לילית שכנו על פני
השדה אשר כרכו י' ובעוד אתכם השלום
מעביר כונש עכדו את מלך ישראל וחיו
ושבתם וראיתם ושש לבכם לאחד זמן במה
שאו'י כראשי יצר לכם זאת עצתי העוצה
והסכמת בלבכי זרז כמרז ככר שקטרה
לעצמי אנכי אחזניה ולא ארפנ' עד שאביב'
לתשל' במאמר קדישין בידם מחקרי ארץ
אצרפנה למעשה ביום הניח י' לי מעצבן
ומרוגז זאת הצלתי מיושבי תבל אריות
שואגים זאת תשוּעתי מחרב מפיהם זאת
מנחתתי עדי עד
על מי בשחת אדם בליעל איש
און כי הראך יוצר עין רבות
ולא תראה נוטע און אהנים
ברא לך לשמוע וללמד ליראה אותו ולא
תשמע חיי הכליך בחשכר תתהלך ולא
תחוש כהיותך מגשש כעורים קור פן
תגוף כאבן רגלך כל ימיד על אדמתך
באפל תתהלך כאון עינים כאשר ימשש
העור באפלה ולא יראת מצור מכשנל
וחתחתים בדרך פן בתמר יתננפו רגליך
באזני קשובי כראך כדא אתהכל ותאטם
אזנך משמוע מורים יורך מעשה י' תמיד
לא יחשוב באין אמר ודברים בעשות י' את
האותות לעיני העם שיוראו מלפניו בהראו'
כבוד מלכותו לברואים השפלים ואת יקר
תפארת גדולתו לשוכני אדמת עפר לתת
לפתאים

מאותה אשר המה עושים כהרוננו יבואים
 לבא לפניו אל הלמוד יפרדו איש מעל
 אחיו מהמעמד ההוא שוים במדרגת
 ככראשונה כן מנהיג המות להשוות בני
 חלופי המצליחי אשר החזיקו בעושר שחקו
 בו כצפיר תנה עיני לבך לי זכור תזכו מח
 חלקך מכל הדמיון הרע הזה ביום שתכלה
 הרוח וגשם אין לעשות מעשהו כי מר
 ככפך הידבק מאוס ואם מחוש ועד שרוך
 נעל תקח מכל אשר לך ביום ההוא תתנה
 על מה שעבר יום אין עצה ואין תבונן לתקן
 את אשר עוית אותו וקלקלתו יחידתך
 שחת נפשך הרגת בלא חרב ובלא חנית
 לא ישאר לפניך אז בלתי אם נותך
 ואדמתך

אשאלך והודיעני הביען כי תצבור
 כסף כעפר ו
 ועפרות זהב לך כל אבן יקרה מסוכתך אין
 אלהים כל מזמותיך התבטח על משענת
 הקנרת הרצון הורר כי תשים זהב מסכך
 ובכסף נסתרת היוקח מקנרת וסוף משען
 ומשענה לוקוף כפופי לסמוך גויה נרכאת
 מרוב ימים או מעץ רקבן מטה עז לחלול
 ולנשכרת כתפשמם בו בכף תרוץ בהשענם
 עליו שכבים יהיה כן חממון וקנין העושר
 לכל הכטה בו דאיתי בחיי רבי אשר אתנו
 עודם חיים כושרים בחילם מחמונם ארץ
 רעשה ומשאונם עמודיה יתפלצון מנאונם
 עמודי שמים ירופפו גזרו גזרות לכנות
 ולנטוע בארץ מדבר לעקור נטוע להפוך
 ים ליבשה וארץ ציה למרצאי מים ומחורת
 הובד גשמים ושפל רומם והיר ענינם
 כמדרא חולמים נוגי ממועד בתנומל עלי
 משכב ששון ושמחה ישיגו והקיצו ככפש
 דיקח והנה חלום ישובו לא על כשהיו
 בשרם תפול עליה תרד מה כל מחשבותם
 כהלום

לפתאים ערמח אשר לא ידעו דרך י
 תבוננו ברו כינר מאת יי היתר זאת
 להשמיענו קולו ליסרינו ואת איש הבליעל
 לא שמת לבך לדעת מה זה ועל מה זרה
 ותהי כמחר' מח לך פחומי לך פה למחויק
 ולמעון לך זולתי אלילי כספך ומסכת
 זחך אלה אלהיך אשר רתחלכו לפניך
 ותלך לפניכם כי בהמה שמן חלקך והמה
 יתנו מאכלך בריאה או לך עור ועינים
 יש וזה לך האות כי אראך טוער לקחת
 רע כטוב והנקלה בככבד עד אשר תחשוב
 הנמלים גמלי ורמש האדם סוסים מזוינים
 והזכוב ושרץ העוף הנשר והפרס והעזיב
 תחשוב האדם כעץ השדה וצל ההר אתה
 רואה כאנשים הלא כח דבריך כי תבחר
 בקנינים הפחותים עד גדלו אצלך יקרו
 בעיניך עליהם שבת מאחרי יי ותעש לך
 אלו כסף ואלהי זהב וי' אהי אמת השלכת
 אחרי נוף ואם יפתוך מהתלות כי תראת
 חממלאים בתיחם כסף יעשו להם כנפים
 פרודות מלמעלה יגביהו עוף כאשר יראה
 הנשר ונטולי כסף תרפנה כנפיה כי אין
 נודד כנף לא תכהל באלה הנר יום כ
 והיר כעם ככהן כמלך כהלך ערום יצא
 מכטן הארמה וערום שב עשיר ורש לימים
 הבאי חלוט אחד הוא והענין אצלי כתינקו
 של בית רבן לעת הפנאי בקיץ בתוך צהרי
 משחקי ברחובות עיר כונתם לשום עליה
 מלך מקרב והיה הנער אשר יבחרו בו הווה
 להם למלך יקבלו כלם את עול מלכותו
 באימה וכמוראים גדולים וגם הנער ההוא
 תוע בעצמו יתכרך בלכבו שעולה לגדולה
 שער כנפשו שהצליח למלוכה ורם לבנו
 ושכח אם כבוד מתמיד או שחוק עשר
 לו אלהים עוד מעט כעבור המנוח בקום
 המלך ממשכב הצהרים תחת גערותו כם

כחלום חזיון לילך אשר אין לו שחר כל
אשר גזרו אמר כלילך דברים הרברים
בטרם יבא החרם בעוד השמש לבא וחנה
תבור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים
האלה כשלו הגזרות ההן אחת מאלף לא
תקום ולא תהיה אין מספר לגדודי הסכות
בהם תשתנה הצלחה האד' כהרף עין כמה
דובים יש למקום לאבד מהרר שלומם
ושובתם כדרור לעוף יתעופף ככרם גז
חיש כצפור לנווד יודו מהם ראה גם ראיה
אין אבד העושר ההוא כענין רע כלילך
חירך גדול כים ובבקר כשל משכים הולך
ואולי בדרך לא ישוב / ואם כאלה רבות
ראית כהוכה גפלאתי אין לא סרת מולכת
אחר רעיוניך יכהונך ועורך מחזיק כם /
זה הענין אשר נתגלגלו בין הדברים
רעה הולך וגדולה היא
מעשות הנה כמנה לא ראיתי בכנוד הזמן
לרוע שיפקד הקנין ממחזיקו באמצע חייו
ללא דבר כחמנע טוב מבעליו בטרם ימות
בלא ימות בלא סכה גלויה כי יאסוף אדם
הון עתק וכחצי ימיו יעזובו ולא ימצו עון
אשר חטא בו פשע גבר להפסיד ממונו
האמללים האלה עצמו מספר בכל הפאות
תמלא הארץ אותם שבט אלורה עליהם
להוריד עז מבשחם בקרב שרותם יש כימי
עלומיו יאכל וישתה כאחד שרי המדינות
לזקוניו לא תמצא יודי פת הרבה לשכר
רעבונו / יש כנעוריו ארגונא ילבש רביד
הזכה על צוארו בשוכתו ילבש קללך ועל
צוארו נרדף / יש שישכב בימי נעוריו על
מטו זהב וכסף מרבדי ערשו ותחתיו יזעע
רמח כביר העצים מראשותיו וכר נרחב
צבעים רקמרה תחת לראשו אחרי זקנתו
תכלה פרוטה מן הכיס מוכר את כליו על
פת לחם לכלכל את שיבתו בדלית אכר

ובלילה ישכב על נבי קיקע ומרפסת
מאפס כר או כסת לא ישכב בפאת מטח
ולא ברמשק ערש / אבל האבן מראשותיו
ותחתיו חרודי חרשו ואין אתנו יודע למה זה
בלתי הרצון האלהי / על אלה חמו מעו כי
אראה אנשים הולכים לתמם והזמן קרא
עליהם מועד למעוד רגליהם כלי פשע כי
אראה ילדי יום שמנו פח אנשים ישרי לב
ילכודו / נחם יסתר מעיני /
ומזה רע ומר בראותי בני כלי שם
קופאים על שמריה וישבים
על סור הבשר ושכבי אריגרי האומרים
ששכלם הריוזותם הנחיל' כסא כבוד מרום
על שכיניהם כשני לו יחלוק הזמן מכבודו
לכשר בשתיים יתחתם כי וההפך בהפך
עצלה תפיל עניות ועצלתי מהסור כל דבר
ראיתי מאלה אומר וגוזר אם העשירים
הראשונים עתקו גם גברו היל כי יעירו
ויעוררו דרכי התועלת יום וליל וכזה נצחר
רוע הגזרה ויתנהו למחרא' אף אני אעשה
זאת ויותר מהמרה הנה מקום אתי ויכלת
עצום לצאת בעקבותיה ואם בורוע נטווח
אמץ כחם מאד עשו להם מכספם כתבונם
שם ושאר אעשרה כן גם אני לכח אמיץ
הנה פי שני' כרוח לי כמוני כחם ככחם כחי
רצוא ושוב ואולי אוסף אומץ לסכול עמל
וטורה לשוב בארץ אי זה הדרך ישכון ריוח
והצלה עד אעלה על כמתי עושר מרום
קיעו וכסוף דבריו לשקר ישבע חי פרעה
אם לא כאשר דמיתי כן היתה בהכמתי כי
נבונותי הצל הצלתי בהרציותי כי רבה /
אין עשרתי מצאתי און לי אליכם אישים
נשתה נבורת' היו לנשי אחי דעיל למרחוק
ולקרוב אעכ' חלקי זאת המוחשבה הוציאוה
רבים מן העיקר לחפא על י' דברים אשר
לא כן לאמר לחם עצלות לחם עוני ולחם

זריות לשד בשמן ולא יי' פעל כל זאת אין
 חסדו ער והכבוד מלפניו למתרחלים לשחר
 לטרף לא נתנה ארוחת תמיד לשפלי ידים
 והנאש אין הכרכה באסמיו זאת הטענה
 אחז שכי יי' לידם לעצמם בינה יתורה
 ברבנות יתירא חוספת למו מרו ועצבו את רוח
 קדשו כסכר משוכשת להגדיל ערכם
 והאמת עד לעצמו על פניהם יכזיבם כמה
 זרדים ראינו ידיום דקניות ויום ולילה לא
 ישבותו וכמה ראינו עצל ידיו תביאנה את
 אכני השוהם כמה ראינו יד חרוצים כהה
 וכמה מתרשלי להם נעשו ארובות בשמי
 כמה נואשי מלאו אמת חותיהם אוכל וכמה
 יודעי ציד אין דפת בסלם יי' מוריש ומעשיר
 או עת ופגע יקרה את כלם ואם אמנה נכון
 הדבר יציבא מלתא שניהם כאחד טובים יד
 חרוצים תעשיר בחמלת יי' עליה ההצלחה
 והזריות זוג באה ומתקבל מין במינו ענבי
 הגפן באשכולות הכפר זה יתקן שגגת חברו
 זה ימלא חסרון רעהו אשרי אדם עוז לו בם
 אשרי האיש שדי בצרו והוא בן חכם אשרי
 אל יעקב בעזרו ובשכלו יהולל על דבר
 אמת

ויותר רע מכל מה שזכרנו בעושר
 כי ידעתי קנין יש לו כפנים
 מהמעלה גדולה ליראי יי' ולחושבי שמו
 הרודים מגויית הארית דבש דיים לעת
 מצא המדקדקי לנגוע בקצהו לאחוז בזנבו
 להשתמש ממנו כהכרחי לכד איש לפי
 אכלו שארו וכסותו וצרכי עבודת אלהיו
 והיותר יחרים ומוזה הצד קדאוהו המושלי
 סלם תמערלו וחיים הזה יד רשעים תגידהו
 ברעונה ומכל החסידים ואנשי האמת לא
 תגע בו יד כימים האלרח את הזהב
 ואת הכסף לכני בלועל למורשה והישרים
 בלבנות לצרכיהם איןדם משגת הגדולה

כ א i z o נכסים

והתפארת נתנו ביד רשע והשוד והשבר
 לירא את דבר יי' הזמן האכזר נתן הכל
 במרומים רבים ובשאנו כנפש יגרע מצדק
 עינו צר ואויב הזמן הרע הזה חשקה בפשו
 ברוע מעללי וכל יש לו נתן בידו להשיבו
 מכל אשר שאלו עינו על כן ירים ראש
 ולקדושי יי' יתן המהומה והמגערת לריב על
 כן יורידו לארץ ראשם העניק עזארי הנכלי
 כסף כאשר יוכלון שאת ואנשי מופת ישלח
 ריקם חנם אין כסף והעמוד הלב בהראות
 השחתת הסדר האלהי בארץ בהשתנו מטבע
 גזרת עזרין הפיכת ארעא דהפיכת מלתא
 גזרת יי' הלא היא כתוכה להיטיב לטובים
 והמעבטים אורחותם רעה תבא אליהם
 ועתה ישליו אוהלים לשודדים ולתמימי
 דרך אין שלום כמיהם בטוחות למרגיזי א
 בתיהם שלום מפחד ולבוצרי בריתו פחד
 ופחת ופח דרך רשעי צלחה ודרך הצדיקי
 המכשלה תחת ידיהם בית נאים בית נכון
 בות שאכן והאיש ענו מאד ירדפוהו שנא
 זמשואה ואת נהוה חשמו שפלי אנשים את
 מלכים לכסא ואזירי כל חפץ בשפל ישבו
 עבדים על סוסים ירכבו נכאים ושפלים
 בצבים וכפרדים ושרי המעלות כרגליהם
 ירמסו ארץ ואיש משענתו בידו לכד מרוכ
 דלות בלילה השבע לעשיר הנכל איננו
 מניח לו לישון ואנשי השם יקוננו על
 משכבותם ושינרה לא יראו לכלות כד
 הקמח וצפת השמן הרשע מרכה דאגח
 כי חרבב נכסים ורודף הצדק רבו אנהותיו
 כי הוא רש אין כל עשיר רב מעשקות לשוד
 ולכפן ישחק לא יחוש כי יקר חשקה ולא
 ירא על דבר הכצרות ויושב תחלות ישב
 בידו וידים מפני עינו לכד דיו ורמעתו על
 לחיו מאין לחם ואין שמלח תמותתהו
 מגנת לב ושבר רוח כל רוחו יציא מרבה

נכסים עם עין ופשע חטאה אוהביו רבים
יחתו מריביו וצדקות אהב מעדו קרסוליו
אחיו שנאוהו ולא יכלו דברו לשלום רעה
מזאת העשירים החטאים האלה בנפשותם
כפי אשר ינכה עשרם / תשפל חנינתם כפי
שירכה תקפם / ימעטו רחמיהם כאשר יעלה
עד לשמים יכלתם / נדבתם / יורדת למטרה
לארץ / ואוהביו צדקה וכבוד אשר נדכה רוחם
אותם כל אשר ימוטו לכם נכון כ"י מני
הדרך הנדבה לא תטה אשורם כי אזלת יד
העשיר לא ירבה עשות מוכר ואהבת הסד
ברכות הטובה ככל אשר יש לו וצדיק מט
במעט אשר אתו ידבנו לכן והוא על נדיבו
יקום / כן מנהג הזמן לא סר ולא יסיר כאשר
אבותינו ספרו לנו ועינינו הרואות מהיותו
מקרקר קיד ושוע משפיל יקרים עדי ארץ
שופך בוז על נדיבים בחבה שפוכה מגביה
שפלים עד מרום לא ינוח עד יתן מאווי
דשע שלמים וכן רבים יעשו לו כנפלי ידאה
על כנפיו רוח ותומו ויושר הוא מכלה סרים
ברע יאסר בויקים מוסרות ומוטות דגלי
חסידים ישים כסד ונכבדיהם ככבלי ברזל
על כן אומר מה נפלא משל הקדמוני הזמן
ישלח הפשי הזוכב ויתן הנשר בכלוב
הרעה הזאת ואם אמנה אאנה עליה
תמיד הנה שכחתי הכיותר קשה
ממנה אם מעי רותחו לנכבדי עולם קציר
יד חתו ויכושו וחרה לי עד מות כי עתה
יהפוך להם לאכזר נששתי / את דבר הממון
ודאגתי במה שהוא יותר יקר בעיני אלהים
ואדם הסירותי הכעס הזה מלבי מפני חדש
הוצאתיו מקרבי עליה מאנה להנחם נפשי
נתקו מורשי לכבי בהשתוות הטמא והזוכב
כצדיק כרשע לסכול מצוקי ארץ עם קדש
כעם המתאמים תאורה רעה לישא חרפת
אדמה מכותיה ואת תחלוואיה לא בכר שוע

מנבל לשוט שוטף כי יעבור ולא תשלם
במיני המדע לפני הכסיל ללהב אש
אוכלר / אהה יי איך יחיד יקרא קהלת
מקרב עמים יותר לסגלה והלה והיה כאחד
האדם לפנעי הימים כמטרה לחץ נפלאתי
איך שורדי יבואנו עד בואו בכלה אלי קבר
אשר אי איפטר בלעדיו מדוע נתן השם כח
בזמן לגעת אל עצמו ואל בשרו ולמרח
השליטו האלהים לאכול ממנו / איך אשר
יעלה בהר יי יעלה הכורת עליו היורות
כמעמקי הסודות מי ירידהו ארץ השולח
אמרתו צרופה מי שלחו אל המקרים בעושי
נפלאות מי עשה שפטי ומי לא יתמה בכל
אלה יודעי דעת עליון לא ידע מה ילד יום
ושמר רגלו מלכת נבן לחש לא יבין אהרית
הזעם שומר הרוח לא ישמור מפח יקוש
רואה בעבי איך לא יראה מה די להו שובע
אמרי אל לא ישמע מאחרי הפרגוד אי זה
פורענו בא לעולם / ובמה יודע איפה יתרון
תמים דעים על העדה הרעה / אין ביכר
ודעת אם לא תרע האותיות כטרם תבאנה
אם לשבט אם לחסד אין וישמע לאחור
תולדת הימים כטרם תצמחנה

ואל השתוו הנקלה והנכבד בדיבר
הזה החרשתי / אבל בראותי
האדם הגדול לכבוד ולתפארת ימיו
מכאובים והיה רק זועה ימי שני חיו כלם
או רובם ימי עני דרפוהו שואה ומשואר
בגופו וכממונו כתרופו נגעים הרדפוהו
שכול ואלמון ואשתו משכלה ועקרה בכקר
קול פחדו באזניו השמועות יכהלוהו ובעת
הצהרים תרועת מלחמה הזמן גדר בעדו
ובעד כל אשר לו לכל נגע בו שלות השקט
והחיים והשוב כל קרוב אליו ולחוטא אין
עיף ואין כושל אשה לא תשכל יולדת ששת
בכרם אחד בשרו לא עליו יכאב משמוע

רעה נכון לבו בטוח מלאכי שלום איו יבאו
 יתנו אומ' חמבשרו והיה רשן ושמן כשמוע'
 טובה מארץ מרחק שלום אהלו משתח ויום
 טוב שתין הלולי ולא הלולים ליי'
על זה תשתוחח עלי נפשי כי מרו
 מריתי / אי שמים בארזים נפלה
 שלחבת והייר לבער והאזוב הולך וגדל
 ויהי עלהו רענן ארי סכל על גבו משא
 לעיפאר ועל שכמו מוטות עולו / והשועל
 כשריונו יתעל כפרין חיות יכון מחי קבלו
 לזיתן בחכה העלה התביני הגדולים נאחזי'
 במצודה רעה / וגדי רקק שאננו לא שמעו
 קול נוגש הנשר הגדול רב הנתנה ילכדהו
 צייד הרמאי במשכו כרשתו ונתפש
 במצודתו / והזוכיפת והעטלף אין דודש
 ואין הוקר אותם איככה אוכל וראיתי ברעה
 הגדולת הזאת מאחרת יודע כמופלא
 ובמכוסר מושל ביראת אלהים לא יראה
 בטובכת ורשע וכסיל לא עדה עליו שחל
 בלג' הורח חלק אדם רשע / שמה וכזה על
 גורל הצדיקים מי / זה אשר ינחמני מעצבון
 לבי לדמי אדמה וחמס ארץ מי חכם יודע
 להשיב אחר ימינר בהשחית וידה מבלע
 מי האיש הירא יעתר אל אלוה וירפאה מזה
 הנגע וחלי רע מאן חכים למעבד הכי'
ואם כן נוהג שבטולס מקרה אחד לכל
 משכיל וכסיל תס ורשע נגעה בס'
 יד יי' למה לא אולך בעצת רשעים למען
 יטב לי בעבורם אם שומרי משמרת הקדש
 פקודת כל אדם יפקד עליהם מדוע ממושב
 לצים יפקד מושבי אם תום ויושר לא יצרוני
 מדוע אטרף נפשי להכין ולהתענות ולמה
 זה צום אכחהו אם דודש טוב ורודף שלום
 אויב ירדפו למה לא כשרירות לבי אלך
 ויעבור על מה אם טוב וחסד ירדפוני עד
 השכרים יפילוני למשאות / מה לי אהבת

חסד והצנע לכת עם אלהי אם המזכירים
 את יי' אל דמי להם מסכול צרות ולא פנות
 מנשא תלאות מה בצע כי אתם צרכי מח
 יושיעני זה מה יועילני אם צדק לבשתי
 כשריון ונעט כמעיל קנאה בחוללים אם
 הצדיק אוכר בצדקו או ישרים נכחדו במה
 ארע כי אירש על זה לערן כגן אלהי החיים
 והשלום והיה שכרי אם צדקתי לא ענתה בי
 כיום מהר בעבור סופה ולא תצילני מפח
 מוקשים כי יבא רגז מה המופת כי כמותי
 אראה פני אלהי להתענג מזיו כבודו ומה
 אות כי אעלה בית יי' לרחוץ הליכי בנהרי
 נחלי דכש וחמאה אם הזמן יניף ידו על
 חכם וכסיל בעים רוחו מה יתרוני כי אחכם
 מכל האדם אם יש תקורת לכסיל ושכר
 לאויל תוחלת לפתי אהני ליה שטותי'
 למר אפשע בעצמי לנרד שנתו מעיני
 לדעת אי זה מקום בינה את אשר יתהוללו
 בבית ישתגעון כרחובות יורידו רימם על
 זקנם שלרים ושקטים לא טעמו בסיון מח
 לי להעמיק בפלגות חקרי תושיה ומזמח
 להנחיל יגון ואנחה לכד מבוכו הללו עכרו
 שארי בזמן החולף ולא עצרתי כח להנח
 היה לבי חלל בקרבי כאלו נקב לבית חללו
 כמעט אבד נצחי ותוחלתי מיי' היתה לעולם
 תומת ישרים תנחם זה הכלכול בלה כשרי
 בימי ערבי עליהם ישכתי משומם / בתחלת
 העיון עמדתי מרעיד לפשר מלתא משתאה
 לה מחריש לדעת יגעתי ולא מצאתי טוב
 משתיקה על כן נאלמתי דומיה ימים רבים
 זה הדבר אשר עליו שוממתי מפני זעמי
 להמם הימים ותפעס רוחי לכללותם כי
 רבה היא נפלתי כבוד עמוק והיה כמחשך
 עיוני פעס אאחזו כזה ופעס מוח לא אנה
 ירי' אתעה כדרך המחקר כהתעות שכור
 מחוץ לפני אשוב אתפלא מלפנים ולחיצון
 כ כ כ 20 ii כאיש

כאיש נדוהם אלה ואשובה
אחריו נפתי קמתי שכח ותהל למקימי
 מעפר אחרי שוכי נחמתי יחי שם
 יי מכוך אחרי אמשש בצהרים ראו נא כי
 אורו עיני קירתי בדרכים בינותי בספרים
 מצאתי בהם תנחומות אל טענות כרורות
 ממלברי השכלתי הכזה ינחמוני תשובות
 לאנשי צדק הניחו לעייף עיפתי נפשי
 מהספק הזה במחשכי הושיבני זמן מרוכה
 ואין פותר אותו אלי עד השגתי את אשר
 רדפתי אחריו עד שמצאתי את שאהבתי
 נפשי וזה פתרונו גלוי וידוע מדברי
 חסידי עלין רזל הכותבים אמנה תורתי
 שבעל פה שארון הנביאים נסתפק בדבר
 זה שאול שאל האיש המקודש את פי יי
 צדיק ורע לו

ותשובה

החכמים הראשונים והאחרונים חלוקות
 בזה ובמקומות חלוקי לא ראי זה כראי זה
 וחשוה לכלם המוסכם בינות התחלק גמול
 שבים ושוככים בשני עולמות שברא להיני
 חק נתן בעולמינו זה לגמול רשעים כמעט
 הזכות אשר בידם בהיהן משלם לחון מעט
 צרי מעט ובש למתק מרידות זמנם כי אין
 השם מקפח שכר שום בריה מונע מרשע
 דרכי התשובה במכמני הזהב ורב פנינים
 פן יראה בעיניו ובלבבו יבין ושכ אם בחיית
 בלה שלום אמר יי לרשעי באחריתם המה
 למלחמה אם מתוקה שנת העובד את פי יי
 בראשיתה הלא ידעתי מרה תהיה באחרונ
 אם שנותם כנעימי בחייהם כמותם מותרם
 מן החכמה אין אם רשעים יאריכו ברעתם
 אחריתם עדי אובד לבד אשר אכלו עודם
 כשר ולא רוח הוא נחלתם ולא ינהלו עוד
 בחיי כשרים הם יקחו חלקם ולא תוסיף
 עינם לראות טוב אם המה ימותו תולעתם

לא תמות ואם יכבה שמשם אשם לא תכבה
 אש לא נופח אש היא עד אבדון תאכל
 והעולם השני לא ידע אדם ערכו ותפארת
 רום עניניו לא עלה על לב איש ואין קצח
 לאוצרותיו אוצר כל כלי חמדו לא ישערהו
 לב רחב ולא יגבילוהו מציב גבולות עין לא
 דאתה הטוב צפן יי ליריאי ולחוסיו גמול
 כמעשה ידיהם והאלהים נסה אותם בעולם
 הראשון לראו היעמדו דברי התורה שמורי
 בלבכם להרבות להם מזהר ומתן בעולם
 רמנוחות נתן ימי שנוחם המה בראג
 וכשממון ויהיו חיי צרה חיייהם כדי שלא
 יסורו מאחריו אל מול אחר לשפעת מי
 מנוחות בהם טובעו אוהבי לבנם וירא להים
 כי טוב יא להו עניות לכל יצא עחק
 מפייהם מרוב כל וימן להם המלך את פת
 בנם דחוקה ומימיהם כמשורה שלא יהיה
 צדיק נעזב ואם עליהם עבר עת נקשרו
 ורעב למועד שמור להם לא יחסרו כל
 טוב כללי של דבר מאן אצלי ראיות
 בכונות ונאמנות למה שאמרו זל אין אדם
 זוכה לשתי שלחנות

עור

תמהרז אחרת נותרה בלבבי
 וגדולה היא אלי מבואר הוא
 מאד אין ספקבו בכל הגוים ואין מהלוקת
 בו בכל האמות מציאות שני העולמות
 הכל מודים כאמנרז צדיק ורשע שרים
 בה אם כן למה דרז תועי רוח שמו פניהם
 כחלמיש מאנו לשוב מדרכם הרעה מי
 שיוע העת העתיד לכא איד לעול
 ומהלומות נצפנו לעריץ עת רעה היא
 ימיה ימשכו לסוף יומיה איד יפות כנוצעו
 עין נחשת קלל זוהר הכסף ולהט הזהב
 הכתהפך מיד ליד מבקר לערב מארון
 לארון בעגל ובזמן קריב אוי למוכרים
 עולם בחיי שעה נחלה שפרה בעכור נעלה
 ויתנו

ויתנו את הילד המסכן וחכם כזון החליפו
 זמן שלותו נצח ולשלך אין קץ בזמן כעוף
 יתעופף כנשר הש להתעלם מן העין כמורן
 גנבתו סופה כרוח יברח גם כמעט ההוא
 לא יעמדו באחת הצלחו התועי בו מקניהם
 וקנינם הפחות ירומו מעט ואיננו יגברו
 בהבל וישפלו ועלו כתהו ויאכדו ואם לא
 יש מהאנשים הזמן יתן דודיו רצון יעטרבו
 אהלי אפדנו ישע בין ימים לגבעת הלכונה
 ולהגדיל ממשלתו אפרין עשה לו רפידתו
 זחכ לתת לו לעיני בני עמו הוד והדר ונגד
 זקניו כבוד עד כה ועד כהתהיה רוח אחרת
 אתו יתחדש בו רצון לתת פניו באיש ההוא
 לרעה לא שעד כה האיש ההוא גם מתמול
 גם משלשם והו יושב לכט אתו אם התחיל
 גומר ויתנו ויסחכו מאהל לא ישקט עד אם
 בלה הזמן הזה נכל הוא ונכלה עמו כמרמ
 לוקח ברכות כמתלהלה הורה זיקי קשר
 קשר הן הוא משוש דרכו לא יחשוך
 שבט הנוגש בו לא יסור מהכות בראש או
 בזקן כמטה אשר בידו בשבט עברתו הכה
 ופצוע לא ישא פני אזהכ ולא חנן פני
 מידעי ממקדשו יחל ובקטן כלה וטפותי
 הזמן הווים שוככים לא יעירום מנענעים
 כי תרדמת יי נפלה עליהם

בדבר המכיר מומי הזמן ומרמותיו
 באוזן אנשים להשמיע
 וזונו לכל מאן דצריך ותתנשא הוא
 במשכיל שעיניו בראשו כל עוד שישמע
 רוע מנהגו ויתר תועבותיו עליו אימים כל
 אשר יזכירו אותם אליו יפחד פן ילכד
 בשחיתותם והנבון החושד עצמו תמיד
 לא ישרר נפשו בו כי ישמע שקוצי הזמן
 העצומים והרבים תחתיו ירגז פן ילפתו
 ארחות דרכו יוסיף שנא אותו יאנח לעינים
 משוד רשעים פורץ גדר ועולתרו ידיהם

תשלך אמת ארצה ואולי ליראתו פן השא
 גם הוא נמסתרים תככה נפשו הרבה ככח
 והסכל לו חידא אלף שנים פעמים יקראו
 באזניו שבע ביום כל התועכות האל לא
 ימיר חכרותותיו אותו שהיה הוא שיהיה
 הוא כרשעו מתחלתו ועד סופו לא יבער
 הקדש מן הבית עד ויכולא כתריתא לא
 יתרפא נגעו עד יתן כעפר פיהו לא יוסר
 בכל אלה מלכת אחרי הכלי עולמו ואולי
 יוסיף בו אהבה אלת הם הלוקחים הכסף
 לברו לעזר ועל זהובי ישענו יבחרו לחסות
 בצלם מהסות כיי כייש לאל ידם למלאות
 כל אשר היה כרוח מה נפלא קשי העם הזה
 אבירי לב הרחוקים מעדוקר ומכל האמת
 בימי בחרותם גם כי זקינו לא יחתו באשר
 יראו בעיניהם לא יזעו כי יראו דבר יום
 ביומו וזר תמורת זר טוב ברע חג באבל
 לזעף יי וזה מות זה לשוננו ימית פתאום
 תמרר אני למי שלא הורווחו הימים דבר
 חכמת בינר בהכפל צרות בו ובשכניו
 לפחות שיכיר בני איש עד מה כבודם או
 לזקן וכסיל שישב בעולם עד כי ארכו לו
 הימים ולא יוסיף דעת להשיב שואלו דבר
 על העולם מה שיהו אכוי לפתי אם יוקין
 בארץ וראה עצם אדם סוכל מקרים קשים
 ודעים עם היותו כחשיבות ממעל ליתר
 העצמים אשר אתו כתכל וגם מזאת לא
 תסור אולתו ממנו ומי ראה בזמנו בהמשכו
 הגבורים אשר מעולם כהר מרום הכבוד
 שתולים ויכלתם במלכי האדמה כאדמח
 כרעוהם ונפלו וקשת גאותו לא יסוג אהור
 גדולי הערך אנשי השם יתנו בקבר
 ויומחקו ולא ישוכר דרכ חיותו אל נדנה
 ולכן כתוב על ידי רבותינו זל לנצח היצר
 הרע אם יקצרו מנצחים אמרו אם נצחו
 מושב ואם לאו יזכור יום המיתה כי באמת

ואם רבו מלמנות הפגעים ההווים בעולם
הכלה היוצאים מלפני הלהים לקחת מוסר
חשכל מהם רבו המאורעים הבאים מאת
י' היורדים מלמעלה לתת חתית בארץ די
במות תוכות כנגד עשרת אלפים טהיותר
קשים שבהם אין בכל התלאות עזה כמות
אין בכל המהומות קשה כשאת' לא יערכו
זיקי וזועות ולא ישוו בה כל מיני רעו ולזה
כשעיינתי דברי החכמים עליה לא מצאתי
בהם מאמר יותר כולל ממאמר אחד מיוהם
לאחד מחכמי ישראל הירך כגלות מצרים
צוהו מלמדו בהפדרו ממנו באחרית דבריו
ליסרו מוסר קיים מה שזה נסחו בני שים
המות בין ענין זה סוף דברי לך

עתה

ראוי לנו שנזכור מאמר החכם
באמרו המות קשר מכל מה
שלפניו ורך מכל מה שלאחריו יום המות
כמה הוא קשר ואחריו אל המתים קשר
ממנו או מיום הדין או מיום תוכה יום ישב
לכסא שופט צדק כי יקראו לבא למנין
הרוחות וכל הנשמות לפני מבקשי השכונ
רבי על דברת בני האדם והיה לדין כעל
גמולות כעל ישרם ככל אשר ימצא כתוב
בספר הזכרונות דברי הימים הילודי לבות
והמתים עתידים ליתן את הדין נשמת כל
חי ורוח כל בשר ישפטו על פניה כי יביאם
האלהים במשפט על כל נעלם / הדין לא
יקח שחר לא ישא פני שרים ודל לא יהרר
כי יחנן קולו שמה תאלמנה שפתי שקר
ושענות עורכי הדין לא יצילו ולא יועילו
להגיד לאדם ישרו מקים המשפט שמה
הצדק פועל האדם הרעות והטוב כפלם
ומאזני משפט ליי שקל ישקל כאבן המלך
אשר יכון משקלו כאשר זכותו והוותו
במאזנים ישאו יחד זכות ומישור יכריעו
בך שניה מה יפה מאד ירושתו אשרו

הלקו על ארמת הקדש יי הוא נחלתו באר
החיים בנינת ביתן המלך ויהי ולא יראו
מות ולא יעבור עליו עוד בונש / ונפש כי
תחטא עונה מחול ימים יכבד אזרוע כחזק
כפלם תשבר פעלתה אל חיקה תשוב עונה
תשא ישטפוה נחלי זפת ישרפוה בוקרי
עולם והיא כאש תאכל מלאכי משחית
יקלעורו בתוך כף הקלע הנפש החושאת
השטן ינפץ חלקיר אל הסלע וכני בליעל
אמרו בואש בעוד בשר זרועם לא חשבו
כשלח יעבורו אכי דרי הושבנא לעת תמוט
רגלם / לא האמינו אמונים עלי תולע כי
יפגעו בם נושאי כלי השם לקחת נקמתו
מדם / לא הכינו לאחריתם בעוד רוהם
מרחפת על פני תכל בשרם לא שערו
המתענגים על רוב שלום כי יש אלהים
שפטו בארץ לשלם לאיש כמעשהו לאנס
האל פניהם כחלמיש הבושחים בהמדת
ימים קלו מני ארג בזים לימים אין קץ
לאנשי תענוגיה יי כם השוכחים יום דינא
רבא חטאם נטיר אהודה להם חידו לכלבי
עוי נפש לבם שמו שמיר ליום הגדול
והגורא בוז יבדו לו הלא ממשל משלים

אבי

העולם

ים גדול ורחב ימים והאדם
כפינה משוטטת בתוכו
מתוקנת המלאכה לית נגר בר נגר /
בחרושת עץ יעשה כמעשיה / פועלי הטבע
בכה אהי המה בונייה כללו יפיה רב החובל
בהומניה רוח אדם בקרבו ומלחיה כח
הנפש כל תופשי משוט ומעשים שכידר
המה וכולתה זאת הספינה מלחיה מסעיה
משפת הים אשר היא נקדת הלידה המות
אשר היא נקדת השפה השנית ארך הדרך
מהלך שמנים שנה אשר הם רחיי הטבעי
לגבורות והעולם האחר המדינה אשר על
שפת

שפת הים השנית אשר אליה מגמת האניה
 עם אנשיה וכמדינה הזאת שערים גדולים
 פתוחים לים ומכפנים קצתם פתוח לרוח
 האורה ושמו וששון וקצתם למעוף צוקה
 צרה וחשכה חשך וחלקלקות ומלך עליה
 מלך גדול ועצב עמו יי צבאות שמו הוא
 זכית דינו הם המשגיחים בסחורה המוכאח
 במדינה הטובה היא אם רעה בעיני ארונה
 זאת המדינה אליך כל בשר יבואו מסוף
 העולם ועד סופו אך הדרך אליה רב
 השכשים והסכנות ככוכבי השמים לרוב
 כי הים הולך וסוער לא יחשה ארבע רוחות
 מנשבות בכל יום מארבע רוחות השמים
 לרומם גליו רוח קדים עזה רוח ים חזק
 מאד רוח צפון תחולל גשם סערות תימן
 וסופה מכהלת מדורים מפני רוח רעה הבא
 אליה מכל צד זה הים אדירים משכריו על
 כן דרך אניה כלב ים כזה לא ישוערו
 מצוקיה ואת רעותיה כל עת שם אניות
 יהלכון עליהם יעברו הנסיונות העצומים
 כל ספינה עברה בו כמעט נטרפה וכל
 אניה חשכה להשבר רוכבי פלגיו השטים
 אותו נפשם ברעה תתמונג כל חכמתם
 תתבלע ואתה האיש הנותן לב לדעת
 אמתת הרכרים כי יפגשך מחר צוהק ליום
 אחרון ושאלך מיני הסכנות אשר כם אולי
 תאכר הספינה בים או כיבשה אותך רב אל
 האכוד אמור נא שבלת יטפוח או ישאפו
 צמים חיליה או רוח סערה רעה ונכבים
 ישכרוה בנקיקי הסלעים או שגנת השוכב
 בראש חכל ומלחיו בהנהגתה כל יחזקו כן
 תרנס ולעת נכון כל פרשו נס ככל אל
 וכהם וכהם יבטל מהלך הספינה או ישתכש
 באמצע הדרך והנמשל באלה דרך כלל
 לתוצאו המות המקרית אינן תכלית לרכובי
 מקצרים החיים הטבעיים אולם שהשטפה
 ושערי

בזומו של ים הם מחמדיו העולם שיטקיעוהו
 בהתגנות ואולם השודדי שישללוהו בדרך
 הם המונעים הכחירים וההכרחיים אשר
 יפשיטו כתנת הפסים אשר עליה ותלאות
 הזמן הרופקי על פני אדם נבוי מבי ולחיו
 מורטים ואולם הרוח המפרק חכורה הוא
 אי זה פגע רע מחוץ ימית האדם והו' כולל
 מיני רבי מאד וקצתם יותר מוכן מקצתה
 אשר התעתדו לגלים נצמם כי ירתיה השם
 כסור מצולה ואולם שגנת מלחיה והובליה
 היא רוע הנהגת הכחות המנהיגי את הגוף
 אם משרש היצירה או בקנין מאחרי כן
 וסכנות הספינה בהגיעה ליבשה אמנם
 הם לשגנת רב החובל בהיותו נושא או
 בהמי או שתוי יין לא יוליכנה יפרא ולא
 יכיון בטוב דרכו ולא ידע ללכת אל עיר
 מושב נוכח שער ההצלה ויטעה ויגיע אל
 שערי מות כל באיה לא ישוכן או שיחשוב
 שהביא סחורה יקרה מזמרת הארץ מחלבת
 ומשמנה והביא עמו הכל הכלים שאין כם
 מועיל ואולי דברים נרועים ורעים ואם הם
 בעיניו נחמדים מזהב ומפזר וכי יקח מן
 הכא כידו מנחה המלך נשיא הארץ כדי
 שיקובל אצלו ואצל רסגנים הקרובי אליו
 רואי פני המלך כסבר פני יפות והיה הפך
 כונתו ידבר אדני הארץ אתו קשות העלח
 חמת המלך מלאכי מות לתת לו המהפכת
 ואל הצנוק בקו אשר אסירי המלך אסורי
 ולאנשים אשר אתו יתנו אכסניא פחותה
 לעת האוכל פת קיבר יבש ניקודים חומץ
 לשנים גם מקום ללון כמטרה של חבלים
 צרה מאד עשרה במטה מעתרה צאו וראו
 אם נמחית הנחת האיש ההוא מעקרה ואם
 טעה מן ההפך אל ההפך או לאותה כושח
 או לאותה כלימה והנמשל לאלו ואם אינו
 צריך פירוש אמנ' שגנת החובל בכון הדרך

ושערי אור או יאושואו בהמותו או שכרותו
אמנם הם הנשיות מדרך העולם הנכב
בעולמנו אם מהסרון הבהיכ או מהתרשלו
או משקיעה בתאוות אלה הם אשר לא
הכינו להם בלבתם כדרך מה יאכלו במלון
וגם צידה לא עשו להם האלה נכה אביון
דרכס ואולם הטעות בסחורה מפחו ליתר
אמנם הוא שיש בעולם יחשבו שעלה בידם
קנין נכבד מדברים פחותים כעושי החרוזו
והמליצו והשירי ולומדי הדקדוק והרפואו
והאצטגנינות וכלה ידמו לכפשים להמלט
בית המלך מכל היהודים העוסקי בתורה
ובחכמה בידיעת הנסתרות / ואולם טעות
ההפך אמנם הם שעלו בידו אמונו כוזבות
ומשתנו במאמיני הנשמה והתארי וקצת
בעלי הקבלה וזולת אלו ישמרנו הש מהם
ואתה בן אדם אחרי כבד שמעת ממני וזה
המשל והתכלית אשר בעבורו הכיאותו
לך והוא לעוררך באמונת הגמול והעונש
אודיעך עוד חסד יי עליך הנותן לך כח
בי תלך בדרך נכוחות ישריטך ביכלת
דחב למשול בגאות הים כי תקח בידך
אמונה ישרה ומעשים הגונים למטה ישע
אשר תעשה כן את האותות ואם ככה אתה
עושה הישר בעיני השם נמה ירך על הים
ובקעהו לטבעה נחלי ותדרוך כנעלי ככל
אות נפשך אז יכין השלך רוח חן ותחנוני
יאבד כס נכה יי אז תשמח בי ושתוק הים
כזעפו ורוח יי תיחננו רוח צח שפיי תנהל
הספינ' לאשה רוכב שפתי קלעיה מתרחיש
ניסא דבר טוב הרשות בידך להקים סערה
לדממה לכשתרצה בשוא גליו אתה תשכח
להפיק רצונך ישמחו כי ישתוקו לא תירא
מפחד שוללים יי שמריד לא תפחד מאבן
נגף יי מציילך לא יכך שרב ושמש יי צלך
על יד יביכך / הנה דרכך ישר לך כי שלחך

יי מלאכו לפניך וכי תקרב אל עיר יי שמח
תכנס דרך אולם השער הפונה לחיי עולם
צדיקים יכאו בו רכבות קדש אלפי שנאן
מהנר אלהים זה יהוון מקדמין למשאל
בשלמד כרובי פורשי כנפי אמרו לך לכה
אתנו והשכנו לך יביאך מלך שהשלו שלו
הדריו וראך ושפח בלבו מעשיך יקרבך
להשתחות לו מעשיך יזכוך לבקש בהיכלו
וישבת שם עד עולם ולכן אמר אחד מן
החכמים כי היצאה מרחם לצדיק לידת
הגוף וחמות לידת הנפש /

יוסף

המיסד שאת משלו
ויאמר הנר כתבתי
לך שלישי להישירך
במועצו ודעת וכאסף קציר קמה ל מקום
אחד כן משלי מפוזר בפאות ספרי החכמי
אני אכפתי להשכילך בינה ואם מעט
ואוסיפ' לך כהם אולי הנרדם ועור משנתו
הנבהל אשר ישן הוא ויקץ האד שדה נעבד
כל ימי היותו עובד בו ונפשו היא העובד
החורש לזרוע לעבוד עבודתו ומשך הזרע
והמעשים והלמוד הם כל זרע זרוע אשר
זרע והמקרי מניפים חרמש בקמה וחמות
קוצר ומלאכי מות מלאכים אלמים והעולם
האחר גורן נכון לברר בו אוכל מתוך
הפסולת ויי אהים אמת הוא הארים אדמת
יחלק בלא כסף וכלא מחיר יכבד להשכון
את ארסיו את העובדים לדעת מי היה
הריו לשידד אדמתו ושנה פניה להקי זרע
אמת וכי יכלא הגשם מן השמים ישקה
ברגלו כנן הידק למען זרועיה ותוציא האר'
חטים נעשו יפות / ומי בעצלתו תחת הטח
יצא חוח ובהתרשלותו תחת שעורה באשח
ומי שעשה שדהו כור לא זרע ולא יצמיח /
אוי לרשע זרע שוא יאכל פרי כחש פחי
מעליו יי ושלם לו יסגירוהו אל למלאכי
משחית

משהית ביום אפו וכיד מחבלי ירשוהו חת
 אשר לא עבד את האדמה אשר נתנה לו
 לעבדה ולשמרה אשרי זרע צדק ואמת
 על תלמי שדי ברנה יקצור בגילה נושא
 אלמותיו אל הגרן רננה בני כתות מלאכי
 צבאות מלובשים בגדים בגרון תשתהוה
 לאלמותיו עובר אדמתו ישבע לחם יאכל
 בשבת מפרי הסיר הטאתו מעמל נפשו
 ישבע שובע שמחות לאורך ימים

יוסף
 עוד המיסד שאת משלו
 ויאמ' הראית בן אדם דברי
 חכמים וחידותם על שוד
 מרעים ומהומות ואיך מפח נפש תקותם
 כי יתן השם דרכם בראש אחרי מותם ואיך
 יעלו חסידים ככבוד ירננו על משכבותם
 דבר גדול דברו אליך החכמים להחזיק
 למוטב הלא תעשה ואם לא יאמינו רעיוניך
 לשני האותות האלה עוד תוכחות אחרת
 נשארה בידי ארציאמה נא אותה אלהים שיבה
 בפיהם תקותי ואמינו לקול האות האהרון
 ונשאת המשל הזה על עוזבי ויאמרת
 העולם קרקע שוה ובקצהו בור עמוק גוב
 אריותא אין מים בו ואלתי נחשים צפעונים
 אשר אין בהם לחש רבי יהונו כדובי ככפיה
 ותנין והאדם הסכל הולך סביב לו עודנו
 מסתכל בתוכו שוחק ונופל ובחמלת יי
 עליו אולי ישוב ונחם הקרה לפניו מדי
 גפלו שרש עשבים צומחים ככותלי הבור
 ונאחו כסכך השרש לכל ירד מטה פן יבלע
 ובין כך ובין כך נשא עיניו וראה הלון קטן
 וכו הולך רבש ושלה ידו להחפרתם ממנו
 תמיד ידו האחת מחזקת בשרש וכשנית
 ירדה הרבש להשיכה אל פיו ועודנו פעם
 אוכל ופעם חרל והנה שתי חולדות האחת
 לבנה והאחרת שחורה אוכלות תמיד שרש
 העשב ואותו הפתי להתפתותו לרבש מצא

כא א 21 i מעשה

לא ירגיש לזה אפילו חולדות אכלו אותו
 והוא לא ידע עד יקצר העשב מעקר ופל
 פתאום לארעית גובא ינותח לנתחיו בתוך
 לבאים ואכלוהו ויכלוהו ואין אומר השב
 חסר תכונות החרש ואלפך חכמה הנמשל
 כזה המשל המופלא העשוי לרמוז אחרית
 נכלים לכד ובהפך תוך ההפך לשומרי
 דרך יי אולם שהעולם קרקע שוה כן הוא
 כאמת בעיני החטאים ברצפת בהש ושש
 אין בה תלוליות וגומו ובקצהו בקצה החיים
 סוף אל האדם קבר פתוח שוחה עמוקה
 כתחתיתה מלאכי חבלה נערו בגורי אריות
 יכספו לטרוף נפש רשע אותה רע ובעוד
 זדים ארורים פניהם למטה ונופלים עד
 קרוב מקרקע הכור הזה כי הם כחיהם
 קרויים מתים אלא שהם מסתככים בסכך
 עץ החיים הגשמים והם מוצאים כבינם
 ממתקי הזמן כדבש למתוק אוכלי בהשקט
 ובכטחה זשוכחים מגורות האדמה אשר
 תחתיהם והעולם לא נתן בלבם יראו פן
 יפלו בתוך הבור אשר שם ערוכ ככו
 שלטו הרובי חמה בנתחיהם עורם נואשי
 מזאת הסכנה והנה שתי החולדות הלבנה
 והשחורה והם היום והלילה מדקדקות
 חושי חיהם אשר יתלובהם עד אשר ינתקו
 כאחרורר ויפלו לגמרי זה היום שעד
 שחורה והגע זעם את אשר אכלו צוף רבש
 פרי מעלליהם יאכלו פרי נכלה ללענה

היתקע
 שופר בעיר ועל הר בשפר
 במגדל הלבנון המצפור
 יתקוע כתקוע כי ישמע סוס וחיל ועוז
 וראה רכב וקשיב צבא מלחמה ועם לא
 יחררו הלא יחלצו חושי לעזרת מצר לבקש
 מעוז מאויב השמע עם קול אלהים חיים
 מדבר מתוך פיות החכמים להוכיח לרשע
 מומו מיעד להכליג שוד על עד ותחת

מעשה בקשה חרב נוקמת ולא יפחד אליו
ולגמולו באחרית הימים / בן אדם אחרי
הודיע אלהים אותך על יד נביאיו דברים
מיסרים רבי ונכבדי ועל ידי חכמי הדורות
תוכחות מוסר למען סוד משאול מטר
האחרי זאת תמאן להתנחם על הרעה אשר
אתה חפצת בה עורה למה תישן עד בא
אשר לו המשפט לפקוד על רשעים עונם
בבא ימי הפקודה חוטא ילכד בה ענוש
וענש כאשר ישית עליו השופט בשלום
אוהב פשע אך אם אתה לו שמעני מה
תדבר כי יקום עד חמטיך כך לכל עון ולכל
חטאת מברך און ואת שדוד מה תעשה
ליום פקודת יום נקם ושלם הרועה
בשושנים מה תצדק ביום עמוך מנגד
בדרכיך / זכרוןך אם נחבאת לברונת לא
תוכל להתעלם / ואתה תתיצב מנגד כאין
פה להשיב חרש תהיש כחרש לא ישמע
זכאלם / איה איפה פיך ולשוניך תקום אתך
למשפט אנה הלכו אנשי מלחמתך אוהביך
אשר אמרת יקומו ויעוררוך אלה איפה הם
רבה צבאך וצאה התרצה בראשי האנשים
זהם ביום תדין עם שתקיף ממך זכר נא
בעלותך את פני יי כי ידרשך אלוה ממעל
לבא לחשכון על מרד ועל מעל ערום
מכנדי ישע יחף מפעמי צדק חלוץ הנעל
למה לא תירא פן ישקוד חמת תנינים סף
רעל אשרי הכא שמה נקי כפים יהי אלהיו
עמו ויעל עשה זאת איפה והנצל מתגרת
ימי השלום שאלה אחת קטנה אנכי שואל
מעמד להטיבך באחריתך ראה שני כוננוך
ועשוך יי אביך והאדמה אמך הוא יי עשה
לך את הנפש בה תביט אל האלהים שם
מבטחך לניס לעזרה והארמון היתה לך
לחמר וחיא כונה חץ בחמר וכופת להכביל
בינך וכין אלהי השמים ועתה שמע בקולי
בימינך

איעצך הויה אתה בן חכם ישמח אב ותונת
אמו נטה מעליה דרכך מעשה כמעשה
אשר זונה שלטת מעל ליה כמעל לי
אשה אוהבת ריע ומנאפת חחליף תמיד
איש כאיש ואיש ברעהו תמיד בו בעלה
ואולם בעבור זאת כבד את אביך ותפלה
כבד אמך ולא תחמול אם תרצה לסור
ממוקשי מות תטוש תורת אמך ולמען
אורך אמתת יחסך משני הצדדים שמע
לי תפנה למעלה וראית השמש והירח
והכוכבים והיו למאורות חכט נא השמים
שמים ליי ושוור שחקים נכהו מושב
אלהים אביך קנך חבט לארץ והנה חשך
וצלמות סכנו אותך ככנפיה צר ואור
חשך כעריפה הלא היא האהלה צרה אמך
אביך אב זקן ועתיק יומין לפני גבעו וטרם
הרים אלהי די שמי וארקא אמך לכי
למדדה לטרופ טרף אדם אכלא זמקא
אביך יתן הטוב גם כרכות בגוי אמך חתית
נחנה כארץ החיים בעון בצעה אך א שואל
תוריד בפשע ארץ סופך יורש גיהנם ונכרת
לעולם זהו דברי החכמי למשפחותם לבית
אבותם כתוב ומשפחת אם אינה קרויה
משפחה על כן יעזב איש את אמו ויעצתו
להרשיע ודבק באביו שבשמים אך את
הדבר הזה תעשה ויכלת עמד / שאל אביך
ויגדך אי זה הדרך ישכן אור שובר עד יי
אלהיך ימינו פשוט לקבל שבים ימין
רוממה ואשר יד ימינו המרכה והממעיט
אם לכבו שלם ביי אלהיו אם און כירך
הרחיקהו כרחוק מזרח ממערב אל תסיתך
תכל כי רפאים שם אל תבט אל מראת
תחתיו הכהרת צרעת ממארת אל ירמוך
קולות שמחותיה סופם יגון ואנחה ואנו
ואבלרפתחיה אל יפתך הזמן כי כלו אחרי
הכצע אל יסיתך הצל העובר הזה כנעמות
בימינך

תלויין כח הוי אומר בכל דרכיך דעהו אחי
דכרים הללו ודומיהם אל ילחו מעיניך
ודאש כל הרברי וסופם יהיה זכרון האלהי
נגד פניך ובאלה תאמר יי מחסך / ובשני
העולמות יי אלהיך ירצך /

אמר המיסד אף על פי שאינו צריך
לכפול מה שרמזתי בתחלת
דברי שכל הערותי לי ולכויצא בי אומר
עוד שכל בן אדם הנזכר בדברים אני הוא
והדומי לו ולברר עוד אחתם דברי בדברך
אל הנוכח /

שלום עליך נפשי תדעי לך כיי צבאו
שלחני אליך קשה גדלה צעקתך
את פני יי הכאה אליו בגלוליך אשר עשית
צוה יי סכיבו צרים עליך כתבו שטנא
חתמו לבו מרורות ספר כחמות זכרך
מקרב קדושים /

אף היא תשיב אמריה לי המר שדילי
מאד בדבר הזה ועתה אחי הודיעני
על מה תריבני מה חטאתי ביי לא אספיק
עוד עכור לו מה יש בי עון ואשוכה לי כי
וראתי אם כן אלהי עלי יעיר כל חמתו מתח
אנכי אם כלה היא מעמו אמרתי נגזרתי /
ואמר אליה שמעי בת וראי מה רבו
משובותיך מה עצמו ראשיהם
מספר ואף כי ענפיהם לא יספרו מרוב
להרוג ולאבד להטות משפט גבר לזנות
בכנות הארץ לטבוח טבח והכן לאסוף חיל
בלא משפט לדבר עליי תועה ואם עוללת
כה ותעשי הרעות התפלאי אם אותם זכר
יי ויעלה על לבו /

אמרה נפשי העל אלה השמעת קול
רעש גדול הרגזתי באימות
מות מעם יי את כל ההרדה הזאת ועתה אחי
דאח איך יקרני עון ברב הזה / האנכי הירתי
מעשים גופים אם אנכי ילדתי הכראות
כא ב זי זי אנוש

בימינו כי קלה בו אל תתאו למטעמותיו
כי מות בסיר אל תטעה בכשיקות פיהו
בעתרות נשיקותיו ואחריתו כנחש ישוך
הרף ממנו אז ינוח לך ואם עוד כחרת אאות
הרעות השיאוך יכלו לך תזרם כמו דוה כי
רעה גמלוך אל תשאל המון נשים פן יאכלו
כחך התרחק מהן תכלית הרחוק כי מצורי
והרמים הנה לצודד נפשות וכסף וזהב לא
תרכה לך פן יסירו לך מדרך האמת ואם
ביותר מההכרחי חשקה נפשך לחונן דלים
תקבצנו מאד היה שפל רוח יכבדוך עם עז
יהיה צדק אזור מתניך כי בו עז תתאזר שכן
ארץ ורעה אמונה ויהי אלהים עמך מעשך
רש וגזל משפט אל תעלם אנך גם עיניך
לא תעצום מדמעת העשוקים ריב ריבם
כפי כחך תשא ברכו מאת יי כי תשב
לעתות הפנאי שב את הזקנים ובעלי רוח
ישרה תלך בדרך אתם למען תלמד ושמור
לנפשך מאד לבלתי לכת אחרי הבחורים
תצרף ככור סיני פחיות המדות הנפשיות
והסירה כל בזיליך רוע הנהגתך המדינית
אחז לך תורת משה עבד יי יסודך למשיב
נפש החזק בתורה שבעל פה אל תרף נצרה
כי היא חייך / אמונת היחיד הנמורה תשית
לכסא לך / תלמוד סתרי המציאות כפי
כחך שמתוכם תכיר מי שאמר והיה העולם
לך את החכמים ותחכם שמה מים מכורם
כי לחכמים הגדולה והתפארת וליודעים
חן וכבוד למכירים התלמוד והמעשה
בקורות לךך תזמנם לפונדק אחד גם
שניהם כאחד טובים / מה טוב שבת שניהם
גם יחד בנושא אחד שניהם יכניסוך תחת
כנפי השכינה בהצמרם עדי עד תחיה את
בפשך / תשען תחת עץ החיים כצל שדי
תתלונן דע את אלהי אביך ועבדו זכר נא
אמרם זל פרשה קטנה שכל גופי תורה

אנוש ארארתי או יש לי און שומעת כאדם
ילוד אשה ומה לי פה לאכול ולדבר ומרה
ירים כי אמיש ואיך אלך היש לי רגלים
כרגלי האנשים מום שכך תתן בי לתתי
לזעורה ומי יחוש הוץ כמך בפוך ובלכבך
עוניך הביטו צר מעון אלהי קדם ידיך עזבו
אלהי השמים ורגליך לרע ירוצו לא תשכח
דתיחת דמך עולרה תמיד כארירה מסוככו
ומכשרך אל תתעלם לך שוגג ומשגה ואני
עניה רוח נכארה מאין כלי גשמי מה פשעי
כי תריב עמדי חסר מעלי המון אשמך
שפוך חמתך עלי אכיריך כלי משחתך
פועלי רע תשלרה חרוךך תשפכנו כמים
ויצקת עלי כל הכלים האלרה

אני עניתי מאד נפלאתי עליך אחותי כי
תרכי לך בודית תעלה אין בו נכתם
עונך לא יועילך בודברי ריבות ולמה כדברי
אחת הנבלו תדברי דברי אשר לא כן למען
סכב את פני האשם להתגולל עלי ואת
תנקי האזני חומיה וסוררת הלא את היא
הנותב לי כח לבחור בין מתוק למר ומכחך
עין הלא יביש ויראה יבחן בין כעור ונארה
כדרכך שממ' אזני ותבן כרוחך תעריב קטור
לאפי ריח שמנים אריו גם את תמישני קור
וחום את תלמדי ידי למלחמה את תשימי
דגלי כאילות מפניך אנו היים ובלעדיך לא
ירים איש את ידו ואת דגלו ולולי רוחך
מתפשטת בתוכי לצחק בי ותכיעני אז
הייתי כאבן שאין לה הופכ' כצחיה סלע לא
קם ולא זע כתכניתי איש מחוקה על הקיר
ולא רוח בני ואיך אוכל לעבור פי ה' ומדוע
יחשב לי עון אך את בת המרי ימין ושמאל
תפרוצי פרץ על פני פרץ גם את תשכרי
תהי בעלמ' וכאח עליך הוה לא תוכלי כפרה
נפשי ירעה לי העזו פניה ותאמר
לי ראה דברך אך שוא ודבר

כזכואין בהם ממש לא כן כדוך הלא אנכי
הנצבת עמך להגדיל ולהאדיר גו חסר לב
תשאני על אברתיך אל אשר תחפוץ תטני
בנוחך אנוח בלכתך אלה גם אני כל כהך
להכחידיני כי תכא בטיש ותרמוס בחמ' ואני
כל מעייניהם להועילך מאז הייתי כלוארה
בקרבך ויברך ה' אותך לרגלי לחיו' כאלהים
לדעת טוב ורע ומדוע אלי ריבות לשום את
משא חטאתיך עלי זהו חסוך את רעך אין
עניני אצלך רק כאשה עוזבה ועצובת רוח
כבודה בת מלך נתנה לאיש כנעני לאשר
לנסות אם בזאת יעתק ממדרגתו שפלה
הגברה למעלה והיא תתנהג עמו בישוב
הדעת בסלכול מרות יקרות כי טבע יחסר
כן חייב תיסר אישר בדבריה הנעימים
תוכיחנו לאט במחמדי לשון לשנות את
טעמו טעם לפגם והוא לרוע טבעו יבז
לשכל מליה ימשל בה כחמה אפוי ידדה כח
בפרך בבגדו בה וכתתה עצה ודבר לקיום
מעונרה לרומם את בית אישה והוא יאחז
דרך עקלתון הפך רצונה להעציבה ככה
תתנהג עמי כי אצק שים פניך מול האה'
ואתה אומר שימו להם כי אומר הבה נבנה
לנו עיר גדולה לאלרום ואתה אומר הכר
ונשתה כאשר אמ' קח לך עץ חיים למחזיקי'
בי ואתה אומר קחו לי מנגן כי אומר יוקח
נא מעט מים ממעיני הישועה ואתה אומר
קח את הרכוש ואת הסים כי אומר נרדפה
לדעת את יי' ואתה אומ' ארדוף אשיג אהלך
שלל אוי לך עני כי אברת לא רצית להכירני
ואנכי נבריה שולחתי ממקום קדש לעלות
יחם הכשר ולא רב לך סורך מנתיבתי עד
תכפר בטוברה ותאמר כי הנני מוקש לך
בקרבך והכופר העון הזה בזבח ובמנחה
עד עולם

ו' אבינו הלא שמעת ריבי נפשי
עם

עם גופי וגופי עמח תכלית דברי גוי ונשמח
 שנתת בי שהם לפי דעתם יכולים
 לפטור עצמם מן הדין טפשים הם בא זרה
 ואבר את זה ואחר כך תולר זה בזה
 כהתנצלות חגור והסומא שומרי הפרים
 אשר למלך וכהתנצלות הסוס והמצרי
 בצאת ישראל מטצרים ומי חכם ויבן לכצע
 מעשהו השיב להם גמול לאיש כפועלו כיו
 אלהינו וכיד שניהם מי יודע במשקל לכל
 למי יאתה עשותו הפשרה כלתי לוי לברו
 יחזיר נשם לפגר מוכס כאשר היתה כאמנה
 אתו חובר חברי מחוכם ישוב לחבר ביניהם
 כמכרא שונה רוכב שמים ירכיבם כמרככת
 המשנה להנקס ממעטיהם שנים יחד עשו
 שלא כהונן ותגמולם ישאו על שכס שניהם
 ועתה אשוב אל נפשי

נפשי

ספיר גזרתך זך וישר מנשמת
 אלורה מוצאותי מקדים ואם
 קרעת שמי ירדת לשכון בערפל שיתי לכך
 למסלר העולה ביתאל אל תשכחי עמד
 זכית אביך אשר ידעת מאין המר הרגעי
 זדומי ליי ומת הומות הארץ יעלך גם עלה
 ועתה אחותי חרישי לוי חולי וגוהי מכטן
 שאורל מארץ הריסותיך צאי לך כעקכי
 החכמי הדבקים ביי כאשר ידבק האזור אל
 מתני איש בזאת תנצלי כצפור מפח מן
 האדמה ואם מנעימי זמנך נדחה קראו לך
 בהם ראיתך מתבוססת כדמיון בעבורם
 שפלת מארץ ומעפר תשחי שוכי שוכי
 השולמית אל ערי הרכב אלהים רכותי שוכי
 אל עריך לה אשר יצאת משם את ייצנאות
 אותו תראי תקחי מוסר והו יתן לך אחרית
 ותקוה כגנו בערוגת הבשם שישי ושמוחי כי
 יאתיו חשמלים לקראת באך רבן ירנבו גילי
 מאד כי יאמרו באזניך בני האלהי אחותינו
 את היי לאלפי רבכה ואלף אלפיין ישמשן

ומרודי תחנונים ייבר רש
צדוק אתה יי כי אריב אליך דורש
 משפטו מחזיר צדק משפטים
 אדבר אותך מי אנכי רמור וגוש עפר כי
 תשית לי לכך מי ביתי כי תפקד עלי ארצה
 ראשיתי מזער מחומר עשיתיני בגוע מוכה
 אלהים ואחרית כל עמת שכאתי מאדמר
 אל עפר תשיבני ובין שתי הנקודות האלה
 קצי ומדת ימי כאורח גטה לרון זה שבת
 הכית מעט ומהומה בו תשיבני יי אלהינו
 לשלום ושחרתני ואיכני דיוס כנשרי אעלה
 אבר ומחר בקבר ואם כחול ארבה ימו כלם
 מכאובים ודיתי ביום הנה מתלאה וכלילר
 וחתתני בהלומ יבעתוכי מרירי יום יכה לוני
 חזיונות לילר כליתי שבותי בעמלי לבי
 לבשים ולטף נפשי בי תתעטף והמיתור
 לחיותם למשא מלך ושרים נשאתי אימות

מות כאלו מציאותי יש הלוש וקצו וקשר
קרוב טבעו מטבע האין ואולי טוב ממני
אם עזן לא הייתי ואיכרת אלהי בן אדם
תפקדנו למצא עונו להתפש ואם הנפש
הזאת ההיה אשר נתת עמדי היא נתנה לי
מן העץ מר היה מדוע באפך תוכיחני

אלוה

כל בריות גדל ממני כי הכל
ימי מכסן לקבר אוכל כל עוד
נשמתי בי ביעותי אלוה יערכוני עד אנוע
חמתם שותה רוחי בקיץ קץ עלי הזעם
ובחרף חמרה עזר עלי תחרף הגלגל
בתנועתו יביא ככליות בני אשפתו בשנוי
עתותיו עוז פני ישונ' בתקופותיו בנה עלי
ויקף ראשו תלאה הייתי בקיץ אכלני חרב
ותוכי נזחר שרב ושמש ילהטוני מסביב
סחמתו יונקתי תיבש שלהבת ילחכו את
כל סביבותי לחנים לחי בחומו פחד קראני
ורעדה מדבר הוות כי יביא בארצנו פן יתן
חמשות לדרודן בארמנותינו לא אמלט
בו מהשחפת והקדחת שבע אפול מולקת
לחרחור מפגע לנגע בעת חמה מנרתיקרי
תצא למלחמה לחסר מזגינו וחם השמש
ונמס כחלב יתיכנו בחרף ממזרי קרה צנת
שלג וקרח כלילר כנכינר יקפיאנו כפור
כאפר יפזר חומינו היסודי אל מי מצדדי
אפנה להמלט מיד האלהים האדירי האלה
ובכל הארץ יצא קום אנר אני בא לבלתי
יפגעוני בדבר או בחרב ובכל מקום מוקטר
מוגש לשמי אי זהבית ואי זרה מקום לגום
מפני חמת המציק הרביר פצעי אם יהי
רקיע בעוכרי ויקימני לו למטרה

אדון

כל תולדות אם הימים כוננו
חצם על יתר לדקרני ישיל
עלי חניתותיה להכותי מדוע ירב כעסך
עמדי איך תשת עלי חטאת אס רב שבעתי
מרורות למה תביש מעשה ידי אדם אם כח

תעשה לי יי אלהים וכה תוסיף עזר עוז
תסוכך גבר מדוע אימתך תבעתני למצא
עוני אם ככה יעשה לאיש הן מאז הוללתי
יחמתני אמי ימי אימי עתותי בעתה כרגעי
עורי רגע תרדפם כסערך תאלתך להם
נסו כצללים ימותו ברוח לא ראו טובך
בהבל באתי בסופה ובסערה דרכי ותשאני
רוח לא ברוח יי מבטן אמי הביאותני
עד הלום כמר נפשי בחיי וכעודי כל
משכרין וגליך עלי עברו ואני כי אשיב אל
לבי כמה ידכה אלוה מאנוש נפלאתי איך
כשחל תצוני אל תפן אל קשיי ואנחתי
ממך לא נסתרה אל תרא אם חטאתי לך
נוצר האדם ותלאות גוי וצרות לכבי יי
אלהים אתה ידעת

שיר

ממני עד ארגיעה ואבליגה מעט
ממקוץ חזקו כתרונני לתמורות
זמני מנעורי ועד עתה סוגי גם סכוכני
יתר על רתלאו הטבעיו השוות לכל אישי
המין והעתים אשר עברו עלי אשר לא ראו
אבותי ואבות אבותי בהם לרעה ימים אשר
בחרתי בהם מות מחיים לו בקש ממני לא
שאל מר אתך לך אז אמרתי בשאול
תצפינני מה מתוך מדבש כלות הרוח והנח
טוב מות אין כמוה תנר לי כמר פעים
מפחד נסיון הצרות המתרגשות שמעתי
אומר להרי כסוכו גבעו נפלו עלינו נעויתי
משמוע ברעה אשר ימצא את עמי נבחלתי
מראות כאבדן מולדתי ותקצר נפשי בעמל
ישר בעל עלינו רוח המושל זה שבע עשר
שנה להגלות עמי כראש גולים על צאן
קדשי נטהקותו הפכם באפו וכיד חזקה
יגרשם מארצו לדראון עולם העביר אותם
לערים בערום וכחוסר כל האוצרים זהב
לרב בארמנותיהם נשמו בחוצות השוכני
כמלך בגרוד בחציהם ובשירותם חבכו
אשפתות

ברצון

וזאת

שנית הוזה על הווה מצפון תפת
 מושל הקשיב עלינו לתומו הולך
 רכיל על עדת בני ישראל ושם לה עלילות
 דברים חס ליה לרעיוה דאברהם יעשרה
 דברים כלא אויבינו כי רבו קנאונו במלך
 ואכלו קורציהון דיהודאי ואמרו לו מצאנו
 מים רעים והארץ משכלת כפשע יעקב כל
 זאת הנרע עם בני ישראל נועצו לכ יחדו
 להמית נפשות אשר לא תמותנה ואתם
 בקרב אחינו כל צרוע וכל זב אלה דברי
 לשון מדברת גדולו ידע לאשתעווי לישנא
 בישא כהמן יהי כדברם ליו יום יום והקול
 נשמע הולך וחזק מאד ויאמן העם דברי
 מלך שלטון יצא מפיו לבקש האמת למרא'
 עיניו ישפוט למשמע אזניו הוכיח כי אין
 יכולת במלכי בשר ודם ביותר מודע גוי
 הארץ חיים בלעונו לשנאת חמס והמלך
 וכסאו נקי מי שמע צרת ישראל ואת להלץ
 אשר המצדי' לוחצים אותם להוציא מפיהם
 אשר לא עלה על לבם ולא תבאר מחנק
 נפשו מי ראה למסחם יעקב יסורי קשים
 וענויים כמותם לא נבראו בכל הארץ ובכל
 הגוים ולא ימת לבו בקרבו האלחים מצא
 את עון ישראל לשפוך בהם כאש חמתו
 בערה בם אש יי קרושי עליון כלבת אש
 איש וביתו כאו כחתן יוצא מחופתו יצאו
 מכית הסורים לקדש אביהם שבשמים
 אל נקמות הופיע נקום נקמת דם עבדיך
 השפו על לא חמס עשו ראה ה' והביט
 הצרות האלה להם נמכרנו אני ועמי
 פקח עיניך וראו את שוממותי אלת
 הטבעיים והמקריים מעת עושותי בסתר
 דוקמתי בתחתיות לא שקמתי ולא נחתי
 מאז נפחת כאפי נשמה אני חומרי הייתי
 לסכול המכות האלה מכך דגל ועד ראש

שתים

אשפתות לתהפוכות הומים כחרות אפם
 בנו להשמיד ולאכר זקני הדור ושריו
 לתופשי התורה תכלעמו ארץ נקטה נפשי
 בחיי חסדי אלהים כורתני בריתו שכבר מתו
 המסן את לבכי כדונג מפני האש בהתחדש
 אחריהם דור חנף ומרע תרבות אנשים
 חטאים ירדוף אויב אהרי עושי משפט
 וצדקה בארץ רשע מכתיר את הצדיק לא
 גותרה כי נשמה

זקף

מכאוב על מכאובי בקום עלינו
 פעמים צרה ליעקב זר שנתים
 הרעה בקרב הארץ ראשונה כפרוח רשעים
 עמדו עלינו לכלותינו עם נבל אשר יקרא
 עליו מלא רועים על זרע קדש ידו גורל
 באפם הרגו בנו זקן ועולל כחור וכתולר
 יונק עם איש שיבה וימת עם רב מישראל
 ביום כרות רועים חלינו מאת יי היתר
 זאת כי עזבנו תורתו צדיק הווא כי פיהו
 מרינו אם הורגנו כל היום בשכן ישראל
 בארץ ההויא להורביב אנשיר וינצל
 יושביה אהבו הכו רצוח ונגבו רבמים כרמים
 נבעו תחת היותנו גוי צדיק שומר אמונים
 ולא אבה יי לסלוח אלה אכלה הארץ
 מרעת יושבי כר המס בארץ עושק רש
 גזלת העני ואונאת העשיר בכתייה חלחלה
 בכל מתנים בשמענו אז לקוהים למות
 ומשי' להרג להקדיש את קדוש יעקב למען
 ספר שמו נחשבו כצאן טכחה ביום הרג
 רב לא פחדו ולא זעו כהרג הרג מר לי מר
 ביום ענן וערפל אל יחד בימי שנה ביום
 החווא חלק עמי ימיר יבחר אלהים חדשים
 לא יכול להתאפק בהוציא אל הורג בני
 נמוגו כי אכלה חרב סכיבם ומלאו פני
 תכל מטועני חרב יזכו מדוקרים זוב דמם
 בני יצאוני חלק לבם ויכרתו להם ברית
 חדשה אף על פי שתחלתם באונס סופם

שתיים אלה חבדו עבדו ראשי בתקופו

ימים בעוד שנה לראשונה מקץ
חיות לה שנים עשר חדש השנייה ממחרת
לבא ועוד בה שלישיה תור יי תמי' בקדש
ביום התונתם והיתר לבעד מלבד כובד
הגלו ושנאת האמות עלינו חזקה כלאיתי
נשוא קנאתם ועברתם כי קשתה אלי גוים
יבאו לשלול קניני בתוך האהל יחזיקו
עשרה אנשים מלשונות הגוים שפת לא
ידעתי אשמע בכנף איש יהודי להפשיט
בתנתי לישא רדירו מעלי ואם יעז פניו
למתעב גוי להסיר הרפה ולהשיג כלימות
בחברו ירוץ אליו בצואר לאחוז בערפו אם
יי לא ישמור ומה לא תשא פשעי ותעביר
את עוני כושא עון ופשע אם גלמי יי ראו
עיניך אותו יום יום מבוכו ככלפן יהלומן
וכפטיש יפוצץ סלע ומה ימריצך כי תראה
מה עשיתי לך ומר הלאיתך ואני כאן
נגדך כאפס ותרו בהשכתי בעיניך ואתר
קדוש יושב על כסא רם ונשא איך תשפיל
לראות בארץ עלילות מצעדי גבר להבל
דמה וכל צעדי תספור

אלהי לרוב הסדיך עלי וטובותיך אתי

אין גם אחד איני כדאי לקבל
לא יועיל התנצלות לכסות קלון ולא אוכל
להסיר אשמתי ממני גדלו תלאותי עד
לשמים ומעל שמים הסודך וחמלתך היא
סמכתני על כן ידעתי כי חטאתי חטאים
גדולים כר חמיק הרבים אתה תכפרם אנא
שא בא לעוננו ולפשעים ולחטאים שעויתי
ושפשעתי כגודל הסודך ואיך אומר לפניך
מוחל וסולח כי חסיד אני לא עון לי אוכי
אצדיק אני ולא חטאתי אבל חטאתי חטאה
גדולה וישר העויתי אשמתי אשום אשם
ליי בראתי משחת לחבל געלה נפשי תור
יי זעע חטאתי הרגתי לפצע נפשי וילד

מסכן להכורתי זריתי פרש על פני חמדתי

ושכתי בצל הכסף טבעתי ביון מצולת
תאותי יצאתי לי פסל כלו תהו חדרתי
אמרי קדוש לכשתי וילכישני בנד בוגדים
מרז בריתי את פי יי נתתי כחף סודרת
סכותי אני ליאש את לבי מעבוד אלהי
עברתי ממצותיו ושכחתי פציתי פי לחרף
מערכות אלהים חי צוקת יי נאצתי
קמתי אני לפתוח בית און אשר נעלו
ראשונים והיה סגור רצון מיי לא רצתה
נפשי שמרתי אדחות פרוץ תרתי בלבי
תהו ובהו וחשך ועתה יגדל נא כח יי
למחות כעב פשעי וכענן חטאתי

שומע תפלה חנני ושמע תפלת

כשברון מתנים ובמרירות
לב על חטאתי נגדי תמיד כי יפגעו בך
אנשים מרי נפש כמוני אני עבדך תכין
לכם תקשיב אונך לשועתם תשמע וסלחת
אלהי בקני מכל עון ואשמה ואל תתן את
פילחטיא את כשרי ומה חטאתי תשלך
במצולות ים ולא יעמדו עליו דייגי תכבוש
עונותי תאטר עליהם באר פיה אלהי פתח
לבי בתורתך פתוחי חותם יהו לכבי לירא
את שבך נצח נצחים עיני ולבי קרב אותם
אחד אל אחד והיו לאהדים בידיך שימרו
נא ערבני עמך זכד טוב כהותם על זרועך
העיר והקדש וההיכל לפני תבנה בנין עני
עד וכזרועי אקבץ אבנים לבצר החומות
ובחיקי אשא נפוצות יהודה וישראל אסוף
תאסוף יעקב כלו אל מעון קדשך נוה צדק
הר הקדש בעוד נשמתני בי אראה בירושלם
מלך בתוכרר מגועישי כנפי ככר מעילו
כונעות כנף אל כנף עיני יחזו לציון גואל
קרוב ממני תשפך רוחך על בשר אדם
מבני ישראל המור ונחרז עלי רוח השם
ואתנבא בתוכם כי רבות בשני יקרו דברך

העשרה עשר יריעות משכן יי כיריעות
שלמה עשר אצבעותי היו כגבורים אספרם
כסדר העתק מעיר א עיר לחולך מפרווינצ'
הלוך ונסוע בגליל ההוא יכוננהו עליון גם
בכל עיר כפי רוב השנים תרבה הקדמה

ראשונה

בושלארון יע' אחד
היה אברהם ואין שני

להעריכו כמעלותיו השגתו לא תסלח
בחכמת מצרים ומדע כל בני קדם שר צבא
חכמי הדור לכל דבר חכמת בינה ראשון
ראשון לו דומיה תהלה החכם השלם
הרופ' המוכח גדול מרבן שמו יאמ' העכו
הוא אדני אברהם קטלרי יע'

השני

היושב על כסא המעלות
רם ונשא תפארת חכמים

חרר השלמי עמוד המדות והמוסר שלמים
לא עממוהו החכם הגדול הרופא המומחה
מאשטרי בנדיט ין

השלישי

כליל החמודות בכל תהלה
מדובר בו נכבדות הוא

מרעי' אחוזתי הוא יחיד סגולתי יונתי
תמתי יונה נחפה בכוסף המעלות

ותשוקת התהלות כאכרת אהבתו יסך לי
הנעלה לכל לראש דון יונה קבליר ה'
ומשם גירונני' ה ההוללה

הרביעי

אריח ביער הלכנון כפיר
בעדרי צאן קדשים ארי

שבחכורה עז כנמר במלחמתה של תורה
הגבר הוקס על מרום שבה ותהלה דון
טודרוס איצ' ין ומשם כרצלונה שקמתי
אם בישראל

החמישי

אופן אחד בארץ ענן הכבוד
למטר גשם חכם ודעת יאמ'

הורה ארץ יושב בשבת הגדולה והכבוד
הרמה והנשארו שרש היחס צמרת החכמה
בן מלכי קדם הארון הגדול החכם הכולל

אין חזק נפרץ יוכנו השם לראות יום ויוה
אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיר
שבעתים ומציון תצא תורה ודבר השם
מירושלם יחיו לרצון אמרי פי והגיון לבי
לפניך יי צורי וגואלי

אמר

המיסד הנני יסדתי כהכרת
העולם וכחינתו אכן כחן

פנת יקרתו יריתי ולכן קראתי
שם האגרת הזאת אכן כחן כאלו היא אכן
סגולתה ושבעדף לכחן ברז מומי העולם
וחסרונותיו חמסין ובגידותיו ואני הנני
יוסיף להתנצל כי לא מהכמ' עמלתי על זה
ולא מהיותי ראוי לכינוצא בזרז ולא מפני
שלום העולם ושלותו כי זה ימים רבי' הפך
הש' לישראל לבקר צלמות ליהודי' הית' תונה
ויגון חשך אפלה בכל מושבותם ויתהלכו
באשר התהלכו לבכי ולמספד ממורד בית
חרון למעלה עקרב' שק ואפר יצע לרכים
גם לא ממעוררים העירוני מעעלי מלאכת
השיר כי בעונותינו מרב הצרות זאת
המלאכה כבר אכרה מוגורות והתחתים
בתתו העשים לאתים וקסתות מחתות
תרטשנה מתו בני הצחות והמליצה וישחו
כל בנות השיר והגותר פגול הוא לא ירצה
לקרבן אשר לבני העולם כי לא ישורו
שירים על לבדע אבל אמנה עשיתי זה

לשתי סבות הראשונה לכבוד אהי ישראל
לקרב לבי לעבודתו בשרם אמות להעיר
את נפשי תמיד שיהיופי ולבי שוים

והשנית לכבוד עשרה שליטי שלטי
הגבורים עשרה אנשי ראשי

בני המעלה והכבוד הם השכוני בגליל
קסלונייא ארץ אשר יי אלהינו דורש ארץ
אשר אית לימושב לי ואם לא איפדה עיני
ולבי שם כל חמי' בעבור הזכיר שמי בחשן
משפטיהם עשיתי לי שירים ושרות בעבור

את נפשי תמיד שיהיופי ולבי שוים

והשנית לכבוד עשרה שליטי שלטי
הגבורים עשרה אנשי ראשי

בני המעלה והכבוד הם השכוני בגליל
קסלונייא ארץ אשר יי אלהינו דורש ארץ
אשר אית לימושב לי ואם לא איפדה עיני
ולבי שם כל חמי' בעבור הזכיר שמי בחשן
משפטיהם עשיתי לי שירים ושרות בעבור

את נפשי תמיד שיהיופי ולבי שוים

והשנית לכבוד עשרה שליטי שלטי
הגבורים עשרה אנשי ראשי

בני המעלה והכבוד הם השכוני בגליל
קסלונייא ארץ אשר יי אלהינו דורש ארץ
אשר אית לימושב לי ואם לא איפדה עיני
ולבי שם כל חמי' בעבור הזכיר שמי בחשן
משפטיהם עשיתי לי שירים ושרות בעבור

את נפשי תמיד שיהיופי ולבי שוים

והשנית לכבוד עשרה שליטי שלטי
הגבורים עשרה אנשי ראשי

הנשיא הלוי דין יהודה דיצקורטאליא
הששי מופת הדור אות הימים כליל

המעלות עטרת היחס ציץ
הדת נזר התור הארץ האירה מכבודו לאורו
ליהודים היתה אוררה השר הגדול העומד
על בני עמנו לתהלה לשם ולתפארת
מדיכרנא דאומתיר הנשיא הנכבד הרב
המוכהק דון בונפֿש שאלתיאל

השביעי כבוד חכמים צמי החשובים
פאר הומן חמדת הימ' חכם
חן חן לו חסד יסוכבנהו וממתקי חכו שקר
החן בערכו לא יותן סגור תחתיו השר
הטפסר הנכבד החכם דון בונשׂיינור
נראציאן יץ

השמיני כרוכ ממשח הסוכך ככנפי
מעלותיו כנפות הארץ אנך
וספר תור לתור ולתעוד' אנהלת הוריו נא
אחוזה אבותיו ישוב בקנן חדש מלא ברכת
י' מאסף לכל המחנות מיני השלמות זוכה
לכתרי תורה וגדולת יחדו יאיו תמים על
ראשו ואליהם הוא נושא את נפשו ברוך
מבני רך בשני וטעמו כטעם זקני הוא אני
דאני והו' אחד בגדר שני בשמו כנגד השבע
ומעשה נס גוף אחד בשני מקומות החכם

המופלל הנשיא דון חסדאי קרקש יצ
ומשם טראגונה היקרה

התשיעי ידו יי חמודות הוא השר
מגזע החכמ' והשלמו נצר
משרשי היחס ומעלת האכות צניף מלוכה
גדול וכשוא פנים כלביא ישכון באהלי שם
ותהלה לדרוש את יי יגע ומצא לא היתה
מעלה אשר שנכר ממנו החכם הגדול
האדון הנכבד הנשא הנעלה דון שמואל
בנכנשת יץ

העשירי הכתם הטוב מזוקק שבעתים
ראש השלישים גדול עם אהי'
ועם אנשים מקור החכמה והמדע נהל
נוכע מיני חמודות אשר לא יזכו מימיו
עץ הדעת נטוע בגן הכבוד לא ימיש מעשו'
פרי צבי עמו נזר אחיו השר הנכבד דון
אשטרוק קרשכין

אלה חמה השומר' נפשי הלא היא
באוצרות' לפקדון בארץ וכי
ישר בעיני האהי' לקחת נפשי ממני אומר
לי' לא בי הוא כי ירצה השם רוחי ונשמת
אליו יאסוף אומר אין עמודי בדבר גבורות
מעלותיהם משמחי לב משלי נעשו וברוח
קדשם נוססהכי כל צאנם לכבוד העשרה

סוימתי האגרת בחדש העשירי הוא חדש טבת אחד
חאלף החמישי בן שלש ושמינים שנה אני הוא הדל
באלפי אשר ידעו ספר צעיר בדיות בעבדי עכוריהם
הקטנים מתפלל לי' אהי השמי' בעד השארית הנמצאה ואם איני כדאי מכה אהים ומעונת
לתפוכות הזמן בכלל ובפרט שואג כארי למצוקת זמנו שלו ושל אחרים עת סוכו
יחמוס כחמד חוצות אותו ירמוס משא תלאות ובהלות על שכמו יעמוס המשים תפלה
תמיד בעד השארית סגלת אמתו גזרה ונימוס' קלונמוס כד קלונמוס עמ' עשו'

אמר המחבר

חס ונשלם דברי המחבר:

אלה ראשי כוונות הספר הנכבד אבן נחן לבית אבותם
 אשר אספנו בעמיר גרנה הכלל העולה
 בפרקיהם לתלדותם:

<p>הט' תשח עליו נפשו וזכר יזכר שכרו וסכרו על יי' אלהיו כי סופו למות יבחן מעשהו וינהגו עלמות</p>	<p>הט'</p>	<p>חא' יסודותו בהררי קדש לחצוב נחשת כלל מוסריו יופי מליצותיו להאיר נתיבות נלוהו כמעגלותיהם לסקל המסלה ולהשיר ארחותיהם</p>
<p>הי' לכו יוסיף מכאוב מלכת אחר הרקים יסוב וישב בעוד הטבע שאבן והגוף רענן</p>	<p>הי'</p>	<p>חב' התנצלותו על היותו מעמיק סרה אחר מומים לבקר ומוקשי הזמן חוקר שמא קנאים יפגעו בו וילמדו מתוכם לשקר</p>
<p>היא' לחזק לבו לבקש לו מנוח בטרם יוקין ימולל ויבש נכה רוח ותשכח מתאונו על לבו חלל בקרבו לב</p>	<p>היא'</p>	<p>הג' שלא יחשדוהו גם רוח וגאה יעלה שיאור לשמים לתת מום באדם וכן ינתן בו לזות שפתים</p>
<p>היב' הותל הטוה במשאת שוא ומדוחים מהסתפח בנחלת יי' גרשהו</p>	<p>היב'</p>	<p>הד' לא כן הוא עמו כי כל ימיו ברח הגאור ובוחר בשפלות ולא בא בחבור חזה ליטול לעצמו עטרת כרום זלות בני אדם הוללות וסכלות</p>
<p>היג' איך לב טהור נפתה בלחם אכירים גלוסקו יפפיות ויין הרקח ומעדני מסירים שפה לנאמנים</p>	<p>היג'</p>	<p>חה' כי יקונן על זמנו ויחביר במליץ צרותיו כי רבו גרמו לו עקימת שפתיו ולהיות מוסר לכלם יסרוהו כליותיו</p>
<p>היד' לכל היד החזקה נפתה ונסת לבגדיו חמודות שבי עס עדינים צבע זהורי וצבעונים מתרפך לכמה גוונים אומר בלבו מי כמוני בן רוזנים</p>	<p>היד'</p>	<p>הו' ישא קנה על העדיב נפשו המדברת טהורה נופחה בו למען תחיה נכרת משררת דרכיה תשגה כזרה הומיה וסוררת</p>
<p>היז' לבו חזק השיאהו לאהבת נשים נליכד בשחיתותם כצפרי הגאוזים בפח מוקשים</p>	<p>היז'</p>	<p>הח' עודנו מדבר מתגבר להתאונו על נשבתו פרשר מגדרה הסיררת משוכתה בחרושת און חניאו אביה ואחיה אותה</p>
<p>היח' מתלונון על שומו אותותיו אלר בקרבו לכנס הון ורבו הממונות סגלת מלכים והמדינות לרשת משכנות היכלי עונג וארמנות</p>	<p>היח'</p>	<p>הח' מדבר על לבו ישמע הניגו וישעה לדרכי שקר ושוא תמורתו יקח צור תעורה לכות ערלתו</p>
<p>היט' כי תלארז לשונו לספר הרעות הגדולות ותועבות נבה לבו על רשת הדמיון עולות וחחמורות דומות עליו כקלות</p>	<p>היט'</p>	
<p>היך' יקמון מליו כשלון ונזכה רוח וסלף בגידותיו לתענוגות בני אדם שדה כב ב ii z z ושרות</p>	<p>היך'</p>	

ושדות להכעים הנפש וכחותיה

נגוח

כי רע ומר עליו המעשר אשר הטעהו לחדש קטשות ושנאות ולבקש שררות וקנאות ללכת בגדולות ונפלאות

היש

יצעק אוי לי אמי כי ילדתיני בן זכר הפסדתני הפסד מרוכה ויצא בלי שכר

חכ

העתידים עורר לויתן יקבו האיש בשר אביו ילד לו ישמה כי רב חילו וסוף יוסף לו מכאוב וישמא בעמיו להחל

הכא

אוי ואבוי למי שבניו זכרים נזכרים ונעשים מחויבים כתיג מצות וששה סדרים ואלו עוברים בפשע ומצות על מדורים וכמר לקו כאצבע אלהי אשר במטבע הזכרים הטבע וצלל כמים אדירים

הכב

למי אוי וכמה אבוי לבריו מרעותם הנכריות לכל זכר ישמחו ולכל נקבה יצוהו וכמר בנים כחשים מכחישים פמליא שלהם ונשים צדקניות חכמה ותכונה בהן אבני נזר מתנוססות על בעליהן

הכג

על שפאי ישא קנה ותלונה על עם סכל ואין בהם תכונה דור טהור בעיניו כדרך לבו חולך שוכב ואברה חכמת חכמיו

הכד

תלונות בני ישראל הפזורים פרץ על פני פרץ על רשע ועל חטאתם נתנו ללכלח וחרץ עד יבא גודר פרץ

הכה

הכה ופצוע על קדקדם על התמיד בזריות קיום חדשיהם ומועדיהם ביום טובה היות בטוב לקבוע סעודותיהם טרודים מאד ותורר

הכו

שבעל פה העקר שלהם

הכז

בריש שתא סימנא טבא קרא רוביא ומילי מעליא טובא ובעשרת ימים משכימים לתחנונים ואפשי רחמי וכיום הכפורים טובלים ושרץ בידם לוכשים לבנים וברים וכסכות קרמים מצויירים עם כפת תמרי ארבע מיני כגולירין מנצחי צוחים מים מים ומשכחים יונת משכרים עושים מצותיהם מצות אנשים מלומדה מנהג אבותיהם בידיהם יהיו למלא בטנם לא יצרו צעדי אונם להפש היין כנרות כרבו הסעודות כהנכור ופורים הפח בחורים הוי גבורים לשתות יין ומשתה שמרים וכל המברכ לטעוד ולשתו משוכח ונשתו מים מן הכתים והחצרים

הכח

בערבי פסחים בודקים ומדקקים בסריקין המצויירין ולעשות מצה עשירה בלושה כדבש ואסקריטין לחולי והמוטי וחרוסת זכר לטיט עם תבלין וחלוק קליות לנערים וצלי קדר ומכושל וכשר מליח ולבם רדוף באוויז ותרגולין

הכט

בהדש השלישי נתנה תורה דבש והלכת תחת לשונם וחלות דבש עם ראשי בשמים מצויירים זכר להר סיני עקר הרי והתור מתוקה מנפת צופים קבלנו מראש צורים כל החלומי הולכין אהר הפה למשרי הכל העולה אלה מועדיה מלבד שבתות ה' כל האזרח בישראל יודע וותיק זריו ונשכר יוסף מוקד טבי לאכול לשבעה ולמככר עתיק

הלא

רבה ואינו מכיר בין חמור לערוד /
ויש שיתפאר בחכמת האצטגנינות
נותני עונות לטובה ולפורענות
חכם כחכמת המזלות ואם כה יאמ
יהיה חוס או קור וארץ תלאכות
נהפך הוא יהיו שנים טובות
ומבורכות וכל דבריו שקר וכזב
ודברי מהתלות /

ויש שיתפאר בחכמת הדקדוק
ומסורת ועשה לרוח משקל לחקור
בין הכבר והקל ואין מוח בקדקדו
ושונה בנין הקל /

ויש שיתפאר בשירים ומליצות
חכו ממתקיס לעיני כל יתעב
כחומה ידבר בחרו ומשתעי בלשון
חכמה קרי עליה היו המעמיקים
ולא בעמקה של הלכה כלנימיהם
במה שאין לא חכמה ולא מלאכה /

ויש שיתפאר בחכמת התורה וקו
בהיות דאבי ורבא שתה יבשר
עם הלכה כמדומה שידוע התורה
כלה / ובקי אפילו במסכת כלה /
ושוחר בחק אותו דחק ומחזר אפי
בספק אשת איש לקולא /

הלא כמה מעלו טובות מצאו בני זמנינו
להתפאר קול שאונם מעיר / על
נכסיהם שהם מצליחים וקרובים
לעיר / וכמה עשירים טפשים
ונמאס' משתבחין בכשרון המעשי'
אומרים הרבתי אפילו מעט אינם
עושים /

ויש שיתפאר ביחס לפי דעתו הוא
מלך על כל בני שחץ אומר כי
מולידו נחום המדי בן עירי וארודי /
ויש שיתפאר שהוא חכם כדניאל
פקח כאגור ואתיאל יסתכל בעצמו
כחסת כל השוים כנוצתו והוא ערום
מכל ולא יכיר שטותו /

ויש שיתפאר שהוא איש אמונים
וירא שמים בכל הענינים ומאתו
פסו אמוני ויחליף משכרתו עשרת
מונים /

ויש שיתפאר להיות חכימא דיהודאי
יהליט בלכבו כל רז לא אניס ליה
והוא כלי רק הפך מלא /

ויש שיתפאר בחכמת הרפואות
לעשות נוראות נפלאות והוא
מטופלי שקר רופאי אליל בחמה /

חותם תכנית האריך למענית ראשית מומי הזמן החסר ומתרעם על
היושבים על כסא ההוראות בקלקול הדורות נעשת חתור כשתי תורות
וכל אחד זורע שוא וקוצר עולות / ופנה למעלה לעלת העלות המיסר /

בחפלתו היפרח ותחנתו לנורא עלילות לפקיה עינים עירות וינוע
אונתו בלבם להבין ולהורות ולזמר לשמו עליון שיר למעלות /

תמו ראשי הפרקים

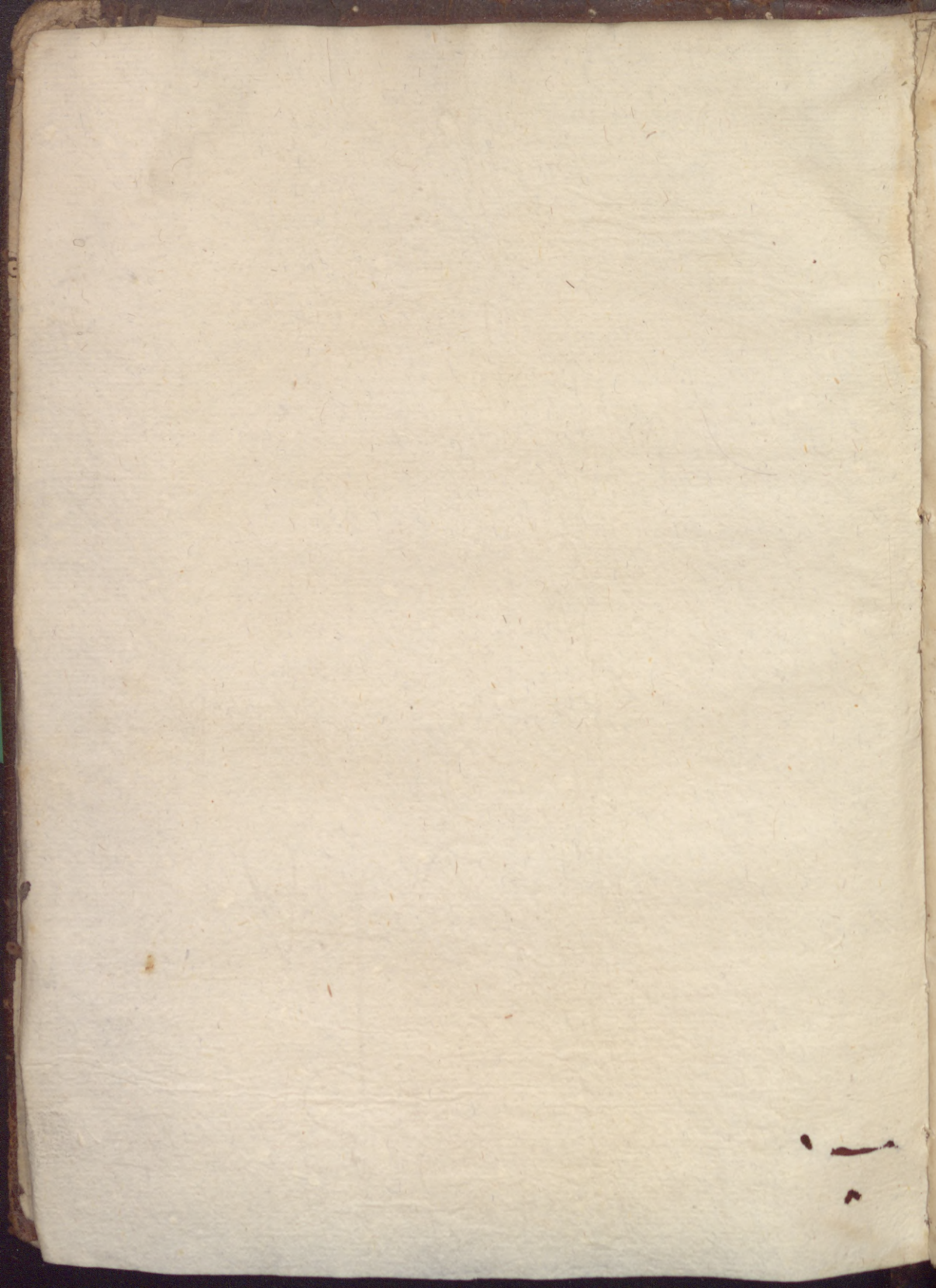
דמות כסא שלמה המלך

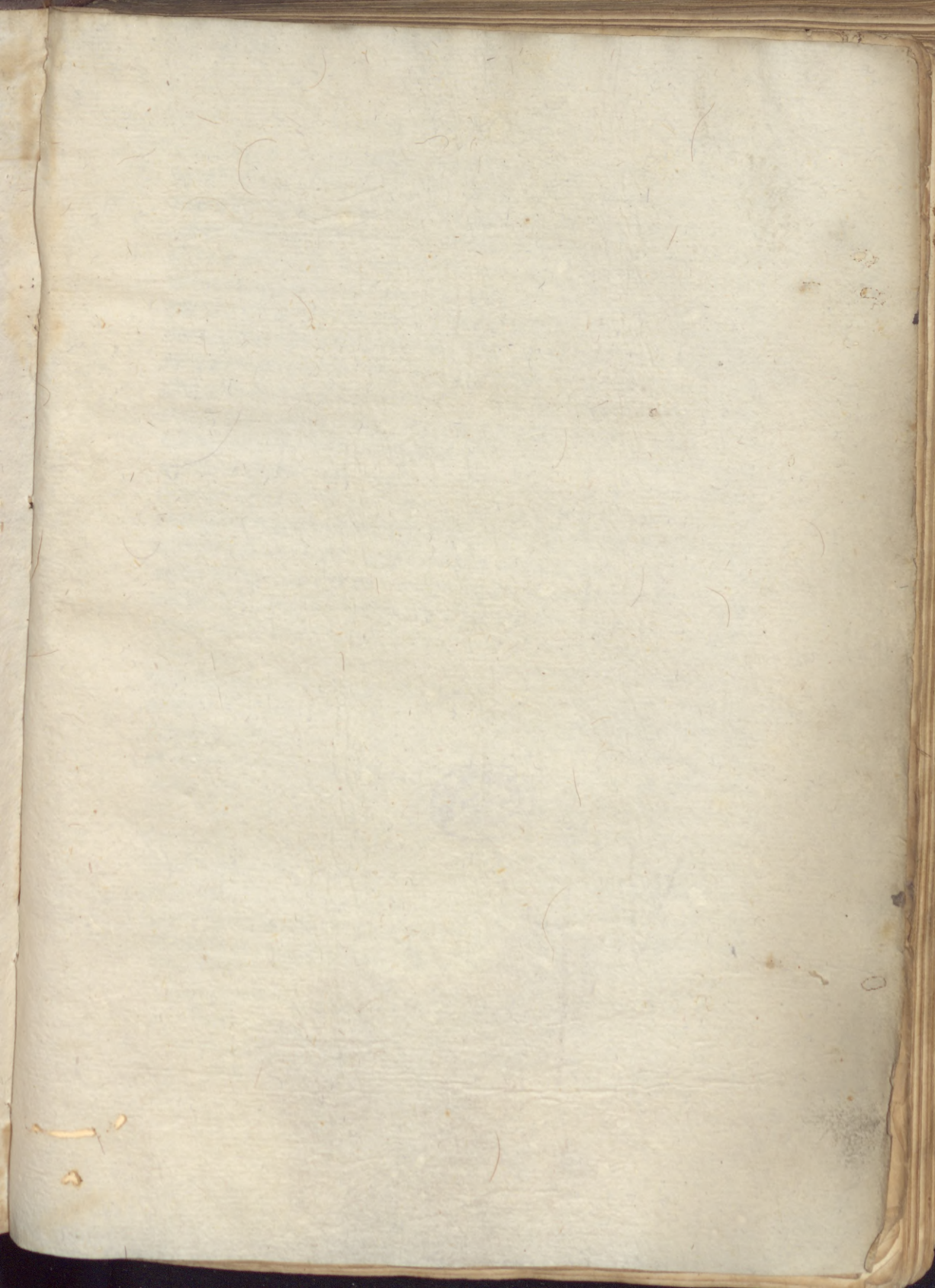
כתוב כימים ההם כשבת המלך אחשורוש אמרו רזל בשעה שהמלך אחשורוש ישב על כסא מלכותו בקש לישב על כסא שעשרה שלמה ברוב חכמתו ובתכונתו של הקב"ה אמרו ישראל לפני הקב"ה רבונו של עולם במקום שהיה יושב שלמה המלך ורין ישראל שנאמר וישב שלמה על כסא יי למלך על ישראל איך ישב עליו אותו רשע עשה למען שמך ואל תנבל כסא כבודך ואמרו ז"ל היאך נמצא כסא של זהב במדי אמרו ז"ל לאחר מיתתו של שלמה עלה שישק מלך מצרים לארץ ישראל ונטל כסא שלמה בשביל כתובת בתו והוריד אותו למצרים ככתוב בשנה החמשית עלה שישק מלך מצרימה בירושלם ואחר כך עלה סנחריב ושכה את הכסא מארץ מצרי והביאו לארץ ישראל מפני שהיה מבקש להלחם עמם ובאותו הפרק נפל סנחריב ביד ישראל ובזו את ממנו וחזר הכסא למקומו וישב עליו הזקיהו ונטל את הכבוד והתנשא במלכותו והצליח כדכתיב ויצלח חזקיהו בכל מעשיו וראה חזקיהו שיש בכסא שי מעלות ומה ראה שלמה לעשות הכסא בו מעלות כנגד ששה בני אדם שיצאו מדוד ואלו הן חזקיהו יאשיהו דניאל וחכריו וברוח הקודש עשה אותו כסא כנגד מלכי יהודה שעמדו עליו ואלו הן שלמה רחבעם חזקיה מנשה אמון ויאשיהו ובימי יאשיהו עלה פרעה מלך מצרים ונלהם ביאשיהו ונטל הכסא מירושלם והביאו למצרים ובקש לישב עליו ולא ידע מנהגו של כסא ואיך יושבין עליו והכתו האריה על ירדו והיה צולע ולפיכך נקרא שמו פרעה נכה ומתרגמינן פרעה חג נדא וכשעלה נבוכד נצר למצרים מצא שם הכסא ונטלו והוליכו מבבל ובקש לעלות בו ולישב ולרדן את צדקיהו ככלה אמרו ישראל לפני הקב"ה רבונו של עולם נתקיים בנו הכתוב ואויבנו פלילים ונבוכד נצר לא היה יודע מנהגו של כסא עלה לישב בו והכה אותו הארי שעל השמאל ונפל ממנו והיה מצטער ממנו עד יום מותו ועליו אמר הכתוב איך נפלת משמים הלל בן שחר וכי לשמים עלה אותו רשע בן רשע מזרע נמרוד הרשע אלא כיון שרצה לישב על כסא שלמה שנתן לו מן השמים נפל מן הכסא לכך נאמר איך נפלת משמים הולל בן שחר וכשודריוש המדי מלך והחריב את בבל אף הוא נטל את הכסא והוליכו לעילם אשר במדי לקיים מה שנאמר ושמתו כסאי בעילם ואעפ"כ לא ישב אדם שם לעולם וכשמלך אחשורוש שלח והביאו לו הכמים לעשות כדמותו של כסא ולא יכלו אלא עשה לעצמו כסא אחר וישב עליו שנאמר בימים ההם כשבת המלך אחשורוש וגו' כיצד עשה שלמה המלך הכסא בחכמתו שנתן לו הקב"ה והוא מכובש באבנים טובות ומרגליות שכמותו לא היה יכול לעשות המלך שלמה ושלטי' ו מעלות היו לכסא ומאותן המעלות היה עולה לכסא ושנים עשר אריות יש בו על כל מעלה ומעלה יש בו שני אריות כיצד כיון שהמלך שלמה דורש לעלות במעלה ראשונה היו אריות שבו פורשות למעלה ויהם וכתב מורשם ביהם ולא היה עולה במעלה שניה עד שהיה קורא הכתובים שהיו מורשמי' ומה היה בהן כשהמלך הופך פניו לצד ימינו היה רואה את הכתב שהיה ביד הארי של ימין ומה כתוב בו לא תכירו פנים במשפט והופך פניו לצד שמאלו ומה כתוב בו לא תקח שוחד וכן בכל האריות היה כתוב בהן מענינים אלו של משפט כגון ודל לא תהדר

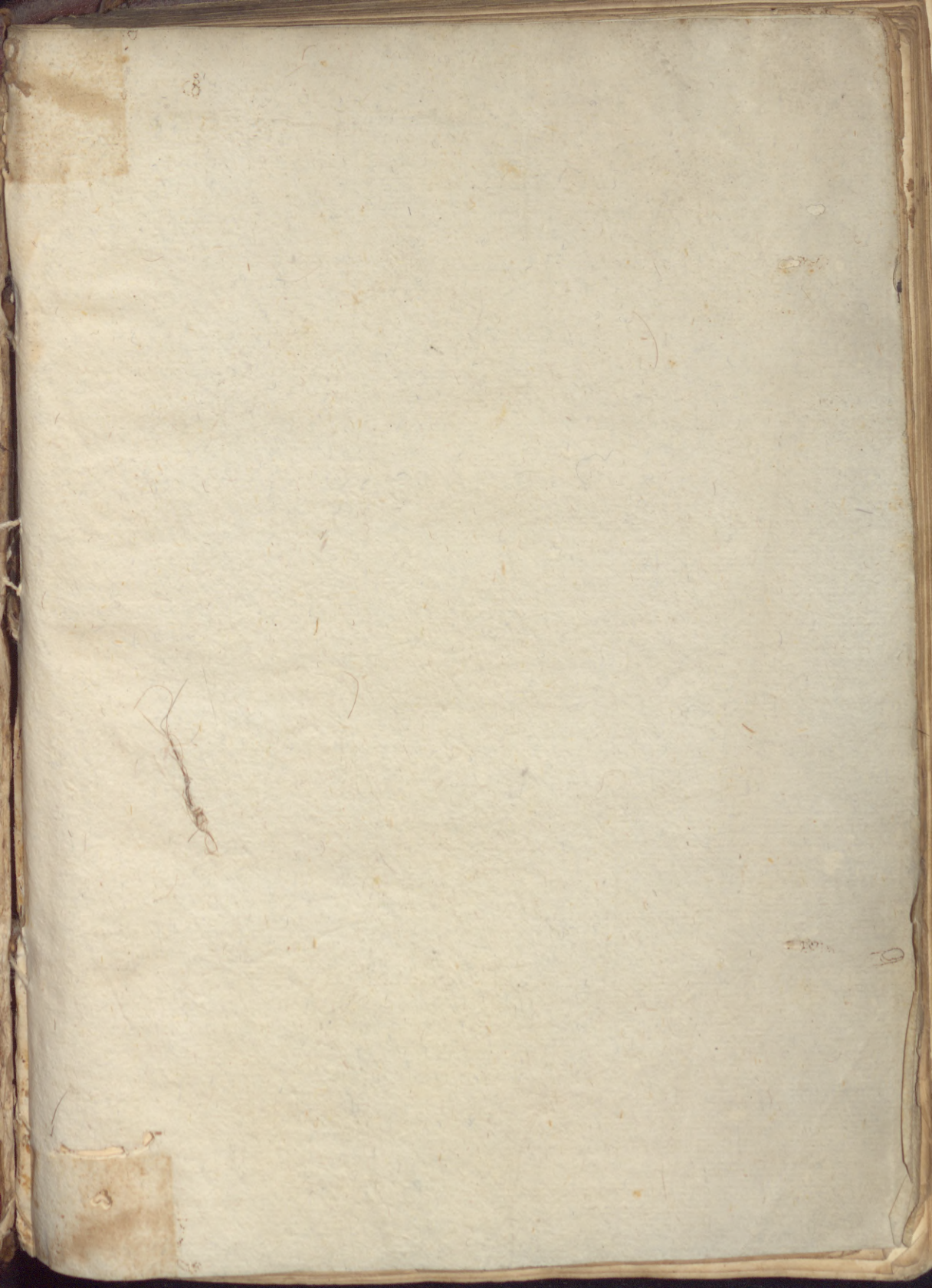
בריבו וכיוצא בו / וכל מעלה ומעלה היתה מכוכשת מאבני טובות ומרגליו ויש בהן אבנים
 יקרות לבנו מכורכמו ויש בהן זכוכית לבן וטוב ואילני תמרי מפות את הכסא ומרוקמים
 בכנדי שש והיו טווסין של שן מכוננים כנגד כנפי נשרים / ושני עמודים של שש על ראשי
 האריות ושני אבנים של זהב היו על שני צידי הכסא והיו מלאים מכל מיני בשמים / ושתי
 קתדראות של זהב משני צדי הכסא אחת לגד הנביא ואחד לנתן הנביא / ושבעי קתדראות
 של זהב לשבעים זקנים ויושבין בהן ועל כל קתדר' שני אריות ושני נשרים ומכוננים אחד
 כנגד אחד ועומדין על רגליהן וכשהמלך עומד על הכסא נותן רגלו על מעלה ראשונה
 והיורג הגלגל חוזר והארי פושט ידו של ימין והנשר כנפו של שמאל והמלך נשען עליהן
 ועל מעלה שניה הגלגל חוזר והנשר פושט כנפו של ימין וארי פושט ידו של שמאל והמלך
 נשען עליהן ועולה למעלה שלישית וכן כלן / וכשעלה כל המעלות תנין של ככף היה
 טוען גלגל של כסא וכופין למלך שלמה ומושיבין אותו על הכסא ומיד פושטין הנשרי את
 כנפיהם ועולין בגלגל של כסא והיו מוסבין למעלה מראשו ויוצרי של זהב היתה עומדת
 בין העמודי ופותחת לו הארון ונוטלת ספר תורה ונותנה אותו על ברכיו לקיים מה שנא'
 והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו / והארי של שמאל פושט ידו ונוטל העטרה ונותנה על
 ראש המלך / והעומדים אומרים תקום מלכות בית דוד לעולם / ועל כל מעלה ומעלה
 היו החיות טמאות עם הטחורות כמעלה הראשונה / השור כנגד הארי / בשניה הזב כנגד
 הטלה / בשלישית נמר כנגד גדי / ברביעית דוב כנגד צבי / בחמישי נשר כנגד צפור /
 והוא היה עולה ביניהם להודיע שהוא נותן שלום ביניהם מפני שהוא יושב בין אלן לאין
 וכשהיה יושב על כל מעלה ומעלה קורא פסוק אחד על מעלה ראשונה אומר ת.ו.ת. ה'
 תמימה / בשניה עדות ה' נאמנה / בשלישי פקודי ה' ישרים / ברביעי מצות ה' ברה / בחמישית
 יראת ה' טהורה / בששי משפטי ה' אמת / ואח' יושב המלך שלמה / וכשהיה הכהן גדול
 והזקנים באים אל המלך שלמה לשאול שום דבר מהמשפט שבין אדם לחברו יושבין מימין
 ומשמאל ודן עמהם את הדין / וכשהם מביאין את העדים להעיד לפני המלך היו הגלגלים
 של כסא חוזרין ואריות נוהמין ונשרים פורחין וטווסין מצפצפין וכל כך למה כדי להטוף
 את העדים בלבם כדי להעיד אמת / ואף נבוכדנצר כשבקש לישוב עליו נשכר כאשר
 כתבנו / ואחשורוש ראה אותו כסא ונתאוה לו לישוב עליו יותר מנבוכדנצר ומדריוש
 ומפרעה ולא יכול לישוב / והביא אומנין מצור ומאליכסנדריא לעשות אחר כדמותו ולא
 יכלו אלא עשו לו כסא אחד נאה וישוב עליו בשנת שלש למלכו ושלוש שנים עסקו בו לקיי'
 מר ש נאמר בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הנירר
 ובשנת שלש ישב על אותו כסא שעשו לו האומנין מצור ומאליכסנדריא / בשלם דמות הכסא
 תהלה לאל רם ומתנשא והוא יחזיריהו למקומו במהרה בימינו אמן ואמן /

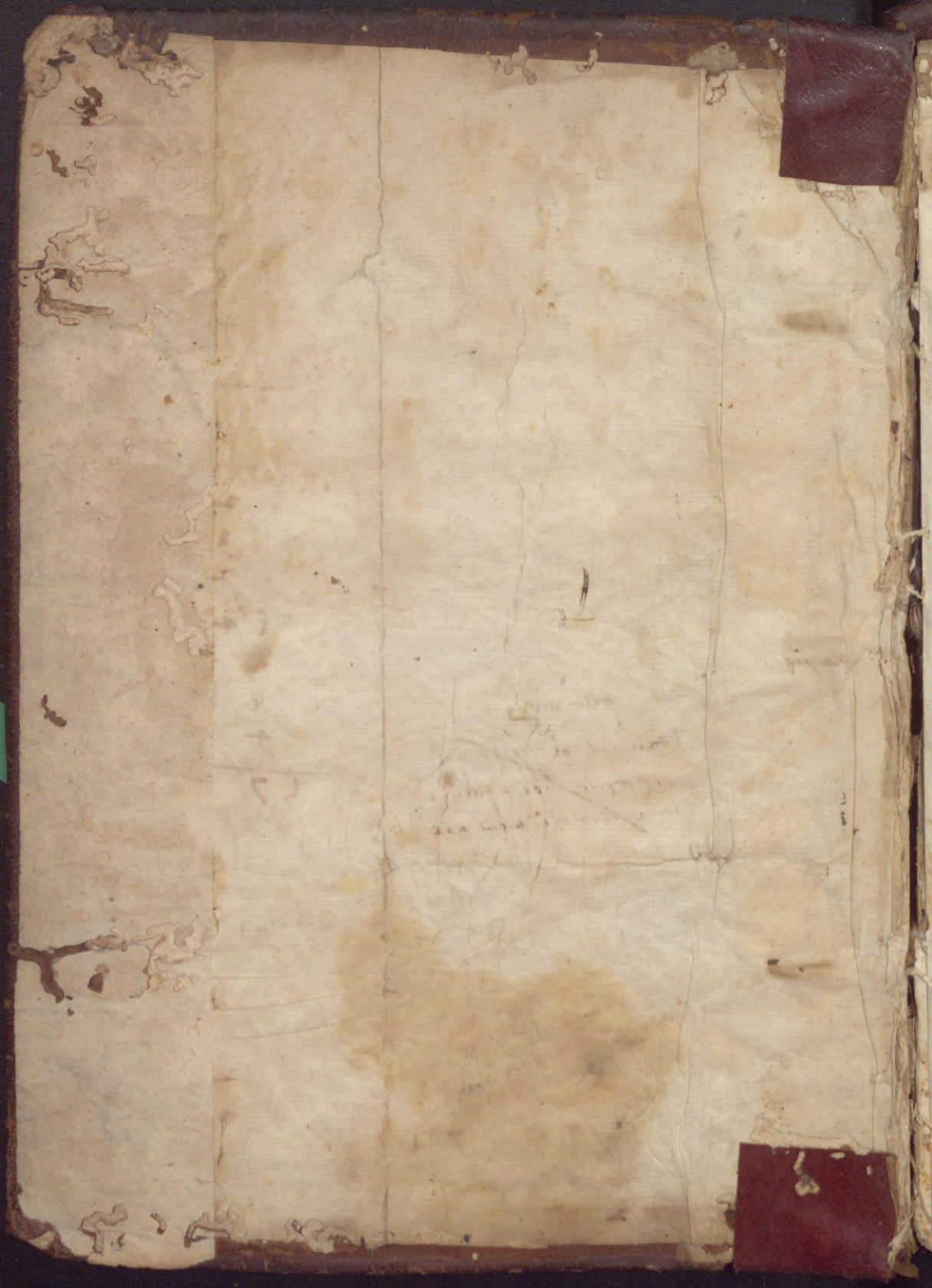

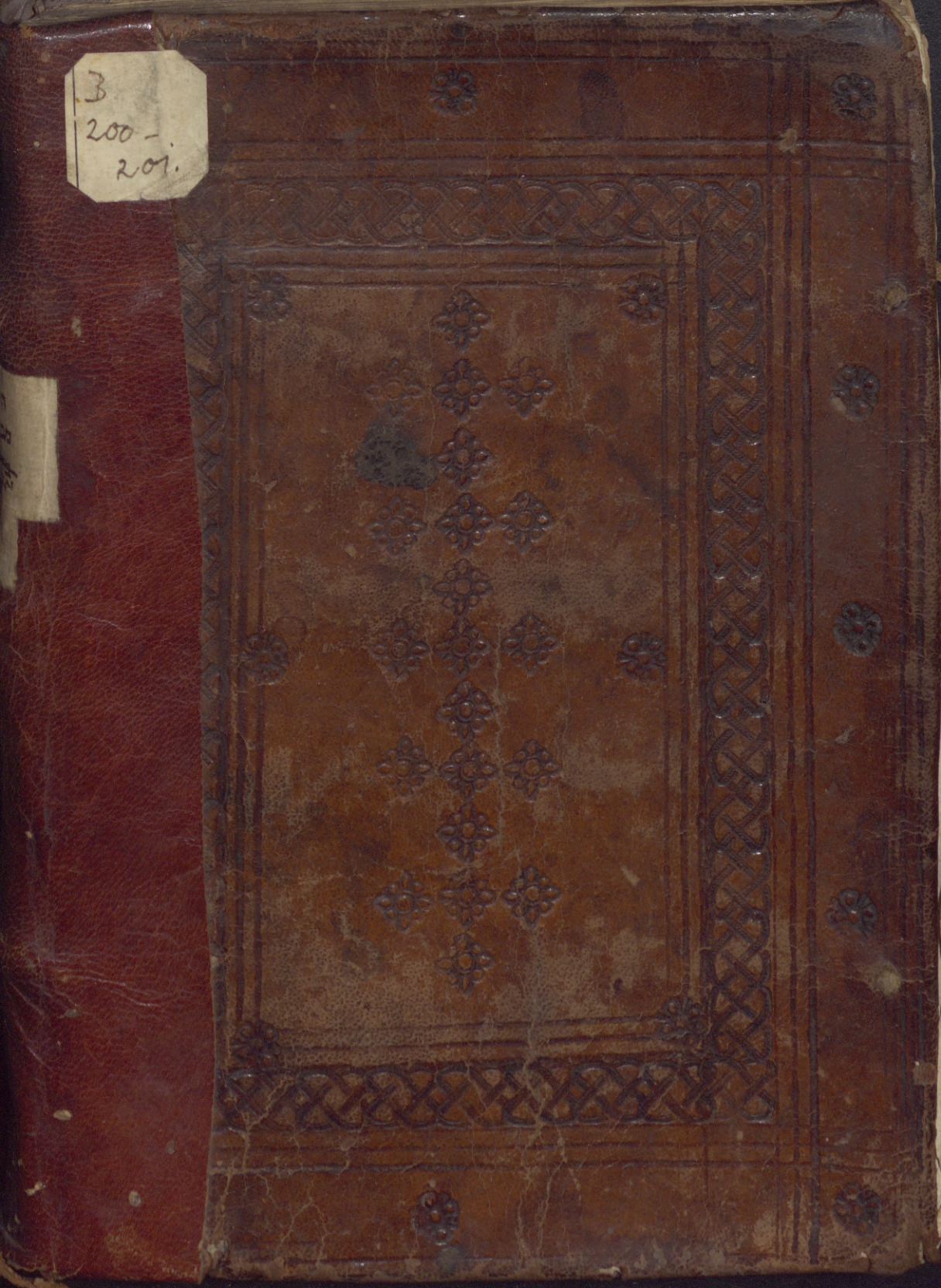

3
200 -
201.

6 1
הליכות עולם
מבחר פנינים
~~במחנות עולם~~
יהב ( )

503
הקיס
4